

Text. 3504.

IX. 2. 24

9

XX.

1

73

Hic Liber donatus est mihi Janislas Fryncker
Philosophi Doctori a Gerillo D. Obuski
Decano Nicasiensi, Dns et Amicorum.
A. D. 1609.

Divus
IOANNES
CHRYSOSTOMUS

Aureus Ecclesiæ Christi Doctor,
Romanæ Catholicæ Veritatis Oecumenici Con-
cilii TRIDENTINI Decretis firmatæ in-
corruptus Assertor

A Lutheranismò

Cujus, Eum IOAN. FRIDERICUS MAYE-
RUS D. Grimmensis reum confictio-
mine, fecit,

Et falsis Argumentis probavit Lib. edito Anno D. 1680.

Vindicatus,

Per Joannem Franciscum Hacki Societatis JESU
Theologum.

Ex Lib. M. Stan. Fryncker

Anno

D. D. est. à primùm cœptis Humani Generis Vindiciis
M. DC. LXXXIII.

Typis MONASTERII OLIVENSIS Sacri Ordinis Cisterciensis,
imprimebat Georgius Franciscus Fritsch, Factor.

Bibliotheca Collegii Juridici

S. IRENÆUS Lib. 3. Cap. 2.

ADversus tales certamen nobis est, qui more serpentum lu-
brici undiq; effugere conantur. Quapropter undiq; resisten-
dum est illis, si quos ex his retusione confundentes, ad conversionem
veritatis reducere possimus. Etenim si non facile est ab errore ap-
prehensam resipiscere animam, sed non omninò impossibile est errorem
effugere appositâ veritate: sine furo autem est Veritas, & propter hoc
pueris credita est.

36.456
I.

M. DC. LXXIII

ILLUSTRISSIMO

^{ac}
REVERENDISSIMO

DOMINO, DOMINO

ANDREÆ
CHRYSOSTOMO
DE ZAŁUSKI

Supremo Poloniarum SECRE-
TARIO, Gnesnensi, & Sacræ Reginalis Ma-
jestatis CANCELLARIO, ABBATI Wa-
chocensi Ordinis Cisterciensium ADMINI-
STRATORI perpetuo, CANONICO
Cracoviensi, SCHOLASTICO Lan-
ciciensi, PRÆPOSITO
Jaroslaviensi.

Domino & Patrono Colendisimo.

Aureum Christianæ Eloquentiæ Os,
Totus omnipretiosior auro: Magnus
Ecclesiæ DEI Viventis Doctor: Il-
lustris Constantinopolitanæ Sedis
Patriarcha, D. Joannes Chrysostronus per in-

OMI DEDICATIO.

clyta Illustrissimæ Domûs Tuæ atria in orbem
 & lucem prodit ovans. Quia à Lutheranismi
 imposturâ Tuis subAuspiciis palmariter vindi-
 catus. Nullibi scilicet post Polum liberior sibi
 futurus, quàm in Polonia videbatur: Joanne
 præsertim sub Principe, qui in Libertatis Regno
 natus, eandem ferro vindice asserit; & ante vi-
 tam, quâ nihil cariùs, Regum Liberrimus, po-
 nit Reginam Libertatem. Placuit porro Grim-
 mensis Saxonix Capiti Arietem tuum admo-
 vere, quò faciliùs expugnaretur; & à Magno
 Regni Polonix Secretario secretum hoc con-
 tendens in publicum, gloriosius orbi evulgare-
 tur, heterodoxum Doctorem Saxonicum non
 lapidem esse Lydium, ad quem aureum Chry-
 sostomi orthodoxi Doctoris Caput probari pos-
 sit. Pius Antistes, prout in vitâ terris ja-
 ctatus & alto, sic post innocens fatum, etiam
 dum inter æternitatis beatæ delicias dulciter qui-
 escit, hic necdum ab adversariorum telis exem-
 ptus, ausu sacrilego interpellatur. Non esset

in regnum illud Johannes Chryostomus per in-
 aureus

DEDICATIO.

aureus, nisi juges haberet Infidiatores. Eum
 etenim ipsum Capitem expertus hostem, qui
 suæ malæ-fidei causæ fidum conciliare Patro-
 num contendebat. At aureum omniq̃ue gratiã
 Joannis ornatum Os, fraudulenta subdoli amici
 oscula dedignatur. Circumlustravit ergo in Po-
 loni cœli Zodiaco, ubi sisteret Doctorum Sol, &
 commodum in Junosiani Arietis domo consti-
 tit. Quàm ô quanta antiquissimarum in Regno
 familiarum collustrant sidera! hinc Olssovio-
 rum falces crucigeræ in cœlorum faces abeunt:
 inde Soleæ Koniecpolianæ solem in agno accen-
 dunt. Ut Duniniani Oloris sidus consanguineam
 cum Koniecpolsciis miscet lucem, & gemina-
 tam in Te refundit! ut Koryciniæ secures famæ
 tuæ spondent securitatem! & in altis Kazanovio-
 rum turribus ingens gloriæ Tuæ panditur capi-
 tolium! Manu mitto fortes columnas in
 quibus tutò semper nutans Polonia recu-
 buit. Recumbit hæc inter non minis or-
 namenta, quàm præsidia cum vindiciis suis
 Chry-

DEDICATIO.

Chrysoſtomus, eò fidentiùs, quòd apud Chry-
 ſoſtomum. Illius nimirum luce ſacrâ lucem
 hanc inter ſacra Natus : gaudiumque ma-
 terno dolori ſubſtituens aspexiſti. Ita haud
 vano omine non doloris Te Filium, ſed gaudii &
 honoris, deliciarumque orbis Poloni futurum
 ipſa præſagiebant incunabula. Mirari volebam
 ante annos, animumque tuum Curasque Viriles,
 Vivacitatem Ingenii rariffimam, juxta ac va-
 ſtiſſimum Judicium ſemper ſupra ætatem, a-
 gendi dexteritatem & prudentiam ſupra exem-
 pla: ſed a molitur admirationem vel unica ortus
 Tui cogitatio. Nec enim vivere aliter coepiſti,
 (ex Commentariis famæ certæ loquor) præter-
 quam communem mortalium conſuetudinem
 prætergreſſus : ſtupuimus in ætatis Tuæ Vere
 Autumnum: legimus admirabundi, quis enim
 carpere audeat vel auſus fuiſſet. Nobiles Ingenii
 Virtutumque Tuarum fructus : ibi, ubi flo-
 res alii vix promittunt. Suspexit in oculis et-
 iam meis, raras dotes Ravenſe imprimis,
 Summorum utroque Senatu Virorum feraciſ-
 ſimum

DEDICATIO.

simum Collegium, tum & Calisienne Ju-
nosianum, stupuit alma Universitas Craco-
vienfis; nec post hanc illud orbis Miraculum
Roma, Gallia, Hispania, Portugallia, Bel-
gium, Hollandia desiderârunt in Te quod mi-
rarentur. Quota autem Laudis tuæ Portio à
Pontificio de Ambrun fluens Calamo? Tenet
tenebitque olim in seram posteritatem revire-
scens semper fama literas ad Celsissimum Prin-
cipem & Primatem Regni, Avunculum au-
tem Tuum (illum inquam non absque cura &
desiderio memorandum Olszovvski) datas ex
Galliis cum invidendo maximis Elogio. *Za-
tusciun Divino Consilio ad Magna Natum.* Et verò Ma-
gnum & Magnorum est Legatione ad Prin-
cipes in Hispaniam & Gallias gloriosè defun-
gi: defunctus es. Vellus aureum à præcoci
Michaëlis Serenissimi fato inter solennia red-
didisse; reddidisti. Magnum denique & ba-
silicum, ut plurima absolvam calculo in Por-
tugalliam primùm ex Nobilitate Polonâ cha-
ractere Oratoris insignem Africae limen U-
lysi-

DEDICATIO.

lysi ponam adiisse; adiisti gloriosissimè. Neque
 hic stetit, aut tam vastis, Tua magnitudo clausa
 est limitibus. JOANNIS III, Poloniarum Re-
 gis feliciter tunc electi (ad excidium, vel de-
 pressionem barbarorum nati Principis, si trium-
 phose ejus non otiosa spectasset Europa) primum
 Christianissimo Regi nuntium, eâ lingvæ Gal-
 licæ ad omnes numeros facilitate, felicitate, &
 nitore attulisti, ut diu natus Indigena Gallix cre-
 dereris: Redibas plenis gloriæ, sed citra tu-
 morem, velis in patriam & prævertens Tui
 Nominis Fama honoribus Te designabat. Sa-
 lutavit reducem postliminiò Cancellariatus
 Primatialis, non tam Avunculi Tui Illustris-
 simi, quàm virtutis ac dignitatis Tuæ suffragio.
 Accesit huic munus Gnesnensis Cancellarii,
 Lanciciensis Scholaſtici. Properavit honores
 Canonicos & Cracus: Sed hoc vel maximè
 ad magna natam evincit Indolem, quòd in Sere-
 nissimis talium tantarumq; Majestatum oculis
 perpetuus, non tantùm nõ decreveris; verùm et-
 iam in judicio, & Corde Principũ indies grãdescas.

DEDICATIO.

Itmeritis cumulatatus honos, & Dignitas Dignitate truditur. Jam Sacræ Reginalis Majestatis Cancellarius: munere in isto non tam sigillum quàm Tui amorem æstimationemvè quotannis auctiorem apud omnes haud invidos, imprimis. Jam superioribus Comitiis generalibus in Reipublicæ facie Magnus Regni crearis Secretarius. Novissimè etiam oblata ultrò per cessare nesciam Regis beneficentiam, Abbatia Wachocensiadauctus; necdum in auge constitisti. Imminent emerito Vertici Infulæ, respectant Te grandiores Aræ, & ambiunt. Liquescent tui desiderio Regni Ceræ, & in Agnum refinguntur. Pari demum maximis honoribus animo, imparia Vota succumbunt. Patieris ergò Illustrissime ac Reverendissime Præsul Innocentissimum prorsus Antistitem Chrysoptomum à palmari injuriâ sibi iniquissimè à Doctore Grimmensi impactâ, vindictum: ut magnum, hoc est, Tuum sequatur Agnum Pastor, quocunq̄ue ierit. Sic nempe
 **
 hoc

DEDICATIO.

hoc Duce, hoc Comite securus orbem literatum inoffenso calce pervadet: è Tuoque orthodoxo Agno sole clariùs orbis intuebitur & agnoscet Patriarcham Constantinopolitanum verè bonum Pastorem fuisse, esseque, illius orthodoxæ Ecclesiæ, quæ in Concilio Tridentino congregata unum in terris supremum Christi Vicarium, Pastorem, & unum Ovile præsentavit. In qua demum Tibi Magnus Tuus Tutelaris Antistes, è propensissimi animi mei Voto, summas in terris Infulas, in cœlis Coronas disponit.

ILLUSTRISSIMÆ ac REVERENDISSIMÆ
DOMINATIONIS VESTRÆ

Humillimus in Christo Servus

J. E. H. S. J.

APPRO-

APPROBATIO.

Hic Liber, cui Titulus *Divus Joannes Chrysostomus aureus Ecclesie Christi Doctor à Lutheranismò per Reverendum Patrem Joannem Franciscum Hacki Societatis JESU Theologum Vindicatus*, omni ex parte laudandus, & luce publicâ dignissimus est. Datum Vladislaviæ Die 28. Augusti 1682.

BALTHASAR ALEXANDER GISSA,
V. J. D. Gnesnens. Vladislaviens.
Varsaviensis Canonicus, Officialis
Generalis Vladislaviensis.

FACULTAS.

Librum Patris Joannis Francisci Hacki, cui titulus, *D. Joannes Chrysostomus à Lutheranismò vindicatus, &c.* Cum aliquot è nostris Theologis luce dignum censuerint, potestate mihi datâ ab A.R. Patre nostro Carolo de Noyelle Præposito Generali, concedo ut imprimatur. Cracoviæ die 5. Decembris 1682.

STANISLAUS BRANICKI,
Societatis JESU per Regnum
Poloniæ Præpositus Provin-
cialis.

INDEX.

INDEX

Controversiarum & Paragraphorum hoc libro Contentorum

P refatio ad Lectorem.	pag. 1
Prophasis ad Mayerum.	7
Controversia I. De Lectione Scripturae S.	27
2. De Traditionibus.	38
3. De Immaculata Conceptione B. V. M. DEipara.	49
4. De Justificatione.	60
§. I. Status Controversiae proponitur & componitur amice Contr.	ib.
§. II. Respondetur ad allegationes Mayeri.	67
§. III. Ad Justificationem & salutem non solam fidem sed bona opera necessaria esse probatur ex S. Chrysostomo.	74
5. De Confessione auriculari.	84
6. De Satisfactione.	95
§. I. Unicus locus ex S. Patre contra Satisfactionem poenitentialem adductus expenditur.	95
§. II. Adferuntur testimonia pro Satisfactione poenitenti ex S. P.	101
7. De Communionem sub una specie.	111
8. De Matrimonio Clericorum.	121
§. I. Expenduntur Loca S. P. pro Conjugio Sacerdotum à Mayero citata.	121
§. II. Adferuntur testimonia ex S. P. pro continente vita Sacerdotum.	128
9. De Purgatorio.	139
10. De Sanctorum in caelis honore & Invocatione.	150
§. I. Diluuntur Argumenta Mayeri	Ibid.
§. II. Adferuntur Testimonia S. Doct. pro honore & Invocatione SS.	156
§. III. Adferuntur plura Testimonia ex S. Patre de SS. veneratione in Sacris illorum reliquiis & imaginibus, praecipue verò in S. Cruce ipsius Christi D.	162
11. De Peregrinationibus & Indulgentiis.	177
12. De Jejunio.	184
§. I. Locus unicus contra Jejunium Catholicum à Mayero citatus.	184
§. II. Allegantur ex S. Patre plura Testimonia pro Jejunio Catholico praecipue Quadragesimali.	189
13. De Primatu Petri.	200

P R Æ F A T I O

Ad Benevolum Lectorem.

H St cur Ecclesia Romana Catholica gratuletur sibi, gaudeatque quòd hoc ævo non pauci Dissidentium Sectariorum, præsertim è familia Lutheri, præter S. Scripturam ad S. S. Ecclesiæ Patrum & Doctorum in rebus fidei recurrant auctoritatem. Etenim duplex in eam exinde derivatur emolumentum. Primum, quia spectat manifestè hæc sancta Mater Ecclesia eos tantùm à primo illo suo rigore, quo solum Verbum DEI scriptum, pro sola & unica norma seu regula, atq; iudice fidei, Ecclesiæ auctoritate repudiata statuebant, desciscere; quantum sibi seu arbitros, seu Testes Veritatis in causa Religionis S. S. Patres adiscunt. Etenim quo fervore, aut veriùs timore venerandum hunc Patrum Senatuum oppugnaverit Lutherus Dissidentium à Romana Catholica Ecclesia præterito seculo Dux & Autor, disertè testatur ipse contra Erasmus de Servo arbitrio scribens, *Deponite, inquit, quidquid armatura suppeditant Orthodoxi Veteres, Theologorum Scholæ, Auctoritas Conciliorum, & Pontificum, consensus tot seculorum, ac totius Populi Christiani. Nihil recipimus, nisi Scripturas: sed sic, ut penes nos solos, sit certa auctoritas interpretandi. Quod nos interpretamur hoc scripsit Spiritus S. quod adferunt alii, quamvis magni, quamvis multi à Spiritu Sathana, & alienatè mente profectum est.* Quin Lib. adversus Regem Angliæ, post fastuosam illam gloriationem, quòd doctrinam suam è cælo habeat, addit *se ne quidquam curare, si mille Augustini, mille Cypriani,*

ipso

ipsi adversentur: adeo enim se certum esse, ut nullius quidem Angelus
 Iudicio eam velis subicere, sed ejus doctrina testimonio judicaturum
 se & ipsos Episcopos, & Angelos. Suffragatur Lutheri præcipuus
 Cultor Aurifaber in Colloq. mens: hæc ejusdem verba satis ar-
 rogante ore prolata allegans. Hieronymus legi potest, propter so-
 lam Historiam: Nam fidei & vere Religionis ne semel quidem in suis
 scriptis meminit. Origenem iam olim excommunicavi, Chrysolomum
 nullo loco habeo, nihil enim est, nisi loquaculus. Basilius planè ni-
 hil valet totus est Monachus, ego ne pili illum facio. Apologia Me-
 lanchtonis superat omnes Doctores Ecclesia, etiam ipsum Augustinum.
 Item Hieronymus in Doctores Ecclesia numerari non debet, fuit enim
 hæreticus. Credo tamen salvatum illum per fidem in Christum.
 Non loquitur de Christo, nisi quòd nomen illius in ore ferat. Nullum
 inter Patres scio, cui ita sim inimicus atq; Hieronymo, nihil enim scri-
 bit, nisi de Jejunio, de delectu ciborum, de Virginitate, &c. Non
 commemoro hic qualis fuerit sensus de eisdem SS. Patribus ejus-
 dem discipulorum. Philippi Melanchtonis, Magdeburgensium
 Centuriatorum, Spingenbergii, Schnephtii, Pomerani, cætero-
 rumq; quos fusiùs citant alii. Vide præter alios, Confess. Ambro-
 sianam Joannis Nopelii in Epist. Dedicatoria. Remittere itaq; vi-
 dentur à primo illo suo fervore, an furore? contra S.S. Patres,
 quando eos sibi amicos, suæq; causæ Patronos conciliare contem-
 dunt. Unde Ecclesia Romana Catholica gaudendi & gratulandi
 sibi meritò sumere potest occasionem. In venerandis namq; illis
 Patribus Ecclesiæ, ipsam se Ecclesiam venerari demonstrant:
 quorum Autoritas, est ipsa Ecclesiæ autoritas: quorum sensus &
 consensus, in articulis fidei, est ipsius Ecclesiæ sensus & consen-
 sus. Illi enim è mente Augustissimi Ecclesiæ Doctoris & Pa-
 tris D. Augustini *Lumina sunt Civitatis DEI*, i. e. Ecclesiæ,
 contra Julian: Pelag. lib. 1. cap. 2. illi conscripti Reipublicæ Chri-
 stianæ Patres, fideles Veritatum fidei Custodes, peritissimi ea-
 rundem Magistri & Assertores, potentissimi hæreticorum mal-
 lei,

lei, invictissimi castrorum DEI propugnatores, validissima Domus DEI firmamenta, adeò ut quidquid honoris & autoritatis à Dissidentibus heterodoxis tribuitur Orthodoxis SS. Patribus, id totum in Ecclesiam ipsam orthodoxam derivetur.

Alteram verò gaudendi causam habet Ecclesia Romana Catholica, quia hac Lectione Patrum, sensim falsitate suæ Religionis ab illismet, velut intento digito demonstratâ, ad ipsum tandem Veritatis fundum perventuros non est ambigendum. Ut de facto constat de non paucis doctis & magnis Viris, qui sectis suis, erroribusque remisso nuntio, Ecclesiæ Catholicæ Romanæ victas victasq; dedere manus, ejusdemque castris sunt adscripti. Cujus rei testes sunt tum antiquiores, Princeps Wolfgangus Wilhelmus Comes Palatinus Rheni, in 12. *Fundam: Eccles: Cathol: Jodocus Coccius, in Thesauri Catholici Præfat: ad Lect. Vallenburgenses in suis egregiis operibus. Florimundus Ræmundus, de ortu, progressu, & ruinais hæresum. Bernardus Sucholt in Conjectione Cause, cur ejuratâ heresi Calvinianâ fidem Roman. Catholicam sic amplexus? Petrus Cudsemius, in Desperata Causa Calvinii, & cæteri longo ordine; tum recentiores, Schefflerus, Frommius, & qui mihi noti sunt, Joachimus Pastorius, Joannes Gerhardus Dameler. Præcipuè verò Christianus Dreyerus, eximius Doctor Regiomontanus, qui sanè ex lectione PP. eam sibi comparavit noticiam totius antiquitatis, ut rarus admodum è Lutherana familia eidem in hac eruditione æquiparari possit, quâ adeò plenè imbutum ejus Scripta loquuntur, ut nihil ipsa rei æquitas ab illo requirere videatur, præterquam solennem, & in facie orbis Confessionem, Romanam Ecclesiam esse verè Catholicam & Orthodoxam: Hæc quippe sola est, quæ vivum veræ Christi Ecclesiæ à SS. Patribus adumbratum retinet, semperq; retinuit colorem. Quod faxit DEUS, ut faciat quàm primùm cum accessione multitudinis credentium, quorum *Cor sit unum, & anima una* cum Ecclesia Romana Catholica.*

Illud porro velim ab iis, qui sese huic immenso lectionis SS. Patrum oceano committunt, ut nimirum præoccupatum præsentia suæ opinionis veritate animum nonnihil suspendant, nec se velut apertos juratosque hostes Ecclesiæ Romanæ Catholicæ gerant; sed solius veritatis salutisque æternæ fortunatas Insulas præ oculis & in votis habeant. Permittant se eò duci ac promoveri, quò Spiritûs S. aspirante Favonio, quem SS. PP. monumenta spirant, ferentur; sic tandem ad optatum veritatis ac salutis æternæ portum plenis velis securè spondeo perventuros. Quodsi enim hostili contra Ecclesiam Romanam Catholicam, sibi verò blandiente animo, nec solius veritatis indagandæ intuitu, ad eorundem Lectionem sese conferant, facillè eveniet, ut in Caucaſo duriores scopulos duræ ac perfrictæ frontis impingant, naufragiumque patiantur: nimirum SS. PP. Sententiis, verbisque aut mutilatis, aut dissimulatis, aut in alienum sensum detortis, aut supremis solùm digitis attackâ, aut planè non intellectâ eorundem mente, aut denique prorsus rejectis sententiis, tanquam à sua præconceptâ & jam præjudicatâ in proprii Judicii tribunali causâ alienis. Solenne etenim est plerisque à Catholica Ecclesia extorribus, ut jam inimici sint capitales Patribus, ubi ab iis apertè dissentiunt, jam jurati amici, ubi vel minimum illis consentire videntur. De antiquo Macedonio Athanasius Dialogo tertio de SS. Trinitate memoratum reliquit, hanc ejus vocem fuisse: *Nos ita credimus ut B. Lucianus.* Eunomii item hæc verba refert M. Basilii lib. 1. Cont. eundem: *Piâ illa traditione PP. que jam inde à Superioribus seculis obtinuit, quasi pro Gnomone, & Regulâ quâdam primo loco propositâ, hoc exacto Examinis instrumento utemur.* Vis iterum impostorem Protheum audire? accipe quomodo contra Sanctam Vetustatem Auditores, & Lectores suos alloquitur: *Petimus imprimis à vobis & qui nunc Auditores, & qui deinceps Lectores futuri estis, ne majori parti potiores causam attribuentes, verum à falso ex ipsa multitudine discernere velitis, ne de in dignitatem hominum intenti, caliginem menti-*

*bus vestris offundi sinatis, aut plura iis qui præcesserunt tribuendo posterio-
rioribus aures vestras occludatis.*

Quænam verò praxis sit nonnullorum hujus temporis Dissidentium ab Ecclesia Catholica, facile quivis prudens intelliget, si præsertim nullo partium affectu laborans, eorum pervolvat libros, in quibus ex præjudicio causæ SS. Patres in testimonium advocantur. Videbit profectò quin palpabit manibus, quantis illi affectuum jam pro, jam contra, SS. Patres Symptomatibus agitentur. Hæc malignâ feбри correptos Centuriatores Magdeburgenses in triginta duobus locis depravasse & detorsisse solum Hieronymum; idemq; eodem morbo affectum fecisse Chemnitium in suo Exam. Conc. Trident. notat Cornelius Schultingius Auctor Confessionis Hieronymianæ initio operis in Antidotis. Hoc eodem Spiritu actus, actum egit Reiserus, in amplifico, aut veriùs ampullato suo opere, quo Augustam D. Augustini mentem, ad sui proprii capitis cogere præsumpsit angustias. Hoc & Vejelius præstitit in suo Indiculo, non pleno Indice Augustiniano. Hoc & Dorischæus D. Thomam Aquinatem contendens facere Confessorem Lutheranae fidei. Hoc idem ferrum super eandem incidem, eodemq; malleo ut cæteros raccam, haud bonæ fortunæ faber Joan. Fredericus Mayerus eudendum suscepit. Is enim ausu nondum audito D. Joannem Chryostomum facere Lutheranum, sed casso molimine attentavit; etenim, ut ejusdem intemperantiam animi cavillandi, proscindendi, convitiandi, & sexcentis aliis matæologiæ modis tum Ecclesiam Rom. Catholicam, tum Tridentinos PP. tum Georgium Heidelbergerum nostrum, afficiendi præteream: Omnia planè S. Patris quæ adducit testimonia, sunt partim mutila, partim in alienum sensum detorta, partim aliò non ad rem, quam tractandam suscepit, spectantia; plurima, item, quæ contrarium planè loquuntur, de industria transilit, quæ hoc opere hic paginatim adducuntur. Plures deniq; Controversias in quibus S. Patrem Catholico-Romanis consentire animad-

vertiq;

vertit, quasi ex proposito prætermisit, ut de SS. Eucharistiæ Sacramenti transubstantiatione, Sacrificio, adoratione, de libero arbitrio, & cæteris similibus; ut ad eò manifestum sit eum ex præjudicio causæ suæ S. Patrem in ejusdem Patrocinium corruptâ mente trahere contendisse: Atq; hoc artificio non auribus Auditoris sui duntaxat dictione, sed & oculis legentium libelli impressione fucum quendam sub specie veritatis, superinducere voluisse. Nemo proinde mihi meritò succenseat, quòd apologiam in defensionem tanti Ecclesiæ Antistitis & Doctoris pro modulo meo instruxerim. Mearum enim præcipuè id esse partium existimabam illius Sancti Patris partes propugnandas suscipere, quem meum in CHRISTO Patrem & Patronum agnosco, illius luce sacrâ in lucem editus, ejusdemque insigni nomine insignitus. Merebatur equidem aureum illud Os auream alicujus Tullii pro domo suâ orationem, aut ipsius Palladis in Palladio suo olim discipulo dicendi scribendive energiam. Quia tamen, sic volentibus Superis, & Superioribus, in meam exilem, vilemque incidit Syadam, pretium si quod apud Lectorem invenerit, id domestico auro Divi sui Chrysoptomi in acceptis referet. Quamobrem hâc meâ exili opellâ Benevole Lector velim frueri, & agnosce, frustra falsam triumphare, antequam Veritas in campum descendat: quæ quia *magna est & prevalet*, 3. Eld. 4. semper victoriæ palmam de hoste suo obtinet, ut primùm in lucem prodit: quanquam ut latens lux mediis in tenebris, sic veritas in mediis errorum offuciis, nunquam congenito spoliatur splendore. Spectabis itaq; hic separatam ab auro Scoriam, velamen ablatum, abstersum fucum, abjectam larvam, detractum fascinum, S. Patrem suo nativo redditum colori, vivam veri imaginem referre; verbo dicam D. Chrysoptomum esse non Lutheranium, ut falsò confinxit Mayerus, sed verè Catholicum Romanum, ut ejusdem auro digna librorum edisserunt monumenta,

PRO-

PROPHASIS
Ad Jo: Fridericum Mayerum
Doct. & Superintendentem Grim-
mensem.

DUm Anno æræ Christi D. 1680. men-
se Augusto Dantisæanis D. Dominici
Nundinis Francofurtensæ Simonis Be-
ckensteinianum locupletissimum ingre-
dior Bibliopolium, in viva mortuorum,
seu vivorum adhuc Bibliotheca, calen-
tem in Libris, ceu posthumis Parentum Liberis liberè
experturus spiritum: incurristi tu fortè in manus me-
as Joann. Friderice Mayere, & primo congressu, tacitè
mihietiam non salutato, in aurem insusurrare videbaris.
En Theologe *Chrysothomus Lutheranus?* (qui libelli cui sex
phylurarum famosi veriùs, quàm famati titulus est) *Or-*
thodoxæ Veritatis adversùs Decreta Concilii Tridentini Asser-
tor Georgii Heidelbergeri Lojolia Chrysothomo Papista è dia-
metro oppositus Grimma sumptibus Johann. Bilkeni Bibliop.
Fenensis. Excudebat Wolfg. Christoph. Kramerus. A. O. R.
M. DC. LXXX. Obstupui! horrorque me haud mo-
dicus

Titulus Li-
bri Maye-
ri.

dicus inceſſit, ad eam tacitè tui effrontem, vel in fronte Libelli, loquentis vocem. Ergo extemplò tecum invito licet, & reluctantè Bibliopolio in forum prodeò; eruditorum ac doctiſſimorum Virorum curiam peto: cauſam mei Chryſoſtomi ago: cui non uno obſtrictum me ſentio titulo; etenim & ejus ſacro die hanc lucem primùm aſpexi, & venerando ejusdè nomine ſacri fontis tinctus aquis, ſum inſignitus. Diem proinde tibi dico, te æquiſſimo ipſius Altiffimæ Regiæ Sapientiæ throno ac tribunali ſiſti contendo: horrendi criminis falſi reum manifeſtè accuſo: famoſum à te conſcriptum Libellum pronuntio: grauiſſimum magno atque incorrupto, quia aurei oris, Eccleſiæ Doctõri falſò impactum crimen, quàm poſſum contentione vocis proclamo. Chryſoſtomus Lutheranus! prò Superi! prò Chimærx affine portentum! attentas arriſcite aures, quotquot auditûs ſenſum nondum perdididiſtis? audite non me, ac Os illud omnium ſuffragio verè aureum; Os, à quo Antiochenus æquè ac Conſtantiнопõlitanus pendeat populus; Os, quod coronatis Imperatorio diademate capitibus erat terrori; Os denique, quod vel exanime Imperatori Theodoſio, populoque univerſo Pacem impertiit: hoc inquam Os D. Chryſoſtomi in hæc verba indignabundè prorumpens audite! Egone Chryſoſtomus Lutheranus? quide Lutherò poſt mille centum & quod excurrit annos, Iſlebiæ in Saxonia naſciturò, ne quidem ſomniavi? Egone cum Apoſtata Lutherò, verè Chriſti Eccleſiæ remiſſo nuntio *manum mittens ad aratrum reſpexi retrò?* Egone cum Lutherò detractò ac proculcato vetuſtæ atque ſanctæ Auguſtinianæ Religionis cucullo & habitu profugus Monachus? Egone cum incomparabili æſtimatore ſui Lutherò, aliorum execrabilis contemptor?

Crimen
falſi Divo
Chryſoſto-
mo aſſingit
Mayerus.

temptor? adeò ut me (taceo enim alios venerandos PP. Hieron. Basilium, Gregor. &c.) me, inquam, totius orbis oraculo, aureum os nuncupatum, loquaculum insolenti scommate appellet? imò me *nullo à se haberi loco* palam edicere præsumat? (In Colloq. mens. apud Aurifabrum. Egonè cum Luthero cruentum bellum S. Sedi Romanæ, ejusdemque Summo Episcopo, Christi in terris Vicario, Petrique Successori, visibilis Ecclesiæ Dei visibili Capiti nefariè indixi? eamque mihi arroganter inscripsi epigraphen.

Chry-
stomus sese
à Luthera-
nismo pur-
gat.

Peltis eram vivens moriens tua mors ero Papa?

Egonè cum Luthero sacra miscui profanis, humana divinis? DEO videlicet dicatis Virginibus, virisque perfractis perruptisvè claustrorum repagulis, à sacra militia, ad profanum seculi otium an sacrilegum negotium? transendi latissimè fores ac viam aperiendo? Egone cum Luthero Sacerdotibus, ac Monachis, Sanctimonialibusque; sanctum Virginitatis propositum profanis nuptiis violandi contra divina æque ac humana jura, novus ac inauditus fui Legislator, facemque Hymæneo primus accendi, primusque prætuli? Egone cum Luthero, ejusque affectis protestantibus tot templa Catholicis violenter eripui, tot monasteria insolenter, vastavi, tot sacras domos nefariè dirui, tot Altaria sacrilegè profanavi, tot viris, virginibus, ceterisque utriusque sexus hominibus violentas injeci manus? Egonè cum Luthero tot errorum, tot schismatum, quotquot in Europa Germaniæ præsertim Galliæ, Angliæ, Belgii, Sueciæ, Daniæ, Ungariæ, Poloniæ terras occupavère, Coriphæum & antesignanum egi antiquis etiam resuscitatis hæresibus?

Quanto-
rum Luthero-
rum malo-
rum in Ec-
clesia au-
tor fuit.

Conso-
nat cum his
quæ Divus
Chrystosto-
mus induci-
tur loqui id
quod lege-
re est in Epi-

B.

Ego-

Sola Respons. Georgii Ducis Saxonie data ad Lutherum Anno 1525. 28. Decemb. ubi inter alia hæc habentur.

Assir.

Affirma Fgonè (a) ad extremum cum Luthero in Ecclesia Christi
 re præte- Catholica, quæ non alia est, quàm Romana, ut potè *mir a cu-*
 rea possu- *lis (ut cætera taceam cum magno in eadem Ecclesia Col-*
 mus non *lega & Co-Episcopo August.) (b) inchoata, spe nutrita, cha-*
 admodum *ritate aucta, vetustate firmata, successione Sacerdotum ab ipsa*
 nobis cu- *Sede Petri Apostoli impascendas oves (uas post resurrectionem*
 ra esse tu- *Dominus commendavit usq; ad presentem Episcopum stabilita.*
 um Evan- *Cujus insuper fertilis ager Sangvine Martyrum est irri-*
 gelium, *gatus, doctrinâ Patrum & Episcoporum crevit, sanctitate*
 cum illud *virorum*
 à summis
 Orbis
 Christiani
 capitibus
 reprobaturum non ignoremus. Hoc unum pro virili curavimus ne à nostris susciperetur. Ut
 autem hoc curarem, causam nobis dederunt mali fructus, quos ex eo provenisse constat.
 Non enim tu (Luthere) vel quispiam alius, negare potes, quia blasphemæ in Deum, in Ve-
 nerabilem Eucharistiam, in Sanctissimam Dei Genitricem, omnesque Sanctos ex tua Do-
 ctrina, ceu fonte quodam promanarint. Per te enim tuosque discipulos renovantur veteres
 hæreses, quas Ecclesia quondam anathemate notavit, honestus Dei cultus omnis ad eum-
 modum vastatur, ut à Sergii temporibus nihil factum simile constet. Jam verò, quando
 plura sunt admilla Sacrilugia, & incestus perpetrati, cum sacris virginibus, quàm ab eo
 tempore, quo tuum istud Evangelium innotuit? Quando plures in Senatu audita sunt
 seditiones, quàm ex Evangelio tuo prodierunt? Quando ad hunc modum spoliata sunt æ-
 des sacra? Quando furta, rapinaeque plures contigerunt? Quando Wittembergæ tot fue-
 runt excucullari Monachi, & profugæ Moniales, quàm nunc sunt? Quando maritis ad-
 emptæ sunt Uxores, aliisque tradita? uti nunc sub Evangelio tuo fieri videmus? Quan-
 do plura commissa sunt adulteria, quàm ab eo tempore, quo tu consulisti, ut mulier, si
 à viro suo fecundari nequeat, divertat ad alium, ab eoque susceptam prolem marito edu-
 candam obtrudat? Utque viro vicissim ad eundem modum agere liceat? Hos nimirum
 fructus peperit tuum Evangelium, quod etiam sub scammo delitesceret in lucem protu-
 listi. Et bene illi quidem hoc nomen indidisti, quod sub scammo latuerit, atque inde
 sit à te productum. Bonum foret profecto si etiam nunc sub scammo jaceret. Nam si
 quod alterum huic simile producas, nullum certe rusticum sub obedientia retinebimus.
 Si tale voluisset Evangelium Christus, non tam frequenter inculcasset illud, Pax vobis.
 Petrus & Paulus etiam non dixissent obediendum esse Magistratui. Igitur hi ipsi fructus
 in causa sunt, ut ab Eva-gelio doctrinæque tua vehementer abhorreamus. Interim E-
 vangelio Christi, volente Deo, adhærebimus, eique propugnando, corpus, animam, facul-
 tates, existimationem, omnia nostra lubentes impendemus; adjuvante nos Dei gratiâ
 in qua fiduciam habemus collocatam, &c. Hucusque hic pius Princeps, præterea quæ
 sequuntur, ad nostrum propositum hæc suffecerint.

(a) Ecclesia Romana verè Catholica.

(b) Tom. 6. in Epist. contra Manich. c. 4.

virorum ac foeminarum adolevit, plurimarum gentium ac populorum conversione coelesti Divini Numinis favore incrementa per orbem universum sumit, sumitq; in dies semper majora & majora? Egone inquam cum Luthero in hac S. Christi Ecclesia susque deque universa inaudito ausu molitus sum evertere? Absit id. longè à me! Absit id quod tu Mayere mihi citra fas & veritatem affingis, me non Orthodoxæ & antiquæ veritatis sed tuæ heterodoxæ profanæ novitatis adversus Tridentini Concilii decreta assertorem esse! Ego Chryso-
stomus Romanus - Catholicus non Lutheranus.

En Mayere S. Patrem meum Chryso-
stomum, auctorem suo ore, gravissimo sermone, fronte, ac toto vultu ad indignationem contra te iniquum sui criminatorem composito, talia veletiam plura auribus tuis verba intonantem? Quo quæso hæc animo? quæve aure percipis? Ergo siste te ejusdem Sacrosancto tribunali? Scrutabor tecum libros, evolvam Tomos? hi è tuis ipsius à te allegatis documentis contra te sententiam ferent. Evolvam, inquam, Tomos, quos Antverpianus Typus apud Viduam, & Hæredes Petri Billeri Anno 1614. in publicam lucem edidit, qui cum Parisiana editione Sebastiani Nivellii, quæ tu usus es, conveniunt, præterquam quòd Tomo VI, auctior facta sit hæc Editio.

Antequam verò id præstare aggrediar, titulum libelli tui famosi unà cum præfatione prout coepi, porrò obiter saltem ventilem est necesse.

Frontem te prorsus amisisse, non unus dixerit? qui in fronte libri tuum nomen præponens *Jo. Friderici Mayeri,*

D. Chryſoſtomum Lutheranum facis? Quid ſibi vult Chryſoſtomus Lutheranus? ſenſusne eſt Chryſoſtomum Lutheranam amplecti ſententiam? at hoc jam ſupra palam ab ipſo Divo refutatum audivimus, audiemusque pluribus infra. An veriùs Lutherani, Chryſoſtomi doctrinam ſequuntur? At nec hoc ita ſe habere manifeſtè ex dicendis in contextu operis patebit. Et verò quâ fide Mayere Chryſoſtomum fidei Lutheranæ arbitrum & aſſertorem facis? cui utique ſola S. Scriptura eſt norma, regula, judexque credendorum? Ergone cenſum regulæ fidei etiam Chryſoſtomus ingreditur? At verò nonne Lutherus eum *nullo loco habendum, loquaculum ſolum, & non ſolidum fidei ſuæ aſſertorem* palam aſſeruit in Colloqu. ſup. cit.? qui inſuper de toto SS. PP. venerando Senatu, illud omnibus ſuis ſanctè ſervandum reliquit, *SS. Patrum autoritas ſuſq; deq; faciendâ eſt.* Lib. de Servo arbit: Nec Hieronymo eruditiffimo Eccleſiæ Doctori pepercit, quem aliàs Auguſtinus *ingenium divino dono aureum jure appellat* Epift. 9. Quid verò Lutherus? Annon verè impia & deteſtanda voce inquit? *Impia & deteſtanda vox eſt Hieronymi, quin te Hieronyme conculcamus unâ cum Bethleem, cucullo, & deſerto* in Comment: in cap. 12. Gene: Impreſſ. Norimb. Anno 1550. Eodem honore habet & Gregorium, de quo unâ & Hieronymo. *Loquantur, ait, uterq; mendacium in hypocrifi, quando dicunt, quòd amore caſtitalis conjugium deteſtentur* in Enarr. ſup. 9. Pſalm: Graduale Tomo 4. Jenen: paulò poſt ſubdit. *Quem* (Jovinianum Hæreſiarcham) *apparet plùs eruditionis & judicii habuiſſe in uno digito, quàm Hieron. in toto corpore.* Præterea ea quæ contra Eraſmum de Servo arbitrio ſcribens, Item lib. adverſ. Regem Angliæ.

Luthero
SS. PP. ni-
bili habet.

Item

Item apud Aurisfabrum in Colloq. Mens. impudente planè ore contra SS. illos PP. & Doctores Ecclesiæ effutit sup. in Præfatione ad Lectorem citata. Is honor Hieronymo, is Gregorio, is Chrysofomo, ceterisque SS. PP. tributus est à Luthero: Quà tu igitur Mayere fronte Chrysofomum Lutheranum facis, cum ipse Parens tuus Lutherus noluerit esse Chrysofomianus, nec cum Chrysofomo ceterisque Ecclesiæ Patribus, ut ita dicam, Patrisare voluerit.

Chrysofomum deinde ais *Orthodoxa Veritatis Assertorem* nihil veriùs, ac *adversus decreta Concilii Tridentini*, nihil falsiùs: *Orthodoxa inquis veritatis?* cujus? *Lutherane*: ac quo argumento probas eam Orthodoxam? Nonne & Calvinò reformati orthodoxos sese nuncupant? nonne & Sociniani idem Orthodoxi nomen suum esse volunt? Nonne & Anabaptistæ, seu Mennonistæ, Quakeri, & si qui tandem alii sunt sub Evangelico nomine Confessionistæ & Sectarii, suum vendicant? Unde igitur tu Mayere evidenter & apodicticè deduces tibi, seu Lutheranæ tuæ Sectæ soli potiori præ omnibus jure convenire? Ex Scriptura S. inquis, id luculenter probari, tanquam unicâ fidei regulâ & giudice: ac eandem pro sua norma & regula, giudiceque ceteri habentes, argumenta eadem vel similia pro se adducunt. Quo igitur argumento tu evinces & hanc regulam ac judicem, & argumenta ex illa desumpta tibi soli de jure & non ceteris servire? Hic te nodo gordio constriktum agnosce, ita ut nunquam te ex illo expedire queas? Orthodoxa veritate tuas inspidas fallacias condidisti, nimirum rectè D. Hieronymus epist. 7, cap. 4. *Venena non dantur, nisi melle circumlita, & vitia non decipiunt nisi sub specie, umbrâque virtutum.*

Luthera-
na fides
haud est
Orthodo-
xa.

Aliæ Se-
ctæ etiam se
orthodo-
xas faciunt
ex eodem
principio.

Porro

Porro quid obsecro per orthodoxam veritatem intelligis? Legisses præclaram orationem de Orthodoxia Anno 1675. editam Christiani Dreyeri Regiomontani Doct. Viri quâ eruditione & scientiâ præsertim antiquitatis PP. quæ monumentorum, quâ pacificâ animi compositione inter Lutheranos (quanquam rigidi Lutherani ejus tanquam Syncretistæ commercium immeritò refugiunt) facillè primi: intellexisses ex illo an Luthera fides sit orthodoxa? Pervolvisses antiquiorem Orthodoxum Doctorem Augustinum De vera Relig. c. 7. & c. De util. cred. c. 7. Serm. 131. de Temp. & c. Item Vincentium Lirinensem sub nomine peregrini contra hæreses; Optatum Milevitanum contra Parmenionem; Pacianum Epist. ad Sampron. didicisses, quid sit Orthodoxum ex eo, quid sit Catholicum, quia hæc ad convertentiam vera omninò sunt; Omne videlicet Orthodoxum est Catholicum, & omne Catholicum est Orthodoxum; Hocq; solo differunt, quòd Orthodoxum vi vocis ἀπὸ τῆς ὀρθῆς δόξης rectam seu bonam opinionem & gloriam significet; Catholicum autem insuper ἀπὸ τῆς καθ' ὅλης universalitatem includat, ita ut unum sit explicatio, & nota, atq; character alterius: etenim quod aliquid sit Orthodoxum colligat ex eo, si nimirum est Catholicum, si autem non est Catholicum, nec potest ullo modo esse Orthodoxum. Audiamus inpr. D. Augustinum nomen Catholicum explicantem tum alias, tum Libro 2. contra Gaudenc. Hinc enim ait, & græco Vocabulo Catholica nominatur: quòd enim græcè ὅλον dicitur Latine totum, vel universum interpretatur. Per totum orbem, sive secundum totum, est καθ' ὅλον unde Catholica nuncupatur. Jam autem Vincentius

Quid sit
Orthodoxum & Catholicum.

centius Lirinensis sic definit Catholicum cap. 3. *In ipsa item Catholica Ecclesia magnoperè curandum est, ut id teneamus quod ubiq̃, quod semper, quod ab omnibus creditum est, hoc est enim verè proprièq̃ Catholicum, quod ipsa vis nominis ratioq̃ declarat, qua omnia universaliter comprehendit, sed hoc ita demum fit, si sequamur universalitatem, antiquitatem, consensionem; sequemur autem universalitatem hoc modo, si hanc unam fidem veram esse fateamur, quam tota per orbem terrarum confitetur Ecclesia. Antiquitatem verò ita, si ab his nullatenus recedamus, quos SS. Majores ac Patres nostros celebrasse manifestum est. Consensionem itidem quòq̃ si in ipsa vetustate omnium, vel certè penè omnium Sacerdotum pariter & Magistrorum definitiones, sententiasq̃, sectemur. Et infra cap. 4. Quod si novella aliqua contagio non jam particulam tantum, sed totam pariter Ecclesiam commaculare conetur, tunc item providebit ut antiquitati inhercat, qua prorsus iam non potest ab ulla novitatis fraude seduci. Lege quæ sequuntur apud eundem, & disce quid sit Orthodoxum? quid Catholicum? plumasq̃e alienas ementita cornicula Mayere depone, nec tuum depravatum sensum & doctrinam Orthodoxam veritatem arroganter vocita, nec petulanter jactita: Neq̃ enim unquam demonstrare potes, quòd id teneas, quod ubiq̃, quod semper, quod ab omnibus est creditum. Neq̃ universalitatem, antiquitatem, consensionem sequeris. Non universalitatem neq̃ enim eam fidem fateris quam tota per orbem universum confitetur Ecclesia, neq̃ antiquitatem, quia quis dubitet te ab his sensibus omnimodè recedere, quos Sanctos nostros Majores celebrasse manifestum est. Nec deniq̃ consensionem: Neq̃ enim in ipsa vetustate omnium, vel certè penè omnium Sacerdotum pariter & Magistrorum definitiones sententiasq̃, sectaris.*

Luthera-
na fides
haud Ca-
tholica.

ris. Sed potiùs id planè ſolum, quod toto cœlo repu-
gnat hiſce amplecteris. Quæ enim tuæ doctrinæ *univer-*
ſalitas, quæ hinc inde in una vel altera terræ parte doce-
tur, & nuſquam ad Indos, Sinas, Japonas, Braſilos, Para-
quarios, ceterasq; Ethnicas Gentes prædicando pervenit.
At perveniſſe contendes per Hollandos & Anglos: ita
ſanè per Hollandos mercatores, non Prædicatores: piſca-
tores margaritarum & mercium, non Animarum. At
quis veſtrum vel unus Prædicantem eò peragravit, aut
peragrat, hoc unico animo, ut animas DEO & Cœlo, A-
poſtolicâ doctrinâ, vitâ, morte deniq; ac ſanguine lu-
cretur? Nimirum, rectè de vobis ait Tertull: de Præſcript.
cap. 46. *Hoc negotium eſt illis non Ethnicos convertendi,*
ſed noſtros evertendi. Hæreſes enim ut idem ait ib. cap. 2.
ad languorem & interitum fidei productas eſſe, non ad ædi-
ficationem Eccleſiæ & Animarum ipſâ experienciâ di-
ſcimus. Quæ verò *Antiquitas*? quæ autore Apo-
ſtata à Romana Catholica Eccleſia Luthero Anno
1517. Wittenbergæ primùm emerſit. Anno deinde 1530.
Confefſione Auguſt. propagata incrementum ſumſit,
at cum ipſis incrementis decreſcere cœpit, quod tum
alii, tum Florim, Ræm, egregiè demonſtrat. Quæ de-
nique *Conſenſio*? num in ipſa *vetuſtate omnium, vel cer-*
tè penè omnium Sacerdotum pariter ac Magiſtrorum defini-
tiones ſententiæq; id loquuntur? cùm orbis univerſus ſpe-
ctet, plùs quàm vertiginis ſpiritu agitari, atq; in gy-
rum agi Lutheranæ Sæcæ ingenia in tot Academiis &
Scholis Helmſtadienſi, Wittenbergenſi, Lipſienſi, Re-
giomontanâ &c. An igitur adhuc Mayere tuas fallacias
Orthodoxæ veritatis paludamento tegeſ?

Aſſertorem deinde vocas Chryſoſtomum adverſus De-
creta

creta Concilii Tridentini, tuæ scilicet veritatis Orthodoxæ, falsitatis veriùs heterodoxæ. At nihil minùs quàm Concilii Tridentini Decretis repugnare, sanctum hunc Doctorem manifestè hic declaro.

Dicis denique in titulo Libri Chrysostrorum tuum, *Georgii Heidelbergeri Lojolita Chrysostr. Papistæ à diametro oppositum*. Lojolitam per contemptum vocas Heidelbergorum: at noveris Mayerè, quòd & ipse, & ego hoc nomen quod (absit verbo jactantia) cœlo & Superis gratum, quod tot meritis in Ecclesiam Dei gloriosum, quod bonis omnibus acceptum, etsi tibi tuique similibus invisum, filiali quâ par est observantiâ veneramur, amamus, amplectimur. Eundem *Chrysostroro Papistam* facis. Magnum vel hoc uno nomine animi tui, tuique similibus vitium detegis, qui eos Papistas vocas, quibus nec temporum injuria, nec livor hominum, nec ferrum & enses hostium nomen verè Catholici elimare aut eliminare potuère. Traxisti fortè hoc vitium hæreditario morbo ab antiquioribus hæreticis, qui olim Romanæ Ecclesiæ nomen Catholicæ invadebant, eamque à Pontificibus agnominabant. Sic mille quadringentis & ultra abhinc annis Romani verèque Catholici à Novatianis appellabantur Corneliani, teste S. Eulogio Alexandrino Archiep. in Lib. contra Novatum, quia scil. S. Cornelio Papæ ut supremo Ecclesiæ Capiti adhærebant. Nomen tamen hoc Papistæ primùm à Luthe-
ro ejusque affectis Ecclesiæ Catholicæ attributum, nec illud unquam aut ipsa Ecclesia usurpavit, aut eidem quisquam antehac hæreticorum attribuit, ut vel indè colligas novum nomen à novis Nomenclatoribus, odio antiquæ Ecclesiæ confictum. Interim nec hoc nomen Papistarum nos afficit, quo nimirum indigitamur paternæ at-

Nomen
Lojolita
haud con-
temnendâ.

Hæretici
nomen Ca-
tholicæ, Ec-
clesiæ Ro-
manæ invide-
bant.

Nomen
Papistæ à
novis Hære-
ticis recentis
confictum.

que a vitæ religionis hæredes, nec item a cephalum nos esse, aut truncum corpus, nec balantem sine pastore gregem, sed filios Patri, corpus Capiti oves Pastori, quem Christus Dominus sui Vicarium instituit, rationabili pulchroq; nexu & ordine cohærere. Etenim ut ait Cyprian.

Haud est
probrosium
Catholicis.

Ep 40. *Deus unus est, Christus unus, & una Ecclesia, & cathedra una super Petram Domini voce fundata, aliud altare constitui, aliud sacerdotium novum fieri præter unum Altare & sacerdotium non potest.* Hæc porro Papistarum &c. ab hostibus inventa sunt nomina, qui moleste ferunt se ab autoribus suis denominari; proprium verò nobis & præscriptum tot seculis est Catholicum nomen. *Ecclesia una est Catholica, cui hæreses alia diversa nomina imponunt, cum ipsa singula, propriis vocabulis, qua negare non audeant appellantur.* August. cap. 7. de util. cred. Denique cum Pa-

Ecclesie
Romana
est propri-
um ac præ-
scriptum
nomen Ca-
tholicum.

pistas nominas, vel hoc nomine Catholicos, & Apostolicos indigitas; Etenim Catholica & Apostolica Ecclesia illa est, cujus fides semper, ubique ab omnibus, ut sup. ex Vincen. I. itin. vidimus prædicatur. Atqui sola talis est Papistica à Dissidentibus dicta. Ergo hæc sola est Catholica. Hoc ipsum, quòd fides non alia quàm à Sede Romana Romanisque Pontificibus propagata per orbem universum prædicatur, habeatque perpetuam inter Gentes Successionem doctrinæ suæ, evidens est argumentum Ecclesiam Catholicam non aliam esse, quàm quæ per

Hæretici
suarum Se-
ctarum a-
gnomina
à suis Duci-
bus trahūt.

contemptum Papistica dicitur ab Adversariis. Ipsa insuper hæc agnomina, à quibus Dissidentes sua propria agnomina derivant, manifestè loquuntur eos haud Catholicam Ecclesiam habere, cum contra ii qui ab his, qui præsent Ecclesie, eamque gubernant, nuncupantur, rectè Catholici sint dicendi. Id quod eloquentissimus noster Doctor agno-

agnoscit tom. 3. hom. 23. in Act. Apost. *Num hæresiar-
chas habemus? num ab hominibus cognomen habemus? nun-
quid nobis dux quidam est? sicut illi Marcion, & illi Manicheus,
huic Arius, alteri verò alius hærescos dux? Quodsi & nos a-
gnominationem cuiusdam sortimur, sed non ut ab hæresium
Principibus, sed ut ab his qui præsent nobis & gubernant Ecclē-
siam.* Cùm igitur Lutherani à Luthero, Calviniani à
Calvino, & sic de ceteris tanquam suæ Sectæ ducibus agno-
mina habeant, quis hos Catholicos? Contra etsi nos agno-
minationem (Papistarum à Papa) sortimur, nihil officit,
quin verè Catholici dicendi simus, quia non ut ab hæresium
Principibus, sed ut ab his qui præsent nobis, & gubernant Ec-
clesiam.

Et hæc satis sint, quoad titulum Libri: Sequitur
Dedicatio. Quæ nam tibi cum Georgio Heidelbergero
ut ipse loqueris, *liticula* intercedat; insinuâsti equidem,
initio Dedicacionis scil. *de Apostolis maritis*, hanc tecum,
hic & nunc haud ingredior. Credo causam illibatæ incoe-
libatu vitæ Apostolorum, eorumque Successorum Sacer-
dotum egisse Heidelbergerum contra te maritum, ac non
Apostolum, Apostolatam tamen cum conjugio maritare
frustra conantem. Tu interim conficto fabuloso ser-
mone ad Poetarum somnia conversus, inducis eum tecum
in somno loquentem, *ad vaticana limina*, te tanquam *cri-
minis reum* deducentem, accusantemvè; D, verò Chry-
sost. aureo ore, auream utriq; pacem impartientem, quæ
utinam in te requievisset, ac non reperit filium pacis, fili-
um Bar- Jona, filium Columbæ. *Libros insuper suos, qui
sententiam ferrent, scrutari mandantem.* Interim ut tuæ
leviusculæ Poëticæ fabulæ aliquod pondus adderes ex
Baronio, quem palmari convitio *fabularum promum con-
dum*

Mayorus
somnia ad-
ducit.

dum facis, Historiam de D. Chryſoſt. poſt obitum ſuunt:
populo ad ſupplices Theodoſii literas *Pax vobis* dicente,
fuſè adfers. Idque aliis etiam exemplis comprobare,
ſtudioſè laboras, aculeato ſcommate, *ſuperſtitioſa ſimplici-*
tatis Papiftis affiſto, & infixio. Crede mihi Mayere ex-
emplo tuo

*Poſſem non unam ſomni conſingere formam,
At res vera mihi, ſomnia linquo tibi?*

Et inſuper cum Eccleſiaſte aſſero: *Ubi multa ſunt ſo-*
mnia, plurima ſunt vanitates & ſermones innumeri. Eccleſ.
5. 6. Id quod in te verificatum animadverto.

Mayero
ſuadetur
nec in ſom-
nis nec ſo-
mno ſe-
pulta vita.

Nec verò miror talia tibi è tuomet cerebro nata con-
tigiffe ſomnia; Nimirum *amantes* ipſi *ſibi ſomnia fingunt*:
quod perditè amàſti, hoc fucatè ſomniàſti; Vellem ta-
men te bono tuo, nec in ſomnem, nec ſomno profundè ſe-
pultam vitam degere, utrumque enim periculoſum, quin
utrumque pernicioſum: Illud enim apertis oculis cœcã
vel invicè invitat mortem; hoc clauſis in ſtruentem inſi-
dias ex improviſo incurrit. Quamobrem meo conſilio,
oculos, quos ad deformem, quia ementitam falſitatis ſpe-
ciem inconfultè aperis, claudè: aperi, quos ad pulchram,
quia ſimplicem ſynceramque veritatis imaginem perti-
naciter claudis. Verbo: *Surge qui dormis, & exurge, & il-*
luminabit te Chriſtus. Ephel. 5. 14. Illuminabit inquam
per illum ipſum, qui in tot illuſtriſſimis ſplendoribus *San-*
ctorum primæ magnitudinis eſt ſidus, aureus Eccleſiæ Chri-
ſti Doctõr, Magnus Conſtantinopolitanæ Cathedræ An-
tiſtes, glorioſus inter tot perſecutionum Martyria Con-
feſſor, meus dico D. Joannes Chryſoſtomus, cui tu quidem
tenebras offundere, ut temerario ita caſſo molimine, ac-
tentàſti; eundemque tuis mortuis umbris deformatum,

non propriis, ac vivis coloribus adumbratum toti mundo proponere præsumisti: Nimirum in somno hæc à te acta sunt, in quo ut moris est, fictæ & evanescentes tibi umbræ, non verò solida veri imago comparuere. At vide quo pacto hic veridicus Doctor umbratiles has tuas tenebras illustrissimo veritatis splendore discutiat atque dispellat? Specta quomodo hoc ut aureum ita igneum Os scoriarum tuarum pseudologiarum à probato orthodoxiæ auro manifestè separet, secernat, & rejiciat? Chryostomum appellasti Judicem, ad Chryostomum mecum ibis? Scrutare ejus Libros, qui (ut tu ipse è mente S. Patris ais) *sententiam ferent*. Scrutare, inquam, non ut tu fecisti fraudulenter ac dolo, qui utique nulli de jure communi, adeòq; nec tibi in particulari patrocinari debet, sed fideliter, & veritatis solius indagandæ intuitu, non noxio falsitatis defendendæ pruritu.

Cùm verò tu Libellum tuum omnibus Ecclesiarum ad Dixcesin Grimmentensem spectantibus Ministris longo eorum nominibus & cognominibus recensitis Catalago inscripseris, & ego tibi & illis meum hunc, ad Orthodoxæ fidei in Ecclesia Catholica Romana perfectam agnitionem, conscriptum & inscriptum velim.

Venio jam ad exordium tui libelli, ut sæpius tibi id quod in rei veritate sese ita habet, oggeram, famosi: quod vel ipsæ tuæ, quas tum in præfatione tum toto libello plenis plaustris effundis, dicacitates, fugillationes, cavilli, scommata, convitia, calumniæ, pseudologiæ, verè loquuntur, quibus plùs quàm canino dente mordaciter, tum universim Ecclesiam Romanam, ejusq; Concilium Tridentinum, tum sigillatim ejusdem assertores ac defensores arrodas. Possem haud obscure, nì brevis esse vel-

Mayerus
ad fideliter
scrutandos
Libros D.
Chryostomi
invita-
tur.

Mayerus
canino dē-
te Ecclesiā
Romanam
arrodit.

Baronium
facit fabu-
larum pro-
mum con-
dum.

Superstiti-
ofam sim-
plicitatem
Papistihoc
est Catho-
licis affin-
git.
Heidelber-
gerum pro-
digiosè nu-
gatore
mendacem
que appel-
lat.

Concilium
Tridentin.
per conté-
ptum Con-
ciliabulum
facit.

lem, sat longum caninorum tuorum morsuum catalo-
gum recensere. Omnem hoc in passu pudorem exuisti;
nec te hac in re pudet esse impudentem. Nihil enim tibi
novi Baronium tantæ eruditionis, tantæ probitatis virum,
fabularum promum condum facere, dignus certè ipse, qui
vel ob hanc contumeliam tabula orbis eruditi efficiare,
Non erubescis simpliciter *superstitiosam simplicitatem Pa-
pistis*, id est Catholicis vel hoc nomine affingere. Gloriosum
scilicet bellatorem te ostentas dum non vis *desinere Do-
mini bella gerere* (quasi verò Domini bella non imbella ge-
rantur, dum lux tenebris offunditur, feritas falsitate offen-
ditur, non defenditur) *contra eos, qui sub venerando nomine
Salvatoris nostri virus suum & malitiã occultant*. O virulen-
tam calumniam! O apertam malitiã omni malo pejorem!
Non vereris Heidelbergerum *insulsum & prodigiosè men-
dacem nugatorem appellare*: Ecclesiæ quoq; Catholicæ fi-
lios *Chami progeniem sceleratos filios* audes proclamare:
Intolerandã præsumptione Concilium Tridentinum
Conciliabulum per contemptum vocitas, Concilium in quã
illud, quod sub tribus Summis Pontificibus, tot lustris an-
norum, tanta deliberatione, tantã negotiorum fidei tru-
tinã, tantã ex universo Christiano Orbe collectorum ho-
minum frequentiã, tantã insuper, tamq; mirabili diver-
sarum gentium, linguã, moribus, complexione, habitu;
animorum tamen atq; sententiarum consensione, cele-
bratum. In præsentia tot Oratorum Imperatoris Chri-
stiani, Regum, Regnorumq; atq; Rerum publicarum Hi-
spaniarum, Galliæ, Poloniæ, Ungariæ, ceterarumq; able-
gatorum, tot Principum Virorum, Ecclesiæ Cardinalium,
Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Theo-
logorum, Religiosorum, quorum pleriq; imò poenè om-
nes

mnēs ceris Majorum illustres, dignitate graves, pietate conspicui, doctrina & eruditione eximii, omni acceptione digni, omni exceptione majores, quibus nec sexcenti licēt Doctores Saxonici, qualis tu Mayere, comparandi. Hoccine pleno certē ore nuncupandum Concilium, per diminutionem, per contemptum haud ulli ingenuæ menti tolerandum, vocitas Conciliabulum! Næ tu Mayere egregiè desipis! qui tantum contra univērsū Orbis Christiani Concilium tibi sapere videris.

Taceo reliquos tuos caninos morsus quibus Catholicos & Heidelbergerum, quem in signum & metam in quam tua tela dirigeres statuisti, virulenter arrodīs. An canicularibus diebus hic liber à te conscriptus? A morsibus venio ad tuos Latratus, quibus inprimis inficiaris nos Catholicos rectē gloriari, quòd simus *Patrum veri filii*, hicq; nos potiùs scelerato Chamī animo & ore vocas *Chamī progeniem*, putasq; nobis hanc gloriationem eripuisse inter alios, *Bebelium, Pappum, Vegelum, & Reiserum*: verùm ab his reti ventos solùm venatos, aquam cribro haustam, telas aranearum contextas, cùm ab aliis luculenter præsertim, Hieron. Torrente in Confessione Augustiniana, Jacobo Masenio, in Augustino Controversiarum arbitro, recentissimè ab Eustachio de Rosario in Augustino Romano Cathol. fidei Confessore ac Defensore 1676. August. Vindel. edito, tum à nobis Augustinus non Augustanus (si DEO cordi fuerit) palam orbi faciet. Et quidem quod Vegelum attinet res in confesso est Indicem illum ejus indiculum potiùs docendum esse tam mancum, tam mutilum, atq; à scopo & puncto Statūs controversiæ longè plerumq; aberrantem, ut mirum sit te adeò de illo gloriari tanquam Argivum clypeum nobis

Frustra
Mayerus
Catholicos
Patrum filios inficitur.

Vejelii Index Augustini mancus.

Reiseri o.
pus ampul-
latum ma-
gis quàm
amplificū.

Pappus &
Bebelius ve-
tustam, ve-
nustam ta-
men Eccle-
siæ faciem
deformavē-

ES.

Exposi-
tiones &
declaratio-
nes Concilii
Trid. haud
obsunt.

Nec exe-
cutio ejus-
dem à Papa
Pio IV. cre-
cta à Sixto
V. confer-
vata officit.

bis abstulerit. Sed & Reiseri etsi amplificum magis quàm
Vejelii, ampullatum veriùs dicere debueram opus, bul-
latà turgescit paginà; verbis & sententiis à vero & ge-
nuino Augustiniano ad proprium ac hæreticum augusta-
num, aut veriùs angustum, unius hominis sensum decor-
ris. Pappus deniq; & Bebelius uterq; homo hodiernus,
venustam venerandamque primitivæ Ecclesiæ, quamvis
vetustam faciem ita cerussa fucosisque coloribus illinit,
ut eam vix quisquam nisi ejusdem veri ac vivi coloris be-
nè peritus & amans dignoscat atque discernat.

Alterum est quod tuo haud arridet palato, nempe
*tantam esse estimationem Concilii Tridentini apud Ca-
tholicos, ut non censeatur is syncerè Catholicus, qui non cum eo-
dem sentit. Et hanc quidem vanam persuasionem, lubricum
fidei Papistica fundamentum, non sine elatæ vocis exclama-
tione inficiaris, idque ea de causa, quòd (verba tua sunt)
Augustinus Barbosa coactus sit (quo quæso cogente? ita vel
uno verbo effrenis dicacitas, cordata pectora intimè novit
pungere.) varias interpretum expositiones & declarationes
ejusce Concilii colligere? & quid hoc mali? quid à re alieni?
nunquid ideò Concilium reprobandum, quòd ejusdem
expositiones & declarationes interpretum colliguntur?
Ergone sacræ literæ rejiciendæ, quia variæ interpretum
expositiones & declarationes earundem ab Autoribus ad-
ducuntur? Ergone Concilium Nicenum & reliqua Oec-
umenica repudianda, quia similes illorum declarationes
& expositiones doctorum Virorum adferuntur? Et Pa-
pa, ais, Pius IV. peculiarem Congregationem pro executione &
interpretatione eius, erigere. & Sixtus V. tanquam rem sum-
mè necessariam conservare necesse habuit. Quid hoc ratio-
ni & recto rerum ordini haud consentaneum? Hoccine
tibi*

tibi est, *ex oculis lutum & sputum abstergere* ? Nemo certè finem boni operis consecutus bene absque executione. Coronis operistunc verè coronanda, quando eleganti nexu executio conservacioni jungitur. Nervus & anima rerum, ut gerundarum, ita gubernandarum est, quod statuiisti bene, & què benè exequi, optimè conservare. Ratio statùs in omni re ea optima, cum quod statutum exequeris, quod executum conservaveris, conservatum sic tandem è sententia suam tenebit statum. Nulla res in suo firmiter consistit gradu, quæ & executionis, & conservacionis caret officio. Vacillant communiter Respublicæ, Regna, Imperia atque adeò Respublica Christiana, nî in eo conserventur statu, quem ad legis Divinæ normam, legibus humanis à Majoribus circumscriptam, accepère. Quidquid proinde Pius IV. pro executione Concilii Tridentini, quidquid Sixtus V. pro conservacione ejusdem constituit, id omne haud luteum, at stabile est firmamentum, quo Ecclesia Christi supra inconcussam Petri petram fundata fulcitur & solidatur, *ne adversus eam portæ prævaleant inferorum.*

Sed quid ego tuis Mayere latratibus inhæreo ? quid tuis moribus multis immoror ? nimirum vel hac certa, ac infallibili nota & caractere cujus naturæ sis manifestè declaras. (*Canis inquit D. Chrysoft. Tom. 2. in cap. 7. Matth. hom. 17. m. t. 355. te vivis describens coloribus.*) *naturale est improbum esse, nunquam vocem mittere propter aliquam alteram causam, sicut cetera animalia, nisi ad abigendos supervenientes, interdum autem & de superfluo in aërem latrat. Tales sunt omnes Gentiles, vel heretici, inapprobables, latrantes plurimum adversus servos Dei, latrantes aliquando, & adversus Deum blasphemis, ululantes aperte &*

Hereticorum idem quod canis improbum vitium est allatrare alios etiam innocentes Dei servos

D

nunquam

nunquam os suum aperientes ad bonum, sed semper ad malum.
 Quod si autem alicubi in hocce meo opusculo acriore
 contra te usus sum verbo vel sententiâ, ne mirere: canina
 morsûs atque latratûs facundia, si solâ palmâ repellatur,
 palmam reportat; fuste aut lapide optimè recunditur, sic
 tandem ei integra manet vindicta, sævire in lapidem. Nec
 verò mihi hac in re seu tu seu quiscunq̃ue alius succenseat
 aut calumpniæ & convitii crimen obijciat: ab hoc enim
 me luculenter absolvunt velutæ fidei homines in *Respon-*
sionis duarum inclitarum facultatum Juridicarum (hic est
 titulus libelli) & *unius Primarii Jurisconsulti de Progra-*
mate Laurentii Laurentini, in quibus in simili ab omni con-
 vitii crimine liberatur dictus Laurentius, quod is pro-
 gramma vindicandæ famæ ac innocentæ D. Georgii Ca-
 lixti & Joachimi Hildebrandi, maledico ac injurioso D. A-
 brahami Calovii programmati opposuit, impressis Helm-
 stadiæ Anno 1678. Et sanè quid mirere, si innocenter pro-
 vocatus, interdum insolenti & calumniolo provocatori in
 faciem ejus ipsemet ferrum reverberet ac retundat: Si-
 bi suæque insolenti temeritati imputet, si quando inspera-
 tum nec exoptatum à suomet gladio vulneris referat cali-
 onem. Repressalia haud reprimenda, aut reprehenden-
 da sunt, dum quis suamet manu, quâ vim alteri inferebat,
 opprimitur. Defendentis hic ago partes contra cui Maye-
 re oppugnantis arma, quibus exarmatus, æqui bonique
 consule, si adversus te ipsum militent. Contra semetip-
 sum propria justaque hosti subministrat arma is, qui inju-
 sto bello aggreditur innocentem. Mitiùs tamen tecum
 hic actum facere ab eo, qui à Doctore Gentium edoctus,
 novit non *vinci à malo, sed in bono vincere malum. Roman.*

At verò tempus est, ut in ipsum descendamus campum, veniamusque tandem ad ipsas Controversias, quas tu in opusculo tuo nullo servato ordine, nullo item Controversiæ statu præsupposito adducis.

Ego contra tuam perturbatam ordinis phalangem ex invictissimo D. mei Archistrategi Chrysofostomi armamentario disponam Castrorum aciem ordinatam: Ordine per Títulos Controversiarum digesto, quæ interdum in Paragraphos distinguentur.

CONTROVERSIA I.

De Lectione Scripturæ Sacræ.

Hanc ait Mayerus, non omnibus passim permittendam esse docere Tridentinum Concilium Reg. IV. de lib. prohib. quæ ita habet: *Cum experimento manifestum sit, si S. Biblia vulgari lingua passim sine discrimine permittantur, plus inde ob hominum temeritatem (hæc verba ob hominum temeritatem à Mayo sunt omissa) detrimenti, quam utilitatis oriri: addit deinde, decrevimus ne omnibus illorum lectio permittatur. Hæc verba verò in contextu haud leguntur; Sed potiùs hæc, hac in parte iudicio Episcopi aut Inquisitoris stetur, ut cum Consilio Parochi aut Confessarii Bibliorum à Catholicis autoribus versorum lectionem in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerint ex huiusmodi lectione non damnnum, sed fidei atq; pietatis argumentum capere posse, quam facultatem in scriptis habeant.* Hæc sunt genuina verba huius Regulæ. Duplex igitur crimen falsi commisit Mayerus in allegatione unius textus; primò omissione eorum, quæ sunt quasi essentialia

Mayerus
Concilium
Tridentin.
de Lectione
S. Script.
haud fideliter
citatur.

hujus Regulæ, id eſt cauſarum prohibitionis, quarum prima eſt *ob temeritatem hominum*, quâ ſcilicet quiſque poſſet temerè ſcripturam pro ſuo placito, & ad ſuos privatos ſenſus, non conformes Eccleſiæ, detorquere, explicare. Secunda propter quam aliquibus lectio conceditur *Judicio Episcopi &c.* aut *Conſilio Parochi, vel Confeſſarii*, nimirum ſi intelligatur hujusmodi lectione non damnatum, ſed fidei atq; pietatis argumentum capi poſſe. Commiſit deinde alterum crimen falſi additione aliquorum verborum è ſuo nimirum cerebro. *Decrevimus ne illorum lectio omnibus permittatur*: quæ verba non leguntur in contextu.

Lectio S.
Scripturæ
in vernacula à Concilio Tridentino paſſim omnibus prohibita immeritò reprehenditur.

Jam verò perpendat quiſque cordatus, quid mali in ſe contineat hæc regula? Annon magis providè procedit Concil. Trident. prohibendo ne paſſim ab omnibus in vulgari lingua Scriptura & edatur, & legatur, quàm diſſidentes concedendo omnibus promiſcuè ejus editionem & lectionem? Siquidem illâ prohibitione præſuppoſitâ, omnes adſtringuntur, *ad idem ſentiendum in Domino, nec plus ſapere, quàm oportet ſapere, ſed ſapere ad ſobrietatem ut Apoſt. monet, Rom. 12. 3.* Neque enim facilè ſtante hæc prohibitione diverſæ ex illa erui poſſunt opiniones, & *perniciosa nimis dogmata, peregrinæq; doctrina*: E contra quantæ diſſenſiones, diſcordiæ, ſchiſmata, rixæ, inter adverſarios ex dicta permiſſione ortæ ſint, atque circa unum etiam Scripturæ locum adhuc oriantur, nemo non videt? Quin hæc ſemel aperta, quâ data porta ruunt, & ſemper ruent indeterius novæ & novæ Sectæ, libertatem Scripturam legendi, quam & per ſe claram, & unicam regulam, atque Judicem ſimul fidei ſibi perſvadent, velut pro ſcuto ſuorum falſorum dogmatum prætendentes.

cardo itaque Controverſiæ hujus in eo vertitur.
Eccle-

Ecclesia Catholica Romana non absolute & simpliciter prohibet Sacrae Scripturae impressionem & lectionem, sed Status Controversiae circa Lectionem S. Scripturae. praecipue in vulgari lingua. 2. Passim. 3. Sine discrimine. Idque 4. dat causam, quod propter hominum temeritatem plus inde oritur detrimenti quam utilitatis. Idque insuper 5. Si cui concedenda sit lectio, standum esse hac in parte iudicio Episcopi, aut Parochi, aut Confessarii consilio. Idque tandem 6. Pro iis quos intellexerint ex huiusmodi lectione non damnum, sed fidei atque pietatis argumentum capere posse.

Hic obiter Lectori perpendendum est, talem à Concilio Trident. legem statutam esse, occasione effusae licentiae sub libertatis specie in imprimendis & legendis auctore Luthero sacris Scripturis, ex qua quavis natio Gallica, Germanica, Polonica, Anglica, Svecica, Belgica, &c. pro lubitu suo in vernacula lingua, Scripturam interpretabantur, exponebant, glossas, explicationes, & notas adhibebant, quae ferè omnes novae, inauditae, discrepantes, hodiè primùm è privatorum hominum cerebro ortae erant: Unicuique item eandem legendi, relegendi, ac pervolvendi licentiam concedebant. Non itaque mirum, quod ab Ecclesia Catholica fero ac ferventi huic mari certi termini positi sint, quos Christiano & Catholico homini praeterire nefas fuerit.

Hunc igitur rei cardinem sede suâ movere nititur Mayerus ad motis ex D. Chryostomo arietibus, sed casto frustra Concil. Tridentini legem de legenda Scriptura oppugnat.

Chryſoſto-
mus eidem
legi non
repugnat.

i. Locus est quem adducit Mayerus Tomo 3. homil.
3. de Lazaro. *Ne quis enim mihi dixerit &c.* Cui loco vel-
ut epitomen & summam ejusdem præponit dicendo,
quòd S. Chryſtoſtomus (*nulli mortalium Scripturæ lectionem
negligendam severè affirmat: nec quæquam negotiarum a-
liorum excusatione hic uti posse: Nulliè manibus Scripturam
deponendâ, qui salvus esse velit. Nullam domû esse vult, in qua
non sacer codex reperitur.*) Dixerit sanè hæc & his plura D.
Chryſost. quid hæc contra allegatâ Tridentinâ regulam
Nonne ait: *Sicni concedenda lectio, standum hac in parte Ju-
dicio Episcopi &c.* Concedet igitur non illubenter Conciliû
Tridentinum pro iis, temporis, loci, personarumque cir-
cumstantiis S. Doctorem rectè ad legendam omnibus
Scripturam adhortatum fuisse Auditorem. Standum
nimirum hac in parte *judicio* tanti Episcopi, qui intelli-
gebat pro eo tempore non fuisse tantam in suo Auditore *te-
meritatem*, quantam nunc passim videmus in tot nationi-
bus & populis, *ob quam plus detrimenti quàm utilitatis ex
lectione illa oriri posset*, intellexerat quoque ex hujusmodi
lectione non *damnum*, sed *fidei atq; pietatis argumentum ca-
pere potuisse* suum Auditorem: merito igitur volebat nul-
liè manibus Scripturam deponendam, nullam esse domû,
in qua non sacer codex reperitur. Deinde advertat
quæſo animum Le&or ad id, quòd scilicet S. Chryſosto-
mus Auditorem suum unius Civitatis, aut particularis Ec-
clesiæ Constantinopolitanæ adhortatus sit ad lectionem
Scripturæ: Concilium autem Tridentinum suâ regulâ
totum Christianum alloquitur orbem, ei que non absolu-
tè prohibet, sed cum prudenti & matura circumscriptione
concedit eandem. Num igitur recta Mayeri argumen-
tatio, D. Chryſost. concedit lectionem S. Scripturæ parti-
cularis

ularis suæ Ecclesiæ Auditoribus. Ergò censendus est concedere Ecclesiæ universali, ad eòque Concilio Tridentino sese è diametro opponere. Nostin' in quo deficiat talis argumentatio? Quin si D. Chrysostr. vel è bustis vivus conlurgeret, eamque quæ nunc est Ecclesiæ, in tot tamque diversas Sectas, dissectæ faciem contempleretur, quid aliud aureo suo ore & eloquentiâ quàm prudentem illam & providam Concilii Tridentini regulam ac sententiam luculenter comprobaret?

2. Locus quem citat Mayerus est ex Tomo 4. Epist. ad Titum c. 1. hom. 3. Sed neque hic Mayero quidquam potrocinator S. Doctor? Præmisit enim S. Doctoris sententiæ hæc verba (*Et quàm blandè ob Scripturæ perspicuitatem ad illius lectionem invitatur omnes.*) Nihil autem horum ibi legitur, quod ipsum patet ex contextu homiliæ. Nam in primis S. Doctor explicat illa S. Pauli verba: *Dixit quidam ex ipsis proprius ipsorum Poeta Cretenses semper mendaces &c.* (vide ne & tu Mayerus è numerosis illorum, cum tam corrupta mente incorruptum Doctorem alleges) *ob quam causam argue eos durè ait ulter: Apost. (verè & tu cum tui* In Lutheranos servit
locus Sancti Chrysostr.
stomi in Epist. ad Titum c. 1.
similibus durè arguendus foret *ut sanus sis in fide quemadmodum ibi ait idem Apostol. non attendens fabulis ex uno* Saxonie angulo contra Romanam Ecclesiam exortis, & ad perniciem animarum falsò excoogitatis, aut lubrico fundamento innixis: *nec attendas mandatis hominum, nuper natorum, rejectâ Ecclesiæ authoritate, universalitate, antiquitate, consensione, firmatâ a verstantium se à veritate, &c.*) Hunc inquam locum S. Pauli explicans præsertim illud diverbium, *Cretenses semper mendaces*, quærit in primis *qui hoc dixerit? quam ob causam? cur testimonium adduxit in medium, quod non rectè se habeat?* Ubi postquam
multis

multis adductis exemplis ostendisset, quòd Deus ubiq; & in omnibus condescendit (mortalibus) imò de se ipso opiniones erroneas, suaq; indignas maximè majestate permittat adstrui, &c. quod utiq; totum ad fidei nostræ robur communiendum apprime utile est. Atq; hoc ipsum tandem confirmat à simili ducto, à Patre nullam habente sue Majestatis rationem, sic cum puerulis suis linguâ totâ balbutit &c. quævis & alimoniam quidè & edulia pocula quoq; vocabulis appellet ὡς ἑλλωκῶς non elegantibus & doctis &c. Sic multò magis Deus & exprobrat clementer eò se demittens, cum per Prophetam dixit, si mutabunt gentes Deos suos? His adductis tandem concludit: Hujus condescensionis Divinæ argumenta invenire liceat in sacris literis, tum verba, tum res ipsas.

Hoc itaq; loco Mayere vis probare, quòd S. Doctor blandè ob scripturæ perspicuitatem ad illius Lectionem invitat omnes. At quâ fide manifestè vides? Etenim toto hoc textu ne verbum quidem legis de perspicuitate Scripturæ, neq; quòd blandè ad illius lectionem invitat, & quidem omnes, sed solum ait de Divina condescensione, quâ sese supremum illud Numen omnibus accommodat, altitudinem Majestatis suæ inaccessiblei, & dignitatis excellentiam omni rei creatæ supereminentem, ad mortali-um captûs convallia demittens.

3. Locus est ex Tomo 4. hom, 9. in Epist. ad Coloss. Sed neq; hic locus quidquam militat contra Concilium Trident. Nam Chrysof. explicans illa S. Pauli verba. Verbum Christi habitet in vobis abundanter. Hortatur Auditores suos ad legendas Scripturas non leviter, nec temerè, sed magno studio & diligentia: Cui monito S. Patris & S. Pauli mandato minimè repugnat Tridentini Regula. 4. Siquidem expressè concedit lectionem non temerariam,

non

non ex qua damnum, sed fidei atq; pietatis argumentum capere possint legentes. Certè ut verbis S. Doctoris non nihil inhæreamus, illaque profundius discutiamus. *Hoc est*, inquit, *omnium malorum causa nescire Scripturas*. Hocq; ipsum repetit, cum alibi, cum Tom. 4. Prooemio in Epistolas S. Pauli. *In finita (hinc) orta sunt mala ab ipsa videlicet sacrarum scripturarum ignorantia, hinc multa hereseon lues pululavit &c.* Dum talia & similia edisserit S. Doctor, intelligendus est loqui de ignorantia non qualicunque, neque simplici & absoluta tantum ipsius scilicet Scripturæ quoad literam externam, sed etiam & quidem multò magis de ignorantia ejus, quoad internum sensum, veramq; genuinam, propriam, & secundum mentem Spiritûs Divini, quo distante & inspirante conscripta, interpretationem. Etenim quantumcunque quis noverit Scripturas easque indes legat, quid inde utilitatis hauriet? Si sensum ipsum genuinum & mentem ejusdem haud intelligat, & penetret, an non aquam cribro hauriet? Imò prò dolor! quantum detrimenti ex ea percipiet, si eandem perverso & hæretico sensu intelligat, & interpretetur? Quamobrem rectè cum D. Chrylost. dicam: *Hoc est omnium malorum causa nescire Scripturas*: Ethnico enim & infideli talem similiorem dixerim, quàm Christiano & fideli, qui eas ignorat. Ast dicam simul, *hoc est omnium malorum causa nescire Scripturas*, scientiâ scilicet perversæ mentis & perfrictæ frontis, quasi bruci sensûs, quo scilicet S. Literæ ad proprium, ac privatum cujusque sensum, & palatum gustantur, mastlicantur, ad mentis, ut ita dicam, ventrem demittuntur, coquantur, concoquantur, atque in propriam substantiam convertuntur, quæ si sit corrupta, per cacochymiam corrupti intellectûs & voluntatis, corruptum

E chylum

Quomodo
intelligen-
dus sit S.
Chrylost.
dicens quòd
omnium
malorum
fit causa i-
gnoratio
Scriptura-
rum.

Wareses oriuntur ex S. Scriptura, perverſo ſenſu & interpretatione.

chylum, ſanguinem & humores errorum, & hæreſeon generari eſt necesse. O quot hæc res pro dolor! in corpore Eccleſiæ dogmatum cachexias? quot putridas & putidas opinionum falſarum ſynochos? quot denique malignas errorum febres, hæreſeonque peſtes in orbem invexit?

SS. Patrum de hoc u-
nanimis ſen-
ſus. & con-
ſenſus.

Agnovère id SS. P.P. Hilarius lib. de Trinit. *Exſtiterunt plures qui Cœleſtium verborum ſimplicitatem pro voluntatis ſue ſenſu, non pro veritatis ipſius abſolutione ſuſciperent, aliter interpretantes quàm dictorum veritas poſtularet; de intelligentia enim hæreſis eſt, non de ſcriptura, & ſenſus non ſermo fit crimen.* Auguſt. Tom. 9. in Evang. Tr. 18. *Neg. enim nata ſunt hæreſes & quadam dogmata perverſitatis illaqueantia animas, & in profundum præcipitantia; niſi dum Scriptura bona non intelliguntur benè & quod in eis non benè intelligitur, etiam temerè & audacter aſſeritur.* Similia (ne longus ſim) leges apud eundem de Geneſi ad liter. L. 7. c. 9. & 83. Quæſt. 69. Hieronymus Lib. 1. Comm. in cap. 1. ad Gal. *Marcion & Baſilides, & cætera hereticorum peſtes non habent Dei Evangelium, quia non habent Spiritum S. ſine quo humanum fit Evangelium; non enim conſiſtit Evangelium in Litera ſed ſenſu, non in ſuperficie ſed medulla, non in ſermonum foliis, ſed in radice rationis: Ubi S. Hieronymus alludit ad id, quod S. Paulus dicit: Litera occidit, Spiritus autem vivificat. 2. Cor. 3. 9. Et adverſus Lucif. c. 9. Scriptura S. non in legendo, ſed in intelligendo conſiſtunt.* Taceo alios Ire-næum, Athanaſium, qui per particulares hæreſes id quod in præſens tractatur propoſitum luculenter probant.

D. certè Chryſoſt. hoc ipſum in multis locis confirmat. Tom. 1. in Plalm. 118. m. f. 470. *Opera prærium eſt, non modò gentilium fabulas ac Judæorum perfidiam fugere, ſed etiam impia hereticorum dogmata, quandoquidem & Ju-*

dai

dei & Gentiles, & Hæretici multa narrans ac Magistrorum
faciem præferunt, mendaciam pro subsidio habentes, nec de
Divinis Scripturis aliquid loquuntur, aut si loquuntur ad cu-
piditates suas torquent. Verùm ut iniqui ac flagitiosi nuga-
tur & fallunt. Nam & hæc astate nostrâ hoc contigit: Christia-
norũ enim accusatores hoc est, Iconoclastæ multos abripuerunt,
& item Pauliciani, qui hæresis Manichaorum participes sunt;
neq; ex divinis Scripturis locuti sunt, sed mendacio contegun-
tur, illudq; confirmant. Planè ad ungvem hæretici moder-
ni à S. Patre descripti sunt. Item Tom. 2. in Matth. cap. 24.
homil. 49. m. f. 449. ubi explicans illa verba: Si quis di-
xerit vobis, ecce in domibus nolite credere. Spiritualiter au-
tem de novissimis temporibus hæc ita sunt exponenda: Sunt
hæreses, quæ mendacia sua quodammodo Scripturarum colo-
rant autoritatibus, & paulò post, Domus autem hæreses quæ
Scripturarum colorantur exemplis, quamvis non sint domus,
vera tamen vel videntur: Et infra ad illa verba: Ecce re-
linquetur vobis domus vestra deserta: Ostendens per hæc quo-
modo ex ipsis Ecclesiis veris frequentes exeunt seductores, pro-
pterea nec ipsis omninò credendum est, nisi ea dicant vel fa-
ciant, quæ convenientia sunt Scripturis. Eodem Tom. 2.
in Matth. c. 7. hom. 13. m. f. 355. explicans illud. Nolite Sana-
tũ dare canibus. & margaritas vestras nolite projicere an-
te porcos. Item mysteria veritatis margaritæ sunt, quia sicut
margaritæ inclusa cochleis posita sunt in profundum maris:
Sic & divina mysteria in verbis (libris) inclusa, posita sunt
intus in altitudinem Scripturarum S. Et sicut non omnis ho-
mo potest se mergere, & de profundo tollere margaritas, nisi
artifex, qui habet usum rei illius, sic nec omnis homo potest
descendere in altitudinem sensuum, & illic invenire Mysterio-
rum absconditas margaritas, nisi vir spiritualis, qui habet ex-

Hæretici
Scripturas
S. ad cupi-
ditates suas
torquent.

Hæreses
mendacia
sua scrip-
turarum
authoritati-
bus colorat.

Mysteria
fidei Mar-
garitæ sũt,

Qua non omnia invenire potest nisi vir spiritualis exercitatus.

exercitationem spiritualium narrationum Dei. Ubi S. Doctor ostendit & S. Scripturae mysteria non ita esse posita in aperto, ut aliqui existimant, sed potius inclusa in verbis intus, in altitudinem Scripturarum recondita & insuper erui posse non ab omni, sed non nisi a perito adeoq; vel hoc testimonio declarat, non omnibus facile legendas & volendas esse; sed non nisi viris spiritualibus, qui habent exercitationem spiritualium narrationum DEI. Tomo 2. in Matth. c. 7. hom. 18. m. f. 336. Et infideles quidem & non timentes DEUM inveniunt scientiam legendo (supple Scripturas) & studendo sed non illam, quae ex Deo est, quae per Spiritum S. datur: Sed hanc quae est ex natura carnali, quae per exercitationem carnis acquiritur. Ubi paulò ante explicans illud: Petite & dabitur vobis, querite &c. pulchrè hortatur, non tantum ad solam studiosam Scripturarum lectionem sed etiam ad interrogandum Sacerdotes: Adhuc ait querite interrogantes Sacerdotes ceterosq; habentes scientiam spiritualium Scripturarum: Sicut praecepit lex interroga Patrem tuum & dicet tibi, seniores tuos & annuntiabunt tibi, Deut. 32. Tomo 5. Orat. 8. m. f. 729. vehementer invehitur in Arianos, qui Scripturae voces ad suos conceptus detorquebant. Cur tu his inquit, vocabulis abolitis tuorum cogitatum & conceptuum commenta profers? Patet igitur ex his D. Chryost. agnovisse S. Scripturam ab haereticis, tanquam colorem ad mendacium suum tegendum adhiberi. Ad cupiditates, item suas, & ad propria cogitatum commenta, & sensus detorqueri, nec unumquemque facile in altitudinem sensuum ejusdem descendere, atque absconditas mysteriorum illic invenire, & in lucem proferre posse margaritas. Ut ita merito Mayere fateare allegatis à te locis nihil contra Tridentinum Concilium egisse Chryostomum; sed potius Ducem eidem & Autorem fuisse, ut praedictam regulam

S. Scripturae non solum legendae sed etiam de iis interrogandi Sacerdotes.

Haereticorum Conceptuum commenta proferunt.

lam statueret de S. Scriptura, non à quovis passim sine discrimine & temerariè legenda, præsertim, ubi animæ periculum & detrimentum adesse, & non utilitas aliqua oriri, aut fidei ac pietatis argumentum capi posse ab Episcopo, vel Confessario, vel Parocho animadvertitur.

Hac est igitur omnium malorum causa ait Chryso-
stomus hæc hæreson luem pullulat, hæc magnum præcipitium, profundum barathrum magna salutis perditio, hæc hæreses perit, vitam corruptam invexit; Hæc sursum deorsumq; misit omnia &c. Hæc inquam *ignoratio Scripturæ* non simpliciter & absolutè acceptæ, secundùm literam extenam, sed secundùm spiritum sensumque ejusdem internum difformem Ecclesiæ Dei. Atque tali ignorantia opponit se Tridentinum Concilium Lætionemque Scripturæ cum tali ignorantia prohibet, ut dictum non prohibet autem Lætionem accommodantem sese sensui & interpretationi Ecclesiæ, quæ utique supereminet sensui uniuscujusque privati, cum quo quicumque Scripturam legit, *fieri non potest*, ut ait Chryso-
stomus inquam fieri, ut quis sine fructu discedat. Quem si à lætione excludat, profectò fieri non potest, non potest inquam fieri ut quis cum fructu & non potiùs cum damno discedat. Res est clarior quàm ut uberiore probatione egeat.

Hanc verò Controversiam Mayerus concludens ore refert non cum Noëtica columba ramum virentis olivæ, hoc est, pacis Symbolum, sed solùm verbera & vulnera, verùm hæc ejus verbera sunt mera verba, vulnera non funera, sed munera & trophæa, Athletis Christi D. caractere & nomine insignitis, tesseramque ejus *diligite inimicos vestros diligenter observantibus, adferunt.*

S. Scripturæ lætione sensu proprio, & perverso omnium malorum causa.

E contra Lætio Sac-
 Scripturæ
 è sensu Ecclesiæ omnium bonorum causa.

CONTROVERSIA II.

De Traditionibus.

Semel dicacitatis laxatis frenis Mayerus ingreſſu hujus Controverſiæ (*Tridentinos Patres, ſi Diis placet! illos ſeveros*) ſugillando appellat. Et ſint fanè illi ſeveri, modò ſimul, ut ſunt, ſint & veri. At ipſe nec ſeverus ex æquo, nec ſimul verus, quia nimirum quàm ſeveritatis, tam veritatis pari paſſu tranſilic cancellos. Oppugnat armis Traditiones, ne quidquam aurea adeòque vera D. Chryſoſt. inſignia referentibus: ait enim (*eum Traditionibus reclamare, indignari, quin & D. Pauli anathema in illos contorquere, qui ejusmodi, quid vel hiſcere auſi fuerint*) Quæ omnia quàm à vero aberrant, videamus!

Mayerus
falsò ait S.
Chryſoſt.
Traditionibus
reclamare,
indignari
&c.

S. Chryſoſt.
Sacrificium
um Miſſæ
agnoscit.

I. Locus quem in rem ſuam adducit eſt ex Tomo I. in Pl. 95. *Et quis eſt qui iſta promittit? Paulus &c.* qui quidem locus reperitur in S. Doctore, at quàm fide citatus, agnoſcat quiſque prudens ex ipſo contextu loci. Inprimis eo loco poſtquam S. Doctor egreſſus de Cantico, tum de Synagoga, atque ab hac descendens ad Eccleſiam novam, enumeràſſet decem ſpecies ſacrificiorum: inter quæ etiam, & quidem primo loco reponit Sacrificium Miſſæ novi Teſtamenti, Malach. c. I. v. II. *ab ortu Solis &c.* interpretans, appellando. *Myſticam menſam, quæ eſt incruenta hoſtia & infra, eſt igitur hoſtia pura prima quidem myſtica menſa, cœleſte ſummèq; venerandum Sacrificium.* Item infer: *Primum Sacrificium illud ſalutare donum.* Et hoc quidem tu Mayere, cum Chryſoſt. haud agnoſcis, ſed potiùs cum exterminatore hujus hoſtiæ, & jugis Sacrificii olim venturo extremis Eccleſiæ diebus, rejicis, ad-
eòq;

edoque in hoc tu minimè Chrysoftomianus, nec Chrysoftomus tecum Lutheranus. Postquam dein decem speciebus Sacrificii enumeratis, extulisset sacrificium ultimum *fructificationis, seu beneficentia in pauperes*, descendit ad *Passiones & Martyria Sanctorum*, ubi cum statuisset, *Sapenumero Sanctorum esse pro impiis pati*, idque fieri exemplo Christi D. qui nihil peccaverat, & pro peccatoribus traditus fuit. Quin pro solatio ægrotantium addit, & *agrotatio piis qui peccaverunt, imputatur pro supplicio*; tandem id ipsum confirmat dicens, *Et quis est qui ista confirmat?* responderque *Paulus*: ac tum ut ostendat effata Doctoris, aut Concionatoris testimonio S. Scripturæ confirmanda, ne videantur esse è proprio sensu dicta, adjicit: *Neq; enim oportet quicquam dicere sine testibus, solaq; animi cogitatione*. Nam si quid dicitur absq; Scriptura auditorum cogitatio claudicat, nunc annuens, nunc hæsitans, & interdum Sermonem ut frivolum aversans, interdum ut probabilem recipiens: Verùm ubi è Scriptura Divina vocis prodiit testimonium, & loquentis sermonem, & audientis animum confirmat. Ubi sensatus Lector quæso animadvertat, an S. Doctor quidquam attingat eorum, quæ Mayerus sese demonstraturum est pollicitus. Nimirum S. Doctorem Traditionibus reclamare, indignari, & D. Pauli anathema in illas, id est, Tridentinos PP. contorquere?

2. Locus est Tomo 4. in Epist. ad Gal. Sed neque hic patrocinator tibi Mayere? & utinam legisse paulò accuratius hunc Commentarium S. Doctoris, invenisses in illo ea, quæ præclare in te tuique similes quadrant. Etenim quod Paulus Galatis initio Epistolæ objicit, hoc ipse met unà & D. Chrysoftomus, Lutherus, & ceteris ejus simul tecum asseclis, quin omnibus ab Ecclesia Catholica Romana

Egrotatio piissimè putatur pro supplicio.

Concionator sine S. Scripturæ testimonio nihil proferat.

mana

mana extorribus in faciem opponere posset : atque ego nunc eorum nomine merito oppono. *Minor quod sic tam cito transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud Evangelium! quod non est aliud, nisi sunt aliqui, qui vos conturbant, & volunt convertere, Evangelium Christi.* Miror inquam, O Germani, Angli, Dani, Sveci, Belgæ &c. quod sic tam cito scilicet ab accepto Evangelio, & Christi fide, non ab alia Ecclesia, quam Romana Catholica, aliquot abhinc seculis, *transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi* per viros Apostolicos à Romana sede missos, Augustinos, Ansgarios, Ottones, Lambertos, Henricos, Aeschilos, Sigfridos, quis verò omnes memoret? *in aliud Evangelium* novis confictis, & ex privato hominum cerebro modo natis Confessionibus fidei; *quod non est, revera & de facto aliud*, quia unicum tantum, à quatuor Evangelistis conscriptum, & ab Ecclesia tot seculis receptum & traditum, *nisi sunt aliqui* idque non pauci, Lutherus, Zwinglius, Swenckfeldius, Calvinus, Menno, Socinus, Ariminus, Barclajus & sexcenti alii, *qui vos conturbant*, nec conturbare & convertere Evangelium desistunt. Quisquid enim illorum Evangelium jactitat, quisquid Evangelicam fidem docere se venditat, quisque Evangelicus dici & audire exambit, & tamen quisque illud aliter & aliter explicat, exponit, ad proprii sensus libidinem detorquet, seu ut D. Augustini verbis utar, *prout suus cuiusque autor est animus*: ut ita sub specioso Evangelii nomine perniciosum hæreseos virus incautis & simplicibus propinent & infundant mentibus. *Sic fistula dulcè canit, volucrem dum decipit auceps.* Sic & venator laqueos occultat, aut viridi ramo contegit, ut incautas feras, in suas trahat casses. Nam audi hæc ipsa planè verba, calamo scribenti eripientem

Chry-

Mirandum quod tam cito Germani & ceteri apostatae à tot seculis suscepto Evangelio Cathol. Eccl. sint translati in aliud Neo-Evangelium Lutheri, Calvinii aliorumque Sectariorum.

Chrysoftomum hujusmodi diaboli fraus est hancquaquam nudos proponere laqueos, quibus venatur homines. Etenim se dixissent, discedite à Christo Galata, vitassent eos velut impostores & corruptores. Nunc verò sinentes eos adhuc in fide manere, & interim fraudi pratexentes Evangelii nomen impune summâq; audaciâ perfodiebant domum, videlicet iis quæ dixi obtentis velamentis, per hæc nomina celantes parietum perfossores. Quid manifestius dici potest de novis reformatoribus, aut veriùs perfossoribus Domûs Dei Ecclesiæ, Luthero, Calvino, Socino, ceterisque. Quam tamen (pergit D. Chrysoft.) suam imposturam appellabant Evangelium. Ita omninò & nunc Hæretici imposturas suas similiter Evangelium vocant. Et quod idem Doctor de Hæreticis illius temporis dicit, Neq; hi recipiunt omnes Evangelistas sed unum duntaxat, quod ipsam tamen suo arbitrato mutilarunt, commiscueruntq;: Huic quid simile videmus fieri à nostri temporis hæreticis: Nam & ii sacerorum librorum Canonem constituunt, qui illis placet, non qui à majoribus tot seculis receptus; rejiciunt libros, quos volunt, acceptant quos itidem volunt, mutilantq; & commiscant, interpretantur, exponunt, glossemata addunt, quisque pro suo gustu, & palato: In luce sunt quæ dico, loquuntur id in quavis Secta, tot linguis, à tot viris impressa Biblia, eorumque inauditæ antehac interpretationes, expositiones, explicationes. Cujus rei etiam idem S. Doctor adfert causam. Nam quemadmodum (ait ille) oculus turbatus aliud pro alio cernit, ita mens pravæ cogitationum confusione perturbata idem pati consuevit. Item & qui laborant insanîâ, alias pro aliis rerum species se videre credunt. Verùm hæc insanîa periculosior est, quam illa quæ noxam adfert, non in rebus intelligibilibus, non in

Hæretici fraudi pratexentes Evangelii nomen impune perfodiunt Domum Ecclesiæ Christi.

Imposturam suam appellant Evangelium. Evangelium & S. Scripturam mutilant, commiscant.

Quæ causa pravitas & confusio hæreticorum in explicandis Scripturis.

*pupilla corporum aliorum oculorum, sed in oculis animi distortionem
gignens. Et quia sunt aliqui hoc ævo, qui cum Catho-
licis agentes, dicunt se ab illis parum aut nihil dissidere,
in ceremoniis tantum & adiaphoris esse discrimen: Sacer-
dotes & Doctiores impertinentes movere in scholis quæ-
stiones, eò vel maximè quòd unus alteri de honoris sede
per ambitionem cedere detrectet? Audiant & hiS. Doctorem
graviter loquentem: Ubi sunt inquit igitur hi, qui nos ut
contentiosos damnant, eò quòd cum hæreticis habemus dissi-
dium, dicunt autem nullum esse discrimen inter nos & illos, sed ex
principatus ambitu proficisci discordiam. Audiant quid dicit
Paulus, nimirum illos subvertisse Evangelium, qui paululum
quidquam rerum novarum invexerant. Isti verò non simpli-
citer pusillum quidquam innovarunt (loquitur de Arianis)
nam qui pusillum? qui Filium DEI predicant esse creaturam?
Sed quod est omnium maximum immutant. Quod quidem
totum fervit inprimis Arianis tum veteribus, tum novis,
à Socino, Serveto, &c. resuscitatis. Sed & Lutheranos,
Calvinistas, ceterosque tangit. Omnes enim quod est o-
mnium maximum immutant: Nam & Ecclesiæ faciem
sub nomine Evangelicæ reformationis aliam quàm fuerit
ante per tot secula inducunt, & induunt. Et Avos, Proa-
vos, Atavosque ac cæteros Majores condemnant, quin &
Antichristi asseclas proclamant, & vitam coelibem, sta-
tumque Spiritualem & religiosum tollunt, & sacras ædes
vastant, & altaria profanant, quid multa? Sacra miscent
profanis, susque deque omnia invertunt. An non id
quod omnium maximum immutant? Et quidem ita, ut quis-
que horum aliter & aliter Ecclesiam immutandi, refor-
mandique jus sibi adscribat, & prætendat, atque adeò eam
in mille Sectas milleque partes discindunt. Et sanè ob hanc
causam*

Subver-
tunt Evan-
gelium, qui
aliquid re-
rum nova-
rum inye-
runt.

Hæretici
etiam nunc
quod est
maximum
in Ecclesia
Dei immu-
tant.

causam (ut adhuc aureum Os verè aureè loquens audiamus) deridiculi facti sumus & gentibus & Judeis dum Ecclesia in mille partes discinditur. Etenim si iis qui à Divinis præscriptis resilire conabantur, & paulo secùs quiddam quàm oporteret tentabant, mox ab initio fuisset conveniens adhibita increpatio, nequaquam nata fuisset hæc pestis, haudquaquam tanta tempestas Ecclesiam occupasset. Quàm verè idem dici potest de prætenfa reformatione Ecclesiæ præteriti seculi, sed & de novis hoc seculo Quakerorum exsurgentibus Sectis? Quis verò harum reformationum fructus? quæ utilitas? nimirum ut rem hanc egregiè prosequitur idem S. Pater. *Has ob causas in tumultu & turbatione sunt res nostræ, adè ut qui discipuli esse debuerunt audientes* (Sci licet Ecclesiam, quam qui non audierit effato æternæ veritatis tanquam *Ethnicus & Publicanus*, sit necessè, ejusdemq; Præsides quos qui audit, audit Christum, qui que illos spernit, spernit Christum.) *multa repleti mentis elatione everterint ordinem, & quæ erant superior a facta sunt inferiora.* Quisque enim horum Novatorum Ecclesiam, ejusdemque Præsides, Episcopos, Pontifices, eorumque mores ac vitam judicant ac redarguunt, Sacerdotes detestantur, condemnant doctissimos quosque erroris, lapsus, atque extremæ ruinæ, ac vel ideò universæ Ecclesiæ reformandæ jus sibi prætoriâ censurâ arroganter vendicant ac vendicant. Verùm enim verò (audiatur porro S. Doctor) *Etiamsi qui præsumunt improbi forent, innumerisq; scaterent malis, nec sic quidem fas esset discipulo dictis non audientem esse.* Etenim si de Judæorum Doctoribus dictum est, quoniam super Cathedram Moysis sedebant, eos esse dignos, qui à discipulis audirentur, quanquam operibus erant tam malis, ut Dominus præceperit, ne illa imitarentur; quâ veniâ digni erunt, qui Ecclesiæ Præsules per gratiam Dei modeste

Ob Sectarum & hæresum dissidia deridiculi facti sunt Christiani gentibus & Judæis.

Ab initio hæresum pestes tollendæ.

Propter hæreses in tumultu & turbatione sunt res Christianorum.

Præsides etiam improbi audiendi.

Nefas est
judicare Do-
ctores &
Ecclesie
Præfides.

*viventes conspuunt & conculcant: Quod si nefas est, ut
alius alium judicet, quanto magis fas non est judicare Docto-
res? Judicare Pontifices, judicare visibilia Ecclesie visi-
bilis capita, Vicarios Christi, Successores Petri ipsam de-
nique Ecclesiam?*

Tandem S. Doctor descendit ad explicationem illo-
rum verborum. *Sed etiamsi ego aut Angelus de cælo Evan-
gelizaverit vobis præter id quod accepistis, anathema sit: ad-
jicitque id quod tu Mayere allegas, ita ut haud sentias tibi
ab eodem vulnus infligi, fortè sensum dum plus sentis,
quàm oportet sentire, sapientiamque dum plus sapis quàm
oportet sapere, malò tuò, perdidisti? Audi ergo tenon
Concil: Trident. ferientem Chrylostomum. Neque dixit*

Si quis vel
paululum
Evangelii
zaverit præ-
ter Evange-
lium quod
accepit sci-
licet ab Ec-
clesia ana-
thematiza-
tur à Divo
Paulo.

*ait si contraria annuntiaverint, aut totum Evangelium sub-
verterint, verùm si vel paululum Evangelizaverint, præter
Evangelium quod accepistis & etiamsi quidvis labefactave-
rint, anathema sint. Atque ita vide Mayere quo pacto D.
Chrysof. non in Concil. Trident: sed potius in te tuique
similes, inque alios Novatores Neo-Evangelicos fulmen
anathematis cõtorquet cum D. Paulo, qui etiamsi non to-
tum Evangelium subvertitis certè evangelizatis præter
Evangelium quod accepistis, scilicet à Catholica Romana,
Ecclesia, à SS. Patribus, ab antecessoribus vestris. Quan-*

Hæretici
etiam Evā-
gelium sub-
vertit pro-
prios ei sen-
sus subji-
cendo.

*quam & Evangelium subvertitis, quando quisque vestrum
proprios sensus ei subjecit, illudque ad privati vestri spi-
ritus crisin accommodatis, dumque illud solum fidei re-
gulam & judicem esse vultis, vos ipsos regulas & judices
illo superiores, seu regulantes, applicantes, explicantes-
que illud in ordine ad hos vel illos fidei articulos statuen-
dos, constituitis; universalis Ecclesie cui Spiritus S. Do-
ctor & Director est appromissus, universalitate, antiqui-
tate,*

tate, confensione, velut triplici funiculo, qui difficilè rumpitur concatenatæ, aut velut tribus inconcussis firmamentis consolidatæ, autoritate, in exponendis scripturis applicandisque ad hos vel illos fidei articulos prorsus repudiata. Quod quid est aliud quàm Evangelium aliud prædicare, quàm quod accepistis, quin subvertere Evangelium?

Denique quod ibidem Chrysofomus ait, quòd *Christus ipse inducat in parabola loquentem Abraham? (habent Mosen & Prophetas, si illis non crediderint, neq; mortuos resuscitados audituri sunt) declarans se velle plus fidei habendum Scripturis, quàm si mortui reviviscant.* Id certè verissimū est, plus nimirum fidei scripturis habendum, at non ut ante dixerat Chrysofomus *tanquam colore ad mendacia sua tegenda adhibitis, non ad cupiditates suas, non ad propria cogitationum commenta & sensus detortis.* Quod tu Mayere, quod tuus Antesignanus Lutherus, quod Calvinus, quod Socinus, quod denique ceteri omnes Novatores fecèrè & faciunt; sed potius scripturis è mente & sensu Ecclesiæ universalitate, antiquitate, confensione firmatæ intellectis. Ac tandem & illud verissimum est, quo claudis hanc controversiam ex D. Chrysof. *Paulus (atq; in illo Christus cujus ille mentem agebat.) etiam Angelis è Cælo descendentibus præposuit scripturas, idq; valdè congruenter.* Scripturas, inquam, ut toties dixi, intellectas & expositas non à proprio, & privato cujusque spiritu, sed ab universali, antiqua, & consentiente Ecclesia, cui soli S. Spiritus appromissus datus, qui eam docet veritatem omnem, eique adest usq; ad consummationem seculi. Atque ita videntur Mayere, quòd neque hic locus quidquam pro te militet? Etenim ne unico quidem verbo attingit Traditiones quòd eis reclamet, indignetur, anathema contorqueat in illos, qui ejusmodi quid vel hiscere ausi fuerint. Quomodo enim

Quo sensu D. Chrysofomus ait plus fidei Scripturis habendum quàm si mortui reviviscant. Controv. 1.

Quo sensu D. Paulus Scripturas etiam Angelis è Cælo descendentibus præposuit.

S. Chrysof. cum S. Paulo docuit Traditiones præter Scripturas.

enim id faceret, cùm eidem conſtiterit à Paulo aperte Traditiones eſſe relictas fidelibus de quibus manifeſtè loquitur I. Corinth. II. *Laudo vos Fratres quòd per omnia mei memores eſtis, & ſicut tradidi vobis præcepta mea tenetis. Præcepta mea*, non ait ſcriptis mandata, ſed ſicut tradidi, adeòque tradita præcepta præter ſcripta intelligit, quod etiam nomen Græcum Παράδοσις id eſt Traditiones indicat, quod in vulgata legitur *Præcepta*: hocque ipſo nomine traditionum utitur S. Chryſoſt. in Oratione 26. ad hunc locum expreſſè ponens: *Sicut tradidi, vos traditiones meas tenetis.*

At verò ut id manifeſtiùs pateat nimirum S. Chryſoſt. docuiſſe Traditiones præter S. Scripturam Apoſtolicas in Eccleſia dari, dabimus ex illo manifeſta teſtimonia. Interim Mayere arrige aures, & de Sancto orthodoxo Patre ſaniorẽ ac veriorẽ ſenſum accipe.

Hæretici non Scripturis ſed mendacio conteguntur illudque confirmant. Rectè de Divinis rebus ſentientes, ſic loquantur quæadmodum Sancta Dei Catholica Eccleſia accepit ſcilicet à Majoribus. Traditio ſeniorum haud reſcenda,

Tomo I. homil. in Pſal. 118. m. f. 470. loquens de Hæreticis. *Nec ex Divinis literis locuti ſunt, ſed mendacio conteguntur, illudque confirmant*: Quod etiam de hodiernis verè dici poteſt. *Nos autem qui Evangelium ſequimur & rectè de Divinis rebus ſentimus, quemadmodum accepit Sancta DEI Catholica Eccleſia ſic loquimur, & paulo poſt. Docet autem nos traditiones eas quas accepimus retinere (ſcilicet David illis verbis) Ego autem non derelinqui mandata tua.*

Et quia Sectarii objicere ſolent contra Traditiones Eccleſiæ illum locum Matth. 15. ubi Chriſtus Dominus reprobrat Judæis. *Quare etiam vos transgredimini mandatum DEI propter traditionem veſtram.* Ideo audi S. Doctorem quomodo hunc locum explicat. Tom. 2. hom. 52. m. f. 181. *Nec quia Seniores ſed quia vos dicitis, non dixit ſeniorum traditionem, ſed veſtram & poſt pauca. Non enim* habet

habet auctoritatem legis, quod ab hominibus adinventum est; Quocirca non legem sed traditionem horum iniquissimorum traditionem vocat. Verum quoniam non erat illa traditio legi contraria, quæ totis manibus comedere iubebat, aliam legi contrariam in medium adducit. Atqui traditiones Ecclesiæ Cathol. sunt traditiones Seniorum scil. Apostolorum eorundemque Successorum, sunt ab hominibus quidem inventa, sed à Spiritu DEI incitatis, non sunt hominum iniquissimorum, denique sunt tales, quæ non sunt legi contraria.

Et ne longum eamus, cum breve sit iter per exemplam: accipe traditionem Apostolicam; in sacris mysteriis Sacrificii Missæ orandi pro mortuis consuetudinem à D. Chrysoft. agnitam & perennaturæ memoriæ post se relictam, Tom. 4. in Epist. ad Philip. c. 1. serm. 3. ad fin. m. f. 497. *Non frustra hæc ab Apostolis sunt legibus constituta, ut in venerandis inquam atque horribicis mysteriis memoria eorum fiat, qui decesserunt. Noverunt enim multum ad illos lucrari accedere, multum utilis. Eo enim tempore, quo unversus populus stat manibus passis ac Cætus Sacerdotalis, & illud horrorem venerationis plenum incutiens Sacrificium, quomodo DEum non placabimus pro iis orantes, atque id quidem de iis qui in fide decesserunt, & addit id ipsum DEum velle: vult enim DEus nos nobis mutuum auxilium adferamus,*

Traditio
Apostolica
est orare
pro mortuis
in Sacrificii
mysteriis.

Meminit quoque S. Doctor Traditionis quæ fit per opera quæ est imitatio quædam Christi D. aut Apostolorum per vitam ac opera bona, ita ut è mente ejusdem dici possit, Traditio alia Dogmatica, alia Pragmatica, illa merè sola complectitur credenda seu articulos fidei, hæc agenda, seu vitam & actionem bonam ad imitationem à Christo & Apostolis dati exempli: & hujus quidem

Traditio
etiam per
opera da-
tur.

dem posterioris meminisse videtur Apost. ad Theſſal. 2. cap. 3. *Denuntiamus autem vobis Fratres in nomine Domini nostri Jesu Christi, ut subtrahatis vos ab omni Fratris ambulante inordinate, & non secundum traditionem quam acceperunt à nobis.* Quæ verba S. Doctor Tom. 4. m. f. 613. ita explicat. *Ambulante inquit, hoc est vivente, & non secundum traditionem quam acceperunt à nobis, traditionem ait qua fit per opera & Dominus hanc semper dicit traditionem.* Idque ipsum confirmat. Tom. 4. in 2. Tim. 1. v. 13. hom. 3. m. f. 670. in verba illa *formam habe sanorum verborum, qua à me audisti in fide,* sic ait, *non modo per literas, sed etiam verbis discipulo, qua essent agenda dicta vobis, quod plurimis & alius in locis ostendit dicens 2. Theſſal. 12. sive per verbum sive per Epistolam, quasi per nos missam: hoc & hic multo magis fecit, ne igitur minus aliquid doctrinam habere putemus plura illi (Timotheo) absq; scriptis tradidit que illi modo ad memoriam revocans dicit, formam habe sanorum verborum, qua à me audisti.* Quid autem hoc sibi vult? *pictorum inquit, more imaginem tibi virtutis impressimus, & omnium que Deo grata sunt veluti normam, privatamq; formam tuam indidimus anime. Hoc igitur habeto firmiter, & sive de fide, sive de charitate, sive de castitate opus sit loqui ac definire, inde tibi exemplaria accipe.*

S. Paulus
Timotheo
plura
absq; Scri-
pturis tra-
didit.

Ad extremum nihil clarius de Traditionibus dici potest, quam id quod legis Tom. 4. Comment. in Epist. ad Theſſal. 2. cap. 2. homil. 4. m. f. 611. super illa verba. *Itaq; Fratres state tenete Traditiones quas didicistis sive per sermonem, sive per Epistolam nostram, ait, Hinc est perspicuum quod non omnia tradiderunt Apostoli per epistolam; Sed multa etiam sine scriptis & ea que sunt fide digna. Quamobrem Ecclesie quoq; traditionem censeamus esse fide dignam, est traditio, nihil querat amplius.* Quid

Non omnia
Apostoli tradi-
derunt per
Epistolam,
Ecclesie
proinde
traditio de-
bet esse fide
digna.

Quid ad hæc Mayerus? Somniâsti tibi & Heidelber-
gero à D. Chrystostomo dictum *Scrutamini libros meos qui
sententiam ferent.* Apparet tibi somnium hoc jocum fu-
isse non rem seriam, aliàs credo te scrutatum fuisse libros
S. Doctoris diligentius, id quod à me factum cernis: an
fucum facere volebas adferendo aliqua ex S. Patre, quæ
planè tuo proposito haud cohærebant? Jam te labore
scrutandi libros ejus libero, fide bonâ à me huc deprom-
ta, lege & agnosce sententiam contra te latam, fateâre in-
genuè te aut ignorantem, aut fraudulenter egisse, (neque
enim aliter judicare me jubent, tua scripta) palamq; ve-
lut in faciem sine fronte restitisse PP. Concilii Trident.: e-
isdemq; objecisse, quod *Traditionibus quas approbant ve-
clamet, indignetur, quin & D. Pauli anathema in illos contor-
queat Chrystostomus.* I nunc O bone vir & consensum
Chryst. cum PP. Concilii Trident. dissensum verò à
Lutheranis agnosce, adeoq; Chrystostomum non Luthe-
ranum, sed Romano-Catholicum stentoreâ voce inge-
nuâ etsi invitâ Minervâ coram tuo Auditore declama.

Mayerus
vel invitus
Traditio-
nes Eccle-
siæ agno-
scat est ne-
cesse.

CONTROVERSIA III.

De Immaculata Conceptione B. V. M. DEIPARÆ.

TAngit porrò hic Mayerus (nescio quo, uti & cete-
ra, nexu, illoñe quo apud Poëtam *amphora cepit in-
stirui, cur urceus exit*) Quæstionem de Conceptione
sine labe originalis peccati Sanctissimæ Virginis Deipa-
ræ, ut scilicet (verba sunt oris & lingvæ ad effrenem di-
cacitatem assuetæ) *bilem in nasum creet Maria amatorculus,*
At noverit quòd bilis ejus quantumvis amarulenta, ne-
qua-

Mayerus
Catholicos
amatorcu-
los vocat.

quaquam nobis amabilem ac Dulciſſimam DEI Paren-
tem ingratam & inſuavem reddat. Quin utinam & tuo
pectori, Mayerē vel unica dulcis, veriſq; amoris guttula
inſideret illius quæ Mater eſt *pulchra dilectionis*, Deoſque,
Chriſto ejus Filio, ac Superis omnibus eſt in amoribus, ſo-
lis inferis, iisſque qui ſaxo gravioreſ eò tendunt, inviſa :
vel ſic enim te *calamus ſcribæ velociter ſcribentis* benedicti
ejus Filii Chriſti D. in Catalogo *generationum*, quæ illam
beatam dicunt, reponeret.

Promiſiſti autem te commemoraturum quid *Chry-
ſoſtomo ſuper ea re videretur*, at promiſſo haud ſtetiſti : Ne-
ſcio quid ſolùm ex Melchiorē Cano, & Alphonſo Salme-
rone Verborum, *in impudentiſſimum os* (ut tu inquis im-
pudenter ſcilicet veteri diverbio, qualis quiſque eſt, ta-
les alios eſſe putat.) *Heidelbergeri ingerere* contendis.
Verùm id merum eſt nihil, aut quid Chimærx ſimile.
Quaſi verò illi hæc verba ſcripta poſteritati reliquerint?
*Chryſoſtomus eſt unus ex illis qui Virginem Mariam ambi-
tioſam, & cupidam vanæ gloriæ, ac laudis exiſtiſſe dicunt,
& incredulam etiam aliquando.* Hinc verò concludis

Falsò af-
ſingitur D
Chryſoſt.
quòd B. V.
M. ambi-
tionis & in-
credulitatis
arguerit.

Apud Sal-
meronem
verba Divi
Chryſoſto-
mi haud
reperiun-
tur.

tanquam infallibilem & apodicticam ſequelam. *Unde
autem hæc ſpina niſi à corrupta radice?* O Philoſophum Ari-
ſtotele ſubtiliorem ! O Theologum ipſis Angelis ſubli-
miorem ! Veriùs dicam. O fallacem impoſtorem ! & D.
Chryſoſtomo quòd talia protulerit ; & Salmeroni, quòd
talibus ſuas albo digniſſimas calculo lucubrationes foeda-
verit, & denique Auditori ut talibus anilibus commentis
fidem præberet : Nam quòd attinet Salmeronem nulli-
bi blaſphema hæc verba apud illum reperiuntur, quam-
vis diligenter à me quæſita : Etenim dicis apud Salme-
ronem haberi Tom. 3. comm. in Epift. Paulinas Diſp. 9.

At qui

Atqui cum non citaveris Epistolam difficile est ariolari, in quam ea verba legantur. Nihilominus tamen non reperiuntur in Epistola ad Galatas; quia Disp. 9. objectiones contra Catholicum sensum de justificatione per fidem & opera bona diluit, ubi etiam pro sententia Catholica D. Chrysostomum citat. Non in Epist. ad Ephes. ubi Disp. 9. explicat illa verba c. 4. *Obsecro itaq; vos ego vincetus in Domino.* Non in Epist. ad Philip. quia super hanc non habent Disp. nonam, ut nec sup. Ep. ad Coloss. Item ad Theff. Sed nec in Epist. ad Timoth. ubi in cap. 2. habet disputation. 9. Sed ibi pluribus de muliere præsertim Eva disputat Chrysostomumque aliquoties adducit, nihil autem habet de B. M. V. In 2. ad Timoth. Epist. non habet disp. 9. Sed solum quinq; ad Titum, ad Philom: quoque non habet Disp. 9. Neque tandem in Epist. ad Hebr. quidquam horum legitur.

Quis verò unquam cogitare, nedum proferre audeat? Divum hunc talia aliquando scripsisse, aut elocutum esse aureo suo ore, qui Sanctissimam Dei Parentem tantis effert encomiis, ut eam vocet *Virginem per cuncta mirabilem*. Ita enim Tom. 2. in cap. Matth. i. hom. 4. m. f. 17. loquitur. *Erat enim illa Virgo per cuncta mirabilis, cujus virtutem Evangelista Lucas declarans refert, quòd cum ab Angelo verba satis honorificæ Salutationis audivisset, non semetipsam continuo, ut fit, in gaudium relaxavit, nec nimis credula nova dicta suscepit, sed honesta ac decenti trepidatione permota cujusmodi esset Salutatio illa? quæsit; Virgo igitur tanti pudoris & ponderis vel exanimari potuisset, si tam grande sibi imminere cogitasset opprobrium.* Intelligis jam Mayere, quomodo Sanctus Doctor nobiscum amatorculus Divæ MARIÆ *Virginem per cuncta*

D. Chry-
sost. vocat
Dei Paren-
tem Virgi-
nem per
cuncta mi-
rabilem.

cuncta mirabilem, non ambitioſam, nec incredulam, ut tu conſingis, aut ſomnias, facit? Quæ inſuper cum ab Angelo verba ſalutationis ſatis honorifica auდიsse, non ſemetipſam continuo ut ſit ſcilicet ex ambitione & appetitu vanæ gloriæ & laudis in gaudium relaxavit; nec planè incredulam, etſi non nimis credulam, quod humilitatem modēſtiæ ac prudentiæ junctam denotat, appellet.

Quid quòd idem S. Doct̄or eam ſpecioſiorem & digniorem cenſeat toto mundo Tom. 2. in cap. Matth. 1. hom. 2. m. f. 308. *Verè enim (ait de Joſepho) non cognovit eam ante cujus fuerit dignitatis, qua unigeniti Dei facta fuit Mater, ſed poſtquam peperit, tunc cognovit eam, quaſi ſpecioſior & dignior fuerat, quàm totus mundus, nam quem totus mundus capere non poterat, nec merebatur accipere, quaſi in anguſtum cubiculum uſeri ſui ſola ſuſcepit.*

Specioſiorem & digniorem vocat quàm totus mundus.

Adhæc illam hinc ambitioſam? illam hinc cupidam gloriæ? illam hinc incredulam S. Doct̄or diceret? quam noverat plenam gratiâ, Spiritu S. ſuperveniente repletam, virtute altiffimi obumbratam, benedictam inter mulieres, beatam quæ credidit, per quam denique agnoſcit nos vitam inveniffe æternam? Tom. 1. hom. in Pl. 44. m. f. 356. *Virgo nos paradifo expulſit per Virginem vitam æternam invenimus.*

Per B. V. ait idem vitam æternam invenimus.

Quis porrò Sancti mei Chryſoſtomi de Benedictæ Virginis Mariæ Immaculatæ Conceptione ſentus fuerit? vel exinde innotescit, quia pluribus locis eam vocat *immaculatam, intaminatam* abſolutè & ſimpliciter. Tom. 5.

Intaminatam & omnis corruptionis expertem eandem dicit.

Orat. 1. in Annuntiationem m. f. 909. *Missus est incorporeus servus ad intaminatam seu immaculatam (hæc enim idem ſignificant ex Græco) Virginem, missus est immunis a peccato ad eam qua corruptionis omnis expertus erat.* Notandum

dum quòd S. Pater eam vocet *omnis corruptionis expertem*: quid igitur impedit ut dicatur omnis tam corporis, quàm animæ corruptionis expertem etiam in sua Conceptione? eam certè mentem fuisse S. Patris, non est dubitandum, qui tantis encomiis effert hanc nunquam satis laudandam, ac beatam dicendam ab omnibus generationibus DEI Parentem.

In Liturgia enim sacra Tom. 2. m. f. 545. hujus preciosissimæ Parentis meminit, vocatque illam *incontaminatam* seu immaculatam aliquoties. *Defende inquit Serva miserere, custodi nos Deus gratiâ tuâ Sanctissima & incontaminata, super omnes Benedicta, gloriosa Domina nostra Deipara & semper Virginis MARIÆ cum omnibus Sanctis memoriam agentes: Nos ipsos, & invicem, & omnem vitam nostram Christo Deo nostro commendemus. Item repetit infra. Sanctissima incontaminata super omnes benedicta &c.*

Ibidem f. 548. m. Præterea offerimus tibi *rationalem hunc cultum &c.* præcipuè pro Sanctissima immaculata super omnes benedicta Domina nostra Deipara & semper Virgine MARIA, ut verè dignum & justum est glorificare Te Deiparam, & semper Beatissimam, & penitus incontaminatam. Matrem Dei nostri honorabiliorem Cherubim, & gloriosorem incomparabiliter Seraphim quæ extra corruptionem DEUM peperit verè Deiparam Te magnificamus. Ave gratia plena &c.

Viden' Mayere, quomodo hanc Beatissimam Dei Parentem vocat. *Sanctissimam, immaculatam, super omnes benedictam.* Ergo & super Jeremiam & Joannem, de quibus Scriptura testatur, quòd in utero Matris sint sanctificati, adeoque Beatissima Virgo non tantùm sanctificata post peccatum originale, ut illi, sed & præservata ab illo. Vide quomodo vocat semper Beatissimam, & penitus

Item sanctissimam incontaminatam & super omnes benedictam.

Item honorabiliorem Cherubim & gloriosorem Seraphim incomparabiliter.

Expenduntur verba D. Chryso- stomi pro Immaculata Conceptione B. V. M.

nitus incontaminatam. Ergo & in prima Conceptione aliàs si vel unico illo instanti primo suæ Conceptionis fuisset labe originalis peccati foedata, non fuisset verum id, quòd D. Chryſostomus aureo suo ore de illa protulit *Semper Beatissima, nec penitus incontaminata. Sanctissima item immaculata, super omnes benedicta,* quia de illo instanti temporis quo originalis peccati labem incurrisset, verum fuisset dicere; pro illo instanti, vel pro illo quo concepta est tempore fuit in peccato originis, Ergo non fuit semper Beatissima: quia nemo, beatus multò minùs beatissimus in peccato. Ergò nec *penitus incontaminata, nec sanctissima, nec immaculata, nec super omnes benedicta,* quin fuisset, ut omnes ceteri mortales, pro illo instanti Conceptionis in peccato Adæ maledicta. Et quamvis supponeretur ab illo peccato purgata, seu sanctificata, nondum per hoc constitueretur *Super omnes benedicta.* Siquidem etiam Jeremias & Joannes fuere in utero matrum sanctificati. Neque intuper *honorabilior Cherubim, nec gloriosior incomparabiliter Seraphim* rectè à S. Patre diceretur; Si enim anima illius vel unico instanti in Conceptione sua labem originalis peccati contraxisset, fuissent adhuc illà honorabiliores Cherubim, & gloriosiores Seraphim, quia hi nullà unquam peccati maculà foedati sunt. Neq; valet si dicas hæc omnia à S. Patre in laudem Divæ Virginis dicta ratione Maternitatis DEI. Etenim S. Pater absolute prædicta omnia eidem attribuit: & sic ita sanè quòd respectu Maternitatis DEI sit *semper Beatissima, penitus incontaminata, super omnes benedicta, honorabilior Cherubim*

Ratione
Maternitatis
Dei decebat
B. V. M. concipi
sine macula
originali

&c. Cur igitur respectu ejusdem Maternitatis non fuisset in primo suæ Conceptionis instanti à peccato originali libera? Si enim eò quòd Mater Dei esset futura, Deus etiam voluit eam esse *semper beatissimam, super omnes benedictam, honorabiliorem Cherubim, gloriosorem incomparabiliter,*

liter Seraphim cur non ea propter etiam voluisset in sua Conceptione à labe peccati originalis prorsus immunem? Imò si non voluisset immunem, haud possent è vero, & absolutè, ac simpliciter ea omnia encomia eidem attribui, quæ illi à S. Chrystomo attribuuntur. Neque ad extremum id, quod dicit D. Chrystost. *citra corruptionem Deum peperisse*, verum foret: nam etsi in Cōceptione ipsius Christi D. non fuerit corrupta, sed semper Virgo ante, in, & post partum incorrupta permanerit: nihilominus tamen in sua prima Conceptione fuisset corrupta, si in peccato originali fuisset concepta. Adeòq; de illa verum fuisset dicere, illa quæ in sua Coceptione fuit corrupta peperit filium Dei. Consequenter verum esset dicere Christus Dominus habuit Matrem corruptam: Ex corrupta aliquando matre conceptus, & natus est Christus: Ex corrupta matre assumpsit carnem: **VERBUM CARO FACTUM EST** ex carne corruptæ Matris &c. quod magnam inconuenientiam, & indecentiam supponit: Siquidem Scriptura sacra ait *Gloria hominis ex honore Parentum & dedecus filii Pater sine honore* Ecclesi. 3, v. 13. Decebat enim & Patrem æternum Filio suo prædestinare, ac Filium Dei eligere atq; assumere, talem matrem; ex qua humanam carnem sumturus erat, quæ penitus esset incorrupta, incontaminata, immaculata, atque ab omni peccato tam mortali, quàm veniali, tam actuali, quàm originali prorsus libera & immunis. Et quia id non erat impossibile, ut & omniscia sapientia DEI talem ab æterno inueniret, ac prævideret, & ordinatissima voluntas ejus præordinaret & præligeret, & Omnipotentia denique absolutissima talem in tempore crearet, ac produceret Matrem, pium, ratiōnabile, congruum atque conueniens est sentire & credere, quòd de facto & Sapientia Dei talem sibi Matrem ab æterno adinuenit, & voluntas prædestinaverit, & omnipotentia in tempore creauerit. **Quod**

B. V. Deiparam etiam in primo instanti Conceptionis suæ incorruptam esse decebat.

Immaculata Conceptio illius non repugnat Div. Sapientie nec voluntati nec omnipotentie.

Nec mu-
neri Re-
demtionis
Chriſti D.

Quod ipſum nec muneri Redemtionis Chriſti re-
pugnat, cùm enim aliorum omnium hominum ſit Re-
demtor curativus, poterat ſuæ Matri ex ſpeciali gra-
tia, & extraordinario privilegio ſeſe præſervativum ex-
hibere, ut ita ſibi dignam ſe Matrem efficeret, qualis nec
ſapientiæ, nec voluntati, nec Omnipotentia Divina repu-
gnabat; imò qualem non efficere, nec habere Matrem Fi-
lium Dei omninò dedecebat, ut immaculatiffimam Ma-
trem cùm poſſet & ſapientia invenire, & voluntas elige-
re & omnipotentia creare, id tamen de factò haud feciſſet.

Nec ef-
fatio Pauli
omnes in A-
dam pecc-
averunt.

Neque verò id etiam D. Paulo effatio *Omnes in A-*
dam peccaverunt contrariatur; id enim verum eſt de iis,
qui in Adam tanquam in capite, quoad originale pecca-
rum vel innocentiam comprehendebantur. Jam autem
congruum & decens erat, ut benedicta Virgo MARIA
per ſingulare & extraordinarium privilegium à Chriſto
Domino Filio ſuo eximeretur ab hac comprehenſione
ſeu continentia in Adam, idque propter titulum & di-
gnitatem Maternitatis Dei excellentiffimam, quæ è men-
te S. Chryſoſt. atque aliorum SS. PP. & Doctorum Ec-
cleſiæ ſupra omnem rationalem creaturam tam huma-
nam quàm Angelicam à Deo eſt evecta.

A com-
muni lege
mortis ex-
empta velut
Eſther.

Et fanè invenit tantam gratiam Regina Eſther apud
Regem Aſſuerum ut ei dixerit. *Non morieris, non enim*
pro te, ſed pro omnibus hac lex conſtituta eſt c. 15. 13. Adeo-
que à communi aliàs lege ſingulariter ſola Eſther exem-
pra fuerit. Cur non & benedicta filia Patris, Mater Fi-
lii, Sponſa Spiritus S. eam gratiam inveniſſet apud Deum,
ut DEUS eam ab univerſali illa lege mortis ob eſum pomi
in paradifo latâ per ſingulare privilegium eximeret, pro-
mitteretque ei. *Non morieris, non enim pro te Matre mea,*
ſed

sed pro omnibus hæc lex constituta est. Angelus Gabriel os & Orator Dei inquit ad eam: *Invenisti gratiam apud Deum, qualem & quantam gratiam? Talem & tantam, quali & quanta nulla inter mortales major dari puræ Creaturæ, nec apud Deum inveniri potest.* Nempe gratiam Maternitatis Dei. Sequitur enim: *Ecce concipies & paries filium &c.* Quæ majorem gratiam invenit apud Deum, cur non invenisset minorem? qualis est immaculata conceptio respectu Maternitatis.

Egregiè hanc rem pertractant cum alii Autores, tum Petrus Galatinus de Arcanis Catholicæ veritatis L. 7. cap. 3. & reliquis. Cap. 6. ad fin. inter alios SS. PP. Græcos citat & D. Chrysostrum. Hanc opinionem de Immac. Concept. B. V. M. tanquam verissimam & indubitam credidisse, aitque inejus rei signum Festum de Immac. V. Concept. per annos ferè mille celebratum.

Audiamus jam SS. PP. quomodo supra omnem creaturam rationalem vi & titulo Maternitatis Dei evectam agnoscant, & imprimis D. Chrysof: quidem Homil: in Hypopante Domini apud Jodocum Coccium Thesauri Cathol. Tom. 1. lib. 3. p. 264. quam etiam citat Metaphrastes, legitur etiam in officio Romano infra octavam Festorum B. M. V. quarta die in secundo Nocturno: ita ait.

Magnum revera Virgo hæc mundi miraculum est. Ecquid enim in rerum universitate queat hac majus & sublimius inveniri? Sola hæc cælum & terram amplitudine superavit. Quidnam illa sanctius? non Prophetæ, non Apostoli, non Martyres, non Patriarchæ, non Patres, non Angeli, non Throni, non Dominationes, non Cherubim, non Seraphim, non aliud denique, quippiam inter creatas res, visibiles aut invisibiles unâ hæc majus aut excellentius, inveniri potest. Hucusque Chrysof.

B. V. Dei-
param fu-
per omnes
creaturas
evectam.
agnoscit D.
Chrysostrum.

B. V. M.
miraculum
mundi ma-
gnum.

H

Idem

Agnofcit
& D. Gre-
gorius M.

Idem verò confirmat & D. Gregorius M. in Lib. i. Reg. cap. i. *Poteſt montis nomine Beatiſſima ſemper Virgo MARIA Dei genitrix designari, Mons quippe fuit, qua omnem electa Creatura altitudinem electionis ſuae dignitate tranſcendit, & paulò poſt. Mons quippe in vertice montium fuit, quia altitudo MARIAE ſuper omnes Sanctos refulſit.*

Agnofcit
& D. Augu-
ſtinus.

At audiamus & D. Auguſtinum maniſteſtius ex Auguſtiſſima dignitate Maternitatis Filii Dei inferentem B. V. M. ab omni peccato immunitatem? Sic enim ait L. de Nat. & Grat. cap. 36. *Excepta S. Virgine Maria, de qua propter honorem Domini nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo quaſtionem: Unde enim ſcimus, quòd ei plus gratia collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, qua concipere & parere meruit cum, quem conſtat nullum habuiſſe peccatum, hac ergo Virgine excepta, ſi omnes illos Sanctos & Sanctas cum hic viverent congregare poſſemus, & interrogare utrum eſſent ſine peccato, quid fuiſſe reſponſuros putamus? utrum hoc quod Pelagius dicit, an quod Joannes Apoſtolus? Rogo vos quantalibet fuerint in hoc corpore excellentia Sanctitatis, ſi hoc interrogari potuiſſent, nonne unà clamàſſent: ſi dixerimus qui a peccato non habemus nos ipſos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Joann: c. i. Quàm præclarè cum hac S. Aug. ſententia conſonat Concil: Tridentinum ſeſſ. 5. in decreto ſuo de peccato originis, Beatiſſimam & immaculatam Dei Genitricem comprehendere non eſſe ſuae intentionis declarans.*

Lutherus agnoſcit B. V. M. ab originali peccato præſervatâ titulo Maternitatis Chriſti.

Quid quòd ipſe Lutherus ex Maternitate B. M. V. inferat ejusdem ſine macula originali conceptionem: ita enim ait in Enarrat. ſeu Poſtilla in Epift. & Evang. Baſilæ per Joannem Herongium An. 1546. menſe Martii impreſſa ſol. 375. p. 1. *Dignum etiam & juſtum eſt hanc perſonam ab*

origi-

originali peccato preservari, de qua Christus erat sumpturus carnem, quâ omnia peccata superavit.

Paulò ulterius hanc materiam pertractavi, tum ut meo innumeris titulis Immaculatæ ac Pretiosissimæ Parenti Dei obstricto affectui indulgerem, meque illius, quam SS. adoranda ipsa Trinitas intimè adamavit, non amatorculum solùm, sed & amatorem contra Mayerum ejusdem osorem pleno ore, quantumvis omnium infimum ingenuè contestarer, cujus singularem incontaminatæ ac immaculatæ Conceptionis honorem etiam vitâ ac sanguine meo tueri ex animi voto paratum me exhibeo: tum ut vindicias mei S. Patris Chrysofomi Immaculatæ Disparæ Conceptioni minimè repugnantis, quin eandem propugnantis contra juratum ejusdem hostem Mayerum palam orbi facerem. Tum denique ut eidem eique similibus omnem hâc in quæstione scrupulum eximerem, ad saniorè que mentem & sensum de Divæ hujus Virginis Dei Parentis Conceptione concipiendum reducerem. Quod cum non humanæ sit industriæ, sed potius Divinæ à Patre luminum gratiæ, Tu ipsa Augustissima Regina cœli & terræ Mater Dei apud tuum dilectissimum Filium id impetrare digneris. Te proinde aureo Chry-

Oratio D.
Chrysofomi
mi ad B. V.
M.

Mater, Cœlum, Puella, Virgo, Thronus, Ecclesiæ nostræ decus, gloria & firmamentum assidue pro nobis precare JESUM Filium Tuum & Dominum nostrum, ut per te misericordiam invenire in die Judicii, & quæ reposita sunt ius, qui diligunt DEUM, bona consequi possimus, gratiâ & benignitate Domini Nostri JESU CHRISTI, cum quo Patri simul, & Sancto Spiritui gloria, honor, & imperium nunc semper in secula seculorum Amen. Citato loco supra apud Jodocum Coccium.

CONTROVERSIA IV.

De Justificatione.

§. I.

Status Controversia proponitur & componitur amicè Controversia. Hæc est illa Controversia, quâ certo ictu se cor petere, quâve quadrato agmine Tridentinos à se invadi, arroganter gloriatur Mayerus: ad cujus rei confirmationem adducit Canonem Concil. Trident. Sess. 6. Sed mutilum. Si quis dixerit sola fide impium justificari, anathema sit. Jam autem hic Canon. 9. ita sonat fusiùs. Si quis dixerit impium sola fide justificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad justificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse, eum sua voluntatis motu preparari atq; disponi anathema sit. Deinde falsò imponit justificationem quadrato agmine à Tridentinis Sess. 6. invadi, quid enim rectiùs, ac salubriùs de justificatione dici potest eâ doctrinâ quam Tridentini PP. posthumis reliquere? Legisset sanè totam Sessionem, invenisset in illa cap. 1. nullam naturæ, nullam legi vim tribui ad justificandos homines: advertisset ad dispensationem & Mysterium adventûs Christi cap. 2. & ad justificationem per illum solum cap. 3. Incurrissent ei in oculos (ut cetera taceam) quæ eandem justificationem concernunt. Modus item præparationis cap. 6. Quid sit & quæ causa ejusdem. Tandem & hoc, pro quo tanquam pro aris & focis decertat, nempe hominem gratis per fidem justificari, didicisset ex cap. 8. quo nimirum sensu ex perpetuo Ecclesiæ consensu ea verba sint accipienda: sic

Mayerus
Canonem
Conc. Trid.
nonum de
justificatio-
ne mutilū
adfert.

Falsò im-
ponit Tri-
dent: PP.
quod qua-
drato agmi-
ne invadant
justificatio-
nem.

Doctri-
na Concil.
Trident. de
justificatio-
ne breviter
attingitur.

siceum loquitur. Cùm verò *Apost.* dicit *Rom. 5.* *Justificari hominem per fidem & gratis ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesia Catholica consensus tenuit & expressit, ut scil. per fidem idèò justificari dicamur, quia fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere Deo Heb. II. & ad filiorum eius consortium pervenire: gratis verò justificari idèò dicamur quia nihil eorum, quæ justificationem precedunt, sive fides, sive opera, ipsam justificationis gratiam promeretur: scilicet gratia est, jam non ex operibus; alioquin ut idem *Apostolus* inquit: *Gratia jam non est gratia. Roman. II. Eph. 2 Tit. 3.**

Quo sensu *Apost.* dicit nos gratis justificari per fidem explicatur à Tridentino Concilio.

Legisset hæc inquam *Mayerus* & doctrinam Tridentini Concilii melius percepisset, & eandem sincerius adduxisset & denique contra eandem ex *Divo Chrysostomo* temerè aciem haud instruxisset.

Etenim hæc est vera & genuina doctrina Concilii Tridentini & omnium Catholicorum de Justificatione: videlicet fidem justificare, tanquam humana salutis initium, fundamentum, originem, & radicem justificationis: Jam autem *Spes*, *charitas DEI*, & *proximi*, *pœnitentia*, ceteræque virtutes, suffragantur, cooperanturque fidei ad justificationem semel acceptam tum augendam, tum conservandam, tum denique per peccatum lethale amissam, iterum recuperandam. Nam ut inquit *Trident.* *ibid. cap. 7.* *Fides nisi ad eam spes accedat, & charitas neque unit perfectè cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit, quâ ratione verissimè dicitur fidem sine operibus mortuam esse. Jac. 2. Et in Christo JESU, neque circumcissionem aliquid valere, neque præputium, sed fidem, quæ per charitatem operatur. Gal. 5.*

Ipsa.

Ipsaque opera bona fidelium habent vim meritoriam non in se & ex se præcisè, quâ ab homine simpliciter procedunt, neque enim ut ait Concil. Trident: *propria justitia nostra, tanquam ex nobis propria statuitur.* Sed quâ ab homine fidei proficiuntur, id est habente fundamentum, initium, & radicem justificationis, fidem; per quam Christo tanquam arbori bonæ implantantur, aut velut palmites sunt in vite, & à vite succum gratiæ trahunt, eidemque velut capiti membra junguntur. *Etenim ipse Christus JESUS (verba sunt Tridentini) tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmites in ipsos iustificatos jugiter virtutem infuit,* adeò ut opera fidelis hominis bona sint & meritoria justitiæ, & vitæ, non in, & ex se, sed ex & in Christo, & per Christum tanquam in capite, ac vite, causaque efficiente & meritoria omnis boni: quapropter dicere possunt cum Apost. *Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus,* ut id ipsum fusiùs declarat Trident. *ibid. cap. 16.* Ac per consequens dicere possunt, *operor ego, jam non ego, operatur verò in me Christus,* illi enim operatio tribuenda cui & vita seu causa operationis vitalis.

Porro tota hæc Controversia de Justificatione per fidem sic facilitari & decidi posset pro amica compositione partium. Atq; in primis prænotandum est, quòd Lutherus legendo cap. 11. ad Gal. vers. 15. ubi D. Paulus ait. *Non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi,* per τὸ nisi intellexit solam fidem, indeque sumsit libertatem, aut verius licentiam illi ad Rom 3. v. 27. *Arbitramur hominem justificari per fidem adjiciendi τὸ solam sine operibus* atque eodem sensu & alios textus ut Eph. 2. v. 9. Philip. 3. v. 9. intorquendi, ubi tamen nimirum in primo textu

Unde Lutherus sum-
sit occasio-
nem in illo
Rom. 3. 27.
arbitramur
hominem
justificari
per fidem
adjiciendi
τὸ solam.

rextu non est *sola*, sed *nisi* id est *sed*: græcum enim *ἐὰν μὴ* respondet Hebræo *אִם* id est *verum, verumtamen*, ut advertit hic Cornel. à Lap. adeòque *nisi* est adverbium ob antithesin fidei & operum quam Paulus inibi facit. Deinde S. Paulus excludit hic opera legis antiquæ, non autem opera legis novæ, Legis gratiæ, quæ fidem Christi suapte naturâ comitantur, & stipant tanquam individui comites & sodales jurati, præsertim spes & charitas, sed & ceteræ virtutes, quæ ex illa fluunt & nascuntur tanquam boni fructus ex bona arbore, aut filix ex matre.

Sed dato etiam non concesso S. Paulum inibi loqui de sola fide & de operibus novæ legis, tota hæc controversia sic amicè decidi posset. *Fides sola justificat sine operibus bonis*. hoc sensu, quia *sola est fons, origo, caput, radix, initium, primum quid in linea justificationis, fundamentumq; salutis* & hoc concedimus non competere operibus bonis etiam novæ legis. Fides autem sola non justificat, hoc sensu, quasi præsupposito hoc fundamento, hac radice fidei ceteræ virtutes præsertim Theologicæ spes & charitas, aliq; bona opera à ratione justificationis excludantur, neq; ad structuram, ut ita dicam, justificationis, & salutis nostræ cum fide unâ concurrant. Etenim ad completam, perfectam, totalem, & adæquatam rationem justificationis & salutis etiam hæc requiruntur. Imò legaliter & ordinariè loquendo fides non justificat, quin implicite saltem, & spes, & charitas justificet; cum enim ex infideli, quis conversus & factus fidelis credit in Christum, & hac fide supponitur justificari, virtualiter saltem & implicite (quanquam id etiam formaliter & explicite fieri possit, fiatq; ordinariè) etiam sperat, & diligit, quin & de præterita infidelitate poenitet; hinc fit ut etiam partiali-

Amica
Compositio
Controversiæ
de Justificatione.

Sola fides
justificat
tanquam
fundamentum
initium
& radix
justitiæ & salutis.

Ceteræ autem
virtutes
præcipuè
spes & charitas
tanquam
complementum,
perfectio, ac
consummatio
justitiæ & salutis.

ter

ter hæ virtutes ac bona opera concurrant ad rationem justificationis & salutis, ad rationem, inquam, adæquatam completam seu perfectam justificationis, quantumvis ratio originis, initii, & fundamenti maneat penes solam fidem. Quod vel exinde manifestè patet, quia sine his virtutibus ratio justificationis esset imperfecta & incompleta, adeoque nulla; quia *bonum* ut dicimus in scholis, *ex integra causa, malum ex singulis defectibus*. Etenim si infidelis convertendus, solum actum fidei in Christum exerceret, & nullo modo vellet elicere actum spei, aut si eliceret quidem actum spei unà cum actu fidei, charitatis tamen nollet elicere, vel etiam nollet detestari præteritam infidelitatem, de illaque poenitere, talis nullo modo justificaretur, nec fieret verè fidelis plenè & adæquatè justificatus, neque illi quidquam prodesset ad justificationem, credere solum, & non sperare nec amare Christum, nec poenitere de præterita infidelitate ceterisque peccatis. Quod ipsum inde patet: Justificatio enim infidelis, est quædam aversio ab infidelitate ceterisque peccatis quæ secum trahit illa, & conversio ad Deum incommutabile & summum ac infinitum bonum. Hæc autem ut sit vera & salvifica, debet esse totalis, completa, adæquata & perfecta; talem enim Deus requirit ab hominibus, quod ipsum designant repetita sæpe in Scriptura verba: ut *diligamus, quæramus, serviamus Deo ex toto corde & ex tota anima &c.* Deut. 4. v. 29. 6. v. 5. 10. v. 12. 11. v. 13. 13. v. 3. 26. v. 16. 1. Reg. 7. 1. &c. Matth. 4. v. 11. Totalis autem non potest esse, nisi sit secundum totalitatem animæ rationalis. Totalitas autem animæ rationalis dicit & intellectum & voluntatem. Si igitur fieret conversio ad Deum per solam fidem, fieret solum secundum unam partem, ut ita dicam, animæ, nimirum

Justificatio infidelis debet esse totalis completa & perfecta conversio ad Deum.

mirum intellectum, quia fides tenet se penes intellectum, fides enim est lumen seu donum supernaturale, quo intellectus illustratus firmiter assentitur, & adhæret objecto à Deo revelato, adeoque esset hæc per solam fidem conversio partialis; ut igitur sit totalis & completa seu perfecta, requiritur ut conversio sit ad DEUM etiam secundum alteram partem animæ, nempe voluntatem; tunc autem secundum voluntatem etiam erit, quando voluntas etiam id quod suum est ager, nimirum actum spei, & charitatis præcipuè eliciet. Hi enim actus seu motus animi tenent se penes voluntatem, voluntatis enim est sperare in infinita bonitate, misericordia & fidelitate Dei in promissis, & amare Deum summè & infinitè bonum, atq; amabilem &c. Quodsi igitur sola fides eliciatur in Christum ab infideli, & non eliciatur saltem implicitè & virtualiter etiam spes & charitas; non erit tunc infidelis illius conversio totalis, adæquata, & perfecta, quia non erit secundum alteram animæ partem, quæ totalitatem animæ ingreditur scilicet secundum voluntatem; Quodsi non erit perfecta & totalis conversio ad DEUM, neque erit perfecta & totalis justificatio. Ergo à primo ad ultimum ad perfectam adæquatam & totalem justificationem requiritur non tantum fides, sed & reliquæ virtutes spes & charitas. Saltem, ut dixi, virtualiter & implicitè, ut scilicet convertendus infidelis, vi præsentis conversionis, si interrogaretur, an non tantum credat, sed etiam speret in Christum, illumque ex toto corde amet? paratus sit hic & nunc respondere, spero, amo, &c. Quodsi non esset paratus id respondere, sed potius oppositum, nimirum non spero, non amo; illius conversio, adeoque & justificatio nulla foret: quia scilicet

Per solam
fidem so-
lum est se-
cundum
intellectu.

Per spem
autem &
charitatē,
est etiam
secundum
voluntatē.

Si infide-
lis solam fi-
dem habeat
& non ha-
beat spem
& charita-
tem saltem
conversio
erit solū
secundum
intellectum
& non se-
cundum
voluntatem
adeoque non
erit totalis
& perfecta
conversio
consequen-
ter non to-
talis justifi-
ficatio.

licet non esset totalis & perfecta, ob defectum ejus, quod ad rationem totalitatis & perfecti requiritur, nimirum ex parte voluntatis spei & charitatis actus. Siquidem, ut dictum bonum, seu perfectum ex integra causa, malum ex singulis defectibus.

Totus hic
discursus in
compendiū
redigitur.

Brevissimè igitur dico fides sola justificat sine operibus *tanquam fons, origo, radix, initium, fundamentumq; justificationis, & salutis*, & hoc concedit Concilium Tridentinum, omnesque Catholici, ut supra vidimus. Fides non sola justificat, *tanquam complementum, & consummatio justitiæ*, sed etiam spes, charitas, utpotè ad completam, adæquatam, totalem, & perfectam rationem justificationis, & salutis requiritæ; & hoc ipsum dicit, & docet Concilium Trident. atque Catholica Ecclesia. In quo si consentiant Adversarii, uti merito consentire debent, omnis cessabit controversia, paxque erit unica summis anteponenda bonis. Etenim quidquid adversarii adducunt ex S. Scriptura pro *sola fide* justificante, id hoc solum evincit, quod fides sola *tanquam initium, fundamentum, & radix* justificet: Quidquid verò adfertur ab Autoribus Catholicis ex Scriptura S. pro justificatione non solum fidei, sed & operum, id hoc solum probat, quod illa opera ad *completam, adæquatam, & totalem, ac perfectam rationem justificationis* requiratur: & hoc sensu censendus est D. Jacobus dixisse, *fides sine operibus mortua est.* &c: Et D. Paulus. *Si charitatem non habeam, esse fidem habeam &c. Nihil sum, &c.*

Quo ad-
missio ab
Adversariis
omnis cō-
troverſia
cessat circa
justificatio-
nem.

Quantum & illud hic notandum est quomodo hæc propositio, *Fides sola sine operibus bonis justificat* se ipsam implicet. Etenim non est dubium quin ipsa fides sit opus bonum, quod etiam agnoscit S. Paulus 2. Thess. 1. 11. ipsam

ipsa fides
est opus
bonum.

ipsam fidem vocans *opus fidei*: si est opus bonum, ergo fides sine bono opere absolutè & simpliciter loquendo non justificat, quia alias justificaret sine seipsa. D. Chryso-
stomus quoque ipse fidem vocat opus bonum ut inferius dicitur. Nisi fortè dicas, quòd dum doceas fidem justificare sine operibus, te loqui de operibus distinctis à fide; sed & sine his eam haud justificare completè & totaliter hic ostenditur.

Sed descendamus tandem ad allegationes Mayeri pro sola fide justificante absolutè & simpliciter sine operibus ad perfectionem, & complementum justitiæ & salutis, requisitis: adducit autem ex Tomo 4. tres.

S. II.

Respondetur ad allegationes Mayeri.

I. Locus est ex Epist. ad Roman. cap. 3. m. f. 26.

Quæ porro fidei lex est? per gratiam servari, hoc loco potentiam Dei ostendit quòd videlicet non servavit solùm, sed & justificavit, & in gloriationem duxerit operum quidem nihil indigens, sed fidem tantùm exigens. Ubi Mayerus totam vim ponit in his duabus voculis, *fidem tantùm*, sed hæ minimè illi patrocinantur. Lege enim totum contextum verborum, videbis quia S. Doctor nihil agit de operibus novæ legis, sed legis antiquæ, quòd scilicet nihil operum antiquæ legis, per novam sublatæ à Judæis & gentibus conversis ad Christum exigat Paulus, & eum explanans Chryso-
stomus, nisi tantùm fidem in Christum, quæ utique ut dixi, est *initium, fundamentum, & radix justitiæ, & salutis*. Dixit enim paulò ante. *Is enim (Christus) sic fide salutem affert quasi illa omnia.* (Supple legis veteris opera) *refutata, iam & convicta forent.*

Opera
legis anti-
quæ ad ju-
stificatio-
nem mini-
mè condu-
cunt.

ubi etiam ex D. Paulo apertè redarguit fiduciam, & gloriationem Judæorum ſupra Gentes ex operibus legis. Quod ipſum tum ex hac hom. 7. tum ex anacephaleoſi illius ad finem patet. Ait enim: *Tria igitur hęc demonſtravit* (Paulus) *& quòd ſine lege fieri poteſt, ut juſtificeris, & quòd hoc non potuit ipſa lex, & quòd fides cum eadem lege non pugnat.* De operibus igitur hęc legis veteris agit S. Pater.

Quo ſenſu
Paulus dicat
hominem
juſtificari
tantum per
fidem.

2dus Locus eſt ex Ep. ad Gal. cap. 2. m. f. 4. 17. *Sci- entes quòd non juſtificabitur homo ex operibus legis, ſed tantum per fidem Jeſu Chriſti.* Hęc verba non ſunt Chry- ſoſtomi ſed D. Pauli, ubi hoc ſolum notandum, quòd illa S. Pater non legat, ut in vulgata leguntur, e- tenim in vulgata pro *to ſed tantum* habetur *niſi.* U- trumque autem idem ferè ſonat. Hac tamen lectione Chryſoſtomus non adſtruit fidem tantum juſtificare absque operibus, legis gratiæ, ſed absque operibus legis ſcriptæ: id enim manifeſtè & Pauli contextus & Chry- ſoſtomi expoſitio loquuntur. Et inſuper ex ſuperabun- danti dato, quòd per fidem tantum juſtificetur homo, intelligendum id de fide, in quantum eſt *initium, funda- mentum, radix,* non in quantum dicit rationem *totalita- tis, completionis, perfectionis.* Sic enim & alia bona ope- ra requirit, præſertim ſpem & charitatem.

Quo ſenſu
S. Chryſoſt.
dicat fidem
juſtificare
ſolam.

3tius Locus eſt ex epiſt. ad Tit. c. 1. hom. 3. f. m. 699. *Si enim credis fidei? cur alia inferis? quaſi fides non ſuf- ficiat juſtificare ſola, quid teipſum ſpontanea ſubiicis ſervituti, & legis jugo collum ſubmittis?* Circa hunc locum no- tandum imprimis in Græco textu non haberi *ſola* ut Franciſcus Aretinus in hac Antverpienſi editione adver- tit. Sed etiamſi hęc vocula *ſola* addatur, nihil officit nobis.

nobis. Etenim etiam hic loquitur S. Doctor de sola fide in quantum fidem Christi per antithesin opponit legi scriptæ Mosaicæ, non autem legi gratiæ & Christi: quod ipsum ex ipsis D. Pauli tam antecedentibus quàm consequentibus verbis clarum fit, & ex ipso contextu expositionis S. Doctoris: nam postquam exposuisset illa S. Pauli verba. *Infirmos in fide suscipite, &c.* Et consequentia *non attendentes Judaicis fabulis*, quibus scilicet volebant legem Mosis conjugere cum fide in Christum, tum primùm præcitatam sententiam adfert, *si credis fidei, &c.* Denique explicatum est supra quomodo fides sola justificet, scilicet tanquam *initium, fundamentum, radix, &c.*

4. Locus est ex Tom. 3. Serm. de fide & lege nat. m. f. 375. *Nullus sine fide vitam habuit, Latio autem creditur duntaxat & justificatus est à misericordissimo DEO. Atq; hic ne mihi dixeris defuisse ei tempus, quo jussè viveret & honesta faceret opera, neq; enim de hoc contenderim ego: Sed illud unum asseveraverim, quòd sola fides per se salvum fecerit.* Hic jam bene Mayere, ut tua in te ipsum insulsa verba regeram, *miserum te homuncionem, Idiotam non Magnum Rabbi* vocandum declarasti, luce clariùs meridianà, sentiasq; velim te ipsum non Heidelbergerum, aut Tridentinos P.P. è pharetra Chrysofomi soricinà (verba tua sunt) *nanià confosforem fieri*, qui hunc locum pro te adduxeris, contra nos, quo temet ipsum tanquam de industria directo in te telo configeres; Apparet te hunc locum haud legisse, sed ab alio malæ fidei homine citatum, tum ultuariam manu & calamo descripsisse. Scito igitur D. Chrysof. hoc sermone in æqua lance ponere fidem & opera, ita illam extollit, ut hæc non deprimat, ita illam

Locus ex
S. Chrysof.
à Mayero
citatus mi-
litar contra
ipsummet.

admit-

Fides opus summum. *admittit ad salutem necessariam, ut hæc non rejiciat. Fidem tamen summum opus appellat, ei que tribuit id, quod supra etiam à nobis concessum, rationem principii & fundamenti. Affirmat item opera sine fide nulla, nec fidem sine operibus aliquam esse. Agnoscit quidem illos, qui foris sunt, i. e. extra Ecclesiam posse operibus pietatis, ut apparet, conspicuos esse. Invenies, ait, viros misericordes, compatientes, justitie vacantes: sed nullos facientes fructus operum, quia nescierunt opus veritatis, nam & hæc sunt opera bona: Atque, necessarium est, ut precedat opus summum: (id est fides, hocque ipsum porro declarat) Enim verò cum olim Judæi dicerent Domino, quid faciemus ut operemur opera DEI Joann. 6. Respondit eis, hoc est opus DEI, ut credatis in eum quem misit ille. Vides quomodo fidem opus vocavit? Igitur quam primum credideris, simul & operibus ornatus eris. &c. Laudat deinde fidem quod faciat Civem Cælorum,*

Fides facit Civem coeli, Deo familiarem. *DEO familiarem: nihil extra illam bonum, eosque, qui bonis operibus florent, & Deum pietatis ignorant, similes ait reliquis mortuorum, pulchrè quidem indutis, sensum autem pulchrorum non habentibus &c. Non oportet quidem, ait, nudam ab operibus esse fidem, ut ne vituperetur. Verum tamen sublimior est fides, quam opera (quia scilicet, ut antea dixit, est primum opus seu principium, fundamentum, radix, materque operum bonorum, ut dixi supra) comparatque fidem vitæ animæ, quæ precedere debet in homine, ac tamen utri, ita ait, necessarium est ut precedat vitam nostram Spes. (Spes credo ponitur hoc loco pro fide aut in quantum juncta fidei utpote radici & primo operi ut colligere est ex antecedentibus, & ex intentione S. Patris fidem hic & nunc extol-*

Fides comparatur vitæ animæ quæ præcedit, *lents) quæ postea pascenda bonis operibus &c. Opus quidem anima habet ut operibus alatur, ante opera tamen fides indu-*

Pascitur & alitur postea bonis operibus,

inducenda est. (En quàm apertè fidem dicat esse iniri-
um, & quid antecedens opera) Tum ostendit, quòd is *qui*
habet opera iustitia, sine fide vivus non sit, fidelem autem
absq; operibus vixisse, & coelum assecutum esse com-
monstrat in Latrone: *Atqui hic* (per præoccupationem
tacitè occurrit objectioni) *ne mihi dixerit defuisse ei tempus,*
quo iuste viveret & honesta faceret opera, neq; enim de hoc con-
tenderim ego, sed illud unum asseveraverim, quòd sola fides
per se salvum fecerit illum. Et hic est scopus tuus Mayere
ubi trophæa contra nos erigis, & hic est simul scopulus,
ubi te cum vanis aut verius nullis trophæis tuis alliso, nos
vera & certiora erigimus. Ecce enim non adduxisti se-
quentia S. Doctoris verba, quæ multam præsentis rei ad-
derent lucem, nimirum incorruptum veritatis testem ve-
rebaris, ne falsitati tuæ bonum, quem merebatur, im-
pingeret colaphum. Audi igitur falsariè veridicum
Doctorem? *Nam si supervixisset* (Latro) *fideiq; & operum*
fuiisset negligens à salute excidisset. Audi quid S. Doctor
effatur nimirum Latro per singulare & extraordina-
rium privilegium & gratiam Jesu Christi, sola fide, sine
operibus, quibus exercendis ei non suppetebat tempus vi-
xit aliquamdiu, & Coelorum regnum assecutus est. Ac
numquid omnibus datum est adire Corinthum? Num-
quid omnes fideles Latroni huic similes? nisi fortè ve-
lis, ut ille fuit, omnes esse Latrones. Quisquis igitur in
vitâ suâ *fideiq; & operum negligens fuerit,* à salute excidit.
Hoc verò ipsum & Latroni evenisset si in ulteriori vita
sibi prorogata utrumq; neglexisset. Vides igitur quomo-
do S. Pater fidem & opera in æqua ponat lance? quomodo
utrumque ad salutem necessarium requirat? neutrum
excludat, contra te qui solam fidem requiris, excludis
opera.

Conclu-

Latro-
nem sola
fides salvū
fecit.

Qui si su-
pervixisset,
fideique &
operum ni-
hil negligens
à salute exci-
disset.

Æque i-
gitur fidem
atque ope-
ra ad salu-
tem requi-
rit D. Chry-
sostomus.

Concludam tandem locum hunc verbis ejusdem S. Patris, qui postquam dixisset, quòd hìc & nunc quæstionem moverit, an scilicet aliquando fides per se ipsam saluum fecerit? idq; ita factum esse in Latrone demonstra- vit: opera autem sola per se scilicet sine fide nullos unquam operarios justificârunt: quod & nos ultrò cum S. Patre asserimus, quodque opera sine fide non vivificent, probavit exemplo Cornelii Act. 10. tandem concludit, *Oportet igitur & ante opera lucere fidem, & fidei pedissequa esse opera, & ne quis fidem propter sterilitatem, & neq; opera propter incredulitatem vituperet. Esto igitur Oliva fructifera sed in Domo Dei, interpretandum enim est de operibus esse olivam fructiferam, de fide autem esse in Domo Dei. Que autem sunt opera omnes scimus, si operari volumus &c. Ubi ulterius pergit describere S. Doctor opera bona fidelium.*

Fidei pe-
dissequa o-
pera.

Oliva fru-
ctifera in
domo DEI
fidelis ope-
rator bon.

Quo sen-
su in Indi-
ce librorũ
prohibito-
rum hac
verba sola
fides salvat
&c. deleri
jussa?

Tu verò bone Mayere ad hoc mentem & oculos haud advertisti, sed solum livore plenos conjecisti in Indicem librorum prohibitorum expurgatorium, quo ex Indice Frobejanæ Chrysoſt. editionis deleri jussa sequentia. *Fides sola à justificato requiritur: fidem solam salvare &c. similia. Quæ omnia, quia in pravo & hæretico sensu ab aliquibus accipiebantur, ideo facilè concesserim ea meritò deleri jussa. Si autem in sano & Orthodoxo, qui supra explicatus, accipiantur, non inficiabitur quisquam rectè sentientium, ut integra maneant: nempe rectè dixeris, Fides sola tanquam initium, fundamentum & radix justitiæ ad justificationem requiritur. Fidem solam tanquam radicem salutis salvare: Secus si dixeris Fides sola tanquam complementum, & consummatio justitiæ ad justificationem requiritur, sola tanquam complementum salutis salvat, Ftenim ad complementum, & perfectionem, atq; consum-*

consummationem totalem Justificationis & salutis etiam ceteræ virtutes præcipuè spes & charitas requiratur, ut supra dictum, & infra probabitur.

Tandem Epiphonema quo Tu Mayere concludis hanc quæstionem in te ipsum brevi conjiciam, *postquam tibi oculos expunxero* (ut tua phrasi utar) disertis apertisq̃ Chrylostomi testimoniis, qui cum Ecclesia Catholica sentit ad justiciam & salutem præter fidem etiam opera fidei consequentia requiri; nam de his est quæstio, non de operibus antecedentibus, ista enim sine ulla controversia per nos à justitia formali & salute excluduntur. Et imprimis quidem id disertè asserit in locis à te ipso adductis, & jam immediatè à nobis discussis. In primo enim aperte ait, *Hoc loco eos qui animum perferendus tentationibus desponderint erigit, & post pauca ostenditq̃, non oportere fiduciam omninò sitam in ipsa fide sola habere, nam illud Prætorium & facta ipsa examinat; nimirum si cum fide simul & operibus bonis comparueris in illo Judicii Divini Prætorio, recipies mercedem, salutem & vitam æternam; si autem solam fidem operibus vacuum attuleris, nihil plenum & totale attulisti, adeoque ibis Homere foras, recipiesq̃ æternam damnationem, quia appensus in statera inventus es minus habens, Daniel, 5. v. 27. quam illud Prætorium requirit. Etenim edicente Paulo omnes nos manifestari oportet ante Tribunal CHRISTI ut referat unusquisq̃, propria corporis prout gessit, sive bonum, sive malum, 2. Cor. 5. v. 10. Opera enim illorum sequuntur illos, Apoc. 14 13.*

In 4. Loco etiam à te citato, dum ait, quòd *si Lathro super vixisset. fideiq̃ & operũ fuisset negligens à salute excidisset,* agnoscit manifestè non tantùm fidē, sed & opera bona in

Fiducia in
sola fide
non est re-
ponenda.
Prætorium
Divinum e-
tiam facta
examinat.

K

fidei

fideli ad salutem requisita: quod ipsum confirmat, quando concludit illis verbis suam doctrinam: *Oportet igitur ante opera lucere fidem, & fidei pedisse qua esse opera. Esto igitur oliva fructifera &c.*

Hoc ipsum ex aliis quoque ejusdem locis manifestè deducā.

§. III.

Ad justificationem & salutem non solam fidem, sed & bona opera necessaria esse, probatur ex S. Chryostomo.

Fides origo justitiæ, religionis fundamentum, &c.

Primum & princeps testimonium sit Tomo 4. ser. de fide, spe, & charitate m. f. 293. *Est enim fides origo justitiæ, sanctitatis caput, devotionis principium, religionis fundamentum.* Vide quomodo Tridentini PP. planè in verb.

Spei encomia.

Magistri hujus jurasse videntur, cum eandem fidem iisdem planè verbis vocant *initium, fundamentum, radicem*, h. e. *originem, & caput*, hæc enim idem denotant ut supra dictum. Tandem verò pluribus adhuc verbis initio hujus sermonis laudare profectur. Postmodum verò ad spem descendit, quam etiam multis encomiis extollit. *Dictum est igitur, licet pauca de fide, de spe quoque, aliqua prosequamur, spes est futura pollicitationis religiosus assensus, promissa gloria devota intentio, Sanctorum destinata sublimitas, bonorum expectatio futurorum &c.* *Quæ duo, id est, fides & spes, ita certa sibi mutua vice conjuncta sunt, ut altera sine altera stare non possit.* Vide quomodo S. Pater idem planè asserat, quod nos supra docuimus, fidem semper supponere saltem implicitè & virtualiter & spem, ita ut hac absente illa nullo modo subsistere queat. Hujusque pulchram S. Pater dat causam. *Quidquid enim fides credendo acquirit, hoc spes sustinendo præsumit &c.* Ubi etiam agnoscit rationem meriti

Fides & spes mutua vice indissolubiliter conjuncta sunt.

Tolerantia exigui immensum meretur.

in bono opere, quale est pœnitentia & tolerantia. *Exiguū sentis, sed immensum est quod mereris, modicum pateris, sed æternum est quod regnabis.* Agnoscit quoque non fidem sed spem

Spem esse salutis, consummationem seu complementum ut diximus supra. *Fides*, ait, *gloriam inchoat, spes sustinendo consummat*: Illa fundamentum ponit, hac ipsum hominem construit: Illa dat principium, hac Christianum perducit ad summum: Illa initia credulitatis aggreditur, hac ad consummationem virtutis meditat. Vides quàm disertè idem planè loquitur verè aureè os aureum, quod nos, scilicet fidem esse, fundamentum, initium, inchoationem virtutis justitiæ, salutis, gloriæ: Spem autem perfectionem, consummationem, completionem. *Nec quisquam* ait idem poterit fidei fructum percipere, nisi qui spes gloriam voluerit consummare: ut enim sine fide spes non habet firmitatem, ita sine spe fides non potest habere mercedem, en indissolubilem nexum fidei ac spei agnoscit. Tandemque descendit etiam ad charitatem, quæ etiam ad complementum & consummationem justitiæ & salutis requiritur, idque vel maximè dicente Apostolo. *Major autem horum est charitas*. Sanè *fides* ait, *est religionis fundamentum, & spes consummat ac perficit ædificium, quomodo Apost: dicit charitatem esse majorem, quæ sine fide & spe non potest habere firmitatem?* Resolvit S. Doctor hoc ipsum dubium, ex eo principatum charitati attributum supra fidem & spem ab Apostolo; quia, ut idem Apost. ibidem docet, *Fides & spes cessat, sola autem charitas manet* etiam post mortem in vita æterna. *Tunc enim* ait Chrysostomus *jam quod credatur non est, quia quod credebatur adest: Tunc quod sperabatur cessat, quia quod speratum est præsens est, sola charitas æterna est, quia cum Deo in Sanctis est; & ideo major*. Hæc autem ipsa charitas est simul consummatio, perfectio, complementumque ut ceterarum virtutum præcipuè Fidei, spei, tum & justitiæ salutisq; æternæ. Deniq; ait Chrysost: *Nullū charisma sine charitate perfectum*

Spes cō-
summatio
fidei.

Cur cha-
ritas major
fide & spe
à S. Paulo
dicatur?

Sola cha-
ritas æter-
na, ideo
major fide
& spe.

Charitas
consumma-
tio & per-
fectio om-
nium cha-
rismatum.

Sine chari-
tate Mar-
tyrium ip-
sum imple-
ri nequit.

Consensus
Patrum de
charitate
consum-
mante fi-
dem cete-
rasque vir-
tutes. Divi
Augustini,
Gregorii
M.

est, nullum donum sine dilectione aptum: quidquid enim cha-
rismatis aut doni quisq; meruerit, desertum charitate non stabit.
Omnia enim quae S. Spiritus devotis aut impariit, aut donat,
aut charitate perficiuntur, aut sine charitate effectum nusquam
fortiuntur. Deniq; ipsum Martyrium sine charitate impleri
non potest, licet charitas sine Martyrio sola perfecta sit. Idque
S. Doctor confirmat verbis S. Pauli. Si linguis hominum
& Angelorum loquar &c. charitatem autem non habeam nihil
sum.

Ubi incidenter noto quam consentientes sint sibi SS.
Patres. Etenim S. Augustinus similiter agnovit, charita-
tem esse perfectionem & complementum tum fidei, tum
aliarum virtutum etiam Martyrii, quando ait de verbis
Domini serm. 50. eadem S. Pauli verba praecitata expla-
nans. Ecce venit ad passionem, ecce venit & ad sangui-
nis effusionem, venit & ad corporum incensionem, & tamen
nihil prodest, quia charitas deest. Adde charitatem profunt
omnia, detrahe charitatem nihil profunt cetera. Pulchre item
inquit Tomo 10. serm. 61. de verb. Dom. Multum interest
utrum quisq; credat ipsum esse Christum, & utrum credat in
Christum. Nam ipsum esse Christum & demones crediderunt,
nec tamen in Christum demones non crediderunt. Ille enim
credit in Christum, qui & sperat in Christum, & diligit Chri-
stum. Nam si fidem habeat sine spe ac sine dilectione, Chri-
stum esse credit, & non in Christum credit. Qui ergo credit in
Christum, credendo in Christum venit in eum Christus, & quo-
modo unitur in eum, & membrum in corpore ejus efficitur. Quod
fieri non potest, nisi & spes accedat & charitas. Consentit &
D. Gregor. M. hom. 27. in Eyang: Quidquid praecipitur in
sola charitate solidatur, ut enim multi arboris rami ex una ra-
dice prodeunt, sic multae virtutes ex una charitate generantur.

Nec

Nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis, si non manet in radice charitatis. Charitas ergo est per S. Chryostomū ultimum quoddam complementum & consummatio fidei, spei, ceterarumque virtutum, utpote quæ ipse Deus est, Deus charitas est teste Joan. 1. Ep. 4. Charitas enim, ait Chryost. est qua fidem & adjuvat, & spem sibi sociat, & utramque secum DEO muneranti assignat, &c. Ultimoque, S. Pater ad omnes has tres virtutes, indivisibiliter exercendas & habendas pulchro Auditorum exhortatur eloquio. Ex hoc igitur Testimonio S. Patris luculentissime patet non solum fidem ad iustitiam, & salutem æternam requiri; sed etiam spem & charitatem, & hanc quidem vel maxime: fidem quidem requiri tanquam initium, fundamentum, & radicem, ac originem; spem autem, & charitatem tanquam perfectionem, consummationem, & completionem, iustitiæ, & salutis.

Huc spectat ex Tom. V. totus sermo de charitate m. f. 312. in quo probat, quod *charitas cuncta dirigit & perficit*; quem brevitatis causâ omitto.

Veniamus jam ad alia Testimonia S. Patris in quibus manifestè asserit solam fidem sine operibus haud sufficere ad iustitiam & salutem.

2. Testimonium est Tomo 1. Homil. in Pl. CXVIII. m. f. 666. Horum ait, verborum *levavi manus meas ad mandata tua, hac sententia est, per manus quippe actiones subindicantur: Dixit enim Apost. non auditores legis iusti sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur, Rom. 2. & rursus fides sine operibus mortua est. Jac. 2. & opera sine fide, ac propterea Dominus quoque dicebat: omnis qui audit verba mea & non facit ea similabitur viro stulto, qui edificavit domum suam super arenam, &c.*

Per manus actiones indicantur.

Factores legis iustificantur.

Qui non audit verba Christi assimilatur viro stulto.

Non suf-
ficit fides
nisi ad sit
vitæ instru-
ctio.

3. Testimonium est ex eodem Tomo f. 442. in Pf.
III. ad illa verba *Intellectus bonus omnibus facientibus eum; Non sufficit enim fides, nisi adsit etiam vita institutio fidei
conveniens: Et paulò post: Non querit autem hic solum au-
ditorem, sed factorem; intellectus enim bonus omnibus faci-
entibus eum, hoc est iis qui faciunt sapientiam, & eam fa-
ctis ostendunt bonus est intellectus.*

Fides cor-
dis non suf-
ficit ad sa-
lutem sine
confessio-
ne oris, &
contra.

Etiã
Confessio
bonorum
operum re-
quiritur.

4. Testimonium est Tomo 2. in c. Matth. 10. m. f.
374. Fusè disserit *fidem cordis non valere, nec sufficere ad sa-
lutem sine confessione oris, nec confessionem oris sine fide cordis,
nec solum, hanc cordis & oris, sed etiam sensuum tam inter-
norum anima, quàm externorum corporis confessionem, scilicet
per bonas actiones requiri.*

In opere
salutis non
merè pas-
sivè & otiosè
nos habe-
mus.

Volunta-
tem DEI
facere
est omni-
um bono-
rum the-
saurus,

5. Testimonium est ex Tomo 2. in Psalm. 142. m. f.
525. Fubi operum necessitatem agnoscit, *non dixit ait abso-
lutè doce me voluntatem tuam, sed doce me facere volunta-
tem tuam h. e. ad ipsa facta me deduc.* Ubi etiam adverte
Chrysostomum cum Ecclesia Catholica agnoscere, quòd
nos in opere salutis & justitiæ non merè otiosè, passivè,
& quasi inanime quoddam habeamus, nihilq; omninò a-
gamus: sed etiam à Deo motum & excitatum liberum ar-
bitrium nostrum cooperetur assentiendo Deo excitanti,
ut docet Concil. Trid. Sess. 6. Can. 4. ait enim *supernà e-
nim ope & cœlesti doctrinà opus est, ut ingrediamur viâ, qua
ducit ad virtutem, non nobis in otio degentibus, sed qua sunt
nostra conferentibus.* Tandem audi, quomodo opera bo-
na dilaudat. *Quia Deus meus es tu. Vide spirituales ejus pe-
titiones, non enim de pecuniis, potentiâ, & gloriâ, sed ut Dei
faciat voluntatem in ejus petitione agitur, quod quidem est
omnium bonorum thesaurus & opes, qua nunquam deficiunt,
principiumq; & radix felicitatis, & medium & finis.* En-
quoc

quot elogia? quot præconia operis boni? quod sit impletione voluntatis Divinæ.

6. Testimonium est Tom. 2. in Matth. c. 23. hom. 45. m. f. 433. *Omnes homines aut Judices sunt, sive spirituales sive mundiales, aut sub Judicibus sunt, & omnibus generaliter hominibus tam Judicibus, quàm his qui judicantur duo hæc necessaria sunt ad salutem fides & opera bona. Quid clarius?*

Omnibus hominibus duo hæc necessaria sunt ad salutem fides & bona opera.

7. Testimonium Tom. eodem in c. 7. Matth. hom. 19. m. f. 361. differens de infideli benè operante, interrogat illum propter quid faciat bonum? an propter retributionem regni cælestis, an propter iudicium pœna? responderque non propter hoc secundum, quia non timet Deum, quomodo enim inquit, timeat Deum, ne peccet in opere, qui non timet Deum, ne peccet in fide? cum sit pejus malè credere, quàm malè agere? non etiam propter primum, quia non sperat in Deum, qui non curat utrum mendaciter credat, an verè, cum sit melius benè credere, quàm benè agere. Hujusq; ipsius dat rationem. Quoniam fides sine operibus aliquid est, et si mortua est; opus sine fide nihil est, ex eo scilicet, quia non est meritum gratiæ & gloriæ, quia radix meriti fides mortua est, per peccatum scilicet lethale.

Fides sine operibus aliquid est, et si mortua, opus sine fide nihil est.

8. Testimonium Tom. eodem in Matt. c. 3. hom. 4. m. f. 19. declarat hunc fidelem non ex sola fide neq; solo baptismo, sed etiam ex moribus, novitate vitæ, operibus bonis dignosci debere.

Fidelis non ex sola fide, sed & ex bonis operibus dignoscendus.

9. Testimonium Tom. eodem in Marc. hom. 11. m. f. 514. Nihil prodest aic habere te verba, habere scientiam, si non habueris opera.

Nihil prodest habere scientiam si non habueris opera.

10. Testimonium Tom. 3. hom. 9. in Joan. m. f. 19. Ad animæ puritatem servandam, non satis est baptizari dumtaxat & credere, sed si perpetuè eâ frui munditiâ & pulchritudine volumus, dignam

dignam se vitam exhibere oportet. Quod ipsum ex Matth. 25. de illo qui ingressus nuptias carens veste nuptiali, & Matth. 22. de quinque virginibus fatuis confirmat, ad tandem addit. *Nolimus igitur nolimus dulcētissimi inquam Eide[m] nobis ad salutem satis esse existimare. Nam nisi vitam puram exhibuerimus, & hac cœlesti vocatione digna non induerimus vestimenta, quibus ad nuptias admittamur, nihil nos eripiet, quin eodem quo miser ille afficiamur supplicio.*

ii. Testimonium Tom. 3. homil. 30. in Joan. m. f. 55. *Nam quid ergo satis est ad vitam aeternam in Filium credere? minime. Non enim omnis inquit, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum Cœlorum Matth. 7. 21. & peccatum in Spiritum Sanctum, vel solum, est satis quod in gehennam detrudat. Et quid de Patre loquor? Nam si in Patrem, & Filium, & Spiritum S. recte credideris, non autem recte vixeris, nulla tibi ad salutem utilitas. Cum ergo dicit ipsa est vita aeterna, ut cognoscant te solum verum Deum Joan. 17. Nolimus hoc nobis ad salutem satis arbitrari, opus namque nobis est, & vitæ & morum honestate pollere. Et licet hoc in loco dicat, qui credit in Filium habet vitam aeternam, nec bona tantum, sed suppliciorum quoque formidinem proponit, quod qui incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum, non tamen dicimus satis esse solam fidem ad salutem, quod quæ de vita in Evangelio sæpe dicuntur, ostendunt; Cur enim non dixit ipsa est vita aeterna solum, neque qui credit in Filium solum habet vitam aeternam, sed in utroque esse vitam significavit? nam nisi mores sequantur, sequitur supplicium.*

Sola fides ad salutem non est factis.

D. Paulus eos, qui animum in perferendis tentationibus desponderint, erigit, & post paucis desponderunt, erigit.

12. Testimonium est Tomo 4. Comment. in Epist. ad Rom. supra cit. Hoc loco eos, ait, Paulus qui animum perferendis tentationibus desponderint, erigit, & post paucis ostendit, non oportere fiduciam omnino sitam in ipsa sola fide habere, nam illud Prætorium etiam facta ipsa examinat. 13.

13. Testimonium est Tomo eodem in epist. ad Philem. hom. 2. m. f. 711. Oro inquit Paulus, ut societas fidei tua efficax sit, vides antequam gratiam postulet majorem longè ipse præstitit, ut inquit Societas fidei tua efficax sit, in agnitione omnis boni quod in vobis est, in Christo Jesu, hoc est ut omnem virtutis speciem impleas, nihilq; tibi deesse patiaris. Ita enim fides efficax est, si habeat opera, non sine operibus fides mortua est Jac. 2.

Fides efficax est si habeat bona opera.

14. Testimonium est Tomo eod. in epist. ad Thess. 1. c. 1. hom. 1. m. f. 575. probat fidem ostendi per opera. Explicans illud sine intermissione memores operis fidei vestra. Num ergo fides per opera ostenditur? meritò quis dixerit eam non absolutè, sed per opera ostendi, per instantiam, per animi alacritatem, &c.

Fides per opera ostenditur.

15. Testimonium Tomo eod. in Epist. ad Hebr. hom. 7. m. f. 734. Fides est res magna & salutaris, & absq; ea fieri non potest ut salvi simus, unde idè Paulus eos quoq; admonet, qui jam sunt dignati mysteriis dicens. Festinemus ingredi in illam requiem festinemus inquit, ingredi, ac studeamus, utpotè quòd fides non sufficiat, sed etiam debeat vita adjici, & magnum adhiberi studium. Revera enim multo opus est studio ut ascendamus in cælum.

Fides non sufficit sed etiam debet vita adjici ut in illam requiè ingrediamur.

16. Testimonium Tomo eodem in eandem Epist. hom. 20. m. f. 765. apertè probat, quòd baptizatus si non facit bona opera in gehennam mittitur. Nam ait postquam Christus plantavit & spiritualem percepimus irrigationem, deinde nullum fructum ostenderit nos expectat ignis gehennæ, & flamma, qua non potest extingui: & paulò post. Opus est inquit (supple Paulus) bonis operibus opus est, & valde opus est.

Eum qui nullum fructum boni operis ostendit expectat ignis gehennæ.

L

17. Te-

Christiano
per opera
fidem de-
monſtrare
debet.

17. Testimonium Tomo V, hom. 5. ad Pop. Antioch.
quæ est de afflictione Job. & Ninivitarum m. f. 22. *Si Chri-
ſtianus es, Christo crede! Si Christo credis per opera mihi fidem
demonſtra? Quomodo verò per opera fidem demonſtrabis, ſi
mortem contempnas?*

18. Testimonium Tomo eodem Homil. 22. m. f. 77.
de Pœnitentia, Continentia, & Virginitate. *Quid ſecun-
dum mentem Christi talia pro nobis paſſi perficere poſſumus?
Sis igitur planta fructuosa ut Deum laudes, pro viribus tuis
fructifica, ſi non potes perfectum ferre fructum, unum centum,
ſaltem dimidium unum ſexaginta: ſi verò & hoc tibi grave,
vel tertium perfecti unum, triginta: tantum quod potes fru-
ctifica, ne velut infructuosus in ignem immittaris.*

Quisq; pro
viribus fit
planta fru-
ctuosa.

19. Testimonium Tomo I. hom. de Anna & educat:
Profesſio Samuelis m. f. 228. *Profesſio autem non tantum fit per fidem,
ſed non tan-
tum per fi-
dem ſed &
per opera,* verum etiam per opera, adeo ut ſi hæc abſint, veniamus in peri-
culum, ne cum abnegantibus pœnam luamus. Neq; enim eſt
unus abnegandi modus, ſed multi ac multiplices, quos Paulus
nobis deſcribens ita loquitur, profitentur ſe noſſe Deum, ſed fa-
ctis negant. Tit. 1. 16. *Si quis ſuorum & maxime domesticorum
curam non habet, fidem negavit, & eſt infideli deterior. 1. Tim.
4. & iterum fuge avaritiam, quæ eſt idolorum ſervitus.*

20. Testimonium Tom. III. Serm. admonitorio de
Euchariftia in Encæniis m. f. 382. *Non ſatis fuerit ſimpliciter
& vulgariter Chriſtianos homines dici nos. Eius rei ſi placet
adhibeo fide dignum teſtem fratrem Dei, Jacobum dicentem, fi-
des ſine operibus mortua eſt Jac. 2. ergo ubiq; opus eſt manda-
torum operatione. Nam illa abſente neq; Chriſtiani hominis
appellatio nobis prodeſſe poterit, & ne mireris; quid enim dic
mihi lucrî habes miles, quando in exercitu es, niſi & digne pro
Rege milites?*

Non ſatis
vulgariter
nos dici
Chriſtianos
homines.
Non pro-
deſt appel-
latio homi-
nis Chriſti-
ani abſen-
te operati-
one man-
datorum.

21. Testi-

21. Testimonium Tomo I. in Psal. 48. m. f. 369. Cùm ostendisset quòd post hanc vitam nos nec amicitia, nec pecunia, nec potentia, nec cognatio, nec aliquid ejusmodi defendet, sed sola opera bona eleemosynæ, clementia, in pauperes munificentia, id ipsum probat. Nam quòd nec cognatio, nec familiaritas quidquam prodest absq̃ factis audi quid dicat Prophetata: Si steterit Noe, & Job, & Daniel, filios suos & filias suas non liberabunt. Ezech. 14. & post pauca, postquam idem probasset exemplo Samuelis, Jeremiæ, Mosis, etiam Pauli Rom. 10. quærit, quid ergo? suntne supervacanea eorum preces? Nequaquam, sed magnas etiam virtutes habent, quando tu quoq̃ eis auxilium tuleris. Quod probat exemplo Petri & Tabithæ Act. 9. aitq̃; Ita Sancti alios adjuverunt orantes, & hoc quidem hic ubi saltandum & luctandum est: tandemque concludit. Illic autem nihil horum, sed est ex solis factis salus. En hic ait ex solis factis esse salutem, id porro ita intelligendum quod tamen non excludat fidem, sed hac præsupposita tanquam fundamento & radice, ex solis factis completè & ultimò esse, seu consummari, ac perfici salutem: qui S. P. sensus facilè colligitur ex collatione, præcatorum aliorum locorum testimoniis.

Post hanc vitam nos nihil, nisi sola bona opera defendent.

Ex solis factis salus.

22. Testimonium Tomo 2. de Lazaro Conc. 4. m. f. 547. Multis ait verbis demonstravimus, quòd posteaquam Deus multam humanitatem nobis exhibuit, oporteat in propriis benefactis spem salutis collocare, non Patres, Avos, non Proavos recensere &c. Paucis interjectis de divite Epulone, ait: Unde perspicuum est, quòd neq̃ nos quidquam illic sublevabit, si non habuerimus bona opera. Quàm apertè S. Pater in propriis benefactis etiam spem reponendam esse, ait: Spem inquam quàm cuique sperandum, quòd cùm facienti quod

In propriis benefactis spem salutis collocare oportet.

in ſe eſt DEUS non denegat gratiam, idem benigniſſimus Dominus cum gratia ejuſdem benefacta exercenti ſalutem ſit collaturus. Unde etiam S. Pater ait illic haud quidquam nos ſubievaturum, ſi non habuerimus bona opera: etenim *opera eorum ſequuntur illos* id eſt fideles, ait, Joannes in Apoc.

Talia itaque & his ſimilia reperias in Sancto Doctore de bonis operibus, & fide, juſtificationeque ac ſalute æterna, per hæc conſequenda, quibus manifeſtè declarat ſe veritatis Eccleſiæ Catholicæ eſſe aſſertorem. Adeò ut ipſi Magdeburgici rigidi SS. PP. totiusque Antiquitatis venerandæ Cenſores Cent. 5. cap. 5. aſſerant *Chryſoſtomum honorum Operum Encomiaſten*. Quare liceat mihi regerere in te Mayere Epiphonema, quo hanc controverſiam concludis. *Quid nunc agendum glorioſe miles?* Conſitere ingenuè te veritati haud conſentaneè locutum, & Tridentinos nunquam *parricidas, qui Patrem hunc fulmine percufferint*, ut tu eis falſò impingis, exſtitiffe, & Chryſoſtomum non *fide-ſolarium* ut tu ais, ſed *fide-operarium* eſſe: fidem operibus, opera fidei ſancto foedere indiſſolubili- ter innectentem. Accede potiùs ad tantum Patrem, feſtina & ad S. Matrem Eccleſiam, veniam pete, & deprecare & hanc, & illum, quibus turpe crimen falſi impoſuisti. Sic enim & fidem Orthodoxam ac ſalvificam amplecte- ris, & opus bonum, quia ſaluti tuæ ſummoperè conveniens facies, & ſalutare ad extremùm cum eiſdem vinculum inibis, ad æternam animæ Tuæ ſalutem.

D. Chryſo-
ſtomus non
fide-ſolari-
fide-
ius.

CONTROVERSIA V.

De Confessione auriculari.

Confidit Mayerus ſe etiam hanc expugnaturum ex S. Patre, atque in primis adducit Conc. Trid. ſeſſ. 14. Can. 6. 7. 8. quibus docetur *Confessionem Auricularem ſummè eſſe*

esse necessariam, ad impetrandam remissionem peccatorum, idq; institutam jure Divino, ab Ecclesia Catholica ab initio semper observatam, nec impossibilem neq; solum modo traditionem esse humanam &c. Huic sententiæ & doctrinæ Catholicæ opponere vult velut è diametro S. Patrem, adducitq; ea, non quæ ipse in eodem diligenti studio perscrutatus est, (si enim hoc fecisset S. Doctoris mentem assecutus tandem fuisset.) Sed quæ, inquit, collegit Sixtus Senensis Pontificius Scrip-
tor Biblioth. S. L. 5. Annot. 175. P. 490. m. f. 424. *is se omni levatum labore sibi, aliisq; persuadere nititur. Sed longè sese res aliter haber. Nam imprimis, si eam quam ibidem Sixtus adducit circa hæc loca Annotationem & ipse allegasset, lucem suis affudisset tenebris. Eo enim loco adnotat S. Patris testimonia citari à Calvino in Institut. & à Lutheranis, pravo sensu, idq; demonstrat ex Magistro Sentent. L. 4. dist. 18. & ex Sozomeni histor. trip. L. 9. cap. 35. Remitto Lectorem ad eundem Autorem.*

Nos interim ex ejusdem S. Patris mente ad prædicta testimonia hæc adnectimus Adversaria. Imprimis in sex illis quæ adferuntur locis, imò & in aliis pluribus quæ non citantur S. Doctor ne unico quidem verbo Confessionem peccatorum singularem, seu privatam coram Sacerdote aut reprehendit, aut rejicit, tanquam malam & refellendam: quod tamen debuisset fecisse, si verum foret id quod dicit Mayerus, eum *sua contra nos cause patrocinium suscepisse.* Sed solum, ait, de confessione publica, in præsentia hominum, coram testibus, ut confitentis peccata audiantur à circumstantibus, ejusmodi videlicet confessionem vult S. Pater non esse adhibendam à qua nim: propter recens exorta scandala abhorrebat. Sed potius confessionem & contritionem peccatorum internam in conscientia, in animo atq; in cōspectu Dei, Domini, & Judicis omnium, ad hanc scilicet sine testibus, non in comūni theatro, non in foro, coram solo DEO

Confessionem privatam coram Sacerdote non reprehendit S. Chrysostr.

Sed solum Confessionem publicam coram testibus.

peragendum, rubore, & confuſione omni, quam teſtes & præſentia hominum cauſare poſſent, abjeſtâ, prohxè, ut ſolet, hortatur. Et hanc quidem etiam Eccleſia Catholica tanquam ſalutarem admittit, ut videre eſt in Concilio Trident. dicta Seſſ. 14. c. 1. cùm dicit: *pœnitentiam univerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinâſſent, quovis tempore ad gratiam & juſticiam aſſequendam neceſſariam, hæcque ordinariè præcedere debet illam confeſſionem, privatam coram Sacerdote vulgò ab adverſariis auricularem, quod ad aurem fiat, dictam.* De hac accipienda, ſunt de pœnitentia generaliter dicta Luc. 13. Actor. 2. 38. aliisque locis. Ad hæc quoad primum locum homil. 4. de Lazaro in Luc. c. 16. ubi dicitur: *Cave enim homini dixeris, ne tibi opprobret, rectè advenit Autor Annotationem Editionis Antverp. quam præ manibus habeo, hunc locum Catholicis, ait, opponunt Hæretici, Confeſſionem ſanctam oppugnantes, quibus tamen ſi probè reſpondent illi, tamen ſi ad verbum è Græco converſus eſſet, minus videretur adverſari, ſic enim ex Græco ad verbum verti debet. Μὴ γὰρ ἀνθρώπῳ λέγεις ἵνα ὀνειδίσῃ σε: μὴ γὰρ τῷ συνδύλω ὁμολογῆς, ἵνα ἐκπομπέσῃ. &c.* Ideſt: *Num enim homini dicis, ut te probro afficiat? Num enim conſervo conſiteris, ut in publicum proferat. Imò qui ei Dominus eſt &c.* At interpres ſic effert, *quafi homini minimè conſiteri vetet Chryſoſtomus, quod non eſt fidei interpretis.* Hucusque Autor. Deinde non advertis *Mayere citatis à te teſtimoniis S. Doctorem te ipſum, tuamque novam & incerebro Lutheri primùm natam doctrinam vehementer ferire. Etenim ſi DEO ſoli tanquam medico oſtendenda vulnera? ſi non ducendus ad theatrum conſervorum peccator? Si ſine teſtibus, ſi ante*

S. Chryſoſtomus poſtius Confeſſioni Lutheranae repugnat.

si ante DEUM solum peccata confitenda? Ecceur igitur tu Mayere unà cum Lutheri asseclis ceteris Prædicantibus exigitis à vestris hominibus, ut non solum coram DEO, sed etiam coram vobis compareant? ut quid requiritis ab eis ut certâ formulâ confessionem peccatorum in communi faciant? ubi illa à Christo Domino, ubi ab Apostolis, ubi à Chryostomo præscripta? imò in aliquibus locis & catechismis præsertim antiquioribus etiam in particulari, eorum præcipuè quæ conscientiam gravant, enumerationem ad aures vestras injungitis? Ecceur confessionalem nummum vulgò *Reichspfennig* à Pœnitentibus exigitis? ubi Scriptura, aut Chryostomus cum vobis pendi jubet? ubi vos docet certâ formulâ pœnitentibus peccata aut dimittere, aut dimissa à DEO denuntiare? ubi indicat ceremoniam imponendarum manuum eisdem, quam adhibetis, in dicta dimissione aut denuntiatione? hæc nimirum & sexcenta alia vobis liberum est hodie constituere è vestro proprio genio & ingenio pro liberæ scilicet, aut veriùs licentiæ vestræ fidei libertate, & non liberum est Ecclesiæ Romanæ Catholicæ ea exercere, quæ Ecclesia in tot Regnis, Regionibus, terris, à tot populis, tot seculis, tanta antiquitate, tanta universalitate, tanta consensione observavit & tenuit. Et non est hoc festucam in oculo Ecclesiæ notare, trabem verò in proprio non videre?

Præterea cum S. Doctor Confessionem coram solo Deo probat non reprobat Confessionem coram ejusdem Vicario Ministroq; Sacerdote, clavium commissam sibi potestatem habente. Exigit nimirum S. Pater Confessionem *sine testibus*, qui scilicet ad hoc pœnitentiæ Prætorium, seu judicium, & tribunal non spectant. Non vult
confiteri

Confesſio non facien-
da conſervo
Laico.
Sed Vica-
rio & Mini-
ſtro Chriſti.

In Sacra-
mentorum
adminiſtra-
tione ea-
que Sacer-
dos agit
Chriſtus D.
agit.

Ut in Poe-
nitentia in
Sacerdote
Chriſtus li-
gat.

In Coena
Domini in
Sacerdote
Chriſtus ſan-
ctificat &
transmutat.

In Bapti-
ſmo ſimili-
ter in Paulo,
Petro, &c.
Chriſtus ba-
ptizat.

*confiteri peccata conſervo, ſcilicet Laico, ſibi ſimili, non ha-
benti poteſtatem & jurisdictionem clavium. Vulnera
medico DEO oſtendenda ait, at hoc fit etiam cum oſtendun-
tur ejusdem Medici Vicariis, Miniſtrisq; subordinatis, ad
quos dictum: Quidquid ſolveritis ſuper terram erit ſolutum
& in caelis &c. Adeo ut quidquid Sacerdos agit in admi-
niſtratione Sacramentorum v. g. Poenitentiae, de qua hic,
id non ſua propria, ſed Dei Vicaria, subordinata, & in-
ſtrumentaria poteſtate tanquam Miniſter Chriſti &
Diſpensator Myſteriorum Dei, 1. Cor. 4. 1. agere cenſendus
ſit. DEUS enim eſt primaria & principalis cauſa omnium
Sacramentorum, gratiarumque ac fructuum eiſdem al-
ligatorum: Sacerdos vero ſecundaria & instrumentaria.
Quod quidem aperte agnoſcit S. Chryſoſt: in primis de
Poenitentiae vinculis ſeu clavibus, Tom. 4. Comm. in e-
piſt. ad Hebr. c. 2. hom. 4. ante fin. m. f. 729. Ignoscite &
nemo contemnat vincula Eccleſiaſtica, non eſt enim homo qui
ligat, ſed Chriſtus qui nobis dedit hanc ligandi poteſtatem, &
efficiens, ut homines in ſua poteſtate habeant tantum hono-
rem. Idem agnoſcit de Coena D. ſeu Eucharistiae Sacra-
mento Tom. 2. in hom. 83; in Matth. m. f. 275. Non ſunt
humanae virtutis haec opera, qui tunc in illa Coena hoc confecit,
iſte nunc quoq; eadem operatur, Miniſtrorum nos ordinem re-
nemus, qui vero haec ſanctificat & transmutat, iſte eſt. Ubi
etiam transmutationem ſeu tranſubſtantiationem agno-
ſcit. Quod etiam ſpecialiter de Sacramento Baptiſmi a-
gnoſcit S. Auguſt. Tract. 6. in Joann; ante medium ubi ait,
quod quamvis Petrus, Paulus, Judas baptizet, tamen dici de-
bet hic eſt ſcilicet Chriſtus qui baptizat. Cum igitur cum
aliorum Sacramentorum, tum poenitentiae ſecundaria,
ſubordinata, & instrumentaria ſit cauſa Sacerdos; Chri-
ſtus*

stus D. autem sit primaria, ita ut quidquid agat Sacerdos in poenitentia, Christus id agat seu liget, seu solvat Sacerdos, Christus ligat & solvit: consequens est, quod qui Sacerdoti confitetur peccata, quæ nimirum liganda vel solvenda sunt, ea ipsa confitetur in persona Sacerdotis, ipsi Deo & Christo. Adeoque quando D. Chrysof. docet Confessionem faciendam esse non coram testibus, non in theatro hominum, coram solo DEO, non rejicit confessionem Catholicam privatam coram Sacerdote faciendam, quia talis confessio defacto fit *sine testibus*, non in theatro hominum, fitque coram solo Deo, quia coram ejus Vicario, locumque, vices, ac potestatem ejus quoad Ecclesiastica vincula tenente. Vicarius autem seu locum tenens censetur de Jure cum eo, cujus locum tenet, facere unam personam. Unde sicut D. Chrysof. ait *non est homo qui ligat sed Christus*, ita dicam, *non est homo qui audit confessionem ligandi peccati, sed Christus, qui ei dedit hanc potestatem* &c. Porro ut agnoscas Mayere S. Doctorem perperuum veritatis Cathol. assertorem etiam quoad præsentem de Confessione particulari, & privata, seu auriculari vulgò dicta, coram Sacerdote Controversiam, adfero ea de re in medium, aliquot ejusdem testimonia.

Primum Testimonium sit, quod paulò ante adduximus Tomo 4. in Epist. ad Hebr. &c. Ubi cum expressè nominet *vincula Ecclesiastica*, fateaturque quod *in Sacerdote liget Christus, quodq; à Christo hæc ligandi potestas Sacerdoti data sit* &c. agnoscit confessionem privatam coram Sacerdote faciendam; frustra enim esset illa *potestas ligandi* Sacerdoti data, si illi non adferretur id quod ligandū foret; potestas enim hæc ligandi dicit ordinem ad id, quod ligari debet, & potest, nimirum peccata & delicta. Ut igitur Sacerdos potestate ligandi aut solvendi utatur, debent eidem delicta seu peccata per confessionē subjici, ut ligentur, aut solvantur.

Confessio peccatorū Sacerdoti fit in persona ejus ipsi Deo & Christo.

Vincula Ecclesiastica, potestas ligandi non possunt esse sine confessione privata & particulari peccatorum.

Confue-
tudo confi-
tendi in he-
bdomada
S. tempore
S. Chryso-
stomi.

2. Tomo 1. Hom. 30. in Gen. m. f. 91. meminit confessionis, quæ in hebdomada sancta ante festum Paschæ fieri debet. *Quia, inquit, in magnam hanc hebdomadam pervenimus Dei gratia nunc maxime & jejunii cursus inveniendus, & magis continuanda sunt preces, faciendæq; diligens & pura confessio.* Ubi S. Patrem de Confessione privata Sacerdoti faciendâ locutum esse probat Bellarm. de poenit: L. 3. c. 9. tum ex eo, quod aliis locis id non tacuit, ut hic probatur; tum quod ejusdem consuetudinis meminerit Gregorius Niss. Epist. Can: ad Episc. Mytilensem, qui cum disertis verbis docuerit Sacerdoti confessionem esse faciendam, dubitari non potest, quin etiam Chrysostomus *ὁ ὑπερω* ejusdem hoc asserit,

3. Tomo eodem Hom. 20. in Gen. m f. 52. qui hæc fecit si voluerit, ut decet, uti conscientia adjumento, & ad confessionem facinorum festinare, & medico ostendere ulcus, quod curat, & non exprobrat, atq; ab illo remedia accipere, & soli ei loqui, nullo alio conscio, & omnia dicere cum diligentia, facile peccata sua emendabit. Confessio enim peccatorum abolitio est etiam delictorum. Ubi cum S. Doctor absolute nominet Medicum, non addendo Medico summo Deo ulcus ostendendum esse, censendus est non solum ipsum Deum, sed & Sacerdotem ejus Vicarium intellexisse: cui ut supra dictum agnoscit datam esse à Christo potestatem ligandi, idque ibi ait, quod Sacerdos ligat, ligare Christum efficiens ut in sua potestate habeant homines tantum honorem. Simile quid in præsentibus sub nomine Medici dici potest scilicet qui sacerdoti Medico ulcus peccati ostendit, ostendit illud Christo, & quod ulcus medico Sacerdos curat, illud idem curat Christo, qui potestatem hanc curandi dedit Sacerdotibus, efficiens ut in potestate sua homines ha-

Sacerdos
est medicus
in Confes-
sione pec-
catorum
vulnera cu-
rans.

beant
M

beant tantum honorem. Et eam quidem mentem S. Patris colligo ex iis quæ sequenti testimonio adfero. Sic igitur.

4. Testimonium Tomo v, Lib. 2, de Sacerdotio m, f. 199. *Quam ob rem multa quidem arte opus est, ut qui laborant Christiani, ultra sibi ipsi persuadeant, Sacerdotum curationibus sese submittere oportere, neque id solum sed ut etiam curationis ac medicina nomine gratiam illis habeant.*

Ubi in hac similitudine Medici & curationis persistens, ostendit, quomodo sese in hac spirituali curatione & infirmus, & curator medicus gerere debeat, scil. nec ille debet contumaciter resistere curationi aut admonentis verba ferri modo secantia neglectum transmittere. Neque hic infirmum blandius tractare, cujus affectum corpus sectione eaq; magna indiget, aut nulla ex parte parcere volens debitam adhibere sectionem; aliàs fiet sapsè ut animum ille doloris impatientiâ despondens, atq; adeo omnia simul detrectans, tum pharmacum, tum vinculum, seipsum precipitem ferat contrito jugo, ac contracto laqueo. Idque ipsum S. Pater confirmat exemplo & experienciâ. Equidem ait complures recensere possem, quos constat in extrema mala adactos non ob aliud, nisi quod digna ab eis pœna, & qua peccatis perpetratis par esset exigeretur, neq; enim temerè ad delictorum modum oportet & multam ipsam adhibere, sed tanquam conjecturis quibusdam explorandus est delinquentium animus, ne quâ fiat, ut dum consuere vis quod interruptum est, scissuram deteriorem facias, ac dum eum, qui lapsus est erigere, atq; emendare studes, casus ipse major per te reddatur. En quam S. Pater apertè loquitur de Confessione particulari, privata, & vulgò dicta auriculari, coram sacerdote, tanquam medico animæ faciendâ. Lege si placet eundem ulterius, ubi eandem materiam luculentius egregiè per-

Quomodo se Sacerdos in hac curatione spirituali gerere debeat.

tractat: Ubi etiam Sacerdoti sub nomine Pastoris hanc
 instillat doctrinam. *Quocirca multa quidem opus
 est Pastori prudentia, sexcentis etiam ut sic dicam o-
 culis, ut rectè undiq; animi humani habitum circumspicere
 possit, & paulò post: Itaq; nihil horum relinquendum est,
 quod probè excutiat atq; examinet Episcopus, quin omnia ac-
 curatè ac studiosè perscrutanda, tum demum illum oportet
 sua ipsius remedia congruè, aptè, accommodatè afferre, idq; ne
 operam fortè ludat. Quò quæso hæc omnia à Sancto
 Patre dicta spectant? quàm eò ut accurata, diligens,
 ac pura, uti etiam antè dixit Testimonio 2. confessio
 peccatorum coram Sacerdote non illa Lutherana pu-
 blica & in genere, sed privata & in particulari fiat.*

Pastori
 multa opus
 est pruden-
 tia.

Episcopo
 omnia ac-
 curatè &
 studiosè per-
 scrutanda.

Sacerdoti-
 bus data po-
 testas quæ
 neque An-
 gelis neque
 Archange-
 lis data.

Eisdem vel-
 ut omniū
 celestium
 rerum po-
 testas data
 in verbo il-
 lo quorum-
 cunq; pec-
 cata retine-
 ritis &c.

5. Testimonium sit ex iis quæ Lib. 3. de Sacerdo-
 tio ad med. m. l. 203. tractat, in commendationem & lau-
 dem statûs, & autoritatis Sacerdotalis. Etenim, ait,
 qui terram incolunt, atq; in ea versantur, iis commis-
 sum est, ut ea quæ in cælis sunt dispensent, iis datum
 est ut potestatem habeant, quam DEUS Optimus neq;
 Angelis, Archangelis datam esse voluit: neq; enim ad illos di-
 ctum est quacunq; alligaveritis in terra erunt alligata in cælo,
 & quacunq; solveritis in terra, erunt soluta in cælo, Matth. 16.
 19. & 18. 10. Habent quidem & terrestres Principes vinculi po-
 testatem, verùm corporum solùm; id autem quod dico Sacer-
 dotum vinculum, ipsam etiam animam contingit, atq; ad cælos
 usq; pervadit, usq; ad eò ut quacunq; infernè Sacerdotes confece-
 rint, illa eadem Deus super nêr ata habeat, ac Servorum senten-
 tiam Dominus confirmet. Etenim quidnam hæc aliud esse di-
 cas, nisi omnium rerum cælestium potestatem illis concessam.

Quo-

Quorumcunq; enim peccata retinueritis, retenta sunt, Joann. 20. 23. *Quanam obsecro potestas hæc unâ major esse queat? Pater omnifariam filio potestatem dedit. Ceterum video ipsam eandem omnifariam potestatem à Deo Filio, illis traditam. Nam quasi jam in cælum translati, & super naturam humanam positi, atq; nostris ab affectionibus exempti, sic illi ad Principatum istum perducti sunt. Quid multa? Rex aliquis, si sui ex subditis suis honorem hunc detulerit, ut potestatem habeat, quoscunq; velit in carcerem conjiciendi, & quoscunq; rursus laxandi, beatus ille & admirandus judicio omnium fuerit. At verò qui à Deo tantò majorem accepit potestatem, quanto cælum terrâ pretiosus est, quanto etiam animæ corporibus præstant, hic vilem eousq; dignitatem accepisse nonnullis videri debet, ut vel in illorum cogitationem descendere queat, reperiri, quandoq; posse unum aliquem ex eorum numero, quibus tanta illa, quæ paulò ante dixi, fuerint à Deo concedita? cui ipsi munus suum sordeat, quisq; donum sibi à Deo datum despiciat? procul procul hinc fatefcatur, ejusmodi insania.*

6. Testimonium sic, quod eodem immediatè citato loco adfert. *Corporis lepram inquit purgare, seu ut verius dicam hand purgare quidem, sed purgatos probare, Judæorum Sacerdotibus solis licebat, neq; nescis, quantâ cum ambitione, quanto cum studio ac concertatione Sacerdotalis dignitas id temporis acquireretur. At verò nostris Sacerdotibus non corporis lepram, verum anima sordes, non dico purgatas probare, sed purgare prorsus concessum est. Quare iudicio quidem meo, qui istos despiciunt, contemnuntq; multò sceleratiores atq; majori supplicio dignifuerint, quàm fuerit Dathan unâ cum suis omnibus.*

Iidem a-
nimæ le-
prâ curant.

Confirmatur. Non eſt dubitandum S. Chryſoſto-
 mum fuiſſe accuratum obſervatorem eorum, quæ
 Eccleſia à majoribus acceperat. Jam autem à majoribus
 Eccleſia D. Chryſoſtomi temporibus acceperat Confes-
 ſionem coram Sacerdote, De hac enim manifeſtè teſtatur
 S. Cyprianus M. qui D. Chryſoſtomum præceſſerat Epist.
 75. Ubi inter alia. *Potestas ergo remittendorum peccatorum*
Apoſtoliſ data, & Eccleſiis, quas illi à Chriſto miſſi conſtitue-
runt & Episcopis, qui eis ordinatione vicaria ſucceſſerunt,
 Item ſerm. de Lapsis. *Confiteantur ſinguli quaſo, Fratres*
delictum ſuum dum adhuc, qui delinquit, in ſeculo eſt, dum
admitti confeſſio ejus poteſt, dum ſatisfactio & remiſſio fa-
cta per Sacerdotes apud Dominum grata eſt.

Perpende jam Mayere quomodo S. Doctor & ex
 Matth 16. 19. & 18. 12. de clavibus ſolvendi & ligandi, &
 ex Numer. 16. 12. & ſequ. probet Sacerdotum ſuperemi-
 nentem Angelis ipſis & Archangelis poteſtatem & auto-
 ritatem in ſolvendo & ligando, curandave lepra: quæ
 utique præſupponit diligentem & accuratam confeſſio-
 nem peccatorum, ac velut lepræ monſtrationem: :
 Quo pacto enim ligaret? quo pacto ſolveret? quo pa-
 cto item lepram purgaret? Si quid ligandum, quidve ſol-
 vendum, atque purgandum prorsus ignoraret? Certè
 ipſa Domini verba. *Si quid, ſeu Quiaquid ligaveritis, ſi*
quid ſeu quidquid ſolveritis, &c. denotant determinatè
 quidpiam quod in ſpeciali ſeu particulari eſt ſolvendum,
 eſt ligandum ex parte Sacerdotis activè, adeòque deno-
 tant etiam quid in ſpeciali & particulari ex parte poeni-
 tentis in confeſſione paſſivè ſubjici debeat clavibus Ec-
 cleſiæ, ut ſcilicet ſolvatur, aut ligetur à Sacerdote: hæc
 enim ſunt correlativa. Quid ad hæc Mayere? an non id
 eſt,

est, quod ex aureo ore S. mei Patris audisti (ut tua in te verba retorqueam, quibus hanc controversiam conclusis.) *pravaricari & prodere tuam desperatam causam, contra verò patrocinari Catholicæ eandemque defendere?* Habes itaque etiam hic demonstratum D. Chryso- stomum non Lutheranum, sed Romano Catholicum esse.

CONTROVERSIA VI.

De Satisfactione.

§. I.

Unicus Locus ex S. Patre contra Satisfactionem Pœnitentialem adductus expenditur.

Dum Mayere Jesuitæ Heidelbergo, ut a jebas, satisfecisse tibi videbaris. satisfacere tibi ipsi haud poteras, quin satisfactionem præmissâ Confessione attingeres, attingeres, inquam, summis solum ut ajunt, digitis, neque enim plenâ volâ eam te apprehendisse manifestè intento, ut fertur, digito, commonstrabo. Adducis ex S. Doctore locum Tomo 3. ex Orat. de B. Philegonio (seu Philegonio ut nostra impressio habet) *Ego testificor & fide jubeo fore, ut si nostrum quisq., qui peccatis obnoxii sumus, recedens à pristinis malis ex animo verèq. promittat Deo se postea nunquam ad illa rediturum, nihil aliud Deus requirat ad satisfactionem ulteriorem &c.* Hic locus inquis, *tanta luce radiat, ut omnes offucias atq. nebulas dispellat, quas Senensis aliàs offundere gelit L. 5. Biblioth. &c. frustra q., adèò sit Lorinus qui Patronum illum cooptet &c.* Quin veriùs tuas Mayere offucias & tenebras, quibus S. hujus Doctoris Catholicæ Ecclesiæ conformem doctrinam

Controversiam de satisfactione Mayere supremis solum digitis attingit.

Ex uno solum loco citato satisfactionem ad pœnitentiam haud necessariâ probare contendit.

Strinam involvis, ipsemet clarissima luce dispellit, ut adeò nec Senensis ulla nebulas eidem offundat, ut tu confingis, & Lorinus meritò eum patronum cooptet.

Nam in primis (ut paucula circa annotationes, quas citas Viri eruditissimi in paucis Sixti Senensis, quem sine rubore *in ruborem datum* asseris, attingam) non fideliter à te citatum esse patet: etenim Lib. V. Biblioth. annot. X. non habetur quidquam ex Chrysof: sed ex Augustino supra illud *fiat Firmamentum* Gen. 1. sed annot. 16. allegat Chrysostomi locum Hom. 6. in Gen. circa finem, & hunc quem tu citas de B. Philegonio. Verùm appo- suisses tuæ citationi ea quæ ille apponit, tum certè quisq; cordatus intellexisset non Senensem doctrinæ D. Chry- sostomi, sed te potiùs unà cum Calvino & Oecolampa- dio offucias atque nebulas offundere voluisse, atque adeò te potiùs à Senensi in ruborem datum, tuasque fallaces offucias manifestè dispulsas. Quod ipsum ita se habere luce meridiana clariùs demonstro adductis hic ejusdem verbis.

D. Chry- „ Quam sententiam, inquit ille, Joannes Calvinus
sostomus à „ Capite nono suarum Institutionum contra satisfactio-
Calvino & „ narios citat (sic enim impius ille Catholicos, quòd satis-
Oecolam- „ factionem docent esse tertiam poenitentiae partem, ap-
padio cita- „ pellant) & Joannes Oecolampadius Brigittanus quon-
tus contra „ dam monachus, recentium hæreticorum signifer, in
satisfacto- „ codicibus Chrysostomi, à se translatis, è regione ejus-
ria poenitè- „ dem sententiae in margine hæreticam objectionem ap-
tiae opera- „ posuit in hæc verba: Si Deo sufficit, ut desistamus à pec-
expèditur. „ catis: ubi manent ergò satisfactiones & indulgentiae?
„ Hujus insanam percontationem in Autorem ipsum re-
„ torquentes vice versa interrogemus eum. Si Deo suf-
ficit,

3, ficit, ut à peccatis desistamus, nec ultrà satisfactionibus
 3, & indulgentiis opus est: cur Chrysoftomus ubiq; præ-
 3, dicat satisfactoria pœnitentiæ opera? siquidem Homilia
 3, in Matth. 10. ostendens, quòd non sufficiat à peccato de-
 3, sinere, nisi per ea satisfaciamus, quæ perpetratis deli-
 3, ctis adversa sunt, ait: *AGAMUS pœnitentiam, pœniten-*
 3, *tiam dico, non solum ut à malis prioribus desistamus, verum*
 3, *etiam ut bonorum operum fructibus impleamur. Facite, inquit*
 3, *Joannes, fructus dignos pœnitentiæ, quo autem modo fructi-*
 3, *ficare poterimus, si utiq; peccatis adversa faciamus? verbi*
 3, *gratia, aliena rapuisti; incipe donare jam propria: longo es*
 3, *tempore fornicatus; à legitimo usu conjugii suspendere, ac*
 3, *perpetuam continentiam sapius paucorum dierum castitate*
 3, *meditare, neq; enim vulnerato sufficit ad salutem tantum-*
 3, *modo spicula de corpore evellere, sed etiam oportet remedia*
 3, *adhibere vulneribus &c. Rursus Homilia in Psalmum 106.*
 3, *quæ inter opera Chrysoftomi fertur, ita scriptum est:*
 3, *Cum peccatum attulit mortem, confessio affert sanitatem.*
 3, *Confessio enim pœnitentiam monstrat: satisfactio veniam*
 3, *sibi divina pietate conciliat? Et infra sequitur. PEJUS*
 3, *EST DEI OFFENSAM NON SATISFACTIONE PLACA-*
 3, *RE, quàm peccando DEI Bonitatem offendere, & paulò*
 3, *post, Confessio reddat quod peccatum detraxerat: curet*
 3, *pœnitentia, quod delictorum macula sordidarat: serpen-*
 3, *tinum virus satisfactionis antidoto recuretur. Hæc*
 3, *Chrysoft. pro cuius auctoritate Oecolampadio respon-*
 3, *dentes, dicimus sufficere quidem DEO, ut ad præstan-*
 3, *dam nobis, tam culpæ quàm pœnæ aternæ remissio-*
 3, *nem desistamus à peccatis jam Sacerdoti confessis: sed*
 3, *manent satisfactiones & indulgentiæ ad expiandas pœ-*
 3, *nas temporaneas; quibus ut sacræ literæ docent, post*
 N condo-

Pejus est
 DEI offen-
 sam non sa-
 tisfactione
 placare,
 quàm pec-
 cando DEI
 bonitatem
 offendere.

“condonata crimina, & æternam criminum pœnam, vel
 “in hac, vel in alia, adhuc sumus obnoxii. Videat hic cor.
 “datus Lector an Senensis *nebulas offundat* doctrinâ de sa-
 “tisfactione, & non potius dispellat, & simul de fide & ve-
 “ricate Mayeri iudicium ferat. In Annot. quoq; 174. ne
 “quicquam doctrinâ de satisfactione *nebulas offudit* Se-
 “nensis. Etenim inibi ait Joan. Calvinum c. 9. Inst. abuti
 “sententiâ S. Patris ad evertendum satisfactorias pœnas,
 “refertque se se ad Annot. superius citatam 16. Libro quo-
 “que 6. Annot. 161. Sixtus adducit non Chrysoft. sed Am-
 “brosium, eundem verò perbellè explicat ex Gratiano &
 “Magistro Sententiarum. Ex his igitur patet nullas te-
 “nebras aut offucias à Senensi offusas esse doctrinâ de satis-
 “factione, & Lorinum in Plal. citantem eundem non imme-
 “ritò patronum cooptare. Et hæc sufficiant de Sixti Se-
 “nensis allegationibus, jam veniamus ad ulteriorem truci-
 “nam præcitatâ à Mayo loco.

Manifestè apparet te haud legisse totam hanc S. Pa-
 tris Orationem; dic enim mihi quid S. Doctor post medi-
 um ejusdem tractet? an non hortatur Auditorem ad
munditiam anima, ut cum illa dein adeat sacrosancta my-
 steria? Cùm enim dixisset, ut exemplo *trium Magorum*
tria munera Christo Domino in sacra mensa offeramus; nimi-
 rum *aurum* i. e. *temperantiam & virtutem*. *Thus* i. e. *puras*
preces que sunt odoramenta spiritualia. *Myrrham* i. e. *mode-*
stiam & cor submissum, cum eleemosyna &c. Certòq; se scire,
 inquit, *futurum*, quòd in illa die complures accedant, irru-
 antq; ad *victimam* hanc *spiritualem*, scilicet *sine digna prapa-*
ratione. Id autem ipsum ut non fiat ad *detrimentum &*
condemnationem anima, sed ad *salutem* obtestatur, obsecratq;
 ut

S. Mysteria
 cum mun-
 ditia animi
 adeunda.
 Exemplo
 Magorum
 tria mune-
 ra offeren-
 da.

ut omnibus modis repurgent animas, atq; ita demum adeant mysteria. Occurritque tacite objectioni aliquorum, qui se se forte excusarent ab his mysteriis, *Conscientiâ peccatis oppletâ, sarcinamq; circumferente gravissimam: respondetq; sufficere nimirum horû quinq; dierum tempus, si sobrius fueris, si attentus, si vigilaveris, si multitudinem peccatorum reddideris contractiorem, illudq; perpendendum, quod benignus est Dominus &c.* Quibus verbis excitat pusillanimes, ut ex consideratione benigni Domini agant poenitentiam, quantum possent. Idque comprobat exemplo Niniuitarum Joan. 3. & Meretricis Luc. 7. & Zachæi Luc. 19. qui certe non leuem poenitentiam, nec qualemcunque satisfactionem fecere: describitque qualis & nostra illorum exemplo esse debeat; *provocâti ait, Lingva maledicentiâ multis contumeliâ affectis: lingvâ, placato, puras emit- tens preces, benedicens maledicentibus, laudans vituperantes, gratias agens injuriam facientibus.* Quomodo autem & quanto tempore hæc perfici possent, ait scilicet, *solo animi proposito, uno die &c.* pollicere te posthac ista non commissurum, & istud sufficere ad excusationem.

Tandem descendit ad præcitatam Mayeri testificationem. *Ego testificor & fide jubeo fore &c.* Ubi S. Pater in hinc verbis nihil aliud vult, quam quod poenitentia non sit circumscripta tempore, & ad satisfactionem hic & nunc faciendam, cum poenites, cum doles de peccatis, sufficiat, nec DEUS requirat quidquam aliud, quam firmum animi propositum, promissionemque DEO ex animo recedendi à pristinis malis: Interim tamen sanctus Doctor non excludit ulteriorem satisfactionem postmodum, scilicet peractâ poenentiâ & confessione peccatorum peragendam; ait enim

Pusillanimes consideratione benigni Domini excitandi ad poenitentiam.

Lingvæ peccata lingvâ expianda.

Poenitentia vera non circumscripta tempore.

Probatur
exēplo Ni-
nivitatum
Magdale-
næ & Za-
chæi.

Pecunia-
rum rapina
pecuniis de-
lenda.

Satisfa-
ctio non
differenda
sufficit hic
& nunc pro-
posito ani-
mi declara-
ta, quæ post
executionem
completur
& perfici-
tur.

Probatur
exēplo Za-
chæi.

& Ninivitas tridui temporis spatio, animiq; promptitudinē
iram Dei placasse, & meretricem brevi temporis momento
omnia probra diluisse. Interim tamen uberior satisfactio
requiritur, eam faciendam esse apertè exemplo Ma-
gdalenæ & Zachæi declarat; siquidem hæc formalia
addit. Proinde & tu quibus rebus provocasti Deum, per hæc
rursum facito propitium, provocasti illum pecuniarum rapinâ,
per eandem illum reconcilia, cumq; & rapta rebitueris illis,
quos injuriâ affeceras, & alia insuper addideris, dicito juxta
Zachæum reddo si quid rapui quadruplum. Hæc inquit
S. Doctor & similia satisfactionis opera, non egent mul-
tis diebus, annive, solo animi proposito, unico die per-
ficiuntur. Hortatur itaque S. Pater suos ad celerem nec
dilatam poenitentiam & satisfactionem, quæ quidem hic
& nunc uno die & solo animi proposito perficiuntur.
Ipsa tamen satisfactio realis plenaria & completa indu-
biè & tempus, & actionem diuturniorem requirit: ipsum
enim propositum solum non satisfacit plenariè & quoad
omnia, præcipuè quoad executionem & efficientiam
rei propositæ. Sed interim hic & nunc satisfacit quoad
animi promptitudinem illud exequendi reapse postmo-
dum, quod hic & nunc proponitur exequendum. Cer-
tè enim quando Zachæus dixit *Ecce dimidium bonorum
meorum do pauperibus. & si quid aliquem defrau-
davi, reddo quadruplum*, erat ea satisfactio, at propositi
cancellis inclusa, quod indubiè postmodum ipso fa-
cto executus est, cumque id dixit Zachæus hic &
nunc solo tum animi proposito contentus fuit Do-
minus, satisfecitque illi hic & nunc, quod ipsum tamen
nisi executus fuisset ipso facto, nullo modo eidem satis-
fecisset. Etenim quantumvis verba Zachæi *do, reddo, de-*
præ-

presenti significant, nihilominus haud pro tunc immediate, id est, eadem hora, tempore quo hæc protulit dedisse, reddidisse, facile intelligi potest, unde enim immediate tunc adfuissent eadem hora, & tempore, pauperes, illique quos fortè defraudavit? quod ipsum Cornel. à Lapide hic è sensu SS. PP. Ambrosii, Bedæ, Euthymii, Tertull. Fulgentii explanat. Hanc verò ipsam mentem esse S. Patris patet ex consequentibus, ait enim infer: *Quapropter adhortor vos omnes ne negligenter veluti festo die cogente ad Divina mysteria accedatis, sed si quando parabitur hujus S. Hostia fieri participes, multis ante diebus repurgatis vos ipsos per pœnitentiam, precationem, & eleemosynam.* Ad quid hæc precatio? ad quid pœnitentia? ad quid eleemosyna? unicus ante dixit S. Doctor, nihil aliud DEUS requirit ad satisfactionem ulteriorem præter recessum à pristinis malis, & propositum animi ad ea postea non redeundi? ut quid insuper precatio, ut quid eleemosyna? Respondet S. Doctor hæc nimirum esse, quæ illum recessum, illud animi propositum juvant, confirmant, perficiunt, ut ita per hæc satisfactionis opera non tantum per solum propositum pœnitentia perfecta & completa reddatur, sine quibus aliàs esset imperfecta, & incompleta. Et hæc sufficiant circa locum à Mayero citatum.

Confir-
matur ex
S. Chryso-
stomo.

S. II.

Adferuntur testimonia pro Satisfactione Pœnitentiali ex S. Patre.

Porro Satisfactionis opera ad Pœnitentiam requiri aliis locis S. Doctor apertè docet, è multis aliqua adferamus.

Probatur
aliis locis sa-
tisfactio ex
Chrystosto-
mo.

I. Lib. 2. de Sacerdotio qui locus etiam jam supra

Ad delicto-
rum modū
etiam mul-
cta non te-
merè adhi-
benda.

est adductus Contr. 4. Testim. 4. ait: *Non temerè ad delictorum modum oportet & multam ipsam adhibere, sed tanquam ex conjecturis quibusdam explorandus est delinquentium animus &c.* Ad quid meminit multæ adhibendæ? nisi quia sensit præter confessionem delictorum, quam explorare debet Sacerdos, etiam velut ex conjecturis quibusdam multam seu pœnam & satisfactionem pœnitenti ab eodem esse injungendum.

Pœnitentiæ fructus qui ipsa sunt satisfactio.

2. Tom 5. Serm. de pœnit. m. f. 361. & pœnitenti-
am dilaudat, & satisfactionem eidem adnectit: ante me-
dium explanans illud. *Pœnitentiam agite, appropinquavit enim Regnum Cœlorum, facite fructus dignos pœnitentiæ, Matth. 3.* integrum indicem pœnitentium ex Script. S. recitat, qui fructus pœnitentiæ egerunt, inter quos fructus non ultimus dignitate, & ordine, etsi ultima pars pœnitentiæ ponitur satisfactio, ubi tandè concludit alloquens Niniuitarum pœnitentiam, *Et sic per opera sua.* (scil. pœnitentiæ ejusque satisfactionis) *non solum decreti mortis discrimen evasit sed etiam vitæ incognitæ coronam accepit.* Deinde pœnitentiæ lachrymas de peccato describit, & laudibus effert, quæ utique etiam ad satisfactionem pœnitentiæ spectant. Tandem etiam ad jejunium, & temperantiam descendit, quæ utique etiam satisfactionis habent rationem. *Pœnitentia ait sapor est jejunium pro peccato: Quando perfectam verè arripueris abstinentiam & compellentis gastrimargiæ cupiditatem superas, continendo, pœnitudo est: quando persuadentis gula libidinem vinum potando vincis, & iam eo quàm parcissimè uteris, pœnitudo est.* Tum & vigilia meminit, quæ etiam ad satisfactionem spectat, tanquam pœnitentiæ fructus, & partus.

Lachry-
mæ.

Jejunium
& abstinen-
tia à cibo
& potu.

Vigilia.

Quan-

Quando te somnus premit, & vincis cum & vigilas propter DEum pœnitentia est. Scilicet effectus, seu fructus ejusdem. Addit & eleemosynam; quando esurienti fœneras, pretium vita est, vestire nudum, pascere peregrinum, & cum indigentibus mensa habere consortium: Scriptum est Eleemo- enim quoniam eleemosyna liberat à morte Tobia 12. Paulò syna. post completitur plura Satisfactionis opera. Si oraveris, & jejunaveris, & eleemosynam justè feceris complèti pretium, redemisti peccata tua, remissa sunt crimina, reparata est vita tua. Tandemq; & gradus quosdam pœnitentiæ adjiciens ait. Ergo non expavescas pœnitentiam, sed esto in processu ejus promptus, in opere paratior, in amore propensior. Denique quænam plena & perfecta pœnitentia futura concludit. Risum fuge, linguam contine, mores compone, vitia vince, virtutem dilige, sanctitatem sequere, præmissam malevolentiam damna, & plena est pœnitentia tua, atq; perfecta, & promerebitur indulgentiam præstante ipso Domino &c. En plenam & perfectam pœnitentiam vocat S. Doctor per satisfactionis opera completam, scilicet lacrymarum, jejunii, orationis, vigiliarum, eleemosynæ, aliisque his similia. Hæc nimirum sunt simul digni pœnitentiæ fructus, hæc pretia animæ, hæc reparatio vitæ. Qua in re agnosce consensum Trident. Conc. quod Sess. 14. c. 3. ait, Satisfactionem unà cum contritione, & confessione ad plenam & perfectam peccatorum remissionem requiri.

3. Eodem Tomo serm. de pœnit. & confess. m. f. 363. post med. Operam demus at & ab intempestivo sumtu absumamus, pro semel malè insumtis aliud reponamus lucrum, pro verbis temerè prolatis sanctas preces, pro visu intem-

His omnibus completur pretium, redimuntur peccata, remittuntur crimina, reparatur vita.

His & similibus satisfactionis operibus pœnitentia plena & perfecta redditur.

intemperatè factò eleemosynas & jejunia. Quid hæc aliud quam opera satisfactoria pro peccatis? Cùm autem satisfactionis tanquam partis pœnitentiæ fundamentum sit juxta Ecclesiæ Catholicæ doctrinam pœna temporalis, quam meritis est peccator, manetque in homine pœnitente ejusdem reatus, quantumvis ei dimittatur culpa unâ cum pœna æterna, vel Sacramento, vel Sacramenti voto, ideo ad illam auferendam docetur requiri *satisfactionem pœnitentis per jejunia, orationes, eleemosynas, & alia pia spiritualis vitæ exercitia* Concil. Trident. Sess. 6, c. 14. Hujus itaque ipsius pœnæ & satisfactionis pro eadem meminit S. P. in eodem sermone ante finem. *Ne peccantes ait, & multi manentes nos efficeremur deteriores, non remisit nobis supplicium, sed hoc manifestè vidit, quòd peccatis*

Ad delendam pœnâ temporale, requiritur satisfactio.

DEUS pro peccatis pœnam irrogat temporale et si remittat æternam.

ipsis non minus damnosum sit non puniri, propter hoc impo- nit pœnam non exigens supplicium, (scilicet æternum, nam supra dixit non remisit supplicium scilicet temporale) de peccatis, sed ad futura nos corrigens. Hoc ipsum comprobatur exemplo Israëlicarum Exod. 2. 2. ubi DEUS dicit ad Moysen *dimitte me & iratus delebo eos*; Ubi ait: *Digna illi supplicis commiserant, supplicisq; inevitabilibus (id est æternis) punire autem volebat sed misericorditer (scilicet temporalibus pœnis) id quod eos seigniores reddebat. Utraq; autem fecit & ut pœnam (scilicet æternam, quam eis dimisit) non inferret, neq; illos faceret ignaviores pœnâ non irro-*

Ut à pœna tēporali liberemur Deo præbēdæ occasio- nes confitēdo aliisque satisfactio- nis operibus.

gatâ (scilicet temporali.) Idque insuper confirmatur exemplo Jeremiæ, Ezechielis, atque Davidis, concluditque tandem proponens modos evadendi hæc supplicia & pœnas. *Hæc igitur omnia cùm sciamus, quòd omnia moveat & causatur DEUS, ut nos à pœna & supplicio liberare possit, multas ei præbeamus occasiones confitendo, pœnitendo, lacry-*
mandos

mando, precando &c. peccata nostra continuo memoremus; non enim sufficit dicere peccator sum, sed opera pretium est & speciatim peccatorum & delictorum reminisci. Quò hæc omnia à S. Patre dicta? nisi ut poena & supplicium ejusmodi satisfactionis operibus tollatur.

4. Eodem Tomo 5. Serm. item de confess. peccati m. f. 364. apertè satisfactionis meminit. *Confessio pœnitentiam monstrat, satisfactio veniam sibi divina pietate conciliat, & infra. Peius est DEI offensam non satisfactione placare, quàm peccando Dei bonitatem offendere. Insuper ad finem ait Confessio reddat quod peccatum detraxerat, curet pœnitentia, quod peccatorum macula sordidarat, serpentinum virus satisfactionis antidoto recuretur, peccatorum venena precum instantiâ depellantur, ut Dominum quem nobis delicta fecerant iracundum, reddant obsequia dignè placatum, & qui à nobis fuerat peccatis offensus, confessione misericors nobis reddatur & pius.*

Peius est pro peccatis non placare DEUM satisfactione quàm peccare.

Satisfactio Antidotum peccati.

5. Tomo 5. Homil. 41. ad Pop. Antioch. m. f. 120. *A nobis ultionem sumamus, nosmet ipsos accusemus ita placabimus Judicem. Quid est ultionem à se ipso sumere, quàm satisfactione delere poenam & supplicium? hæc enim ultio est quid consequens ipsam pœnitentiam. Ibidem commemorat opera satisfactoria, lacrymarum, orationis, eleemosynæ.*

Ultione à nobis ipsis sumpta placatur Judex.

6. Tomo 2. Homil. 10. in Matth. ante fin. m. f. 42. apertè loquitur de eadem satisfactione, postquam multis ante de pœnitentia & confessione præmittenda sacris mysteriis disseruisset. *Agamus tamen ait pœnitentiâ, etiamsi indulgentia modum excedere videantur peccata, &c. Pœnitentiam verò dico non solum ut à malis prioribus desistamus; Verùm etiam ut bonorum operum fructibus impleamur. Facite inquit*

Quinam
fructus di-
gni pœni-
tentia.
Peccatis
adversa
faciamus.

inquit fructus dignos pœnitentia. Quo autem modo fructi-
ficare poterimus si ubiq; peccatis adversa faciamus V. G. alie-
na rapuisti, incipe donare jam propria: longo tempore es for-
nicatus, à legitimo quoq; usu suspendere conjugii, ac perpe-
tuam continentiam saepe paucorum dierum castitate medita-
re: Injuriam vel opere cuiuspiam vel sermone fecisti, refer
benedictionis verba conviciis, & percutientes nunc officiis,
nunc beneficiis placare contende: neq; enim vulnerato suffi-
cit ad salutem tantummodo spicula de corpore evellere, sed
etiam remedia adhibere vulneribus: delicias ante & tenu-
lentiâ diffuebas, jejunio & aqua potu utrumq; compensa &c.

Quid hæc omnia quàm compensationis & satisfac-
tionis opera pro præteritis delictis?

7. Tomo 2. Homil. 42. in Matth. post med. m.
f. 155. Memini supra satisfactionem ad pœnitentiam
requiri tanquam partem, aut necessarium quid propter
delendum reatum pœnæ & supplicii temporalis, in hac
aut altera scilicet vita expiandi, præclare distingvit hic
S. Doctor pœnam dum ait: *Universorum enim hominum
alii & hic & ibi supplicia dabunt, alii in prasenti solummodò
vita, alii in futura tantum, alii nec in prasenti nec in futu-
ra. Hic quidem & illic ut illi ipsi de quibus nunc agitur
(scilicet Judæi crucifixoies Christi) Nam & hic ipsos ultro
est, quoniam intolerabilia passi sunt urbe ipsorum vi à Ro-
manis expugnatâ, ibi autem acerbissima eos expectant tor-
menta, ut Gomorrhæ & Sodomorum Cives, aliq; complures.
Ibi verò solummodò ut Dives ille, qui in flamma cruciatus,
nec gutta unius aqua Dominus est. Hic autem tantum,
ut qui apud Corinthios fornicabatur. Neq; hic verò, neq; ibi si-
cut Apostoli, Prophetæ, sic Beatus ille Job, ceteriq; hujusmodi;
non enim ad punitiõnem aliquas passiones hic susceperunt, sed
ut cla-*

Pœnæ &
supplicii
pro pecca-
tis diversitas
in hac & in
altera vita.
Exemplo
probat.

ut clarius in luctamine vicisse cognoscerentur. Post hanc partitionem poenae hortatur suos ad imitationem, ut in portione istorum inveniantur, aut saltem eorum qui commissa in hac vita dissolvunt partem consequantur, causamque dat. *Terribile namq. ait: Judicium illud est, inevitabilis poena, intolerabilia tormenta.* Tum verò dat consilium. *Sed si vis, quod ego consulo, nec hinc quoq. aliqua poena cruciari.* (en agnoscit reatum poenae in hac vita) *tu ipse tibi justus sis Judex, exige à teipso rationem & correctionem, Audi Paulum dicentem. Quoniam si nosmetipsos dijudicaremus, non utiq. judicaremur. I. Cor. II. si id facies ordine paulatim progrediens, ad coronam quoq. pervenies.* Tum deinde occurrit objectioni, *Et quonam modo, inquires, à me ipso rationes vivendi & supplicum exigam?* respondetque adducendo plura satisfactionis opera, qualia etiam supra memoravit. *Largos lachrymarum effunde fluvios, ingentes compunctionis gemitus redde; humillimus sis; laboribus, ac vigiliis teipsum afflige; peccata tua per singulas species recole. Non parvus est hic cruciatus anima, nec quantus sit ab alio cognoscitur, nisi ab eo qui compunctus est, qui non ignorat hac re in hac vita animam maximè torqueri, nec est nescius, quantus dolor ex memoria peccatorum nascatur.* Et quia adversarii soli fidei Justitiam adscribunt, audiant quid D. Chrysostr. testimonio Isaiaë confirmans de poenitentia dicat. *Quas ob res Justitiam DEUS huic poenitentiae in premium proposuit dicens. Dic tu prior peccata tua ut justificeris Isaia. 43.* Et quia etiam ordinariè dicunt, non posse nos omnium peccatorum meminisse, si quidem Psalmista ait, *peccata quis intelligit;* ac propterea incusant Catholicam Ecclesiam requirentem omnium peccatorum enumerationem in foro poenitentiae, tam quo-

Ne judices
ris judica-
temetipsū.

Opera sa-
tisfactionis
exerce.

Poenitē-
tiae Justi-
tia in præ-
mium da-
tur.

Omnia
peccata et-
iam secun-
dum speciē
enumeran-
da.

ad speciē quāam quoad numerū, Audiant tum quid paulō
ante, tum quid jam dicat S. Doctor. *Non est profectio, nō est in-
sufficiens ad emendandum via, si cum omnia secundum speciē
peccata collegeris, assidue animo deinde verses &c.* pergitque
hortari, ut non tantum fornicationes & adulteria, atq; illa qua
omnes homines perherrescunt; Verum etiam occulta insidia-
rum consilia & calumnias, obtreccationesq; arcanas, inanem
gloriam, invidiam, ceteraq; hujusmodi omnia colligantur,
&c. Datq; causam, quia singula horum in gehenna sua ha-
bebunt tormenta. Quod ipsum etiam aliis locis comme-
morat, tum præcipue Tomo 5. hom. 41. ad pop. Antioch.
m. f. 120. post med. *nobis ipsis persvadeamus quod peccavi-
mus, neq; tantum lingua proferamus, verum & ex corde non
tantum nos vocemus peccatores, sed & peccata computemus
singula per species, recensentes.* Ergo agnoscit Chrysoſto-
mus singula per species peccata recenseri debere, & pos-
se coram Deo, tum & coram ejus Vicario & Ministro
tanquam medico, tanquam pastore, tanquam potesta-
tem ligandi & solvendi habente de quo supra. Actan-
dem occurrit objectioni. *Quomodo igitur inquires sal-
vari possibile est?* respondens: *Si opposita his adhibeamus
remedia, misericordiam in pauperes, orationem, compunctio-
nem, pœnitentiam, humilitatem, contritum cor apprimè, con-
temptum rerum presentium, mille namq; salutis vias nobis
Deus proposuit, dummodo diligenter velimus attendere, &c.*
Mille vias ait: ergo non solam viam per fidem solam & u-
nicam, de quo supra egimus. Plura itaq; satisfactionis
opera hic enumerat S. Doctor, quæ omnia sunt pœnitent-
iæ fructus, & pars, seu requisitum.

Opposi-
ta peccatis
remedia ad-
hibenda.

Mille vias
salutis Deus
nobis pro-
ponit.

8. Tomo eodem de Lazaro Conc. 4. in fine m. f. 550.
*Uti igitur neq; puniamur, neq; penas demus, in suam quæq; con-
scien-*

scientiam ingrediatur vitamq; explicet, cunctisq; commissis diligenter excusis condemnet animã, quæ hæc patravit, puniatq; cogitationem, affligat, crucietq; suam ipsius mentem, supplicium à seipso exigat pro peccatis per condemnationem, per diligenter actam pœnitentiam, per lachrymas, per confessionem, per jejunium, per eleemosynam, per continentiam, per charitatem, ut possimus omnes omnimodò his depositis peccatis multã cum fiducia illuc proficisci, quam nobis omnibus contingat assequi gratiã & benignitatẽ Domini Noltri Jesu Christi. &c.

9. Testimonium sic id quod Sixtus Senensis sup. citatus adfert serm. de Confess. in illud Pl. *Confitemini Domino, quoniam bonus est*, m. f. 429. Ubi clara sunt S. Patris verba de satisfactione. *Confessio Pœnitentiam monstrat, Satisfactio veniã divina pietate conciliat. Item. Pejus est Dei offensam non Satisfactione placare, quã peccando DEI Bonitatem offendere. Item. Confessio reddat quod peccatum detraxerat, curet pœnitentia quod delictorum macula sordidãrat, serpentinum virus Satisfactionis antidoto recuretur.* Coincidit hoc testimonium cum illo quod quarto loco attulimus supra.

Addo hic Testimonium S. Patris de operibus satisfactionis vulgò supererogatoriis dictis, quæ etiam adversarii acriter oppugnare solent, uti sunt præter consæta ab Ecclesia injuncta, voluntariè suscepta jejunia, castigationes corporis, humicubationibus, vigiliis &c. Horum autem expressè meminit Tom. 5. Orat. 5. adv. Judæos f. 450. Ubi agens de correptione fraterna, eamque laudibus efferens, ait: *Quid huic poterit equiparari? quod neq; jejunium, neq; humicubationes, neq; pervigilia, neq; aliud quidquam efficere potest, efficit fratris procurata salus.* Quæ verba non ita accipienda esse quasi dicta opera supererogationis neget & refellat, sed, quòd in comparatione salutis comparatæ fratris non sint ita efficacia, ipse sensus eorundem indigitat.

In conscientia propria Tribunal quodammodo cõfiteendum.

Satisfactio veniam apud Deum conciliat.

Est antidotum eõtra serpentinum virus.

Opera supererogationis.

Conſenſus
Concil. Tri
dent. cum
S. Chryſo-
ſtomo o.
ſtenditur
circa ſatis-
factionem.

Ex haecenus dictis patet manifeſtè conſenſus Trid.
Concilii cum S. Patre circa Satisfactionem. Nam 1. Sa-
tisfactionem Concilium ait requiri *ad plenam & perfectam*
peccatorū remiſſionem Sess. 14. c. 3. hoc ipſum hic ait Chryſoſt.
præſertim loco 2. ad finem. 2. Docet remiſſâ culpâ à
Deo non remitti univerſam poenam, id eſt, ſaltem tempo-
ralem remanere, pro qua expianda neceſſaria ſunt ſatisfa-
ctionis opera, cap. 8. Idem docet D. Chryſoſt. loco 3. 7.
& aliis. 3. Docet Trident. ſatisfactionis homines à pec-
catis revocari, *quasi fræno coerceri, cautiores effici &c.* Idem
docet Chryſoſt. præcipuè loco 5. ubi etiam ait : *non eris*
mali memor, hac ſemper memoriâ gerens, non irasceris, non con-
vitaberis, non altum ſapies, non ruruſam in eadem cades, eris ad
bona fortior &c. 4. Docet vitioſos habitus malè vivendo
câmparatos contrariis virtutum actionibus tolli. Idem do-
cet Chryſoſt. Loco 2. 5. 6. & aliis. 5. Docet Trid. ſatis-
factionem *non tantum eſſe ad nova vitæ caſtodiam & infirmi-*
tatis medicamentum, ſed etiam ad præteritorum peccatorum
vindiçtâ & caſtigationem: Idem docet allegatis locis
Chryſoſt. 6. Docet ſatisfactionis pia opera præcipuè
eſſe lachrymas, orationes, eleemoſynas, & alia pia ſpiritu-
alis vitæ exercitia Sess. 6. c. 4. Eadem enumerat hic San-
ctus Chryſoſt. 7. Docet Trident. Sacerdotes debere,
quantum Spiritus & prudentia ſuggeſſerit ſalutares &
convenientes ſatisfactiones injungere: Idem docet S. Pa-
ter præcipuè loco 1. & ſupra Contr. 4. Teſtim. 4. Quid plu-
ra? Verbo ſatiſfeciffe, jam credo tibi Mayere videbor, ni-
ſi fortè obnitenti & indurato animo, ſi tamen talis tuus
eſt, qualem nollem eſſe, ipſa haud poenitenda ſatiſfactio
de Satisfactione poenitentiali nondum ſatiſfecerit.

CON.

CONTROVERSIA VII.

De Communionem sub una Specie.

A Poenitentia ejusque Satisfactione ad S. Mensam non improbando ordine gradum facit Mayerus, circa quam Concilii Tridentini doctrinam Sess: 25. Can. 1. adducit; cujus hic est succus *Sacramenti Eucharistia sub utraque specie ab omnibus & singulis Christi fidelibus sumtionem non esse ex Dei praecepto, neque de necessitate salutis.* Hoc tenet Ecclesia Catholica nunc, hoc ante semper tenuit. Opponis te Mayere cum tota Lutherana Secta huic Doctrinae. Tui vero dogmatis hic est succus *Sacramentum Eucharistia seu Coena Domini sub utraque specie, seu symbolo ab omnibus & singulis Christi fidelibus sumendum esse, est praeceptum DEI & Domini Nostri JESU Christi, estque id de necessitate salutis, aliàs sub una solum specie dimidiatum seu mutilum est Sacramentum.*

Enim vero non miror hic Historiam illam, quam ex Sfortia Pallavicino adfers. Sed verius miror immoderationem animi tui, quod in allegatione loci ex D. Chrylostomo ausus sit intemperante & aculeato calamo hæc exarare, *Chrylostomum Sacrilegis illis (quo hoc tam profano nomine intelligis Tridentinos, totamque Ecclesiam Catholicam) in os contradicere.* Tomo non 2. ut apud te impressum, sed 4. homil. 18. in Epist. 2. ad Corinth. *Interdum autem ne quidquam quidem inter Sacerdotem interest, & eos, quibus præs. velut cum tremenda Mysteria percipienda sunt. Atque enim omnes ad ea admittimur: non quemadmodum in veteri Testamento alia Sacerdos, alia subditus edebat, nec plebifas erat iis vestis, quibus Sacerdos vescebatur.*

Allegatus
ex Chryso-
stomo loco
contra Cõ-
munionem
sub una spe-
cie explica-
tur.

Nunc

Nunc enim secus Jeres habet; Omnibus siquidem unum corpus, unum poculum proponitur.

Ex Bellarmino.

Ergone Mayere haud legisti, quid ad hunc locum jam olim cum alii, tum praecipue Doctissimus Bellarminus respondit? Nimirum S. Doctorem vim facere in re & substantia quae sumitur non in speciebus, vel in modo sumendi; eadem enim res & substantia scil. Corpus & Sanguis Domini Nostri sumitur à Sacerdotibus, quae à Laicis; aliàs falsum esset discrimen, quod ipse ponit inter Novam & Veterem legem. Vide & lege plura apud eundem.

Non meminit hic S. Doctor utriusque speciei tanquam praecipuae vel omnino necessariae.

Ego interim Locum hunc pensiculatiùs trutinò. Inprimis quaero ex te Mayere, ubi hoc loco dicit S. Doctor praecipuam, aut omnino necessariò utramque Speciem omnibus Christi fidelibus sumendam esse? Non unum Jota hic, non unus apex de praecipuo, vel de necessitate hac legitur, extra oleas ergo incedis allegando hunc S. Patris locum. Ubi item dicit S. Doctor, quòd corpus Christi sit *in, cum, & sub pane*? dicit quidem *tremenda Mysteria percipienda*; sed non addit sub speciebus panis & vini, aut *in, cum, & sub pane*, atque *vino* omninò percipienda. Dicit *omnes aequè admittimur*, sed non addit *ex praecipuo* aut *necessitate salutis*, nec addit *admittimur ad utramque speciem*, neque enim meminit panis nec vini. Ait quidem *omnibus, siquidem unum corpus, & unum poculum proponitur*, sed non ait *ex praecipuo*, aut *necessitate salutis*. Neque verò sequitur ex eo, quia meminit panis aut poculi, intellexisse eum utramque speciem praecipuam & necessariò omninò esse omnibus sumendam. Nam Tomo 4. homil. 27. in 1. Con. II. m. f. 224. ait: *gustavisti sanguinem Christi & ne sic quidem agnoscis*. Ubi quia solius sanguinis meminit, non rectè inferas

inferas Chrysoftomum docuisse de præcepto aut necessitate esse solum unam speciem vini. Ita in præsentia ex eo quia meminit panis & poculi non rectè inferitur præceptum aut necessitatem utriusque speciei ab eo intellectam esse.

Præterea tò *Poculum* in quo vim maximam ponis, posset accipi pro poculo spirituali non materiali, quo bibitur sanguis Christi Sacramentaliter & Spiritualiter, siquidem etiam sub specie panis in vivo corpore est vivus sanguis. *Vi naturalis illius connexionis & concomitantia quâ partes Christi D. inter se copulantur* ut ait Concil. Trid. Sess. 13. cap. 3. Corpus per modum cibi comeditur, atque bibitur sanguis per modum poculi ipso Domino attestante, quando Joann. 6. ait *Caro mea verè est cibus, & Sanguis meus verè est potus, qui manducat meam Carnem & bibit meum Sanguinem in me manet & ego in eo.* Postea verò diversis aliquot vicibus meminit solum panis, ejusque solum manducationi tribuit vitam æternam, *Qui manducat hunc Panem vivet in æternum; Panis quem ego dabo, Caro mea est pro mundi vita.* Ubi notandum, quòd etsi Dominus Noster meminerit carnis, quæ verè est cibus edendus, & Sanguinis qui verè est potus bibendus, non tamen meminit specierum panis simul & vini, quo ostenditur manducationem & bibitionem haberi posse etiam sub una specie, siquidem etiam sub una est, verum Corpus & verus Sanguis Christi, atque ab utroque etiam sub una specie panis, posse vitam haberi. *Qui manducat hunc panem vivet in æternum.* Dum igitur S. Doctor poculi meminit, potest intelligi dixisse de poculo id est, de sumptione Sacramentali & Spiritualis Sanguinis Christi.

Per poculum S. Doctor fortè intelligit poculum spirituale non materiale.

Poculum
proponitur
in Sacrifi-
cio.

Ad hæc S. Pater ait. *Proponitur Corpus & poculum, ſignanter inquam ait proponitur id eſt in altari per oblationem, & ſacrificium novi teſtamenti, quod S. Pater tenuit ut tum ex aliis locis, tum ex Liturgia ſeu Miſſa ejus conſtat, non autem ait expreſſè datur vel porrigitur ad bibendum: dum autem ad ipſam ſumtionem ſeu Communionem venit, Sacerdotis ut potè ſecundùm ordinem Melchifelech, offerentis ſeu ſacrificantis, eſt utramque ſpeciem ſumere; Laicis autem etiam una ſpecies ſufficit ad ſalutem & vitam æternam, in qua tamen & cibus & potum ſeu poculum ſpirituale & Sacramentale habent. Neq; verò quis objiciat oppoſitum potiùs deduci ex verbis S. Patris, ſiquidem ait: *In veteri teſtamento alia Sacerdos, alia ſubditus edebat &c. nunc autem ſecùs ſeres habet, omnibus ſiquidem unum corpus, & unum poculum proponitur.* Nam etſi ſolùm unam ſpeciem ſumat Laicus, non ſumit alia, quàm Sacerdos, quia idem in re & ſubſtantia Corpus, eundemq; Sangvinem ſumit, illud per modum cibi hunc per modum poculi ſpirituale, juxta Chriſti D. dictum. *Caro mea verè eſt cibus, & Sanguis meus verè eſt potus,* etiam ſub una ſpecie panis, quem panem etiam ſolum vitam æternam dare teſtatur, *qui manducat hunc panem vivet in æternum.**

De Sacrificio hìc loquitur Sancto Doctor.

Porro per tò *proponitur* intelligere S. Patrem Sacrificium Novi Teſtamenti, vel ex eo colligere eſt; nam inprimis utitur hiſ verbis *tremenda myſteria* quibus intelligit etiam aliàs ſacrificium. Deinde de eodem etiam in ſequentibus loquitur, ibidem enim meminit Orationis Sacerdotis pro plebe & plebis pro Sacerdote per illa verba *& cum ſpiritu tuo* reddita Sacerdoti oranti & dicenti ad Populũ *Dominus vobiscum.* Meminit item orationis quã Deo aguntur gratiæ: ait enim *nam non priùs vocem illam Sacerdos*

dos

dos sumsit, quàm illi assenserunt, id dignè ac justè fieri, tum de-
 mum gratiarum actionem auspicatur: scilicet id quod & nunc
 in Ecclesia Catholica initio Præfationis fit, dicendo: *Verè*
dignum & justum est, æquum & salutare, nos tibi semper & u-
biq; gratias agere &c. Tu autem Mayere rejicis hoc sacri-
 ficium, quod S. Pater cum Ecclesia Catholica tenet.

Insuper S. Pater ait: *Proponitur Corpus & poculum* sci-
 licet antequam sumatur, denotando etiam ante sumtio-
 nem esse Corpus & Sangvinem, non in ipsa sola sumtione;
 Tu autem Mayere doces cum tuis contrarium scilicet in
 ipsa sola sumtione *esse Corpus & Sangvinem Christi.*

Corpus
& Sangvis
Christi non
in ipsa sola
sumtione.

Denique non posse ex hoc loco manifestè concludi
 aut præceptum, aut necessitatem utriusq; speciei pro o-
 mnibus fidelibus: patet exinde, quia ætate D. Chrystosto-
 mi in ipsa Ecclesia, cui præerat tanquam Episcopus, Con-
 stantinopolitana, liberum fuisse communicare etiam sub
 una specie patet ex Sozomeno & Nicephoro, quorum u-
 terq; talem referunt historiam temporibus D. Chrystost.
 contigisse, ille quidem Lib. 8. histor. c. 5. hic verò Lib. 13.
 c. 7. *Femina quadam heretica Macedoniana, cum vellet tege-*
re suam heresim, & se Catholicam simulare, accepit in manus
Chrystostomo sacra operante, panem Eucharistia, tanquam pau-
lo post illum manducatura, sed clam dedit illum ancilla, & ab
ea sumsit panem profanum, quem domo adferri jusserat, ut il-
lum palam comederet loco Eucharistia, sed is panis in lapidem
continuò est conversus: Mulier perterrefacta ad Episcopum
cursu contendit, ac se ipsam prodens, lapidem ostendit adhuc
morsus vestigia habentem, lapis ille (concludit Nicephorus)
testis est, qui etiamnum inter cimelia Ecclesia Constantinopo-
litana asservatur. Ex hoc facto apparet morem fuisse, ut
 acciperent qui vellent Eucharistiam sub una specie tan-
 tum: nam si omnes coacti fuissent bibere de calice, mulier

Ætate D.
Chrystosto-
mi libera-
erat Com-
municatio sub
una specie.

Probatur
miraculose
exemplo.

illa nullo modo ſimulare potuiſſet; non enim pro calice Domini aliquid aliud ſumere potuiſſet; ſiquidem calix non dabatur in manus, ſed manu Diaconi admovebatur ori communicantium, ut id ipſum rectè advertit Doctiſſimus Card. Bellarminus.

Sed videamus ex aliis rationibus, nec vanis conjecturis S. Patrem nunquam tenuiſſe id quod tu Mayere cum tuis ſcil. Comuniõnem à Chriſto D. præceptam, & omninò ad ſalutem neceſſariam eſſe ſub utraque ſpecie: Idquæ

Nullibi S. Chryſoſt. in libris ſuis præcepti aut neceſſitatis Comuniõnis ſub utraq; ſpecie meminit.

1. Pervolve omnes Tomos, Libros, Capita, paginas, verſus S. Patris, nullibi reperies mentionem iſtius præcepti, aut neceſſitatis.

2. Loca Scripturæ ex quibus Diſſidentes evincere, contendunt dictum Præceptum & neceſſitatem, ſunt præcipuè illud Matth. *Bibite ex eo omnes.* Item. *Hoc facite in meam commemorationem* Luc. 14. Epift. 1. Cor. c. 10. & 11. *in qua nocte tradebatur,* &c. Item illud Joan. 6. *Niſi manducaveritis meam Carnem & biberitis meum Sanguinem,* &c. Hæc

Nullum locum Scripturæ intellexit, nec explicuit de præcepto vel neceſſitate utriusque ſpeciei S. Chryſoſt. nec ullus alius Patrũ.

omnia loca S. Doctor ſat fuſè explanat, in nullo autem meminit præcepti & neceſſitatis; ut ad eò vel exinde colligas omnes Adverſariorum expoſitiones illorum locorum de præcepto & neceſſitate eſſe planè novas, atq; modò in illorum cerebro natas; ſiquidem nec D. Chryſoſtomus, neque ullus alius SS. Patrum dicta loca ita intellexit & explicuit, ut ipſi modò intelligunt & explicant. Hocq; ipſũ adhuc magis firmatur ex eo, quia ſingula quæq; Diſſidentiũ Sc̄ta ea ipſa loca aliter & aliter diverſimodè explicant: Aliter enim ea intelligunt & explicant Vicleſitæ & Huſſitæ, aliter Lutherani, aliter Quakeri, quòd fuſius à nobis demonſtratur in Scrutinio Veritatis Fidei Parte 1. Diſcur. 1.

tam

tam diversas autem & sibi contrarias ac repugnantes expositiones apud Sanctos Patres nullibi est legere.

Tertiò, S. Chryostomus unam solùm speciem probat positivè in operis Imperfecti expositionibus super Matth. c. 7. Homil. 17. f. 355. ubi in primis exponens illa verba Domini: *Nolite Sanctum dare canibus*, enumeransque diversa *Sancta* ait: *Sancta est gratia corporis Christi, propterea illis solis danda est, qui jam per baptismum facti sunt filii Dei, & per impositionem manus*, quâ Sacramentum Confirmationis conferebat. Ubi gratiam corporis Christi commemorans solùm meminit unius speciei, aliàs si præceptam, aut necessariam utramque omninò tenuisset, non omisisset sanguinem, poculum, vel calicem nominare. *Sancta* inquit, *est gratia Corporis Christi*, non ait simul & poculi & calicis, &c. Totamenim gratiam Eucharisticam in se continet, etiam sub una specie Corpus Christi quod comeditur, à quo sanguis non separatur, qui bibitur, unà cum corpore comesto utique non ex sanguine; postea ait *benedictus panis sancta sunt*, propterea illis porrigenda sunt, qui capaces facti sunt benedictionum, scilicet fidelibus non Catechumenis, ubi benedicti panis meminit distincti à pane benedicto per consecrationem Sacerdotis, qui & Sanctificatio est. Etenim de utroque distinctè loquitur inferiùs: *Sed quia* inquit, *de Sanctis cœpimus dicere, non est tacendum, quoniam aliud est Sanctificatio, aliud Sanctificatũ; Sanctificatio enim est quod alterũ sanctificat, sanctificatum autem alterum sanctificare non potest, quamvis ipsum sanctum est.* Ostendit igitur ab exemplo id quod sanctificatũ est, scilicet per benedictionem, ut *puer a signas panem tuũ, quem manducas sicut ait Paulus; Sanctificatur enim per verbum Dei & orationẽ* 1. Tim. 4. *Sanctificasti eum non fecisti satisfactionẽ.* Jam ostendit id quod non tantũ sanctificatũ, sed & Sanctificatio est, nẽpe panis Eucharisticus.

S. Chryostomus, unius solũ speciei usũ agnoscit.

Quæ datur post baptismum & impositione manus id est Sacramentum Confirmationis.

Aliud est Sanctificatum aliud Sanctificatio.

Quod

Sanctifica-
tio est quod
Sacerdos
dat de ma-
nu sua sci-
licet Eu-
charistia.

Quod autem, inquit, Sacerdos manu suâ dat, non solum sanctificatum est, sed etiam Sanctificatio est, quoniam non solum datur id quod videtur, sed etiam illud quod intelligitur. De Sanctificato ergo pane licet & animalibus jactare & infidelibus dare, quia non sanctificat accipientem, si autem tale esset quod manu Sacerdotis accipitur, quale est, quod in mensa manducatur, omnes de mensa manducarent, & nemo de manu Sacerdotis acciperet. Ubi contra distingvit panem communem etiam benedictum seu per signaturam scilicet crucis, sanctificatum à pane sanctificato à Sacerdote, eumque vocat Sanctificationem, qui sanctificat accipientem, daturque in illo non solum id quod videtur, sed etiam quod intelligitur, dum autem ait quod illum Sacerdos manu suâ dat, & quod de manu Sacerdotis accipiat, ostendit usum veterem quod de manu Sacerdotis accipiebatur hic sanctus panis à communicantibus, adeoque hic panis seu unius solum speciei meminit, quod usus fuerit Laicis eandem dare manducandum, imò etiam domum deferendam, ut ex aliis historiis patet. Vide Bellarm, & alios.

Quartò. Hoc ipsum porrò confirmat duobus exemplis Scripturæ: ait enim: Unde & Dominus in via non solum benedixit panem, sed de manu sua dedit Cleophae & socio ejus Luc. 24. Et Paulus navigans, non solum benedixit panem, sed de manu sua porrexit Lucae & ceteris discipulis suis Act. 27. Quod autem de manu porrigitur, nec animalibus dandum est, nec infidelibus porrigendum, quia non solum sanctificatum, sed etiam Sanctificatio est, & sanctificat accipientem. En hic S. Pater tam fusè loquitur de pane sanctificato, & qui insuper Sanctificatio est, eumque dari seu porrigi à Sacerdote, darique in illo non tantum id quod videtur, scilicet species accidentales, sed etiam quod intelligitur,

tur, scilicet ipse Christus D. ab eodemque sanctificari accipientem. Idem confirmat exemplo panis à Christo D. in Emaus dati Discipulis, panis item porrecti à Paulo Lucae & ceteris suis sociis, adeoque loquitur hic de panis Eucharistici Communionem sub una solum specie, non sub duobus: Neque enim Christus Dominus Discipulis in Emaus, nec Paulus Lucae & ceteris post porrectum panem porrexit & poculum vini.

Ita sentit
D. Chryso-
stomus.

Non abs re fuerit hoc loco consensum Patrum adduxisse, circa illum Lucae 24. locum de Christo in Emaus duobus discipulis panem frangente, ac porrigente ad manducandum.

Consenti-
unt & alii
SS. Patres.

Augustinus in pr. L. 3. de consensu Evang. c. 74. Tom. 4. p. 220. *Non incongruenter accipimus hoc impedimentum in oculis eorum à Sathana factum esse, ne agnosceretur Jesus, sed tamen à Christo Domino est facta permissio usque ad Sacramentum panis, ut virtute corporis ejus participata removeri intelligatur impedimentum inimici ut Christus possit agnosci. Idem confirmat loco citato, adducens simul locum 1. Cor. 10. Nec quisquam se Christum agnovisse arbitretur si ejus corporis particeps non est, id est Ecclesia, cujus veritatem in Sacramento panis commendat Apostolus dicens: Unus panis, unum corpus sumus, 1. Corinth. 10. ut cum eis panem benedictum porrigeret, aperirentur oculi eorum ut agnoscerent eum.*

Augustinus

Idem sentit Theophylus ad c. 24. Lucae. *Insinuatur autem & aliud quoddam, nempe quod oculi eorum, qui benedictum panem assumunt aperiantur, ut cognoscant illum: Magnam & indicibilem vim habet Caro Christi, Consonat Ilychius l. 2. c. 9. in Levit. aperte dicens, quod Christus D. Lucae 24. post resurrectionem suam in spirituali Cæna seu Sacramento Eucharistiae & fractione panis sit agnitus. Consentit deni-*

Theophylus.

Ilychius.

Beda. denique & Vener. Beda ſermone de Verb. Evang. in 1. Cor. 10. v. 26. qui etiam tribuitur Auguſtino *Dominus Ieſus ab eis quorum oculi tenebantur ne illum agnoſcerent in fractione panis voluit agnoſci Luc. 24. Noverunt fideles, ſciunt quid dicam, noverunt Chriſtum in fractione panis: Non enim omnis panis, ſed accipiens benedictionem Chriſti fit Corpus Chriſti.* Ex his igitur tot tantorum Eccleſiæ Patrum teſtimoniis patet, magis communem (quanquam pauciores aliter ſenſerint) in Eccleſia ſentum fuiſſe, quòd in E-maus Chriſtus D. in benedicto pane corpus ſuum diſcipulis porrexerit manducandum: ubi cum non fuerit Calix, ſeu vinum propoſitum: nam immediatè poſt porrectum & comestum panem, *aperti ſunt oculi Diſcipulorum, & ipſe evanuit ex oculis eorum,* adeòque ſub una ſolùm ſpecie panis Diſcipulis ſuis carnem ſuam dedit ad manducandum.

5. S. Pater ſenſit totum Chriſtum D. etiam ſub una ſpecie ſumi, tam ſecundùm corpus quàm ſecundùm ſanguinem, nec dimidiari aut dividi Sacramentum hâc ſumptione, etiam unius ſpeciei, ſiquidem totum id ſub una ſumitur quod ſub duabus, adeòque æquè ſub una atque ſub duabus integrum haberi Sacramentum. Luculenter id ſignificant ejus verba Tomo 4. Homil. 83. in Matth. f. 275. cum ait: *Ipfum vides, ipſum tangis, ipſum comedis.* Scilicet ſumendo etiam ſub una ſpecie *ipſum totum comedis,* &c. Similia habet Homil. 24. in 1. Cor. *Non regium puerum ſed ipſum unigenitum Dei Filium accipis.* Item Lib. 6. de Sacerdotio, &c.

Chriſtus D.
ſub una etiam
panis
ſpecie totus
ſumitur.

Ex his igitur quæ hætenus adducta ſunt, facilè cuiſvis rectè ſentienti patere poteſt, quænam fuerit mens S. Chryſoſtomi de Communionem ſub una ſpecie. Pro colopho-

Iophone addo votum meum ex eodem S. Patre ex eadem Homil: hic primò à Mayero adducta, à me autem trutinata; (quod utinam te Mayero, cuique similes moveat!) quo ad unitatem non schismata in Ecclesia Christi facienda adhortatur. *Etenim inquit omnes tanquam domum unam sic Ecclesiam habitare, omnes ut unum corpus sic affectos esse convenit, quemadmodum videlicet, & baptisma unum est, & mensa una, & fons unus, & creatio una, & denique Pater unus. Ecquid igitur dissecti & divulsi sumus, cum tot summa conjunctionis vincula habeamus? Rursus enim eadem deplorare cogimur, qua saepe numero luctu prosecuti sumus. Luctu quippe ac lacrymis dignus est, hic rerum status, in quo alii ab aliis usque, adeò distracti abruptique sumus (per tot scilicet Sectas inter se dissectas, etiam circa hanc mensam Domini) cum, contra corporis unius compagem imitari nos oporteat.*

Deplorandus Status Ecclesiae in tot Sectas divulsae & distractae.

CONTROVERSIA VIII. De Matrimonio Clericorum.

§. I.

Expenduntur Loca S. Patris pro Conjugio Sacerdotum à Mayero citata.

ETiamne Mayero Matrimonii Clericorum Fautorem, & Patronum facis castissimum Præsulem meum Chrystostomum? At quo argumento? ex Tomo I. inquis, petito Homil. 4. in Isaiam ubi *Sancto Ordini non obesse Matrimonium sanctè adfirmare S. Doctorem* quam audacter asseris, tam temerè probas, imò nihil evincis. Atque ut in primis ab ipso met hoc sancto Pontifice exordium faciam, exemplo suo & vitâ omnibus Clericis non tantùm

Q

doctri-

doctrina prælucente: statuo tibi in primis ob oculos eundem, totum vitæ suæ curriculum in perpetua castimonia & continentia transigentem. Testis hujus est fideissimus ejus Discipulus Palladius Episcopus Helenopolitanus in Dialogo de vita D. Joannis Chrysoſt. præfixo operibus ejusdem S. Doctoris. Ubi primum ejus ætatis florem describens ait. *Verum stimulante conscientia ne contentus esset laboribus Civitatis in ipso inventuris flore, sensu planè integro vicinos occupat montes, ibiq; congressus Seni cuidam Syro continentia in primis studioso, sese illi socium dedit, imitatus vitâ continentiam, duritiâq; propositi, mansit autem apud illum annis quatuor incentiva naturalis ardoris divinarum literarum studiis superans. Ubi verò motus omnes juvenilis ætatis non tam labore quàm ratione superavit desiderio delitescendi solus remotiorem Eremum petiit, illicq; spelunca inclusus biennium fermè peregit. Quo in tempore iugiter fermè sine somno persistens Scripturas S. penitus edidicit, earumq; perpetuâ meditatione ignorantiam à se longè fugavit. Verum cum toto biennio nunquam cubisset non nocte, non die, subje-ctas ventri partes omninò mortificat frigore virtutes renum teriente.*

S. Chryſ.
totum vitæ
suæ curri-
culum in
continentia
transegit.

In primis
in Juventute.

Tum in sta-
tu Ecclesia-
stico.

Vidimus primum ætatis ejus florem prorsus incorruptum, jam in matura Sacerdotii, atque Episcopalis dignitatis ætate eundem castimoniæ florem immarcescibilem spectemus. Quod, pergit Palladius, ille ubi animadverteret Ecclesiasticum rursus occupat portum, id autem Divinâ providentiâ factum scimus, quæ hunc ad Ecclesiæ utilitatem ab exercitatione immodica infirmitatis occasionibus repellit, ut impeditus agritudine speluncis renuntiare cogeretur.

Hinc

Hinc jam à Meletio Diaconus ordinatus, quinq; annis venerandis ministrat altaribus, sed cum doctrina illius gratia innotuisset cunctis, populiq; fideles vite illius continentiam veluti sale condirentur, Presbyter à sancta memoria Flaviano Episcopo consecratur invitus licet ac renitens. Post pauca verò ait idem Ordinatus itaq; Joannes Pastoris officium diligenter exequitur rationabili fistula experimentum ovium facere aggressus. Rarò autem sed tamen necessario virgâ correctionis utens sermonem exacuit adversùs fictam non fraternam, ut eam appellant, sed planè fœdam atq; inhonestam vitam eorum Sacerdotum, qui mulieres, quas subintroductas vocant secum habere vellent; asserens comparatione mali, tolerabiliores esse lenones; illi enim longè à medicina taberna separati, seorsum habent, qui sua spontè infirmi esse delegerunt. Hi autem intra salutis officinam habitantes sanos ad morbum evocant. Hinc jam pars impia Cleri eo pressa morbo, eaq; febre correpta agrè ferebat. Hac ergo peste propalata ac curata, orationis jacula intorquet contra injustitiam acremq; malorum cupiditatem evertit ac destruit. Quàm porrò illibatè ætatem juvenilem plurimis aliàs expositam naufragiis percurrerit, patet ex eo, quæ insuper ibidem adjicit Palladius. Cùm enim descripsisset Acacii Episcopi inimicitias contra D. Joannem exortas, ad quas promovendas Socios delegerat Severianum, Antiochum, & Isaac Syrum circumforaneum. Hi, inquit, mittunt primùm Antiochiam adolescentia illius crimina inquirentes. Ubi autem defecerunt scrutantes scrutationes, nihilq; invenerunt, quo illius fucarent gloriam, Alexandriam ad Theophilum mittunt &c.

Diaconatus.

Presbyteratus.

Episcopatus.

Etiam hostes nihil in-
venerunt
in S. Chryf.
quo ejus
Gloriam
fucarent.

Viden' Mayere quomodo Sanctus hic Vir continen-
tiam

tiam & Virginitatē & per exercitationes immodicas corpusculi adeptus in juventute, & eandem tam in Sacerdotio quàm Episcopatu sanctè conservavit, ita ut ne hostes quidem ullam in ea maculam reperire potuerint. Quà tu igitur fronte eum ut hostem vitæ Sacerdotum continentis, ita contrà incontinentis conjugalis patronum facis? Quà conscientia ais *Chrysoſtomum S. Ordini Matrimonium non obesse sanctè affirmare*, cum ipsemet ab eo planè alienus, exemplo suo illud haud firmaverit?

Expenditur Locus S. Patris adductus à Mayo contra continentem vitam Sacerdotum.

Verùm & hoc quod adfers testimonium ne quidquam ad tuum facit propositum. Etenim eo loco S. Doctor loquitur de Matrimonio in genere, nihilque aliud intendit probare, quàm quòd conjugium haud impediatur ad extinguendam gratiam, neque ad colendum Deum, neque tandem ad salutem æternam consequendam, nec denique conjugium malum esse, sed scortationem, idque probat exemplis adductis ex Veteri Lege. 1. *Isaia qui cum conjugio commercium habuit, nec tamen exstinxit gratiam.* 2. Exemplo Moſis, Abraham, Matris Machabæorum, 3. Exemplo Petri cujus socrum febricitantem Christus sanavit. Tum 4. Etiam Philippi quem quatuor filias habuisse asserit. Tandem 5. & ipsius Christi D. qui etsi de Virgine natus, tamen & nuptias accessit & donum attulit, aqua in vinum miraculosè versà.

Quid autem hæc omnia ad Sacerdotium Catholicū Novi Testamenti? Habuerit sanè Isaia uxorem, habuerit Moſes, & Abraham; Habuerit Mater Machabæorum maritum, ergò & Sacerdotes Novi testamenti illas habere debent. Quo argumento probabis paritatem Mayeri? Habuerit & Petrus & Philippus, de quibus quidem constat eos habuisse uxores: Nam de primo testatur S. Scriptura

ptura ex eo, quia habuit Socrum ; de altero autem non Scriptura, sed aliqui SS. PP. inter quos & Chrysoftomus hic. At verò illi vocati à Christo D. illo verbo : *Seque-
re me*, deseruere Uxores, *nam relictis omnibus secuti sunt
eum*, adeòque & relicta uxore : aliàs si vel has non reli-
quissent, quo pacto veritati consonè asseruisset Evangeli-
sta eos *relictis omnibus* secutos Christum ? Ad stipulatur
D. Hieronymus Apolog. ad Pammachium pro Lib. ad-
vers. Jovinian. *Apostoli, vel Virgines, vel post nuptias conti-
nentes* : (Unde illorum exemplo fit in Ecclesia, quod ut
porrò addit idem) *Episcopi, Presbyteri, Diaconi, aut Virgi-
nes eliguntur, aut Vidui, aut certè post Sacerdotium in ater-
num pudici.*

Præterea Christus D. *Virginitate nuptias honoravit*,
ait D. Chrysoftomus loco citato, nunquid ideo Matrimo-
nium Sacerdotum approbavit? nunquid ideò virginita-
tem exclusit à venerando statu Sacerdotali? quin poti-
ùs Virginitate suâ magis Virginitatem honoravit, eam re-
tinens, nec vincula Matrimonii iniens ; alicui saltem ho-
minum statui exemplum vitæ & virtutis hujus singulari-
ter colendæ præbens, cui autem alteri potiori jure quàm
Sacerdotali? Quin insuper in eisdem nuptiis quas *virgi-
nitate honoravit*, ad eandem retinendam occasionem
præbuit, primo & insigni illo miraculo aquæ in vinum
conversæ : ostendere enim voluisse videtur, fragilitatis
humanae aquam divinitus converti posse, gratiâ Dei ac-
cedente, in generosum vinum virginitatis, in *vinum* scil.
de quo Zachar. 9. 27. *germinans virgines*. Etenim non
desunt gravissimi Autores, qui tenent has nuptias in Ca-
na Galilææ fuisse Joannis Evangelistæ, qui, cum duxisset
uxorem, cognito miraculo à Christo D. factò, eam dimi-
sit,

Apostoli
Virgines,
aut post nu-
ptias conti-
nentes.

Ita & Epi-
scopi ac
Presbyteri
in Ecclesia.

Christus D.
Virginitate
sua exem-
plum præ-
buit Sacer-
dotibus con-
tinentiæ
colendæ.

Pro habili-
or sententiâ
S. Joannem
in nuptiis
Canae Gali-
lææ fuisse
sponsum,
sponsamq;
deseruisse,

fit, Christumque secutus est, in qua sententia sunt Rupertus in Joan. L. 2. ad fin. ubi testatur hanc esse communem opinionem. Beda Tomo 7. in homil. Evang. dixit Jesus Petro sequere me. D. Thomas 2. 2. q. 186. à 4. ad 1. Anton. 2. p. t. r. par. 1. historiali 25. Carthul. Lyr. Cajet. hic, & eam probabilem judicant Beauxalm, & Bortadus, qui eam tribuunt Augustino apud Sylveiram in Text. Evang. Comment. Tomo 2. L. 4. q. 3. Certè Hieronymi verba in Prol. antiquo ad Joan. hæc leguntur. *Joannem de nuptiis volentem nubere, vocavit Dominus, & in alio Augustino dato. Ille est Joannes, quem Dominus de fluctivaga nuptiarum tempestate vocavit*, apud Ant. Escobar, & Mend. in Evang. temp. Comment. Volum. 1. L. 11. Et quanquam hic Auctor in oppositum adducit rationem ex aliquorum PP. autoritate, videntur tamen probabiliorem priorem sententiam facere plures longè, quos & ipse citat, & Sylveira adducit, adeò ut magis communis videatur esse illa prior sententia, adeòque certior, in dubiis enim pluralitas concludit, ceteris paribus & nisi aliquod sequatur inconveniens. Favet denique idem Auctor, siquidem ad autoritates à se adductas addit *rationem*, inquiring de illa, *infirmam fateor, conclusionemq; faventem ait retinere* Barrad. Tolet. & alios.

Quod attinet 2. Locum quem Mayerus citat pro Sacerdotum Conjugio ex Tomo 4. in Epist. ad Titum C.

Alter locus 1. hom. 2. ad initium, ubi S. Doctor ait, quòd *Apostolus ob-*
 S. Patris *struere prorsus intendat ora hereticorum, qui nuptias damnant*
 contra cõ- *ostendens eam rem culpâ carere, imò ita esse pretiosam, ut cum ip-*
 tinentiam *sa etiam possit quispiam ad sanctû Episcopatus Solium subvehi.*
 Sacerdota- *Hoc loco loquitur S. Doctor de iis hæreticis, qui*
 lem expen- *absolutè damnabant nuptias esse bonas: quales fuère Sa-*
 ditur. *cur-*

turniani, de quibus Irenæus adversus hæret; L. i. c. 22. *Nu-
bere autem & generare à Sathana dicunt esse.* Item Seve-
riani & Archontici de quibus Epiph. hæc 45. Item Ma-
nichæi de quibus August. de Hæres. hæc. 46. & L. 30. con-
tra Faustum c. 5. Hoc autem nunquam potest Ecclesiæ
Catholicæ attribui: neque enim eas absolutè damnat,
sed ab eis abstinendum rectè docet sanctiori statui Sacer-
dotali. Cùm autem dicit S. Pater eam rem ita pretiosam
esse, ut cum ipsa possit quispiam ad S. Episcopatus solium sub-
vehi, non docet absolutè & omninò Episcopo aut Sacer-
doti nuptias esse celebrandas: non enim dicit debet vel
necesse est omninò, sed duntaxat, quòd possit ad Episcopatus
Sanctum subvehi Solium. Nam ut infra videbimus ex eo-
dem initio Ecclesiæ assumebantur ad Episcopatum etiam
in conjugio actu existentes, sed tum thori separationem
observabant, tum mortuâ priore ad secundas nuptias mi-
nimè descendebant, idque ex doctrina Apostoli. Quod
ipsum ex eadem homilia patet. Statim enim post alle-
gata à Mayo verba ait: *Castigat* (supple Apostolus) *hoc*
ipso etiam impudicos, dum non eos permittit post secundas nu-
ptias ad Ecclesiæ regimen dignitatemque Pastoris assumi, datque
hujus rationem. Nam qui defunctæ uxori benevolentiam
nullam serasse deprehenditur, quo pacto hic Ecclesiæ præfectus
esse optimus poterit? imò quibus non criminibus subjicietur in-
dies? Nollis enim profectò omnes, quòd etsi per leges secundæ
nuptiæ permittuntur, multis tamen ea res accusationibus patet:
nullam ergò occasionè præbere subjectis præsidem vult. Quod si
igitur per leges communi scilicet, non Sacerdotali homi-
nū statui (de hoc enim loqui censendus est ex antecedenti-
bus, dum ait S. Paulū post secundas nuptias ad Ecclesiæ regimē
quenquā assumi nō permittere) secundæ nuptiæ permittuntur;
nihil.

Hæretici
damnantes
nuptias.

Postsecun-
das nuptias
ad Ecclesiæ
regimen as-
sumi prohi-
bebatur.

nihilominus tamen ab Apoſtolo & Eccleſia vetantur tales ad Episcopalem & Sacerdotalem ſtatum aſſumi, idq; propter Eccleſiæ regimen, & dignitatem paſtoritiam? Cur non Eccleſia arcere à ſtatu Eccleſiaſtico lege lata poſſit, etiam primò nuptos propter eandem cauſam? Jam verò quæ amabo! obſervantia iſtius ipſius legis Apoſtolicæ de non celebrandis nuptiis ab Episcopis & Sacerdotibus apud Diſidentes Lutheraſiorū Prædicantes reperitur? O quot ſunt, qui non uno, non duplici connubio contenti, etiam ad tertium, & quartum feſtinant! Certè novi ego Prædicantes etiam ad tertias & quartas nuptias feſtinant. Anno 1679. feſtinavit. Et tamen vulcis Evangelici & Apoſtolicus vocari? Et hæc ſufficiant ad Mayeri teſtimonia ex S. Patre. Porro S. Patrem minimè approbaſſe Sacerdotum conjugium, etiam ex ſequentibus manifeſtè patebit.

§. II.

*Adferuntur Teſtimonia ex S. Patre pro continente
vita Sacerdotum.*

1. Teſtimonium ſic ex iis, quæ in laudem Virginitatis nunquam ſatis aureo illo ore laudatæ adfert. Etenim cum oppugnantes Coelibatum Sacerdotum ſimul & Virginitatem oppugnent tanquam impoſſibilem, cumq; Coelibatus Sacerdotum nihil ſit aliud, quàm Virginitas perpetua, quidquid S. Doct̄or in laudem Virginitatis dixit id ſimul in commendationem Coelibatûs & Virginitatis Sacerdotalis ſtatûs tanquem poſſibilis, cedit. Cujus in S. Patre encomia ne longus ſim breviter percurro. Hanc in primis hom. 63. in Matth. ſub medium ait: *ut poſſibilem*

tem ostenderet Christus D. sic inquit, sunt qui seipso castraverunt, quibus verbis latenter eos ad eligendam Virginitatem inducit, dum eam virtutem ipse possibilem astruit. Libro toto de Virginitate cap. 10. Conjugio multo præstantiorem ait. Idem verò repetit. Cap. 11. eandem Angelis ipsis comparat cap. 12. iteratòque illam conjugio præfert cap. 34. Eandem per cooperationem nostram posse haberi adstruit idque firmat illo Matthæi 19. 12. *Sunt Eunuchi qui se ipsos castraverunt propter Regnum Cælorum* cap. 36. I. ege & Homil. 51. ex 77. edit. Græcolat. Front. Ducæi quæ est de SS. M. M. Bernice & Prosdore Virginibus, & Domnina eorum Matre ante med. Item homil. 56. quæ est 3. de pœnitentia circa med. Item homil. 57. quæ de Eleemosyna & in decem Virgines, ac homil. 9. de pœnit. ante med. Item homil. 72. quæ est laudatio sanctæ Protomartyris Theclæ prope init. Item hom. 77. quæ est de pœnitentiâ, continentiâ, & Virginitate post med. homil. quoque 70. quòd pro defunctis non sit lugendum apertè meminit voti Virginitatis ante med. m. f. 176. *Nec hoc solum, ait, solitariis scribebat (supple Paulus) neq; perpetuam voventibus Virginitatem, sed secularibus.*

2. Testimonium sit S. Patris exemplum, Exempla sanè rei veritatem maximè illustrant. Certum enim est eum fuisse & sacerdotem, & Episcopum; Certum est etiam eum nec in Sacerdotio, nec in Episcopatu, nec unquã toto vitæ tempore conjugali vinculo illigatum fuisse. Certè si quod ait Mayerus, S. Doctor censuisset *sacro ordini non obesse Matrimonium*: Ecceur ipsemet ab eodem liber esse voluit? quin perpetuam semper castitatem servavit & coluit, aliisque servandam proposuit? Ut supra vidimus,

Virginitas voluntaria possibilis à Christo D. adstruitur.

Eandè cõjugi præfert. S. Pater Angelis comparat.

Posse haberi per cooperationem nostrã ait.

Eandè in aliis variis Locis de-prædicat.

Voventiã perpetuam Virginitatẽ meminit.

Continentia Sacerdotum exemplo S. Patris comprobatur.

3. Testimonium ex Tomo 1. Homilia 2. in Job mihi f. 255. post medium statuit discrimen inter primum illud foundationis Ecclesiæ tempus, quo ob exiguum numerum idoneorum ad tractandas res sacras, animarumque salutem Apostoli, Apostolicique viri illorum discipuli ac Successores compulsi sunt nonnullos conjugatos eligere: at verò successu temporum, adducto virorum idoneorum numero lex Coelibatûs ab Ecclesia & lata, & observata est, ubi etiam explicat illum S. Pauli locum ad Titum 16. *Episcopum oportet unius uxoris esse virum* non eo sensu quo Adversarii comminiscuntur, sed quo illum Ecclesia Catholica intelligit. Sed audiamus S. Patris verba. *Paulus, inquit, Apostolus ubi ad Gentes proficiscitur summum virtutis pondus (scilicet per omnimodam in Episcopis & Sacerdotibus castitatem) illis non imposuit: sed ubi in orbe adulteris fornicationibusque repleto voluit orbis Pastores constituere, & quoniam virtutes (præcipuè castitatis) rarè inveniantur, Episcopos ordinans, Tito dixit, Constitue Episcopos sicut ego tibi disposui, si quis est sine crimine. Tit. 1. Porro irreprehensibile tunc locum non habuit, quandoquidem pietatis vigor deficiebat; Magnum irreprehensibilem esse, medium autem sine crimine esse: Magnum malum in hominibus, vel exiguum bonum & propterea dixit, unius Uxoris Virum: non ea ratione, quod id nunc in Ecclesia observatur (scilicet legis loco ut infra ait) oportet enim omni prorsus castitate Sacerdotem ornatum esse. En quantâ energiâ ait S. Doctor Sacerdotem castitate, & quidem non qualicumque v.g. conjugali, sed omni & prorsus quidem excludente non tantum illicitam copulam, sed etiam licitam aliâs conjugalem, ornatum non tantum posse sed debere omnino, quia oportet esse. Sed (pergit S. Doctor) quod id quandoque ad eos, qui*

Explana-
tur à S. Pa-
tre ille locus
Pauli Epi-
scopum o-
portet esse
unius uxo-
ris virum.

Sacerdo-
tem oportet
omni
prorsus ca-
stitate or-
natum esse.

in fornicatione erant, magnum fuit (scilicet Episcopum & Sacerdotem conversum ab idolis & fornicatione unius uxoris virum) idè dicit constitue Episcopos sicut ego disposui tibi, si quis est sine crimine, unius Uxoris Vir, non quòd id legis locò posuerit (ut scilicet semper id observetur tanquam lex, Episcopos unius uxoris viros esse constituendos) sed quòd errori ignoscebat, (id est infirmitati, fragilitati, seu imperfecti, in qua tum primus ille velut in cunabulis existens status erat, condescendebat) sciebat enim quomodo florente pietatis verbo sua industrià bonum sibi natura vindicabit. Quasi diceret, florente pietatis verbo, accedente divinæ gratiæ irrigatione, cœlestia sacra Justitiæ sole fovente, cum tempore suaptè naturà velut de industria bonum sibi vindicabit, edetque Sacerdotale germen, scilicet quòd seposita communi aliàs conjugii lege, aliam sibi statuet, quâ omni prorsus castitate Sacerdotem ornatum esse oporteat.

S. Paulus non posuit id Legis locò unius uxoris viri sit Episcopus.

4. Testimonium sit ex Tom 4. in Epist. ad Tit. c. l. hom. 2. supra cit. m. f. 695. castigat (Apostolus) hoc ipso etiam impudicos, dum non eos permittit post secundas nuptias ad Ecclesiæ regimen, dignitatemq; Pastoris assumi; ubi postquam ostendisset ex illo textu, si quis est sine crimine unius uxoris vir ad sanctum Episcopatus solium subvehicium, qui habuerit unam uxorem: nihilominus tamen ex eodem textu deducit S. Paulum haud permittere quenkumque assumi ad Ecclesiæ regimen, dignitatemq; Pastoris post secundas nuptias, siquidem ait, si quis est sine crimine unius uxoris vir, qui unam uxorem habuerit, non autem defunctâ unâ duxisset aliam, talem haud assumendum ad Ecclesiæ regimen: datq; ejusdem rationem ibidem S. Patet: Quo pacto enim hic Ecclesiæ præfectus optimus esse poterit?

S. Paulus nō permittit quenkumque post secundas nuptias assumi ad Ecclesiæ regimen.

imò quibus non criminibus ſubjicietur indies? Atque adeò S. Doctor etſi agnoſcat Pauli doctrinam fuiſſe, ut ad Epiſcopatûs ſolum aſſumatur vir unius uxoris duntaxat, non tamen aſſumendum ad Eccleſiæ regimen, quemquam poſt ſecundas nuptias. Hoc verò ipſum dixerat ante præcitato loco, primùm fecit Paulus, quia pro illo infantilis Eccleſiæ ex Gentibus ſtatu, *Summum illis virtutis pondus non impoſuit, neq; ea ratione, quòd id nunc in Eccleſia obſervetur, oportet enim omni prorsus caſtitate Sacerdotem ornatum eſſe, neq; id ipſum legis loco poſuit, ſed quod errori ignoſcebat.* Ex parallela igitur & combinatione utriusque citati loci patet manifeſtè S. Doctorem Catholicam doctrinam de Sacerdotum Coelibatu & caſtitate tenuiſſe.

5. Teſtimonium ſit ex Tomo 1. in Gen. homil. 33. propè init. m. f. 104. *Nunc autem, ait, neceſſarium eſt, ut debiti memor ſim, & vobis ſatiſfaciam, tametſi vos debiti genus ignoretis, utpotè curis multis impliciti & ſolliciti pro mulieribus & pueris, & quotidianà alimonià, multuq; aliis negotiis. Verùm nos, qui nullis id genus curis turbamur, & vobis debiti memoriam ſuggerimus, & ad reſtituendum nos paramus.* Obſervanda hìc eſt egregia anticheſis, quam S. Doctor inter conjugatos curis & oneribus conjugalis vinculi implexos, & inter Sacerdotes ab hìcce liberos ſtauit. Ait enim nos ſcilicet Epiſcopi, Sacerdotes, nullis id genus curis ſcilicet pro mulieribus, pueris, alimoniâq; eorundem, quibus uxorati impliciti ſunt, turbamur. An non igitur hâc ſententiâ ſuâ Coelibatum & caſtitem Sacerdotum egregiè confirmat?

Epiſcopi
& ſacerdotes à conjugalibus curis liberi.

6. Teſtimonium quo ſingularem in Sacerdotibus puritatem corporis & animi requiri docet Tom. 5. De Sacerdotio lib. 3. fol. 202. poſt init; *Idcirco ait, neceſſe eſt Sacerdotem*

cerdotem sic esse purum, ut si in ipsis caelis collocatus inter caelestes illas virtutes medius staret, & lib. 6. f. 220. post initium multa fusè adducit quæ sunt mundi muliebris, quæ animum Sacerdotis commovere possint nisi continentia auferitate occaluerit. Ibid. ante med: *Quum autem, ait, & Spiritum S. invocaverit, Sacrificiumq; illud horrore & reverentiâ plenissimum perfecerit, communi omnium Domino manibus assidue pertractato, quero ex te quo illum in ordine collocabimus? quantam autem ab eo integritatem exigemus? quantam religionem? & post pauca, neq; solum ut dixi purum mundumq; Sacerdotem esse oportet, ut qui tali ministerio dignus habitus sit, sed etiam imprimis prudentem. Et homil. 60. ad pop. Antioch de Sacerdote celebrante Sacrificium ait, Quo non oportet igitur esse puriorem tali fruentem Sacrificio? quo solari radio non splendidiorum manum carnem hanc dividentem (En hic meminit divisionis sacræ hostiæ, quæ etiam num fit in Sacrificio apud nos) os quod igni spirituali repletur? linguam qua tremendo nimis sanguine rubescit.*

7. Testimonium sit ex iis quæ pro castitate & coelibatu vitæ Monasticæ ac religiosæ adfert cum pluribus locis, tum præcipuè Tom. 5. duplici parænetica Epistola, quas lamentabili stylo, & non tam atramento quàm lacrymis exaravit ad Theodorum Monachum lapsum, suum foetidum Sacrilegium fucosi Matrimonii larvâ obtegere nitentem. Etenim Ordo & Status Sacerdotalis hoc solo differt à Monachali, vel religioso, quoad continentiam & castitatem, quòd hic quidem solenni voto emisso DEO sese obstringit continentiam virginalem, castitatemque perpetuam servaturum; ille verò non quidem solenni voto ad eam servandam sese obli-

Singularis in Sacerdotibus corporis & animi puritas requiritur.

Sacrificii meminit S. Pater.

Iteratò Sacrificii meminit.

Ac in illo divisionis Hostiæ etiamnum utilitatis.

Realem præsentiam Corporis & Sanguinis Christi in Eucharistia agnoscit S. Pater.

Quoniam differt status Sacerdotalis à Monachali seu Religioso quoad castitatem servandam.

obligat; implicitum tamen votum in ipsa ratione statûs Sacerdotalis involvit & continet.

Cùm verò Lutherus primus præterito seculo malæ reformationis, atque adeò deformationis potiùs dicendæ in Ecclesia Autor, pari impetu, paribusque armis cœlibem castamque vitam Sacerdotum æquè ac Monachorum oppugnârit, atque ipsemet & Sacerdos & Monachus existens, ut autor ita simul fautor atque actor fuerit, ruptis vitæ continentis vinculis, ad conjugii fœdera transeundi, ductâ in Matrimonium Virgine DEO dicatâ, hocque illius sacrilegum facinus pro sanctissimo habeant ejus sequaces Lutherani, videamus an in hoc passu à Mayo Chrysoſtomus Lutheranus meritò dici possit?

D. Chry-
soſt. duæ E-
pistolæ ad
Theodorû
Monachû
lapsum cõ-
mendantur
legendæ o-
mnibus A-
postatis Sa-
cerdotibus
& Mona-
chis.

Et sanè optarem ego quidem summum in modum, ut dictas duas paræneticas Epistolas attentâ mente, compuncto corde, labentibus ex oculis lacrymis legerent omnes, quotquot autore ac facem sacrilego Hymenæo præferente Luthero, Angelicæ in castimonia vitæ remisso nuntio, libidinis tædas Matrimonii cinere doloso conspergere præsumsere. Quasi nequirent aliter aliquorum incontinentium Sacerdotum ac Monachorum abusus restaurari, quàm si tolleretur rectus ac bonus continentiaæ usus! quasi non aliud remedii geny applicari posset calore luxuriæ ferventi malignæ voluptatis feбри, quàm quoddam Matrimonii antimonium? quasi dissoluta religiosæ continentiaæ vincula, nõ meliùs arctari possent, quàm cõjugali fœdere! At si & in legitimo matrimonio cõtingat abusus, ergòne rectus legitimi Matrimonii usus tollendus? quid si à quopiam dissolutæ mentis Ministro, seu Prædicante conjugalia rumpantur vincula? (& verò non unam similem
ruptu-

rupturam ac corruptionem vidisse orbem testantur libri loquuntur Historiæ) quid tum remedii adhibendum? Num ei qui non est contentus una uxore, propter libidinis facibus accensi ferventisq; sanguinis calorem, concedenda est altera, quin & tertia? Et quidni è mente Lutheri? quandoquidem Lutherus sibi, aliisq; Monachis, ac universo Clero, propter easdem libidinis molestias concessit unam: quin illud dignum Lutherano tripode effudit, an effudit? oraculum, *si non vult uxor veniat ancilla*. Insuper Lutheri Dogma est, vota religiosæ castitatis haud à quoquam servari posse: nullum esse de hoc Christi præceptum, humanas has esse Papistarum & Monachorum inventiones: quin *omnibus præceptum, & plus quàm præceptum crescite & multiplicamini*: Neminè hominem sine uxore vivere posse, adeò ut eadem uxoris, ac auræ quæ hauritur ad conservandã vitam sit necessitas. Quin ait, *sicut in potestate mea non est, quo minus simmas, ita minimè situm est in me, ut sine muliere sim*. In L. de vita cõjugali. Hinc tandem necessariũ Lutherò consequens est, tam Clero quàm Monachis, ac religiosis viris æq; ac foeminis, castitatis, virginitatisq; ligatis votis, licitũ esse ea rumpere, atq; ad sacratiora, scilicet, Matrimonii vota transire. At enim verò multi Prædicantes, aut etiam alii conjugati extra Prædicantium ordinem, sentiunt se quoq; haud posse aut veriùs nolle conjugalem cum una servare continentiam tantam tamque foedam effervescentis sanguinis tædam haud posse uno restingvi connubio. Igitur recta erit è mente Lutheri sequela, ad plura conjugii vota transeundum esse? At inquires corruptæ mentis sunt hæc deliria: igitur repono tibi corripienda: laxantur fluxæ luxuriæ nervi; proinde arcendi & arcendi: fræna licentiæ resolvuntur; ergo retinenda, verbo mentis & ventris

CORRU-

Causæ ob
quas Luthe-
rus sibi ali-
isq; Sacer-
dotibus &
Monachis
uxores cõ-
cessit.

Quantum
ex hac Lu-
theri doctri-
na absurdũ
sequatur.

corruptio, non salubrius recipit recipe & remedium, quàm correctivum & correptivum. Verùm enim verò nonne & in voto castitatis ligato Luthero ceterisq; ejus comitibus similes recalcitrantis aselli illecebræ fuere? Cur non igitur ab eo hic effrenis asellus castigatus, ac in servitutem redactus? exemplo Doctoris Gentium D. Pauli? qui de se testatur. *Castigo corpus meum & in servitutem redigo, ne fortè cum aliis predicavero ipse reprobus efficiar.* 1. Cor. 9. 27. Ita nimirum justo DEI Judicio expertus est in se Lutherus, quod verebatur Apostolus; dum enim corpus suum minimè castigabat, castitatem abjecit. Dum illud in servitutem haud redigebat; laxatis licentiæ habentis seipsum, plurimosq; alios in præceps egit. Dum prædicando, cœlibem vitam Sacerdotum & Monachorum improbabat, datus in reprobum sensum, simul reprobus est effectus. Sed fortè ea, quæ olim in aliis emotæ mentis delirja habebantur, jam in Luthero velut in summo sapientiæ fastigio, etsi non sine fastidio bonarum mentium, collocanda? quæ olim in aliis effreni licentiæ, ac dissolutæ luxuriæ adscribebantur, hæc in Luthero palmarem virtutis laudè & lauream merentur! Ita sanè! quin insanè! etenim hoc ipsum quisquis sentit dat9 est in reprobum sensum, quin reprobus effectus. Tale nimirum tamq; sacrum Evangelium Luthero *caro & sanguis*, non *Pater cœlestis revelavit* Matth. 16. 17. Apostolicus ac Paulinus, vel maximè, quin alter Apostolus volebat audire Lutherus, at non esse; neque enim sese ad normam doctrinæ Apostoli gesit, quam ad Romanos scribens Christianis reliquit cap. 8. *Nihil ergo nunc damnationis est iis, qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem ambulant*, ergò qui secundum carnem ambulant, in iis multum est damnationis.

Lutherus hæc doctrinâ declaravit orbi quòd sit in reprobum sensum datus.

Secundum carnem enim ambulant.

tionis. Et post pauca. *Qui enim secundum carnem sunt; quæ carnis sunt sapiunt, qui verò secundum Spiritum sunt, quæ sunt Spiritus sentiunt; Nam prudentia carnis mors est, prudentia autem Spiritus vita & pax, quoniam sapientia carnis inimica est Deo, legi enim Dei non est subiecta, & infra v. 12. Ergo fratres debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus, si enim secundum carnem vixeritis moriemini, si autem Spiritu facta carnis mortificaveritis vivetis.* Fecisset sanè Lutherus juxta hoc ultimum Apostoli monitum, mortificasset ille Spiritu facta carnis, nunquam ad tam reprobum sensum de coelibe & castà Sacerdotum ac Monachorum vitâ reprobandâ delapsus fuisset.

Nec Spiritu facta carnis mortificavit.

Quæ itaque sententia fuerit S. Patris demutatione vitæ Monasticæ coelibus & castæ in vitam conjugalem, perpende Mayere? & intellige ex iis quæ in dictis epistolis aureo illo suo ore æque ac calamo vivis expressit characteribus. Eam hic brevitatis causâ non appono; non possum tamen non attingere ex posteriore epistola nonnulla, quæ huc plurimum faciunt; audias enim Lutherum aliosque Sacrilegos ejus exemplo Apostatas ita à S. Doctore compellari. *Quis non in te (Theodore dicam ego Luthere, &c.) jure miratus sit post repentinam illam mutationem, & rapidum ad meliora transcursum celestis jam verè anima cœlestes mores, epularum quidem tibi oblectatio omnis & luxus contemptui erat, despiciebatur superlex varia atq; speciosa, omnis inanium rerum jactura; ignorabatur totum illud externa atq; peregrina Philosophiæ studium: non diversis lectionibus sufficiebat dies, non perpetua orationi noctes. Exciderat paterna sensibus suis memoria dignitatis, divitias, oblivio profunda possederat, fraterna au-*

D. Chryſto-
 ſtomus re-
 darguit
 Theodorū
 Monachū
 lapſum ob
 deſertum
 caſtita-
 tis
 votum.

*tem genua complecti, & Sanctorum pedibus ad volvi omni no-
 bilitate ſublimiùs judicabas. Iſta demonem perculerunt, iſta
 illum ad certamen evocârunt. Et poſtea ſolvens obſectio-
 nes Theodori lapſi. Bonum quidem ait, nuptias & ipſe con-
 ſiteor, honorabiles inquit nuptiæ & cubile immaculatum, He-
 bræor. 13. 4. Fornicatores autem & adulteros judicat Deus,
 ſed te jam ſervare non convenit privilegia nuptiarum: An-
 gelorum enim ſocietati junctum ſemel, illam relinquere, &
 uxoris laqueis implicari, adulterii crimen incurrere eſt. Quam-
 vis frequenter hoc ipſum nuptias voces, ego tamen & adulterio
 illud tantò pejus affirmo, quantiò major & melior mortalibus
 Angelus: Neq̄, ullus tibi fortè perſuaserit dicens. Nihil de non
 accipienda uxore Dominus præcepit; nec me ignorare conſiteor
 quòd adulterium interdixit, non nuptias vetuit. Verùm in
 re adulterii nomen accipit, ſi volueris unquam, quod abſit nu-
 ptias cogitare; & quid nimirum ſi nuptiæ tales quibus offendi-
 tur Deus, adulterio comparentur & infra. Cùm hac ita ſint,
 ſtupere deſiſte, ſi nuptiæ pejores adulterio judicantur, quoties
 Chriſtus offenditur. Atq̄, ut illud repetam, quod in principio
 poſui epistolæ, ſi militiæ vincula non tenerent, quis tibi deſertio-
 nis crimen objiceret? Nunc autem in te nihil penitùs tui juris
 eſt, quippe qui tanto Imperatori militare cœpiſti: Nam ſi mu-
 lier proprii corporis non habet poteſtatem, ſed vir, multò magis
 hi, qui Chriſto potiùs quàm ſibi vivunt, conditionem corporis ſui
 habere non poſſunt. Agnoſcit hinc apertè S. Pater hominem
 per votum Caſtitaſis Deo dicatum non eſſe ſui juris, ſed
 ipſius Dei. Unde juxta Regulam Juris 51. Semel Deo di-
 catum non eſt ad uſus humanos ulterius transferendum, ac
 proinde iſ qui voto caſtitaſis Deo dicatus eſt, non poteſt
 ad profanas nuptias deſcendere, alioqui Dei judicium
 haud effugiet. Iſte (pergit S. Pater) qui nunc Theodore (Lu-
 there*

Obſtri-
 ctum voto
 caſtitaſis u-
 xoris laque-
 is implicari
 adulterii
 crimen eſt.
 Quin adul-
 terio maj9.

Qui Chri-
 ſto potiùs
 quàm ſibi
 vivunt con-
 ditionem
 ſui corporis
 habere non
 poſſunt.

there ceterique ejus a seclæ) contemnitur, ipse tunc sine dubio judicabit. Hoc præcipuè cogitemus, prospiciamus illum igneum fluvium, qui ante conspectum ipsius præcedet, & quod qui illis semel traditus fuerit flammis sperare non poterit requiem, sineq; pœnarum. Hucusq; aureum Os. Plura ne longus sim prætereo. Testatur ille quoque Tomo 5. Lib. 6. de Sacerdotio folio 221. Monachum sibi uni vacantem: *Neq; Liberos, neq; Uxorem, neq; aliud quidpiam id genus animo versare posse.*

Audisti Mayere sensum sententiamq; S. Patris de Cœlibatu & casta vita Sacerdotum & Monachorum; agnosce simul, neque in hoc puncto Chryostomum, Lutheranium, sed potiùs verè Romano Catholicum esse.

CONTROVERSIA IX.

De Purgatorio.

Appositè à Matrimonio Clericorum ad Purgatorium descendis Mayere? Nimirum fœdæ Lutheri aliorumq; ejus a seclæ libidinum maculæ ex purgatorio igne jure meritissimo indigerent, ni à justo æquè ac severo Judice æterno addictæ rogo, è Divi Chryostomi sensu immediatè adducto, sine requie, sineq; pœnarum gehenna, crementur flammis.

Ergone pro Purgatorii etiam expugnatione an expurgatione in subsidiù D. Chryost. trahere niteris? sed haud traxisti, incorruptus testis corrumpi sese nullis permittit

Mayero
infolenti
fcomate &
dicacitate
vocat Tri-
dentinos Pa-
tres calefa-
ctores.

artibus. Nam ut lingvæ tuæ intemperantiam præte-
ream, quâ more tuo sine fronte effutis, *Calefactores Tri-
dentinos purgatorium ignem non sine culinarum Monacha-
lium solatio accendere longa interposita parenthesi, addu-
ctis è quopiam Poëtastro aliquot Dystichis, quem ex illo-
rum numero fuisse apparet, quæis,*

Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.

Jacobus
Laurentius
in fabula
Papistica
fabularum
promus cō-
dus.

In quibus illud tibi argutum quod brutum, illud le-
pidum quod fœtidum, illud acuminosum, quod aculea-
tum: *Purgatorium verò ignem nunquam statuisse hunc
Episcopum inquis, prolixius ostendere possem, nî Jacobus Lau-
rentius in fabula Papistica infernali tripartita contra Bellarm.
& Clarissimus Vir D. Elias Vegelius adversus Leonem Allati-
um hanc operam jam occupassent, atq; adeò actum agere te nolle
fateris. Sed quidnam hi præstiterint, de quibus adeò glo-
riatur Mayerus, luce meridianâ clariùs patebit, cum ex S.
Patre pro Purgatorio Catholico testimonia manifesta in-
medium adduxero.*

1. Testimonium Tomo 2. hom. 32. in Matth. post
med. f. 122. Redarguit inprimis inutiles fletus, & nœnias
super defunctum fieri solitas, cum credatur quod vivat
post mortem, pro quo etiam orationes instituuntur. *Cur
post mortem tuorum pauperes convocas? Cur Presbyteros, ut
pro eo velint orare obsecras? Non ignoro te responsurum ut de-
functus requiem adipiscatur, ut propitium judicem inveniat.*
- Orationes
pro defun-
ctis fiunt, ut
defunctus
requiẽ adi-
piscatur.
- Ubi S. Pater orationem pro mortuis Presbyterorum,
convocationem pauperum in usu fuisse agnoscit, eo fine
fieri solitam, ut defunctus requiem adipiscatur æternam.
2. Testimonium Tom. 3. hom. 61. in Joan. post med.
m. f. 115. Iteratò ab inutili fletu super defunctum dehorta-
tur, & ad ea, quæ illi conferre possent, ut eleemosynæ, &
oblatio-

oblationes hortatur. Quod si peccator, & qui sæpè numero Deum offenderit moritur, is deflendus est, vel potius minimè cum nihil illi afferat utilitatis, sed ea facienda quæ ei aliquid conferre possint eleemosyna & oblationes. Et paulò post. Honor enim mortuo non fletus est, non ejulatus, sed hymni, & psalmi, & vita optima. Deinde subdit. Vis mortuum honorare? alià viâ aggrediendum est, fac eleemosynas. En hic S. Pater docet animas juvari post mortem eleemosynis & oblationibus.

3. Testimonium eodem Tomo hom. 21. in Acta post med f. 235. Est enim, est, si voluerimus illi (mortuo) leve facere supplicium, itaq; si preces pro illo faciamus continuas, si eleemosynam damus, et si ille indignus sit, Deus nobis placatior erit, si per Paulum alios servavit, & per alios aliis pepercit, quomodo non & propter nos istud ipsum faciet? ex illius opibus, ex tuis, unde volueris juva, instilla oleum, imò aquam, non potest suas eleemosynas sustentare, licet cognatorum. Non habet eas, quæ factæ sunt à se, tamen si factas prose. Ita cum fiducia tunc illum deprecabitur mulier pretium redemptionis pro illo deprensens, quò pluribus peccatis fuit obnoxius, hoc magis opus est illi, eleemosyna non propter hoc autem solum, sed quòd neq; equallem habet vim nunc, sed multò minorem. Non est autem par, quod quis ipse facit, & quod per alium facit: Itaq; cum minor sit ita multitudine maxima faciamus illam, non circa monumenta, non circa sepulchra occupati sumus. Assiste viduis, hæc erit Sepulchralis cura maxima, dic nomen, omnes pro illo jube supplicationes facere, & preces placabit hoc Deum, etiam si non ab ipso factum sit, sed propter illum, alius autor sit eleemosynæ, & hoc dogma est Divinæ misericordiæ. &c. Tandemq; addit: Multas nobis Deus dedit salutis vias, modò ne negligamus. Et paulò post. Non frustra oblationes pro defunctis fiunt, non frustra preces, non frustra eleemosynæ. Hæc omnia

Pro peccatore mortuo ea facienda, quæ ei aliquid conferre possunt ut eleemosynæ & oblationes.

Honor mortuo hymni, vita optima, eleemosyna.

Quò pluribus quis in vita peccatis obnoxius fuit hoc magis opus est illi post mortem eleemosynis.

Multas nobis Deus dedit salutis vias.

Oblationes & Sacrificia pro defunctis non frustra fiunt.

Spiritus

Spiritus disposuit volens, ut nos invicem juvemus. Vide enim utilitatem ille accipiet per te, & tu per illum contemnis opibus inductus ad faciendum aliquod generosum, & tu illi salutis, ipse verò tibi eleemosyna factus est autor. Ne dubita, quia erit aliquis fructus suavis. Non simpliciter Minister clamat pro his qui defuncti sunt in Christo, & pro his qui illorum memoriam faciunt ubi etiam expresse meminit Sacrificii pro defunctis. Quid dicis in manibus est hostia, & omnia preposita sunt, bene ordinata, adsunt Angeli, adsunt Archangeli, adest Filius DEI cum tanto horrore, adsunt omnes, adsunt illicitantes omnibus silentibus, & putas simpliciter hac fieri, &c. Absit sed hac omnia cum fide fiunt &c. dum mors illa perficitur, & horrendum Sacrificium, & ineffabilia Sacramenta &c. Tandem concludit Homiliam hisce verbis.

In Sa-
crificio me-
moria de-
functorum
& vivorum.

Hac scientes consideremus, quantas consolationes possemus mortuis, pro lacrymis, pro lamentis, pro monumentis prestare, nempe eleemosynas, preces, orationes, ut illi & nos assequamur promissa bona gratiâ & misericordiâ Unigeniti Filii, &c.

Non teme-
rè excogi-
tata sunt,
nec frustra
ea quæ fi-
unt pro de-
functis ut o-
rationes, e-
leemosynæ
oblationes,
atq; ipsum
Sacrificium
in illoq; me-
moria mor-
tuorum.

4. Testimonium Tom. 4. Homil. 41. in 1. ad Cor. post medium f. 275. *Si autem etiam peccator excessit, propterea etiam letari oportet, quod interscissa sunt peccata, & vitio non adjecit, & quo ad eius fieri potest ei succurrere non lacrymis, sed precibus, sed supplicationibus, & eleemosynis, & oblationibus. Non sunt enim hac temerè excogitata, neq; frustra eorum qui excesserunt in Divinis Mysteris meminimus, & pro ipsis accedimus rogantes Agnum propositum, qui mundi peccatum tollit, sed ut inde eis sit aliqua consolatio, neq;*
abs

abs re is qui astat Altari dum veneranda peraguntur My-
 steria, clamat pro omnibus qui in Christo dormierunt, & iis
 qui pro ipsis celebrant memorias. Nam si pro ipsis non fie-
 rent commemorationes, ne hæc quidem dicta essent. Non
 sunt enim res nostra ludi scenici (audiant id ii qui per con-
 temtum sacra Mystera vocant, ludum scenicum, thea-
 tricam pompam &c.) Absit! hæc enim fiunt ordinatione
 spiritus: His ergo opem feramus, & commemorationem eo-
 rum peragamus, idque probat exemplo Jobi. Si enim
 Jobi filios exprobat Patris Sacrificium Job 1. 5. quid dubitas,
 an nobis pro eis, qui excefferunt offerentibus, eis existat ali-
 qua consolatio? solet enim DEUS etiam aliis pro aliis gra-
 tificari. Et hoc ostendebat Paulus dicens I. Corinth. I. II.
 Ut ex multis personis ejus quæ in nobis est donationis, per
 multos gratia agantur pro nobis. Ne nos pigeat opem ferre
 iis, qui excefferunt, & pro eis offerre preces; est enim pro-
 positum orbis terra commune piaculum; Propterea a fidenter pro
 orbe terra tunc rogamus & cum martyribus eos vocamus,
 cum Sacerdotibus, cum Confessoribus. Etenim unum corpus
 omnes sumus, etiamsi sint membra membris splendidiora, &
 fieri potest ut veniam eis omni ex parte conciliemus à preci-
 bus, à donis quæ pro eis offeruntur ab iis, qui cum ipsis vo-
 cantur. Cur ergo doles, cur luges, & lamentaris, quan-
 do defuncto tanta potest conciliari venia.

Quid clariùs dici poterat pro Purgatorio, pro o-
 rationibus, Sacrificio, aliisque faciendis pro animabus
 eorum qui excefferunt.

5. Testimonium eod. Tom. hom. 3. in Ep. ad Philip. in mo-
 rali post med. f. 497. Et hic præclare disserit S. Doctor
 quo-

Hæc enim
 fiunt ordi-
 natione Spi-
 ritus.

Mos cōme-
 morationis
 Martyrum,
 Sacerdotū,
 Confessorū
 tum & de-
 functorum,
 & adhuc vi-
 ventium in
 Sacrificio.

Venia o-
 mni ex par-
 te concilia-
 ri potest de-
 functis pre-
 cibus, donis,
 oblationi-
 bus.

Quo modo quoque pacto juvari à nobis queant defuncti. *Hoc igitur (defunctis) lugeamus, opem pro viribus feramus, aliquid ipsis auxilium feramus, exiguum illud quidem, sed quod tamen auxiliari queat. Quomodo? quare ratione? cum ipsi preces fundentes, tum alios, ut pro ipsis fundant obsecrantes, ac pro ipsis perpetuo dantes eleemosynas pauperibus. Afferit hæc res aliquid solatii. Audi enim Deum ita dicentem. 4. Reg. 19. 34. Protegam urbem hanc propter me, & propter David servum meum. Si sola justi memoria tantum valuit, ubi opera præterea pro mortuo fiant, quid non poterunt? Et paulò post declarat id esse ab Apostolis constitutum, adedque Apostolicam traditionem, ut in sacrificio fiat memoria eorum, qui decesserunt.*

Non frustra hæc ab Apostolis sunt legibus constituta, ut in venerandis inquam atque horribilis Mysteriis memoria eorum fiat qui decesserunt. Noverunt hinc multum ad illos lucrificedere, multum utilitatis: Eo enim tempore quo populus universus staret manibus passis ac Cætus Sacerdotalis, & illud horrorem venerationis plenum incutiens sacrificium, quomodo Deum non placabimus pro istis orantes? atque id quidem de iis, qui infide decesserunt. Tum descendit ad Catechumenos. Catechumeni verò neque hæc dignantur consolatione, sed omni auxilio sunt destituti, uno quodam excepto. Quale verò hoc? licet pauperibus pro ipsis dare: atque hinc aliquid percipiunt refrigerationis: Vult enim DEUS nos nobis mutuum auxilium afferamus. Vides Mayere quomodo uno eodemque Testimonio D. Patris & orationes, ac sacrificia pro mortuis, ac ipsum Sacrificium Novi Testamenti comprobentur? simulque notandum nomen refrigerationis, quod mox Testim. 7. recurret.

6. Testimonium ex Liturgia seu Missa ejusdem S. Patris,

Patris, quæ duplex habetur Tom. 5. f. 544. & Tomo 6. f. 508, quod testimonium consentaneum est iis omnibus, quæ jam adducta, in priore quidem ait. *Memento Domine Spiritus sancti nostri Patris, & totius in Christo fraternitatis nostræ, & omnium, qui premigrarunt à vita, & Patrum, & fratrum nostrorum.* In altera verò & pro dormientibus in Christo, *memento Domine, ut bonus, servorum tuorum, & quicumque in vita deliquerunt ignosce, nemo enim sine peccato nisi tu Domine qui potes migrantibus dare quietem.*

Memoria
de functorū
in sacrificio
seu missa.

7. Testimonium Tomo 5, hom. 69. ad pop. Antioch. ante med. f. 174. Postquam Auditorem exhortatus fuisset, non esse inanem pro defunctis luctum & lacrymâ excitandas. Tradit tandem modum iuvandi eosdem. *Hos lugeamus, post hos pro viribus clamemus, excogitemus eis aliquid solatii, minimum quidem; clamemus tamen. Qualiter? & quonam modo? orantes & alios precantes, ut pro eis deprecantur, pro eis pauperibus largientes continuè. Habet hæc res aliquam consolationem, audi namque Deum dicentem (hic S. Pater repetit dicta alibi V. sup. Testimon. 5.) Protegam civitatem istam propter me & propter David servum meum: si iusti duntaxat memoria tantum potuit, cum & opera pro ipso fuerint, quantum valebit? Hic quoque declarat orationem & sacrificia pro mortuis esse Apostolicum sancitum. Non temerè ab Apostolis hæc sancita fuerunt, ut in tremendis Mysteriis defunctorum agatur commemoratio, sciunt enim illis inde multum contingere lucrum, utilitatem multam; cum enim totus constiterit populus, extensis manibus, Sacerdotalis plenitudo & tremendum proponitur sacrificium, quomodo Deum non exorabimus, pro his deprecantes, sed hoc quidem de his qui cum fide demigrarunt. Deinde ait de catechumenis, quod omni sunt tali suffragio privati,*

Qualiter
defuncti ju-
vandi?

In tremē-
dis Mysteri-
is sacrificii
pro defun-
ctis orare
Apostolica
sunt sancita.

Catechumeni de-
functi ju-
vabantur e-
leemosynis.

T nec

Refrige-
ratio de
functis præ-
Ratur.

nec enim pro iis Sacrificia fiebant, sed solum dabantur eleemosynæ pauperibus, & ex hoc eis præstari aliquid refrigerationis. Nota iteratò nomen refrigerationis: quo aperte præsupponit post hanc vitam dari ignem aliquem purgatorii, siquidem ait dari refrigerationem, refrigeratio enim præsupponit utique calorem atque adeò ignem. Hujus verò quòd pro mortuis oremus causam dat, vult namq̃ DEUS nos alterum alteri prodesse, idque confirmat à pari. Nam quare pro pace mundi à q̃ tranquillitate nos jus sit orare? quare pro omnibus hominibus, cum hic ubiq̃ sint latrones, & fures, & Sacrilegi, & infinitis pleni facinoribus, & tamen pro omnibus precamur, forsitan aliqua fiet eorum mutatio, sicut itaq̃ pro viventibus precamur, qui nihil à mortuis differunt, ita pro iis quoq̃ licet orare. Idq̃ insuper confirmat exemplo Jobi, Job pro filiis hostias offerebat, & eos à peccatis absolvebat, ne fortè cogitasset aliquid in corde suo, ita de filiis curam gessit.

Ritus se-
peliendi mor-
tuo: cum
lampadibus
ardentibus
& cantu an-
tiquo.

8. Testimonium sit Tomo eodem hom. 70. f. 175, cujus ipse titulus loquitur dari post hanc vitam purgatorium siquidem ait: *Quod pro defunctis lugendum non est, sed orandum.* In hac homilia etiam meminit Ritus pervetusti, sepeliendi mortuos cum lampadibus ardentibus, cantuq̃ ac hymnis & psalmodiis.

9. Testimonium sit Tomo. 5. lib. 6. de Sacerdotio f. 221. post initium. Eum enim inquit: qui pro civitate? imò verò pro universo terrarum orbe Legatus intercedit, deprecatorq̃ est apud DEUM, ut hominum omnium peccatis fiat propitius, non viventium solum, sed etiam defunctorum, qualem quæso esse oportet?

Vides jam Mayere quàm manifestè S. hic Episcopus cum Ecclesia Catholica purgatorium admittat, non verò cum tua confessione rejiciat. Neq̃;

Neque mihi obicias Sanctum Patrem non meminisse ignis, neque uti nomine purgatorii, nec loqui de tertio aliquo loco præter cælum & terram. Etenim sic sanè non esse usum his vocibus purgatorium, ignis, &c. (quanquam Centuriatores in 4. seculo ex Chrysof. lymbum Patrum subterraneum esse locum innuunt, qui utique est tertius locus, & quasi intermedius, & diversus à cælo & inferno) Nihilominus tamen non est dubitandum S. Patrem credidisse dari purgatorium, seu locum aliquem tertium diversum à cælo & inferno, in quo animæ quæ pro peccatis suis pœnaque quam pro iis merita sunt in hac vita non satisfecerunt, à Divina Justitia ad præfixum ab eadem tempus detinentur, donec ex integro expurgatæ & prorsus immaculatæ reddatæ, dignæ sint ingredi Regnum Cælorum. *Nihil enim coinquinatum intrabit in regnum cælorum.* Apocal. 21. 27. Hoc inquam eum credidisse manifestè colligitur tum quia expressè utitur hoc nomine consolationis, & solatii, imò & refrigerationis post hanc vitam, quam animabus defunctis præstant suffragia vivorum per sacrificia, oblationes, eleemosynas, orationes, ut vidimus allegatis testimoniis præcipuè septimo. Tum quia ipsa ratio dicit, quòd scilicet, si S. Doctor docet pro mortuis esse orandum, si docet mortuis prodesse, juvari que eos orationibus, eleemosynis, oblationibus, sacrificiis; si docet hæc in quæ omnia eis adferre aliquid consolationis, refrigerationis & lenitæ & credit profectò eos non esse adhuc in cælo, quia nemo beatorum in cælo hisce eget; sed neque in inferno, quia ibi nihil talia profunt, ex inferno enim nulla est redemptio. Ergò manifestè & necessariò consequitur S. Doctorem sensisse & credidisse tales mortuos esse in aliquo tertio diversoque ab illis duobus loco: & quia docet eos juvari orationibus,

Diluite
objectio
quòd S. Pa-
ter non sit
usus voce
Purgatorii
vel ignis.

bus, sacrificiis, ceterisque, hæcque illis esse solatio & refrigerationi, necessario etiam consequitur eum credidisse, aliquas poenas & supplicia à Divina justitia sibi inflictas sustinere pro peccatis, quibus animæ quodammodo purgentur, emundentur, emendenturque ac reddantur expurgatæ, & velut aurum per ignem probatæ, *fiantque tandem salva, sic tamen quasi per ignem*, ut ait Apostolus I. Cor. 3. 15. Siquidem ut dixi *nihil coinquinatum intrabit in Regnum cælorum*. Tum denique quia de hoc purgatorii igne apercius loquuntur alii SS. Patres, ut Augustinus, Origenes, Basilus, Ambrosius, ceterique quos videre est apud Bellarm. Coccium in thesauro Catholico, Gualterium in tabula Chronographica, aliosque quorum SS. PP. aliqui fuere coætanei, alii verò S. Chryostomum præcesserunt ætate, ut non dubitandum sit quin cum eisdem & ipse senserit etsi non fuerit usus hac voce *purgatorius ignis*: Etenim similes voces quæ in Scriptura claris disertisque verbis haud leguntur, successivè inventæ & substitutæ sunt rebus, quæ credebantur simpliciter à fidelibus in Ecclesia; hæresibus præsertim novis exorientibus, ut patet de voce *Trinitas, Persona, Omousios, seu consubstantialis*: cum itaque primus Aërius Arianus, qui vixit circa annum 350. docuerit viventium sacrificia, orationes, & jejunia defunctis nihil prodesse, ut testatur Epiph. August. Isid. Damasc. Deinde verò circa annum 600. Armenii quoque negaverint purgatorium, ut testatur Guido de Armeniis, non est mirum Ecclesiam tum temporis opponendo sese fervori hæreticæ contradictionis frequentius usurpare cœpisse nomen purgatorii.

Concludis ad extremum Mayere hanc Controversiam agnatà tibi cavillandi, sugillandi, ac proscindendi Pistas,

Novis in
Ecclesia
exorienti-
bus hæresi-
bus novæ
voces intro-
ductæ.

pistas, seu Catholicos immoderantiâ ; adducisq̄ue pro colophone Cardin. Bellarm. effatum de Purgatorio Lib. 1. c. 15. tibi p. 404. quòd scilicet, *qui non credit Purgatorium esse, ad illud nunquam sit per venturus, sed in gehenna sempiterno incendio sit cruciandus.* Verùm hæc verba haud reperiuntur cap. 15. nam illo libro non habet tot capita, sed undecim duntaxat, & quidem capite undecimo ibidè reperiuntur. Nihilominus hæc sententia Bellarmini vel ideò firma & inconcussa manet, quia nec à te Mayere, nec ab Amésio Calviniano, in Bellarmino enervato, nec à quoquam alio solidis argumentis non dico eversa, sed nequicquam labefactata : Stat enim firmum atq̄ue inconcussum : Quod is qui non credit quod DEUS revelavit, credendumq̄ue omnibus per Ecclesiam Catholicam proposuit, salvus esse non possit : Hæc enim sunt duo fidei orthodoxæ principia, hæc firmamenta salutis : Atqui qui non credit purgatorium esse, non credit id quod Deus revelavit, atq̄ue per Ecclesiam Catholicam credendum omnibus proposuit. Ergò qui non credit Purgatorium esse salvus esse non potest. Recta igitur est sequela Bellarmini : *Quod qui non credit purgatorium esse, ad illud nunquam est per venturus, sed in gehenna sempiterno incendio cruciandus* : Etenim quòd Purgatorium sit, DEUM revelasse, & per Ecclesiam Catholicam credendum omnibus propositum esse, à Bellarmino solidis nec à quoquam solutis, solvendisve argumentis est demonstratum

Bellarmini
dictum de
Purgatorio,
firmatum.

CON

CONTROVERSIA X.

De Sanctorum in Cœlis Honore & Invocatione.

§. I.

Diluuntur Argumenta Mayeri.

Hanc tu Mayere controversiam imperito, an impudente ore & oratione vocitas *Hagiolatriam ex Tripode Tridentino Apolline loxio prodire*. Quasi à te primum Ecclesia Catholica docenda foret, distinguere inter Latrariam & duliam, neque illam distinctionem cum Augustino super Genes. 61. dudum posteris tenendam tradidisset: Nesciatque proinde illam soli Deo, hanc ejus servis & amicis in gloria cœlesti cum illo regnantibus tribuendam esse. Promittis itaque te *de meliore metallo vocem Chrysoſtomianam* oppositurum Tridentino tripodi. Videamus an promissi fidem facias.

1. Locus est quem citas ex Tomo 1. in pl. 4. Quo in loco maximam vim ponis in illis verbis S. Doctoris, quibus ait: *Tunc maximè te (Deus) audiet quando neminem rogaveris, &c.*

Sed locus hic contra nos nihil omninò facit, nam in primis Doctrina nostra in Concilio Trident. declarata, *sess. 25. est per expressum. Hæc 1. Sanctos unà cum Christo regnantes orationes suas pro hominibus Deo offerre. 2. Bonum atq. utile esse suppliciter eos invocare ob beneficia impetranda à Deo.* Toto autem hoc textu à te citato S. Doctor nequidem meminit Sanctorum in Cœlo cum Christo regnantium, multò minùs quidpiam contra eorundem pro

Quænam
sit doctrina
Conc. Tri-
dent. de
cultu & in-
vocatione
Sanctorum
explicatur.

pro hominibus orationes in cœlo agit , aut quòd haud sic bonum ac utile eos suppliciter invocare &c.

Deinde perspicienda est intentio S. Doctoris allegato loco loquentis. Est autem hæc. Exponens S. Pater Auditori illa psalmi verba: *Cum invocarem exaudivit me DEUS*, ad attentam, sedulam & ferventem orationem & preces Auditorem aureâ suâ, quâ pollebat, facundiâ hortatur, ostenditque quàm facilis sit in exorando Deus, qui nullum à se rejicit, qui non quarit lingua elegantiam, nec verborum compositionem, sed anima pulchritudinem &c. Videas ait, *quanta facilitas &c.* Sumptoque argumento à contrario ostendit, non ita se habere homines, apud quos & dicendi facultas requiritur, nec facilis accessus habetur. Hic autem inquit, *solâ sobriâ & vigili mente opus est, Deus nobis semper propè est*, atque ideò semper & ubique cum illo loqui possumus. *Ut non opus sit*, ait, *janitoribus, qui te introducant, non dispensatoribus, non procuratoribus &c.* Sed quando ipse per te ipsum accesseris, tunc, ait, *maximè te audiet, tunc quando neminem rogaveris.* Exaggerat verò S. Doctor Auditori eam rem ideò, ut nullum illi excusationis in ferventi & continua oratione ad Deum relinquat locum: quod etiam ex sequentibus colligitur.

Patet itaque quòd nihil hic agat de SSm in cœlis oratione, sed potiùs de precibus justorum hujus vitæ solùm, neque enim rectè ex illis præcipuè verbis, *tunc maximè te audiet, quando neminem rogaveris* inferas, Ergò Sanctorum in cœlis oratio non est invocanda; aliàs posset etiam quispiam ex ejusdem verbis, quibus dicit, *si vel in corde locutus fueris, & eum ut oportet vocaveris, vel tunc quoq; facile annuit* inferre, quòd oratio externa vocalis non sit necessaria, sed sufficiat interna corde Dei invocatio.

Denique

Quàm facilis Deus in audiendis nostris orationibus.

Deniq; quòd hoc loco S. Pater minimè intendat invocationi Sanctorum contravenire, eamq; tollere patebit ex ejusdem pro invocatione Sanctorum testimoniis pluribus infra allegandis, aliàs sibi ipsi cocontradiceret, quod quis de aureo illo Ore dicat?

2. Locus contra Invocationem SS. quem Mayerus adfert, est Tomo 2. hom. 17. ex variis in Matth. locis de Chananaea muliere differens ait; *Dic mihi mulier quem admodum ausa es, cum suis peccatrix & iniqua accedere ad Dominum? Ego inquit novi quid agam? vide prudentiam mulieris, non rogat Jacobum, non obsecrat Joannem, neq; pergit ad Petrum, non intendit Apostolorum chorum, non quasi sit mediatorum &c.* Sed neque hoc loco m. f. 488. Mayerus

Chananaea
mulier ex-
auditur à
Christo Do-
mino sine
Mediatore
aliquo Apo-
stolorum.

quidquam proficis: Etenim estne in dicta S. Patris sententia vel verbulum de Sanctorum in coelis cum Christo regnantium oratione? Nonne Jacobus, nonne Petrus, & ceteri Apostoli & pro tunc cum Chananaea accessit, erant viatores in terris, non in coelis comprehensores? Nos autem quærimus an Sancti in coelis DEum videntes invocandi? Demus Chananaeam mulierem non rogasse Jacobum non obsecrasse Joannem, Ergone rejecta invocatio Sanctorum? Ergo non sunt invocandi Sancti? Si hæc sequela apud te Mayere est bona, igitur & hæc bona sit necesse, Joan. 12. 20. & sequent. *Erant quidam Gentiles ex his qui ascenderunt ut orarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad Philippum, & rogabant eum dicentes: Domine volumus Jesum videre: venit Philippus & dicit Andrea, Andreas rursum & Philippus dixerunt Jesu, Jesus autem respondit eis dicens, venit hora ut clarificetur filius hominis &c.* Ergo Sancti sunt invocandi: quid enim est invocare Sanctum quàm rogare? Gentiles autem rogârunt Philip-
pum,

Gentiles
ut videant
Jesum, u-
runtur me-
diatore Phi-
lippo Jo. 12.

pum, hic Andream, uterque JESUM, JESUS autem exaudivit eorum petitionem. Vides Mayere quàm vana & aurâ leviora sint tua argumenta ?

3. Locus quem contra invocationem SS. citas est Tom. 4. hom. de profectu Evang. ubi ait, *Non opus est tibi Patronis apud DEUM, neq; multo discursu, ut blandiare aliis: sed licet solus sis, patronoq; careas, & per te ipsum DEUM preceris, omnino tamen voti compos eris, neq; tam facile annuit DEUS, cum alii pro nobis orant, ut cum ipsimet oramus, etiamse plurimis pleni sumus malis.*

Neq; hic locus pro Mayo contra nos militat, nam neque hic fit ulla mentio orationis Sanctorum in cœlo cum Christo regnantium, sed solùm de precibus justorum in hac vita. Deinde legenti locum illum m. f. 538. patebit S. Patrem hic ut & primo & secundo loco, hortari Auditorem ad sedulam & frequentem orationem: ait enim paulò antè *semper enim orandum est, & in afflictione, & in prosperitate, & tam ei qui in tribulatione, quàm qui in bono post pauca, exauditus es, gratias age quòd exauditus es, non es exauditus persevera ut exaudiaris &c.* Ex consequentibus deniq; manifestè patet, quòd S. Pater loquatur de precibus hominum hujus vitæ; adducens enim exemplum Chananæ mulieris Matth. 15. clamantis post JESUM ait, *quòd Apostolos pro illa orantes repulerit, illius autem vocem exaudierit.* Neque verò inde liceat argumentari Christus D. repulit Apostolos deprecantes pro Chananæa, ergò rejecit invocationem SS. quia etiam ex exemplo supra citato Joan. 12. de Gentibus & Philippo & Andrea argumentabitur quis, Christus D. non rejecit Philippum, & Andream pro Gentibus deprecantes, Ergò non rejecit invocationem Sanctorum.

Oratio cō-
tinua, com-
mendatur,

Sancto-
rum in hac
vita preces
nobis pro-
sunt, cum
& nos ciscē
coopera-
mur.

Verūm enim verò ut manifestiùs mens S. Patris uni-
cuique cordato & veritatem amanti pateat, explicet se-
metipsum; Adduco igitur egregium testimonium ex
Tomo 4. hom. 1. ad Thess. f. 576. ex quo manifestè consta-
bit quòd non absolutè & simpliciter rejiciat preces San-
ctorum & Justorum pro aliis; ait itaque loquens de pre-
cibus Sanctorum in hac vita, de qualibus & in allegatis tri-
bus locis à Mayo loquitur; *Bonam est frui SS. precibus,*
sed cum ipsi quoq; fuerimus intenti operi, ne te eò redigas, ut opus
habeas; Nec ego quidem hoc volo, sed opus semper habemus si
sapiamus. Paulus non dicebat quid mihi opus est precibus, eti-
amsi qui precabantur non erant eo digni, imò verò ne pares qui-
dem: & tu dicis quid mihi opus est precibus? Petrus non dixit
quid mihi opus est precibus, oratio enim inquit fiebat, sine inter-
missione ab Ecclesia ad Deum pro eo. Act. 12. Et tu dicis quid
mihì opus est precibus? Propterea tibi opus est, quoniam existimas
te opus non habere? etiamsi fueris sicut Paulus, opus habes pre-
cibus, Ne te extollas; ne reddaris humilis: Sed ut dixi si si-
mus quidem intenti operi, ipsi efficiunt, & qua sunt ab ipsis pro
nobis preces. (En efficaciam Sanctis illorumque precibus
tribuit) Audi Paulum dicentem Act. 12. Phil. 1. Scio enim
quod hoc mihi proveniet ad salutem per vestram orationem &
subministrationem Spiritus Jesu Christi, & rursus adjuvanti-
bus & vobis in oratione pro nobis ut ex multis personis ejus, qua
in nobis est donationis per multos gratia agantur pro nobis.
Cor. 1. Et tu dicis, quid opus est oratione? Sin autem simus
pigri, nemo nobis prodesse poterit. Quid profuit Jeremias Ju-
dais, non ter ad Deum accessit, & ter audivit? non preceris nec
roges pro populo isto quoniam non te exaudiam. Quid Sauli
profuit Samuel? non eum luxit ad extremum diem, non so-
lùm pro eo oravit 1. Reg. 15. Quid profuit Israelitis? nonne
dicebat

dicebat absit ut precem intermittens orare pro vobis. Non omnes perierunt? nihil profunt inquis preces? Imò verò valdè profunt, sed quando nos quoq; aliquid agimus. Nam simul agunt preces & opem ferunt, simul autem agit quispiam & opem fert, ei qui ipse operatur. Sin autem maneat piger & otiosus, ex eis non magnam accipies utilitatem. Et paulò post. Vis scire quantum profint preces? Audi Cornelium, Tabitham, Act. 9. Audi etiam Jacob. dicentem Labano. Nisi timor Patris mei esset mihi, vacuum me dimisisses Gen. 3. Audi autem Deum quoq; rursus dicentem: Protegam hanc Civitatem propter me & propter David servum meum 4. Reg. 19. Sed quando? tempore Ezechie qui erat iustus. Ostendit deinde fusè quòd quando peccata hominum prævalent, Deus Justorum preces non exaudiat, idq; probat illo Ezech. 19. Si stent Noe & Job, & Daniel non eripient filios suos & filias, & rursus, si steterit Moyses & Samuel Jer. 15. Tandemque concludit: Cum hac ergò sciamus, neq; preces Sanctorum contemnamus, neq; totum in eas coniciamus, tum ne pigri simus, & socordes, & temerè insidius circumveniamur, tum ne à magno lucro excidamus, sed hortemur ad orandum, & ad manus pro nobis porrigendas, & ipsi virtutem sectemur, ut bona possimus assequi promissa iis, qui ipsum diligunt gratià & benignitate Domini Nostri Jesu Christi. Hoc ipsum clariùs patet ex Tomo 2. hom. 5. in Matth. 2. m. f. 23. ubi postquam eadem exempla, quæ loco immediatè citato præmissa, adduxisset, de Ezech. Jerem. Samuele, ait, Non igitur oscitantes & desides ex aliorum meritis pendeamus. Habent enim vim pro nobis, & quidem maximam orationes supplicationesq; SS. sed tunc profectò cum nos id ipsum per pœnitentiam postulamus, & ad studia meliora confugimus, & infra, Et hac dicimus, non ut supplicandum Sanctis esse

Justorum
preces à Deo
aliquando
non exau-
diuntur eò
quòd pec-
cata præva-
lent aliorù.

Habèt vim
maximam
orationes
SS. sed cum
id ipsù per
pœnitentiã
postulam⁹.

ne gemus, sed ne nosmetipsos in otium ac desidiam resolvamus, & dormientes ipsi aliis tantummodo nostra curanda mandemus, Similia habet Tomo i. in Pl. 48. f. 369.

Ex his igitur patet S. Patrem nequaquam citatis à Mayo-
ro locis, reprobasse orationes Sanctorum in coelis, quia
nihil de his hic & nunc agit, sed de orationibus in terris
existentium justorum, quod quidem sine his absolute
possimus nostras preces Deo offerre, nihilominus neq;
has contemnendas esse, *multum enim nobis prosunt, si & ipsi
non fuerimus pigri, sed operi intenti.*

Cadis igitur causam tuam Mayere; neque enim id de-
monstrasti, quod promisisti, monetam D. Chrysoſtomi
auream falsificasti, quia tinnitum æreum, non auream
Chrysoſtomi vocem resonantem tuum dedit metallum.
Audi jam de meliore metallo, quia veram verè aurei no-
stri Doctoris vocem de honore & invocatione Sancto-
rum in coelis; hancque orthodoxæ doctrinæ consonam
ingenuè proba.

§ II.

*Adferuntur Testimonia S. Doctoris pro Honore &
Invocatione Sanctorum.*

In Missæ
Sacrificio
olim usita-
tam memoria
& Invoca-
tio Sancto-
rum præci-
piunt Sanctis-
simæ Do-
minæ no-
stræ semper
Virg. Ma-
riæ.

1. Testimonium sit ex ejus Liturgia seu Missa quæ
habetur Tomo 5. m. f. 544. Hic in pr. non longè ab initio
Sacerdotem sic orantem repræsentat, *In honorem & me-
moriæ super benedicta gloriosa Domina nostra Deipara &
semper Virginis MARIE cujus deprecationibus suscipe Domine
hoc sacrificium in supercæleste altare tuum.* Post interje-
ctis aliis Diaconum sic orantem, *Sanctissima, intemerata,
super benedicta Domina nostra Deipara, & semper Virginis
Mariæ cum omnibus Sanctis memoriæ celebrando, nosmet-
ipsos*

ipso, & ad invicem, & omnem vitam nostram Christo DEO commendemus. Et inferius Sacerdotem benedictionem populis sic impertientem. DEUS per intercessionem Sancti gloriosi Apostoli & Evangelista (hujus) det tibi verbum ad evangelizandum eum, qui evangelizatur virtute multa. Postmodum verò Diaconum dicentem Angelum pacis fidelem ducem, custodem animarum & corporum nostrorum à Domino postulemus. Deinde Sacerdotem his verbis utentem multis interpositis S. Joannis Propheta Præcursoris & Baptiste, Sanctorum & nominatissimorum Apostolorum, & Sancti hujus cuius memoriam agimus, & omnium Sanctorum tuorum supplicationibus visita nos DEUS. Et propè finem eidem Sacerdoti hanc attribuit gratiarum actionem erga DEUM. Gratias tibi agimus clementissime Dominator, Benefactor animarum nostrarum, quoniam & presenti hac die cælestibus & immortalibus Mysteriis nos dignos fecisti. Tu dirige viam nostram, corrobora nos in timore tuo omnes, tue re vitam nostram, gressus nostros firma orationibus & supplicationibus gloriosa DEI Genitricis & semper Virginis MARIÆ atq; omnium Sanctorum tuorum. Similia habentur & in altera Missa quæ habetur Tomo 6. m. f. 508.

2. Testimonium ex Tomo 1. sermone de Genesi & interdictione Arboris ad Adam f. 210. ante finem. *Mors per Adam, vita per Christum, Evam serpens seduxit, Maria Gabrieli consensit, sed seductio Hevæ attulit mortem, consensus Mariæ peperit à seculo Salvatorem? Restauratur per Mariam quod per Evam perierat, redditur per MARIAM vita quæ per Evam fuerat interempta. Quanta hæc encomia, quantæ panegyres datæ à S. Patre B. V. Mariæ, quid autem hæ ipsæ designant aliud, quàm honorem & cultum singularem Sanctissimæ Dei Parentis.*

Per B. Virg. Mariam restauratur quod per Evam perierat.

Huc

Huc revoco ea quæ ſuperius Controverſiâ 3. attu-
 li ab eodem S. Patre in laudem ejusdem nunquam ſatis
 laudabilis Matris DEI ex Tomo 2. incap. Matth. 1. hom. 4.
 f. 17. Item f. 308. Item Tomo 1. hom. in Pf. 44. f. 356. Item
 Tomo 5. Orat. 1. in Annunt. f. 909. Item in Liturgia ſacra
 Tomo 2. f. 545. ſæpius eandem invocat. *Defende inquit,
 ſerva, miſerere, cultodinos DEus gratiâ tuâ, & Sanctiſſima
 & incontaminata, ſuper omnes benediſta glorioſa Domina
 noſtra Deipara & ſemper Virginis MARIÆ cum omnibus San-
 ctis memoriam agentes &c.* Huc ſpectat ejusdem oratio
 ibidem citata ad SS. Dei Parentem. *Ave igitur Mater, cæ-
 lum, puella, Virgo, thronus Eccleſiæ noſtra, decus, gloria, &
 firmamentum aſſiduè pro nobis precare JEſum Filium tuum
 & Dominum noſtrum, ut per te miſericordiam invenire in
 die Judicii, & qua reſoſita ſunt iis qui diligunt DEum bona
 conſequi poſſimus.*

Oratio S.
 Chryſoſto-
 mi ad B. V.
 M.

3. Teſtimonium Tom. 3. oratione de B. Philogo-
 nio f. 387. initio. *Etenim ſi qui Patri Matrive maledixit
 morte moritur; Profectò clarum eſt eum, qui benedixerit il-
 lis vitæ præmia recepturum, & ſi iis qui juxta naturam pa-
 rentes ſunt, tantam debemus præſtare benevolentiam, multò
 magis id præſtandum iis, qui juxta Spiritum ſunt parentes;
 Potiſſimum verò quum vitâ defunctos, noſtra laudatio nihi-
 lo reddat illos glorioſiores, nos verò congregatos, tum qui lo-
 quimur, tum qui audimus reddat meliores: Nam ille quidem
 ſubvectus in cælum, haud quaquam egere poteſt humanis lau-
 dibus, ad feliciorem, magisq; duraturam quietem proſectus.
 Ceterum nos qui hætenus hic verſamur, multa q; opus habe-
 mus exhortatione, illius egemus encomiis, quo videlicet ad ejus
 imitationem excitemur. Quapropter ſapiens quidam hor-
 tatur dicens, memoria juſti cum laudibus, Prov. 10. 7. Non
 quaſi*

Sancti vitâ
 functi tan-
 quam no-
 ſtri paren-
 tes in Spiri-
 tu honorân-
 di.

quasi illi qui decesserunt, sed ii potius, qui res eorum gestas laudibus vehunt maximam inde percipiunt utilitatem. Quoniam igitur hæc ex re tantum nobis lucrum obvenit obtemperemus neq; recusemus.

4. Testimonium Tom. 6. homil. de S. Pelagia V. & M. f. 109. post medium. *Quam ob rem precor vos & hortor, ut semper Sanctam hanc Virginem in memoria & mente habeatis, neq; solemnitatem hanc celebrem dedecoretis, non deniq; fiduciam nostram ex hoc die festo ad nos proficiscentem imminuatis. Etenim non temerè cum Gracis differentes, hujus diei festi celebritate gloriamur, eamq; objicientes erubescere illos facimus, quum dicimus, quemadmodum urbem integram ac totam, tantumq; populum puella una mortua singulis annis ad se attrahit, idq; post tam multos annos, neq; tempus ullum honoris hujus seriem interruptit, & paulò post, Honorasti Martyrem presentiã tuã, eandem illam & proximorum tuorum emendatione honora. Tandẽ concludẽs ait. Ita enim & hujus diei festi gustum maximum percipiemus, & Sanctam Martyrem ad majorem benevolentiam provocabimus, vero honore illam prosequentes. Quã majorem etiam voluptatem capiet, si fructum aliquem & utilitatem animas juvantem adepti redierimus, quã si huc venerimus, & postea tumultuati simus. Faxit DEUS hujus Sancta Virginis, & eorum qui similiter certaverunt, orationibus ac precibus, ut & hæc, & alia, quæ dicta sunt diligenter memoriã teneatis, & ut ad opus ipsam omnia conferentes, in omnibus ad finem usq; DEO ipsi grati simus. En hic S. Pater apertè meminit orationum & precum S. Pelagiæ & aliorum qui similiter certaverunt.*

Hortatur
S. Pater ad
cultum S.
Pelagiæ V.
& M.

Optat idẽ
ut orationi-
bus & pre-
cibus S. Pe-
lagiæ Au-
ditor ab eo
dicta dili-
genter me-
moriã te-
neat.

5. Testimonium Tom. 5. de Providentia Dei orat. 2. ad fin. f. 269. apertè ait sanctos amicos Dei, majorem precandi

Sanctorum eandi libertatem habere apud Deum. Precibus verò in-
 Amicorum quit *Sanctorum amicorum Dei quorum precandi libertas*
 Dei precan multò plus habet (ſeu ut in aliis edit. legitur) valet quàm
 di major a. *ſermones noſtri, fiat, ut omnes nos, ac quicumq; ad plenitudi-*
 pud Deum *nem Eccleſia pertinent, his liberati malis pro tribunali Chri-*
 libertas. *ſti cum libera ſecuritate ſtemus cui ſit gloria. Amen.*

6. Teſtimonium Tom. 6. Homil. de S. Martyre Bar-
 SS. Marty- laam f. 171. *Ne oro obteſtorq; vos, ne ſalutem noſtram ita*
 rum memo *negligamus, ſed mentibus noſtris omnes Martyres conditos te-*
 ria haben- *neamus, unà cum ſartaginibus, unà cum lebetibus, unà cum*
 da. *aliis ſuppliciis, & quemadmodum pictores imaginem ſepè fu-*
mo ac fuligine, longoq; tempore inobſcuratam detergunt ac
mundant, ſic tu Sanctorum Martyrum utere memorià dile-
ctiſſime, quum obrepentes ſeculares cura tuam mentem inob-
ſcurarint, eam per Martyrum memoriã deterge. Paucis
verò interjectis imitationem cum veneratione piaque re-
 Imitandi cordatione copulari vult, dum ait: *Ita ſanctos illos imi-*
 & honori- *temur, ita fortes bellatores, coronatos Athletas, DEI amicos*
 bus profe- *honoribus proſequamur, & cum eandem per viam cum illis in-*
 quendi. *ceſſerimus, eaſdem cum illis coronas conſequemur.*

7. Teſtimonium Tom. 5. de incomprehenſibili Dei
 In Sacrifi- natura f. 467. prope finem, ubi poſtquam populum ad-
 cio Miſſæ hortatus fuiſſet, ut aſſiduus ſit in ſacrificio Miſſæ ob ef-
 SS. Angeli ficaciam communis orationis, graphicè deſcribit, quo-
 Domino modo S. Angeli & Archangeli pro nobis apud DEUM o-
 genua fle- rent. *Tempore illo mi frater cariſſime non ſolum homines*
 ctunt & Ar- *clamorem illum horribilem reddunt, ſed etiam Angeli Domino*
 changeli *genu ſectunt, & Archangeli rogant. Habent ſibi tempus id*
 rogant pro *idoneum, habent ſacram illam oblationem in favore. Itaq; ut*
 nobis. *homines ramos olearum gerentes, movere Reges conſueverunt,*
eoq; arboris genere miſericordiam commemorant & humani-
tatem,

eatem, sic Angeli tunc pro ramis oleagenis Corpus D. ipsum pro-
tendentes rogant pro genere humano, quasi dicant: Pro his
Domine rogamus, quos tu adeò dilexisti, ut pro eorum salute
mortem obires, animam in cruce efflares, pro his supplicamus,
pro quibus corpus hoc immolasti, &c.

8. TESTIMONIUM Tomo 3, sermone in Juven-
tium & Maximum Martyres post initium f. 390. De Mar-
tyribus inquam qui semper in eodem manent vigore, semper in
eodem juventutis flore sunt, semper sua gloria fulgorem emit-
tunt, & radios, quod scientes non aliter priscos, aliter recentio-
res colitis sanctos, sed eadem alacritate, eodem amore, eodem
affectu colitis omnes & commendatis. Non enim exploratis
tempus, sed exquiritis animi fortitudinem, pietatem, fidem in-
victam, zelum incitatum ac fervidum, & eas virtutes, quas
præferunt Sancti, ob quorum honorem hodie convenimus. Et
in fine ait: Ideò sæpe eos invisamus, capsulam attingamus, ma-
gnamque fide reliquias eorum complectamur, ut inde benedictio-
nem aliquam assequamur. Etenim sicut milites vulnera, qua
in præliis sibi inflicta Regi monstrantes fidenter loquuntur, ita
& illi in manibus abssecta capita gestantes & in medium affe-
rentes, quodcumque voluerint apud Regem Cælorum impetrare
possunt. Et quàm apertè hic S. Pater meminit, & cultus
honorisque Sanctorum & venerationis reliquiarum eo-
rundem, & tandem Orationis in cœlis pro nobis.

Eodem af-
fectu co-
luntur San-
cti tam Pri-
sci quàm
recentio-
res.

SS. abssecta
capita in
manibus
gestantes
quodcumque
voluerint
apud Regem
cælorum
impetrare
possunt.

9. TESTIMONIUM Tomo 5. in S. Martyrem Igna-
tium Antioch. Archiepisc. Romam abductum &c. in fine
f. 689. Cum omni gaudio atque lætitia sacrum hunc locum fre-
quentem, ut contubernii mensamque cœlestis participes cum San-
ctis fieri valeamus, precibus ipsorum Sanctorum, & gratiam, ac
benignitate Domini nostri Iesu Christi.

Precibus
Sanctorum
& gratiam
Domini no-
stri JESU
Christi im-
petratio.

En quomodo hic hortatur ad colendum Sanctos frequentatione locorum illis sacrorum, & precum Sanctorum pro nobis meminit. Plura hic ex eodem S. Patre testimonia de Sanctorum cultu, illorumque precibus ad Deum pro nobis adferri possent, sed quia à S. Patre & SS. ipsorum in coelis regnantium, & reliquiarum eorundem in terris manentium cultus crebrior fit metio: ideo sequitur.

§. III.

Adferuntur plura Testimonia ex S. Patre de Sanctorum Veneratione in sacris illorum Reliquiis & Imaginibus præcipue verò in sancta Cruce ipsius Christi Domini.

Quamvis equidem nihil de hac re ex professo tractaverit Mayerus in suo libello, quia nihilominus est connexa cum veneratione & cultu Sanctorum, & quia multum contra hanc quoque venerationem insurgunt Adversarii, ideo eandem manifestis S. Patris testimoniis confirmandam hic esse conveniens existimavi. Sumam igitur initium à Veneratione S. Crucis.

I. Testimonium Tomo primo sermone in pretiosæ

Consecratio jejunii
tempore certis
diebus Christi
ad venerandum
proponenda.
vitalisque Crucis veneratione media hebdomada jejuniorum f. 62. *Venit nobis (inquit) anniversarius dies omni religione colendus, atque illustris, Sanctorum Jejuniorum qui & ter beatam vitalemque Conservatoris nostri Jesu Christi crucem præfert. & ad venerandum proponit, & eos quia eam sincero corde, castisque labris venerantur, atque Sanctos efficit ad studium sanctorum jejuniorum cursum paratiores robustioresque declarat. Quia igitur hodiernus dies pretiosa Crucis venerationi constitutus est, huc adeste omnes, eam cum metu atque desiderio amplectamur. Resurrectionis enim Christi splendorem emittens donis muneribusque suis omnes illustrat & sanctificat, ob eamque causam eam completi in animis nostris gaudium salutemus.*

Uſus oſc
landi cruce.

Uſus ſalu
tandi cruce.

mus. Hodie cæli atq; terra incolæ ingenti letitia afficiuntur, propterea quod illustris vitalisq; Christi crux proponitur, cujus vi Dæmones fugantur, morbi profligantur, caliginosa obscuraq; tenebræ pelluntur, omnesq; orbis terræ fines illuminantur. Hodierna die Christi Ecclesia alter Paradisus esse monstratur, qua & sanctum pretiosæ crucis lignum proponit, & Passionis Christi præsidium crucem facit, & ejusdem resurrectionis præmium. Hodie Propheticum verbum completum est &c. Quid clariùs dici poterat de veneratione sanctæ crucis.

2. Testimonium Tomo quinto in demonstratione adversus Gentiles, quòd JEsus Christus sit DEUS f. 481. *Verruntamen hoc maledictum (ejusmodi erat crux ante Redemptoris Passionem) hoc abominabile, hoc extremi supplicii symbolum, crux diadematis & coronis clariùs factum est. Neq; enim sic Regià coronâ ornatur caput ut cruce, qua omni cultu dignior, & quam omnes prius abhorrebant ejus figuram tantoperè querunt, atq; adeò ubiq; ea invenitur apud Principes, apud subditos, apud mulieres, apud viros, apud virgines, apud nuptas, apud servos, apud liberos, subinde ea omnes se signant inscribendo in nobilissimum membrum nostrum. In fronte enim nostra, quasi in columna quotidie figuratur, sic in sacra Mensa, sic in Sacerdotum ordinationibus, sic iterum cum corpore Christi in mysticis cænis fulget. Hanc ubiq; celebrari videre licet in domibus, in foro, in solitudine, in viis, in montibus, in collibus, in vallibus, in mari, in navigiis & insulis, in lectis, in vestibus, in armis, in thalamis, in symposiis, in vasis argenteis, in aureis, in margaritis, in murorum picturis, in corporibus brutis malè affectis, in corporibus à demonibus obsessis, in libellis, in pace, in diebus, in noctibus, in delicatiorum choreis, in Monachorum ordinibus, adeò certatim donum hoc mirabile rapiunt omnes. Mira est hæc gra-*

X 2

tia,

In corporibus à dæmone obsessis.

Donum hoc mirabile certatim rapiunt.

Vi crucis
dæmones
fugantur,
morbi pro-
fligantur, te-
nebræ pel-
luntur, om-
nes ter-
ræ fines il-
luminantur.

Nonita re-
già coronâ
coronatur
caput, ut
cruce quæ
omni cultu
dignior.

Hæc ubiq;
invenitur.

Eadē frōs
Christiano-
rum signa-
tur.

Uſq; ejusdē
in sacrificio.

In Sacer-
dotū ordi-
nationibus.

In sacrifi-
cio Missæ.

CruX Chri-
sti ubiq; ce-
lebrari soli-
ta.

Etiã in cor-
poribus bru-
tis malè af-
fectis.

Non fugi-
tur sed ama-
tur.

Omnes de
ea solliciti
ubique ful-
get.

Crucis u-
sus in rege-
neratione
per Bapti-
simum & S.
Eucharistia

In confe-
ratione Sa-
cerdotum.

In fronte.

Quin ubiq;
Crucis li-
gnatione u-
niversa cru-
cis causa
vertenda.

Crux for-
manda non
tantum di-
gito in cor-
pore sed et-
iam fide in
mente.

Damones
Crucem
Christi re-
formidant.

Non fugi-
tur sed ama-
tur. *tia, nullus confunditur, nullus erubescit, cogitans, quòd ma-
ledicta mortis symbolum fuerit: sed omnes ipso magis or-
nantur, quàm diadematum coronis, vel multis gemmatis
monilibus & torquibus. Et non solùm non fugitur, sed &
desideratur & adamat, & omnes de ea solliciti sunt, & u-
biq; fulget, & sparta est in parietibus domorum, in culmini-
bus, in libris, in civitatibus, in vicis, in locis qua habitantur,
& que non habitantur. En quantus honor Crucis? idem &
nunc viget in Ecclesia Catholica, contra à Dissidentibus
planè rejicitur atq; pro execrabili habetur!*

3. TESTIMONIUM Tom.2. Homilia 55. in Mat-

thæum f. 192. *Sed veluti coronam, siclato animo Crucem
Christi circumferamus, Omnia enim qua ad salutem nostram
conducunt per ipsa cõsummantur. Nam cum regeneramur, Crux
Domini adest, quum sacratissimo alimur cibo, quum in ordi-
ne consecrandi statuimur, ubiq; ac semper id victoriæ insigne
nobis assistit. Quapropter & in penetralibus, & in parietibus,
& in fenestris, & in fronte quoq; ac mente magno studio cru-
cem inseramus. Id enim salutis nostræ, id communis liberta-
tis, id mansuetudinis, atq; humilitatis Domini signum est, du-
ctus est enim ut oris ad occisionem. Quando igitur Cruce
te signas, universam tecum crucis causam verte, & iram ac
reliquarum passionum incendia extingue, quando te cruce si-
gnas, magnâ tuam frontem arma fiducia, libertate animum
munias. Et mox propositis verbis Apostoli 1. Cor. 7. 23.
Considera, inquit pretium, quod pro te per solutum est, &
nullius hominis servus eris, pretium autem hic Crucem ap-
pellavit, quam non simpliciter digito in corpore, sed magna
perfecto fide in mente formare oportet. Nam si hoc modo eam
impresseris, nullus scelestorum damonum, quum hastam vi-
deat,*

deat quâ leibale vulnus suscepit, congre di tecum audebit. Nam si quum solummodo loca, in quibus capite dammati pœnas per solvunt, videmus, ingenti horrore concutimur, quid passurum putas, Diabolum si mucronem tenere se viderit, quo vires eius Christus dissolvit, & quo caput Draconis magno ictu rotavit? Noli ergo tanto tu bono verecundari, ne quando in majestate sua veniet Christus, de te verecundetur. Tunc enim signum hoc super radios Solis coruscans ante Christum videbis. Præcedet enim tunc profectò Crux magnam vocem aspectu emittens, & ad universos homines pro Domino respondens, atq; ostendens nihil ex parte Domini defuisse. Hoc signum & priscis & nostris temporibus clausas januas reseravit: hoc venenorum vires extinxit, hoc feroces bestias represit, hoc leihales serpentum morsus curavit. Etenim si portas inferni perfregit, si cœlorum ostia recludit, si Paradisi renovavit ingressum, si diaboli nervos recidit, quid mirum est, si pestifera venena, atroces bestias, aliâq; hujusmodi superavit? Hoc igitur in mente tua celato, & animarum amplectere salutem.

Signum
Crucis Christi
coruscans
in Judicio
DEI com-
parebit.

Signum
Crucis quâ-
ca omnibus
temporibus
miracula
patravit.

4. TESTIMONIUM Tom 5. in sua Liturgia seu Missa præterquam quòd non semel meminuit consignationis factæ $\alpha\upsilon\tau\omicron\omicron\epsilon\delta\omega\varsigma$ in formam Crucis, expressam quoque mentionem facit Imaginis Christi (urique Crucifixi) quæ supra Altare ante Sacerdotem celebrantem collocari solet f. 545. Canuntur hæc (inquit) ab utroq; choro alternatim, Sacerdos autem egreditur è parvo ostio, portans Evangelium procedente Ministro cum lucerna. Et conversus ad Christi imaginem inter duo ostia inflexo capite cum exclamatione dicit hanc orationem primùm secretè &c. Et paulo post. Es tollens in altum Evang. in imaginem Crucis &c.

Ufus Im-
aginis Chri-
sti crucifixi
in Sacrificio
Missæ.

5. Testimonium Tomo 4. Homilia 32. in Epistolæ ad Romanos cap. 16. f. 128. Ubi de aliis Reliquiis ac sacris imaginibus, quàm honorificè, quàmq; religiosè loquatur, satis perspicuum est, cùm de Romana Civitate ac Petri &

SS. Petri & Pauli corpora Romæ duo oculi illustres.

Duæ Lampades.

Duæ Coronæ.

Columnæ Ecclesiæ.

S. Chrysoſtomi votū videndi sepulchrum D. Pauli

S. Petrum Paulus videntem honoravit.

Vnde & civitas ista hinc facta est insignis, plus quàm à reliquis omnibus. Et quemadmodum corpus magnum ac validum duos habet oculos illustres, Sanctorū videlicet illorum corpora: Non ita cælum splendet, quando radios suos sol ex sese dimittit, quemadmodum Romanorum Urbs duas illas lampades ubiq; terrarum effundens. Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus. Considerate & horrete quale spectaculum visur a sit Roma? Paulum videlicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem in occursum Domini sursum ferri. Qualem Rosam Christo mittet Roma? Qualibus coronis duabus ornatur urbs ista? Qualibus catenis aureis cincta est? Quales habet fontes? Propterea celeberrimam hanc urbem, non propter copiam auri, non propter columnas, neq; propter aliam phantasiam: sed propter columnas illas Ecclesiæ. Quis mihi nunc dabit circumfundere corpori Pauli affigi sepulchro, videre pulverem corporis illius, quæ adhuc in Christo deerant adimplentis, stigmata illius gestantis, prædicationem Evangelii ubique seminantis? pulverem inquam oris illius, per quod Christus loquutus est, per quod lux emicuit quovis fulgore clarior, & vox exiit Demonibus quovis tonitruo terribilior. Et post pauca: Vellem videre sepulchrum, quo recondita sunt arma illa Justitiæ, arma lucis, membra nunc viventia. Et paulò post. Hoc corpus, urbem hanc munit, quod quavis turri, innumerisq; mœnibus ac vallibus est tutius, & cum isto corpus etiam Petri. Nam & viventem honoravit: Ascendi enim inquit videre Petrum Gal. I. Propterea & hinc emigrantem istum contubernalem sibi dignata est facere illius charitas.

6. Testimonium Tomo primo Homil. in Psalmum 48. f. 370. *Nihil enim facit nomen adeo immortale ut natura virtutis. Id ostendunt Martyres, ostendunt Apostolorum Reliquia, ostendit memoria eorum, qui rectè & ex virtute vixerunt. Quot Reges urbes everterunt, portus extruxerunt, & nominibus suis in scriptis decesserunt? nectamen eis quidquam profuit, sed silentio & oblivioni mandati sunt? Piscator autem Petrus, qui nihil fecit eorum, quoniam virtutem est persecutus, & civitatem maximè regiam occupavit, etiam post mortem resplendet sole clarior. En hic S. Pater meminit reliquiarum SS. Apostolorum, præcipuè Principis Apostolorum S. Petri, cujus sepulchrum Romæ in veneratione habetur majori, quàm Magnorum Regum & Imperatorum toto orbe.*

Virtus nomen immortale facit
Reliquiæ Apostolorum præcipuè S. Petri Romæ resplendet post mortem sole clarior.

7. Testimonium Tomo 4. Homil. 8. in Epistola ad Ephesios c. 4. fol. 449. De Petro & Paulo ac speciatim de Pauli vinculis hæc inter alia multa adfert. *Nihil est illà catenâ beatius, vellem nunc esse in illis locis, in quibus dicuntur manere illa vincula, & meritò viros illos admirarer propter Christi desiderium. Vellem videre catenas, quas pertimescunt quidem & horrent Damones, reverentur autem Angeli. Et paulò post. Si ab Ecclesiasticis curis essem remotus, & esset mihi corpus sanum ac validum, non recusarem hanc suscipere peregrinationem, ut solùm viderem catenas, & carcerem, in quo fuit vinctus.*

Iteratum votum videnti sepulchra SS. Petri & Pauli Romæ. Agnoscit se infirmitate corporis & curis Ecclesiasticis præpeditū.

8. Testimonium Tomo 6. Homil. de S. Hiero Martyre Babyla f. 153. Multa hic de miraculoso corpore S. Martyris Babylæ adfert, inter alia ait: *Noli enim hoc spectare nudum Martyris corpus animæ operatione destitutum esse propositum, sed illud considera majorem ipsa anima virtutem, illi quandam asfidere Spiritus S. gratiam, qua editis à se mira-*

S. Martyris Corpori as, fider Spiritus S. gratia.

culis

culis omnibus spem certam Resurrectionis ejus facit, si enim mortuis corporibus, & in pulverem resolutis majorem, quam vivis omnibus virtutem Deus largitus est, multò magis vitam illis priore potiore ac feliciorem, qua tempore coronas dividet largietur. Postea describens Juliani Apostatæ Imperatoris in Christianos conatus, & quomodo idem cum Daphnen verba sunt S. Patris ascendisset illic Apollinem precibus fatigabat, sollicitabat, supplicabat, ut sibi de rebus futuris quippiam vaticinaretur. Quid igitur magnus ille Gentilium Vates Deus?

Juliani Apostatæ in Christianos conatus.

Dæmon fatetur se à Sæclis mortuis impediri ne loquatur.

Jubet Sanctorum ossa effodi & transferri.

Dei benignitate in humanum genus relinquuntur apud homines SS. reliquia.

Sanctorum sepulchra valent ad virtutum eorum demulcentem excitandam.

Reliquiarum Sanctorum mira vis.

mortui me impediunt inquit, non loquar. At capsulas effringe, ossa effodi, mortuos transfer. Quid scelestius his mandatis fieri possit? insolitas demum sepulchrorum spoliationis leges invehit, & novos abigendi hospites modos excogitat. Ac quid aliud Hugonotti seu Geusii dicti? quid ceteri tempore novæ reformationis aut veriùs deformationis Ecclesiæ fecere in Gallia, Belgio, Anglia, aliisque Germaniæ oris?

9. TESTIMONIUM Tomo 5. Libro uno contra Gentiles Babylæ Antiochiæ Episcopi & Martyris vitam continente f. 417. Atqui poterat Babylas vel exemplo Henoch transferri, vel Elia modo rapi, ut qui utriusq; amulator fuerat, At Deus, quæ est in humanum genus benignitate, inter alias quas infinitas nobis salutis nostræ occasiones dedit, & hanc quoq; viam nobis à se munitam esse voluit, idoneum ad virtutem capeffendam stimulum, relictis scilicet interim apud nos Sanctorum Reliquiis. Nam post sermonis facultatem ipsa certè Sanctorum sepulchra proximum locum obtinent, ad animas hominum in ipsos sanctos intuentium ad virtutum eorum demulcentem excitandam. Ac sicubi quis huiusmodi conditoris adlat, suum statim sensum ab hac quam dico vi correptum animadvertent, capsula enim aspectus in animam invadens ipsam

ipsam percellit & exuscitat, ac perinde efficit, quasi qui illi mortuus jacet preces simul fundat, præsensq; adesse cernatur. Deinde fit, ut qui se sic affectum sentit, mirâ alacritate gestiens, alijsq; prorsus quodammodo affectus, ita ex eo loco decedat. Et paulo post. Et quid hic de locis ac sepulchris verba facio? quum & sæpe vestis sola mortuorum visa, & verbum unum in mentem influens animum nostrum excitet, & memoriam interlabentem refricet: quibus de causis ipsas nobis Sanctorum reliquias Deus reliquit. Et infra. Etenim quasi quedam aura, eos qui in Martyris ade fuerint, undiq; circumspirans afflat, non ea quidem sensibilis, nec quæ ad augendam corporis vim faciat, sed quæ in ipsum tantum animum obrepit, eundemq; undiq; decenter compescens ac terrestrem omnem sarcinam circumcidens resciat, atq; ingravescentem jam & fractum agiliorem reddat. Et non nullis periodis interjectis. Ea est enim Sanctorum potestas, ut illorum superbitum Demones ne umbras quidem aut vestes ferre possint, vita autem Sanctorum & loculos quoq; reformident. Itaq; si quis quæ ab Apostolis facta fuisse prædicantur, fidem non habet, is tandem memoria huius miracula intuitus ab impudentia sua desistat. Id planè S. Patris jaculum contorqueri meritò potest & debet in hujus temporis Ecclesiæ hostes: Reliquiarumq; & Sanctorum ipsorum impugnatores.

10. TESTIMONIUM Tom. 6. Homilia in Martyres Ægyptios fol. 157. Nam si frivole quæram ac minimi præter occasiones quæq; ad hanc tantum vitam nobis conferunt largitiones, hunc multis urbibus honorem acquirere potuerunt, nonne eã potius quæ nihil ex caducis & corruptibilibus rebus largitur, sed viros qui urbibus quæ illis obvenirent scil. in Patrocinium post obitum etiam præstant securitatem præ omnibus æquum est hac honoris prerogativa donari? Sanctorum enim illorum

Y

corpo-

Etiã vestium mortuorum efficaciam.

SS. Reliquiæ occultam quædam vim habent in animos hominum.

Dæmones Sanctorum vitam sanctorum loculos reformidant.

Sancti post mortem Patroni Urbium iis securitatem præstant. Sanctorum corpora quovismodo tutiuntur.

Dæmonū
insidias dia-
boli fraudes
subvertunt.

Civitatum
sunt muni-
menta.

His corpo-
ribus obje-
ctis placat-
ur Despec-
toribus.

Idq; pro-
bat S. Pater
à pari ex
vet. Testa-
mento.

Probat irē
ab experi-
entia.

corpora quovis adamantino & inexpugnabili muro tutius no-
bis Urbem communiunt, & tanquam excelsi quidam scopuli un-
diq; prominentes, non horum, qui sub sensu cadunt, & oculis
cernuntur hostium impetus propulsant tantum sed etiam invi-
sibilem Dæmonum insidias, omnesq; Diaboli fraudes subver-
tunt ac dissipant, non minus facile quàm si fortis vir aliquis,
ludicra puerorum subverteret ac prosterneret. Et paulò post.
Cum Sanctorum corporibus fuerit Civitas communita, licet in-
numeras illi pecunias expendant Urbibus quæ ipsos possideant,
minimè poterunt aequale quoddam machinamentum opponere.
Ibidem ne longus sim in citando textu ait. Quod si com-
munis Dominus nobis ob peccatorum multitudinem irascatur,
his objectis corporibus continuo poterimus eum propitium redde-
re civitati. Idque confirmat. Etenim si qui multa præcla-
rè gesserant majorum nostrorum aetate, sanctorum virorum no-
mina prætendentes atq; ad Abraham, Isaac & Jacob, appellatio-
nem confugientes, non nihil solatii sunt assecuti, & magnam
ex horum nominum commemoratione utilitatem decerpserunt
multò magis nos non tantum nomina, sed & ipsa qua decerta-
runt corpora prætendentes, Deum propitium & beni-
gnum habere poterimus ac placatum. Hoc ipsum probat ab
experientia. Atq; ut ea qua dicimus verborum fumum (ut
plerique ex Adversariis etiamnum dicunt, taliaque ex-
plodunt contemnes) non esse constet, norunt multi, cum
indigenarum, tum eorum qui aliunde venerunt, quanta San-
ctorum istorum sit virtus, qui & testimonio suo qua dicta sunt
comprobant, ut qui quantam apud Deum fiduciam obtineant
ipso experimento compererint.

II. TESTIMONIUM Tomo 5 sermone de Virtuti-
bus & vitiis f. 309. Aspice Sanctorum quanta sit virtus, Ne-
que enim sua verba tantum aut corpora sed ipsa etiam corporis
tegmina

tegmina, semper omni sunt possessione augustiora. Elia squi-
dem leonina pellis Jordanem discindere fecit. Trium puero-
rum calcei per ignes ambularunt. Elia lignum potuit un-
darum mutare naturam, quas quidem superficie sua quasi
tergo ferrum sustinere coëgit, Moses virgâ mare rubrum de-
hiscere iussit, petram disrumpere valuit. Pauli vestes mor-
bos fuderunt: Petri umbra mortem fugârunt: Sanctorum
Martyrum cinis improbos demones expulit. Summa igitur
cum potestate omnia faciunt sicut Elias.

12. TESTIMONIUM Tom. 3. sermone in Juen-
tinum & Maximum Martyres f. 392. Idcirco sapè eos invi-
samus, capsulam attingamus, magnaq; fide reliquias eorum
complectamur, ut inde benedictionem aliquam assequamur.
Attingimus hoc Testimonium etiam supra §. 2. Testim. 8.

13. TESTIMONIUM Tom. 5. in sanctum Mart. Igna-
tium f. 689. Itaq; non hodie tantum, sed quotidie ad ipsum
confugimus, spirituales ex eo fructus percipientes. Quisquis
enim cum fide ad illum accedit, magnis afficitur beneficiis.
Sanctorum enim non modò corpora, sed ipsi loculi & monu-
menta spiritali gratiâ conferta sunt. Nam si in Elia eo id con-
tingit, ut defunctus sepulchrum ejus attingens mortis vin-
cula dissolverit, & ad vitam rursus redierit, multò magis id fiet
hoc tempore, quo gratia fluit uberior, quo spiritus major est vis,
ut si cum fide aliquis arcâ attingat, magnam inde virtutē hau-
riat. Et eam ob causam Reliquias Sanctorum nobis concessit Deus,
ut nos ad se eorum imitatione perducatur, & sint nobis velut portus
quidam & idoneum solatium eorum malorum quæ assidue nos
affligunt. Quamobrè vos omnes cohortor Fratres, si quis vestrum
aegritudine animi vel corporis morbo, vel quâvis aliâ calamita-
te premitur, ut cum fide huc accedat, & ab aliis omnibus liberat⁹
magnâ cum lætitiâ revertetur, & aspectu solo conscientiam le-
viorem & tranquilliorē reportabit.

Ipse SS
corporis
tegmina o-
mniposses-
sione au-
gustiora.
Miracula
patrat Eli-
sæi ligni.
Mosis vir-
ga.
Pauli vestis.
Petri um-
bra.
SS. Mar-
tyrû cinis.
Sanctorû
capsulas at-
tingamus,
reliquias
cõplectamur
ad ob-
tinendam
benedictio-
nem.
Sanctorû
non modò
corpora,
sed & ipsi
loculi &
monumē-
ta spiritua-
li gratiâ
cõferta sũt.
Cur San-
ctorum re-
liquias Deo
nobis con-
cessit.
Ad eorum
imitationē.
Ad solatiũ
nostrum in
afflictioni-
bus.

14. TESTIMONIUM Tom, 6. Homilia de S. Me-

letio Antiocheno f. 118. *Testes autem estis vos, qui post tantum tempus non secus atq; apes favum circumvolatis corpus Beati Meletii. Causa vero erat non à natura ortus in illum amor, sed discretionis recta ratiocinatio. Propterea non fuit morte extincta S. Meletii memoria, tempore non emarcuit sed augeatur, & majus accepit incrementum, non eorum solum qui viderunt, sed etiam eorum qui non viderunt. Oremus itaq; omnes simul tam Magistratus quam privati, tam mulieres quam viri, tam senes quam juvenes, tam servi quam liberi; Beatum ipsum Meletium harum precum socium accipientes; est enim ei nunc major fiducia, & amor in vos ferventior, ut hac nobis augeatur charitas, & nos omnes obtineamus, quomodo hic sumus prope arcam istam (Reliquiarum ejus thecam intelligit) ita illic quoq; posse esse prope beatum & aeternum ejus tabernaculum, & consequi bona aeterna, quae sunt reposita &c.*

S. Pater invitat omnes ad orandum ad corpus S. Meletii.

Sancti à nobis invocati socii precum accipiuntur.

Nomen S. Meletii ubiq; circumsonabat.

Imago S. Meletii in quanto fuit honore.

Neque hic omittendum quod idem Chrysoſtomus in eadem Homilia de S. Meletii cum nomine, tum imagine jam ante dixerat. Nam cum inquit assidue cogerentur meminisse illius appellationis, & illum sanctum animo complecti, habebant hoc nomen tanquam arma quaedam, quibus fugabatur quævis à ratione aliena assertio & cogitatio, fuitq; id adeo frequens, ut ubiq; in bivis, in foro, in agris, & in viis hoc nomen undiq; circumsonaret; Non ad nomen autem solum adeo fuit affecti, sed ad ipsam etiam figuram corporis. Quomodo enim fecistis in nominibus, hoc etiam fecistis in illius imagine, etenim in palis annulorum, & in poculis, & in phialis, & in thalamos parietibus, & ubiq; sacram illam multi expresserunt imaginem, ut non solum audirent sanctam illam appellationem, sed etiam ubiq; viderent figuram corporis, & ejus peregrinationis duplicem haberent consolationem.

15. TESTIMONIUM Tom. 6. Hom. de S. Juliano M. f. 127. *Sume enim quempiam à demone correptum ac furentem, & ad sanctum illud sepulchrum deduc, quo Reliquia Martyris continentur tum resiliens planè atq; fugientē videbis: ut enim si per prunas incessurus esset, sic ab ipso vestibulo statim exilit, & ne oculos quidem adversus ipsam thecam audeat attollere. Quod si nunc tanto post tempore, quum pulvis & cinis est factus, suspicere in monumentum non audent, nec in nuda Sancti ossa; minimè dubium est, quin tum quoq; cum illum sanguine purpuratum videbant, vulneribus undiq; amplius quam Solem radiis refulgentem percussi fuerint, & luminibus orbi recesserint. Et postea ubi narravit S. Julianum permultis jam tormentis cruciatum, tandem in sacco arenâ completum, unâ cum scorpionibus, viperis, & draconibus injectum, atq; sacco confuto & lapide imposito in mare projectum, ac de sacco in cœlum esse profectum. Subjungit. Accepit eum mare non ut occideret, sed ut coronaret, & post coronam nobis sanctam istam arcam Martyris corpus reddidit, hanc in hunc usq; diem retinemus, quæ sexcentorum bonorum est thesaurus. Etenim Martyres nobiscum DEUS partitus est, cum animas sibi ipse sumisset corpora nobis quodammodo largitus est, ut perpetua virtutis monumentum sancta horum ossa teneamus. Nam si bellatoris arma cruentata quis cernens clypeum, hastam & loriam licet omnium sit ignavisimus, statim exilit, exardescit, & ad bellum promptus emicat, atq; à conspectu armorum sumit animum, ut easdem actiones aggrediatur: Nos qui non arma, sed corpus ipsum cernimus Sancti quod dignum habitum est, ut ob Christi confessionem cruentaretur, licet omnium simus timidissimi, qui possumus non ad summam promptitudinem animi exardescere, cum hic aspectus velut*

Ad sepulchrum S. Juliano Demones fugati.

Arca in qua S. Martyris corp⁹ sexcentorū bonorum thesaurus Martyres Deus nobiscum parti. tus est, animas sibi sumit corpora nobis largitus est.

Propterea nobis DEUS SS. corpora commendavit ut maxime Philoſophiæ materiã haberemus. ignis quidam mentem noſtram incitet, & ad idem nos certamen invitet? Propterea nobis Sanctõrum corpora usq; ad tempus Reſurrectionis commendavit DEUS, ut maxima Philoſophia materiã & occaſionem haberemus.

Et paulò poſt viſitationem loculi S. Juliani cum viſitatione Daphnes (locus erat deliciosus in Antiochiæ ſuburbio) comparat in hunc modum *Suburbium civitatis? Ecce suburbium Jeruſalem illius, quæ ſuſſum eſt? Ecce*

Daphne ſpiritalis? illic fontes aquarum, hic fontes ſunt Martyrum, illic cupreſſi arbores infructuoſa, hic reliquiæ Sanctõrum ſunt, ac radices, quæ in terra plantatæ ſunt, & ramos in celum protendunt? Visne ramorum etiam iſtorum fructum intueri? aperi nobis oculos fidei, tum ſubitò mirabilium tibi fructuum naturam oſtendam. Non enim pomorum aut nucum, nec aliud quiddam iſtorum qui corrumpuntur & pereunt, ramorum eſt fructus, ſed corporum mutilatorum ſanatio, & peccatorum remiſſio, abolitio vitii, morborum animæ curatio, oratio continua, fiducia apud Deum, ſpiritalia cuncta, bonisq; cæleſtibus redundantia. Hi fructus ſemper decerpti ſemper pullulant, nec unquam ſuos cultores deſiciunt. Atq; arbores quidem quæ nascuntur in terra ſemel in anno fructum ferunt, quod ſi non decerpſeris, adventante hyemis tempore, corrupto ac dilabente fructu proprium decorem amittunt, hæc verò hyemis neſciã ſunt & ætatis, non temporum ſubjacent neceſſitati, nec ſuis fructibus nudatæ poſſunt videri, ſed eundem perpetuò decorem obtinent, non eas unquam corruptio vel mutatio tempeſtatum attingit. Quàm multi ſiquidem, ex quo plantatum eſt corpus iſtud in terra, ſexcentas ſanationes ex hoc ſancto loculo decerpſerunt, nec fructus deſecit. &c.

Quãti fructus ad SS. ſepulchra. Quãti fructus ad SS. ſepulchra. Fructus ex SS. reliquiis perpetuus.

Fructus ex SS. reliquiis perpetuus.

26. TESTIMONIUM Tom. 6. Homilia de S. Euſtathio Antiochiæ Magnæ Archiep. f. 148. Adèò namq; celebris

bris evasit, ut cum in Thracia sepultum sit ejus corpus, in dies singulos memoria eius apud nos efflorescat, & cum in illo barbarico oppidulo sit ejus tumulus, noster incum amor, qui tanto ab eo disjungitur intervallo, post tam diuturnum tempus singulis diebus augeatur. Imò verò si verum dicendum sit, apud nos etiam est sepulchrum ejus & non in Thracia tantum. Monumenta enim Sanctorum non loculi solum sunt, capsula, columna ac litera, sed res praeclare gesta ac fidei zelus, & sana apud Deum conscientia. Et paucis interjectis. Idcirco Sanctorum corpora & fontes & radices & unguenta nuncupo spiritualia. Quid ita? Quoniam unumquodque istorum, quae dixi virtutem suam apud se non retinet tantum; sed etiam ad alia multa longè latèq; diffundit, & infra. Quod si fons, & radix, & arborum atq; unguentorum natura tantam vim habet? multò magis Sanctorum corpora. Enimverò falsa non esse quae dicimus, vos mihi testes estis. Nam Martyris quidem situm est corpus in Thracia, vos autem qui in Thracia non versamini sed ab illa regione multum dissi estis, suavem odorem tantis spatiis interjectis percipitis, ideoq; convenistis, nec eum via longinquitas impedivit, nec diuturnitas temporis extinxit. Talis enim spiritualium rectè factorum est natura &c.

17. TESTIMONIUM Homilia 56. ad Pop. Antioch. de coelesti Regno acquirendo f. 169. Postquam Christum D. prætulisset Alexandro M inquit: Et quid de Christo loquor, cum & Discipulos postquam obierunt, tunc effulgere fecerit? Quid dico Discipulos? Nam & eorum loca & sepulchra simul & tempora perenni memoria celebrari curavit. Tu vero mihi ostendas sepulchrum Alexandri, & profer diem quo vitam finivit? sed nihil horum insigne, sed omnia à structa sunt & exterminata. Christi verò servorum & sepulchra clara sunt Regiam affecuta civitatem, & dies notissimi mundo festam

Monu-
menta SS.
sunt nō so-
lūm loculi,
sed etiam,
res praecla-
rè gestæ.

Sancto-
rum cor-
pora mayo-
rem vim ha-
bent quàm
fons, radix
arborum,
unguenta.

Christus
D. discipu-
lorū suorū
loca, sepul-
chra & tē-
pora cele-
brari cura-
vit memo-
riā perenni.
SS Sepul-
chra clario-
ra quàm i-
psius Ale-
xandri.

Et purpuram induto ad SS. Sepulchra supplicat ut pro se apud DEum intercedant,

SS. ossa habent mirabilem potestatem.

Multi reges peregrinati sunt ad SS. sepulchra & ades.

Quæ futuri Judicii vestigia & signa.

festam adferentes letitiam. Et illius quidem loculum & proprii nesciunt; horum autem sciunt & Barbari, & Servorum crucifixi sepulchra Regis aulis sunt clariora, non magnitudine & edificiorum pulchritudine (Nam & in hoc quidem superant) sed quòd multò majus est convenientium studio; nam & ipse qui purpuram indutus est, accedit illa complexurus sepulchra, & factu deposito stat Sanctis supplicaturus, ut pro se apud DEum intercedant, & scenarum Fabrum (id est S. Paulum) & Piscatorem (id est S. Petrum) etiam mortuos ut protectores orat, qui diademate redimitus incedit. Audebis igitur quæso horum Dominum nuncupare mortuum, cujus servi vel mortui terrarum orbis regum sunt protectores. Hoc ipsum deinde describit non tantum fieri Romæ, sed & Constantinopoli. Et hic quidem regnans alicui subjecto precipit, ut hunc solvat quidem, illum vero liget: Sanctorum autem ossa non habent miserabilem & abjectam potestatem, sed illam multò majorem; Demones enim sistunt & torquent, & victos ab illis solvunt sævis simis vinculis. Quid hoc foro magis reverendum? cum videatur nemo, nemo demonis in læteribus, voces sentiunt & lacerationes, flagella tormentaq; ac lingua ardentes, terribilem illam vim demone non ferentem. Et corpus induti corporeas opprimunt potestates. Et cinis & ossa & favilla invisibiles potestates dilaniant. Itaq; quòd regias quidem aulas videat, nullus unquam peregrinatus fuerit, multi verò reges plerumq; hujus spectaculi gratià peregrinati sunt: futuri namq; Judicii vestigia & signa Sanctorum ades exhibent. Ubi demones flagellantur, corriguntur homines & liberantur. Vidisti vel mortuorum hominum virtutem, vidisti peccatorum & viventium imbecillitatem. Fuge malitiam itaq; ut talia consequaris, & omni studio virtutem sectare. Nam si prasentia sunt hujusmodi, cogites qualia sint

lia sint futura, & horum amore jugiter detentus aeternam vitam apprehende.

Habes igitur Mayere non unum, non tria, sed tot S. Patris nostri testimonia, quibus honorem, cultum, venerationemque Sanctis cum Deo regnantibus, ut & corporibus, reliquiisque eorundem debitam, usurpatamque in Ecclesia manifestè demonstrat. Inunc & murato Libelli tui titulo ejusdem fronti inscribe ingenuâ mente hanc palinodiam, Chrysostronus non Lutheranus, sed Romano-Catholicus.

CONTROVERSIA XI.

De Peregrinationibus & Indulgentiis.

Peregrinum te in Jerusalem, & in libris viri Jerosolomitici, id est, in cœlesti Patria jam visione Pacis fruētis mei S. Patris ostendisti Mayere, quando peregrinationes pias S. Patrem oppugnâsse, & tibi, & Auditori tuo persvadere præsumsisti. At quo argumento? unico, quo & Indulgentias à S. Patre reprobatas contendis, sed casso molimine. Tom. 4. inquis in Ep. ad Philem. hom. I. ita ait: *Ad impetrandam nostris sceleribus veniam, non pecunias impedere, sed aliud aliquid hujusmodi facere necesse est, sola sufficit bona voluntatis integritas. Non opus est in longinqua peregrinando transire, nec ad remotissimas ire nationes, non pericula, non labores tolerare, sed velle tantummodo.* Appello hic eordatum Lectorem, ut hunc locum m. f. 711. pervolvat, & intelligat, an fideliter Mayerus cum suo Auditore egerit. Status Controversiæ hujus utique est: *An peregrinationes ex pietate & devotione in Dei honorem & cultum SS. ad loca sacra suscipi possint?* Negat id cum Lutheranis

Loco Mayeri ex S. Patre contra peregrinationes & indulgentias expeditur.

Dimittenda
peccata his,
qui nos læ-
ferunt.

Mayerus, affirmat Catholica Ecclesia. Jam perpendat quisque an S. Pater allegato loco faveat Mayo? Nam inprimis eo loco agit de remissione injuriarum offensarumque proximo; ait enim, *si igitur Deo tam multa debemus dignum est, ut tota animi alacritate his qui nos læserint peccata donemus, ut majorem inde gratiam referamus.* Pellatur ex animo rancor omnis, malorumque memoria perpetua oblivione deleatur. His dictis subjungit immediatè S. Pater allegatum textum. *Namque ad impetrandam nostris sceleribus veniam &c.* Ad dimittendum itaque proximo requirit solam animi voluntatem, & alacritatem, idque etiam ex sequentibus patet, *Nunc autem ait, cum tanta debeas Deo, proximo dimittere negligis jubente Deo.* Et paulo post. *Tu qui tam multa debes Deo dimittere iuberis ut plura recipias.* Et iterum. *Facillima profectò virtus est* (scilicet dimissio injuriarum) *non est hic viribus corporis, non opibus, non pecuniis, non potentiâ, non amicitia, non alia quavis re opus solum velle sufficit, resque tam utilis tam necessaria protinus mandatur effectui.* Non igitur hoc loco S. Pater agit contra peregrinationes quidquam, non contra indulgentias, ut falso asserit Mayerus, sed dum tractat de dimissione injuriarum, incidenter ait, quod absolute & simpliciter loquendo, nec pecuniarum impensæ, nec peregrinationes longinquæ requirantur, sed sufficit bona voluntas, ad impetrandam nostris sceleribus veniam; quasi videlicet sine his nulla ratione venia obtineri posset, adeoque omninò necessaria forent. Nihilominus tamen etiam per hæc obtineri veniam S. Pater manifestè asserit.

Operibus
bonis præ-
sertim ele-
emosynæ,
humilita-
tis remissio-
nis inimicis
peccata di-
luuntur.

Inprimis hoc ipso Loco ad finem expressè ait de ipsa dimissione, elemosyna, & humilitate. *Nempe si proximis peccata dimittamus, si faciamus elemosynas, si humiles simus quin & nos hoc onere peccatorum levigat, & statim si inquam hæc*

hac omnia fecerimus, multum scelerum ac sordium nostrarum diluamus. Et iterum, Remitte ei qui te laesit, egeno miserere, humilia animam tuam, licet quàm maximus peccator sis, audeo dicere caelesti regno donaberis, cum per huiusmodi opera & ipsa expies crimina, & omnium scelerum maculam diluas. Iudicet itaque Lector de sinceritate & fidelitate Mayeri in citando hoc textu S. Patris, quantum à scopo suo aberraverit? Quia verò idem, quantum colligere licet, contra Indulgentias (cùm nihil opposuerit præter eundem locum) videtur vim omnem posuisse in illo S. Patris dicto, non pecunias impendere ad peccatorum nostrorum veniam obtinendam necesse est; ideò ex eodem tria saltem loca adfero contrarium asserentia.

1. Tomo. 1. Homil: 34. fol. 108. Hic erudiamur ut magnâ in dandis eleemosynis largitate utamur, quò datis parvis adipiscamur magna. Quomodo enim paria sunt dic obsecro, dare parum argenti, & obtinere peccatorum remissionem; pasce re esurientem, & in die illa horribili fiduciam assequi, & audire verba nullo regno conferenda. Esurivi & dedisti mihi quod comederem. Num qui tibi tantam rerum dedit ubertatem, potuit & illius inopiam levare & solari. Hac de causa reliquit illum inopiâ vexari, ut & ipse patientiâ multum mercedis acquireret, & tu per eleemosynam tibi fiduciae materiam illuc praemitteres. Et post pauca: Itaq; dum cogitas quòd propter te & propter tuam utilitatem ille cum inopia conflictans fame periret, ne absq; misericordia transeas, sed esto fidelis eorum, quae tibi à Domino concessa sunt bonorum dispensator, ut adjutus illius penuriâ tibi supernam concilies gratiam. Et glorifica Dominum Deum tuum, quòd propter te & salutem tuam permittat illum in paupertate versari, ut tibi via pateat per quam peccata possis abluere. Et tandè, Nullû enim omnino aliud bonû si poterit restringere peccatorû nostrorû incendium, ut eleemosyna largitas: ista & peccatorû nostrorum abolitione operatur,

Eleemo-
synâ datis
parvis cõse-
quimur ma-
gna.

Cur De-
us permit-
tat aliquos
penuria ve-
xari?

Eleemo-
synâ via pa-
tet per quâ
peccata ab-
luuntur.

Nullum
bonum ita
peccatorû
restringit in-
cendium, ut
Eleemosy-
na.

Operatur
etiam abo-
litionem
peccatorum
&c.

& magnam nobis fiduciam conciliat & preparat, ut ineffabilibus illis bonis frui tunc liceat. Quid clariùs dici poterat de pecuniarum erogatione per eleemosynam, quantæ mirum sit apud Deum efficaciz? quanti meriti?

Eleemosy-
na ars est ar-
tium omni-
um quæstu-
osissima.

2. Tomo 5. Homil. 33. f. 102. Integram Concionem habet de eleemosyna quod *ars est & quidem omnium artium quæstuosissima. Eja exordiens sermonem inquit Charisimi prius dicta resumamus, & hodie ostendamus qualiter est ars omnium artium quæstuosissima eleemosyna: si enim artis est propriam ad aliquam utilitatem pervenire, eleemosynâ verò nihil est utilius, clarum est profectò, quòd & ars & omnium est artium optima. Non enim nobis conficit calceamenta, neq; vestimenta contexit, nec has luteas domos adificat, verùm & eternam ministrat vitam, ex mortis manibus eripit, & in utraq; vita claros exhibet, & mansiones adificat in cælis, & eterna parat illa tabernacula. Hac lampades nostras non sinit extinguì, nec sordidis indutos vestibus in nuptiis videri, sed lavat & nive mundiores reddit. Non sinit nos eò decidere, ubi dives ille, nec audire verba tremenda, sed in Abraha sinus deducit.*

Eleemosy-
næ plura
bona enu-
merantur.

Absq; elec-
mosynaste-
rili oratio,
omnia im-
munda &c.

3. Tomo eodem Homilia 36. f. 108. & seq. multis laudibus effert eleemosynam, inter alia inquit. *Absq; eleemosyna sterilis oratio, omnia immunda absq; hac, omnia inutilia, major virtutis pars est amputata: Qui non diligit fratrem suum inquit 1. Joan. 4. DEUM non novit, tu verò quomodo diligis, neq; parva hac & vilia volens ei communicare. Et paulò post. Dic enim mihi nisi foret eleemosyna subsidium cum multis criminibus admisis nos ultionis reos statuissemus, nonne multum doleamus, nonne diceremus, utinam per pecunias à peccatis ablui liceret, & omnia daremus. Utinam pecuniis DEI liceret iram expellere, neq; rebus ullis parceremus.*

remus. Nam si hoc in aegritudine facimus, & in morte dicimus, si mors redimi posset, ille omnia sua dedisset, multo magis hoc. Et vide quanta sit DEI misericordia, temporalem redimere mortem tibi non concessit, sed concessit aeternam mortem. Ne brevem inquit emas vitam hanc, sed vitam illam aeternam, illam tibi vendo, non hanc, non illudo tibi.

Eleemosyna aeterna mors redimitur.

Possem plura ea de re ex S. Patre adferre Testimonia, n̄ brevitati studerem, quibus manifestè docet contra te Mayere, quòd impendendo pecunias per eleemosynas, venia & indulgentia peccatorum obtineatur. Et talis quidem erogatio pecuniarum, nimirum per eleemosynas, ad indulgentias obtinendas requiritur, si quando in concessis à Pontificibus Indulgentiarum Bullis exprimuntur; non verò quòd Indulgentiæ pecuniâ emanatur, quod falsò & per summam contumeliam passim ab Adversariis affingitur Ecclesiæ Catholicæ Romanæ.

Eleemosynæ in Bullis Indulgentiarum ponuntur non ad emendas Indulgentias, sed ad impetrandam veniam.

Nunc porrò ostendamus S. Doctorem tenuisse quòd Peregrinationes in Ecclesia Christi usitatæ fuerint ad devotionem augendam, & gratiam Dei promerendam.

Ac in primis quidem S. Doctorem Peregrinationum Apostolicarum, à quibus succedaneis temporibus in Ecclesia peregrinationes ortum sumserunt meminit Tom. 4. in Epist. ad Tit. c. 1. homil. 1. f. 694. ante finem. *Vis nosse quomodo se Apostoli habuerunt, dum essent in hac vita? Peregrinationes obibant, & viri nobiles, illustresq; mulieres pro illorum refrigerio, & quiete & animas suas & capita sua sepe porrigebant.*

Peregrinationes Apostoli obibant

2. Eodem Tomo 4. in Epistola 2. ad Corinth. c. 12. homil. 26. prope finem f. 388. Cùm descripsisset quomodo sepulchra Sanctorum qui Crucifixo servierunt Regias aulas splendore superant, simul ostendit in quanto habeantur honore,

Sepulchra SS. Regias aulas splendore superant.

Qui pur-
param ge-
ſtat ad ſe-
pulchra SS.
ſe confert.

Imperato-
res SS. Petri
& Pauli ſe-
pulchra ho-
norant.

Sancti in
ccelis Patro-
ni Regum
& Impera-
torum.

Conſtan-
tinus M. à
Filio in ve-
ſtibus Ec-
cleſiæ S. Pe-
tri cõditus.

Multi Im-
peratores
ad ſepul-
chra SS. pe-
regrinati
ſunt.

Templa
SS. MM. fu-
turi Judici
veſtigia &
ſigna.

nore, adeò ut & ille inquit, qui purpuram geſtat ad ſepulchra illa ſe confert, ut ea exoſculetur, abiectòq; faſtu ſupplex ſtat, ſanctosq; oblectat, ut ipſi apud DEUM præſidio ſint, atq; ut & tentoriorum opificem (ſcilicet S. Paulum, qui ſcenopegiam artem exercebat) & Piſcatorem (ſcilicet S. Petrum) & quidem fato functos Patronos habeat, precibus is contendit, qui diademate cinctus eſt. An quaſo te Mayere, quomodo à S. Patre & Peregrinationes ad limina, ut vulgò loquimur, Apoſtorum, nempe ſepulchra Sanctorum Petri & Pauli, (quid enim aliud eſt teſe ad ſepulchra Sanctorum conferre, quàm peregrinari ad illa) & præſidium Sanctorum tanquam Patronorum, etſi jam vitâ functorum luculentius deſcribi poterat ? Audi inſuper quomodo eodem Sanctos demortuos Patronos & Defenſores eorum, qui uni- verſo orbi imperant, vocitet, teſteturque id non ſolum Romæ, ſed etiam in urbe Conſtantinopolitana fieri. Nam (proſequitur inibi S. Pater) *Et hic quoq; Conſtantinum Magnum filius ita demum ingenti honore ſe affecturum exiſtimavit, ſi eum in Piſcatoris (id eſt S. Petri Eccleſiæ) veſtibus conderet, quodq; Imperatoribus ſunt in aulis Janitores hoc in ſepulchro piſcatoribus ſunt Imperatores ; Tandemq; de peregrinationibus adjicit poſtquam commemorâſſet miracula quæ ad SS. ſepulchra fiebant. Obeamq; cauſam nemo eſt qui peregrinationem unquam inire ſubſtineat, ut Imperatorum aulas videat ; contra multipleriq; Imperatores peregrè proſecti ſunt, ut hoc ſpectaculo fruarentur ; ſiquidem SS. Martyrum templa futuri judicii veſtigia & ſigna exhibent, dum nimirum demones flagris ceduntur, hominesq; torquentur ac liberantur. Vides qua Sanctorum etiam vitâ functorum vis ſit, vides qua flagitioſorum hominum etiam viventium imbecillitas ? Vides & tu Mayere tandem S. Patrem manuſtum peregrinationum aſſertorem.*

3tio. Similia habet S. Doctor Tomo 5. Homil. 66. ad Populum Antioch. f. 169. ante finem, ubi postquam similiter SS. Apostolorum sepulchra, in quanto honore sint habita descripsisset, quòdque magis gloriosa sint quàm Alexandri Magni, quanta item ad illa miracula fi-
ant, tandem concludit, qui locus suprà Contr. 10. fusiùs ci-
tatus 17. Testimonio. *Itaq; quo regias quidem aulas vi-
deat, nullus unquam peregrinatus fuerit. Multi verò Reges
plerumq; hujus spectaculi gratià peregrinati sunt, futuri nam-
q; Judicii vestigia & signa SS. ades exhibent, ubi demones
flagellantur, corriguntur homines & liberantur. Vidisti vel
mortuorum hominum virtutem, vidisti peccatorum & vi-
ventium imbecillitatem? &c.*

Multi Re-
ges ad se-
pulchra SS.
peregrina-
ti.

4. Audi tandem & ipsius S. Patris desideria & vo-
ta peregrinationis suscipiendæ Romam ad sepulchrum
SS. Petri & Pauli, ut videret catenas, carcerem, & vin-
cula eorundem præsertim S. Pauli: Tomo 4. Homil. 8.
in Ep. ad Ephes. f. 449. Quod Testimonium etiam supra
immediatè præcedente Controversià allegatum, ubi de
veneratione Reliquiarum. *Nihil (inquit S. Pater) est illà
catenà beatius. Vellem nunc esse in illis locis, in quibus dicun-
tur manere illa vincula, & meritiò viros illos admirarer pro-
pter Christi desiderium. Vellem videre catenas, quas pertime-
scunt quidem & horrent demones, reverentur autem Ange-
li, & paulò post. Si ab Ecclesiasticis curis essem remotus, &
esset mihi corpus sanū ac validum, non recusarem hanc suscipe-
re peregrinationem, ut solùm viderem, catenas & carcerem, in
quo fuit vinctus, supple S. Paulus de quo ibi ait. Similia
habet Tom. 1. hom. 5. de patiētia Job f. 66. Si Ecclesiasticis curis
essem vacuus corpus validius haberem, nequaquam peregrina-
tionem tantam facere recusarem, quo carenas solùm viderem,
carcerē, quo Paulus vinctus &c.*

Catenæ SS.
Apostolorū
miracula
Romæ pa-
trant.
S. Chryso-
stomus de-
siderat pe-
regrinatio-
nem Romā
suscipere ut
videat cate-
nas S. Pauli.

Ex his igitur patet quænam fuerit mens & doctrina S. Doctoris nostri circa Peregrinationes Catholicas. Agnosce igitur Mayere etiam in hoc puncto Chrysoſtomum non Lutheranum, sed Catholico-Romanum.

CONTROVERSIA XII.

De Jejunio.

§. I.

Locus unicus contra Jejunium Catholicum à Mayero citatus.

CRedat, inquis Mayere, *Judeus Apella Chrysoſtomum adversus doctrinam Apostoli cum Conventu Tridentino sessione 25. Delectum ciborum approbasse.* At verò appello hunc S. Doctorem incorruptum, & vel cum credet Judæus Apella, si te Mayere perfrictæ frontis & ingenii tui Genius credere haud permiserit (quanquã & hunc veritati manifestæ tandem cessurum confido) quando non unum, sed tot pro Jejunio Ecclesiastico Testimonia aurei nostri Oris adduxero, ut mirum cuivis cordato Lectori meritò videri possit, te tam jejunum cum unico, idq; manco Testimonio in arenam prodiisse.

Et verò quid est illud ubi S. hic Doctor *Pontificiorum* ut tu ais, *hac in re causam non deserit modò, sed planè oppugnat?* Ex Tomo inquis quarto Epist. ad Hebr. Homil. 23. Sed & hic te Mayere malæ fidei hominem demonstras in allegatione hujus loci: neque enim eum diligenti etiam ac repetitâ adhibitâ lectione hujus homiliz reperire potui, sed nec in 13. reperissem alioqui, nisi tandem menti incidisset

disset quærendum in Hom. 33. ubi eum quidem in c. 13. ad Hebr. legi, sed ne quicquam tibi patrocinetur. Etenim exponens inibi verba S. Pauli, *doctrinis variis & peregrinis nolite abduci*, ait, *peregrinis h. e. diversis ab aliis, quas à nobis audivistis, variis h. e. omne genus doctrinis: Nihil enim habent firmum & stabile sed sunt diversa. Multiplex enim est, maximè id quod ad cibos pertinet. Bonum enim est gratiâ stabilire cor non escis.* Ubi etiam adducit illud Christi D. dictum, *non quod intrat in os, inquinat hominem, sed quod egreditur.* Et paulò post. *Quid enim lucri dic quæso capitur ex observatione, an non magis perdit?* Tandem quæ concludit, *una est observatio abstinere à peccato.* Dum hæc inibi dicit S. Pater loquitur conformiter ad mentem S. Pauli eam elucidando & explanando more suo fusiùs. Jam autem constat S. Paulum eo loco non agere contra jejunium, quod Apostolica Traditione tenet Ecclesia Catholica; sed potiùs ut rectè adverterent Interpretes, inter alios Cornel. à Lapide, hìc, notat hæreses Simonis Magi, Ebionis, & Judaizantium, jam tum suborientes. Ad Judaizantes enim spectat id quod sequitur de escis cum ait, *Optimum enim est gratiâ stabilire cor non escis: scilicet Judæis, id est, ut Theoph; Theodoret; Anselmus, quin & S. Pater noster explicat per escas intelligendo observationem certarum escarum & ciborum Lege Mosaicâ præscriptam Levit. 11. Hæ enim non profuerunt, id est, non justificârunt comedentes, nec mentibus eorum robur gratiæ addiderunt; sed potiùs post Christum eis occasionem peregrinæ doctrinæ Judæismi & Judaizantium, adeo quæ peccati dederunt. Unde his veteris legis observationibus opponit gratiam, id est, legem gratiæ Christi, ut inquit Anselmus. Quod ipsum patet ex nostro Sancto Patre: Nam cum dixisset multiplex esse ge-*

Locus à Mayero citatus contra jejunium expenditur.

Non agit hic quidquid S. Pater contra jejunium Ecclesiæ afflicum.

Sed solum notat hæreses Simonis Magi Ebionis & Judaizantium.

Qui docerent debeant in lege gratiæ teneri observationes legis Mosaicæ circa certas escas.

Id quod ex istis verbis S. Patris allegatis declaratur.

nus doctrina scilicet Judaicæ maximè id quod ad cibos
 pertinet: citat verba S. Pauli *Bonum enim est gratiâ stabili-
 re cor non escis*, additq; ea sunt varia, ea sunt peregrina, ma-
 ximè cum Christus dixerit: *Non quod intrat per os inquinat ho-
 minem, sed quod egreditur*. Quibus utiq; verbis Christus D.
 observationem Judæorum circa manducationē escarum,
 ne scilicet haud lotis manibus comederentur, uti fecere A-
 postoli, redarguit. Postea S. Pater ait. *Et vide eum non audē-
 tem, hac apertè dicere sed in enigmate*: ex eo scilicet quod dicat
 S. Paulus, *Bonum est gratiâ stabilire cor non escis* scilicet: gratiâ fi-
 dei in Christum: addit enim *Totum est fides si ipsa stabilierit
 cor stat in tuto*. Postmodum adjicit reliqua verba S. Pauli
 qua non profuerunt inquit ambulatibus in eis. Quid hoc est
 ambulatibus in eis? nunquid in escis? at quis in escis am-
 bulat? explicat S. Pater intelligendo per illas escas observa-
 tiones escarum certarū ait enim: *Quid enim lucri dic que so-
 capitur ex observatione* scilicet illarum escarum in Lege Mosis
 præceptorum? *an non magis perdit? An non eum qui est hu-
 jusmodi statuit sub peccato?* quando scilicet rejecta lege gra-
 tiæ, fideq; in Christum observatur lex Mosaica circa illas
 escas, quæ utiq; per Christum & ejus legem gratiæ jam est
 sublata. *Que non profuerunt* (inquit porrò ex S. Paulo) *am-
 bulantibus in eis* (idq; explicat) *hoc est iis qui ea perpetuò custo-
 diunt*, ac tandem concludit. *Una est observatio abstinere à
 peccato*, quasi diceret cessarunt illæ tot circa escas observa-
 tiones Legis Mosaicæ, in Lege nova gratiæ, una illa est ob-
 servatio abstinere ab omni eo, quod inducit in peccatum,
 ut est inter alia etiam hoc *ambulare in observationibus* circa
 escas Legis Veteris.

Expres-
 se enim ait ni-
 hil lucri ha-
 beri ex ob-
 servatione
 scilicet es-
 carū, quin
 multum de-
 trimenti.

Hæc igitur allegato loco est mensurum S. Pauli, tum
 & S. Patris Nostri eundem explanantis, Ubi vides Mayere
 nihil

nihil agi contra jejunium Apostolica institutione velut de manu in manum in Ecclesia Cathol. traditum & retentum. An non igitur Auditori tuo fucum volebas facere? citando S. Patrē contra Jejunium, de quo inibi nihil agit, & aliās jejunii acerrim⁹ est observator & defensor, ut brevi videbim⁹.

Potest ille locus D. Pauli etiam intelligi de Merinthianis & Cerinthianis ut advertit præcit⁹ Cornel, ex Galeno, & Vasquez quos fortè voluit Apostolus perstringere, qui Christianismo Judaismum agglutinare volebant magnamque partem in epulis & cibis sacrificialibus, qui Deo in sacrificio oblati erant collocabant, quasi tales cibi sanctificarent homines, eosque DEO gratos redderent & cetera plura, quæ inibi adducit Cornelius à Lapide. Quod si igitur dicto loco S. Paulus hæreticos intendebat redarguere, non dubitandum quin S. Chrysostomus in ejusdem explanatione intenderit à mente Apostoli ne latum unguem recedere. Ubi cum Apostolus doctrinam Ecclesiæ Catholicæ de jejunio minime tangat, nec S. Patrem eandem refellere censendum est.

Quod si quis insuper contendat S. Apostolum, ad eòque & ejus explanatorem Chrysostomum dicto loco, non tantum respexisse hæreticos illorum temporum, sed etiam secutorum, dicatque S. Apostolum quasi prophético Spiritu prævidisse fore in Ecclesia tales, qui prohiberent certas escas, uti & nuptias, ac proinde de illis loqui *doctrinis variis & peregrinis nolite abduci*. De quibus etiam testatur 1. Tim. 4. initio dicens. *Spiritus autem manifestè dicit, quia in novissimis temporibus discedent quidam à fide attendentes spiritibus erroris &c. prohibentium nubere, abstinere à cibis, quos Deus creavit &c.* Hæc autem faciunt dicet quispiam Papistæ. Sed quisquis id dixerit, nihil dixerit. Etenim iis verbis ab Apostolo, non doctrinam Ecclesiæ Catho-

Potest ille locus etiā intelligi de Merinthianis & Cerinthianis.

Notari possunt dicto loco ut & 1. Tim. 4. & alii hæretici atque Eccl. Catholica Romana.

licæ, sed potiùs hæreticorum notari in primis Ebionis, deinde etiam Encratarum, quorum autor fuit Pacianus; Marcionis, item Saturni, & Manichæorum, Severianorum, Archonticorum, manifestè testantur SS. PP. Chryost. Theoph. Oecum: Ambros: Hieron: August: & ante hos Irenæus, Epiphanius, Ignatius. Ex his duos posterioris ætatis adduxisse sufficiat. Hieron. l. 2. adversus Jovinianum

Discrimen
inter do-
ctrinã hæ-
reticorum
& Catholi-
cæ Ecclesiæ
de Jejunio &
Nuptiis ex
Hieron. &
Augustino.

c. II. Reprobatur quidem Apostolus eos, qui prohibebant nuptias, & iubebant cibis abstinere; quos DEUS creavit ad utendum cum gratiarum actione, sed Marcionem designat & Tatianum, & ceteros hæreticos, qui abstinentiam indicunt perpetuam, ad destruenda & contemnenda, & abominanda opera Creatoris.

Nos autem (scilicet in Catholica Ecclesia) & creaturam laudamus DEI, & maciem sagina, abstinentiam luxuria, jejunia præferimus saturitati. Et Augustinus tum lib. contra Adimantum c. 14. tum l. 3. cont. Faust. c. 6. ubi ait, Videtis ergò multum interesse inter hortantes ad virginitatem, bono minori bonum amplius præponendo, & prohibentes nubere, concubitum propagationis, qui solus propriè nuptialis est, vehementius accusando: multum interesse inter abstinentes à cibis propter sacram significationem, vel propter corporis castigationem: & abstinentes à cibis quos DEUS creavit, dicendo quòd eos DEUS non creavit. Proinde illa doctrina est Prophetarum & Apostolorum hæc dæmoniorum mendaciloquorum.

Cui allubet plura ea de re legere, videat supra hunc locum Cornel. à Lapide. Non igitur hoc loco S. P. nec ullo alio Catholicum oppugnat jejunium.

Quod ipsum ut tantò evidentius unicuique pateat adferemus plura ex S. Patre de jejunio Catholico Testimonia.

S. II.

Allegantur ex S. Patre plura Testimonia pro Jejunio
Catholico præcipuè Quadragesimali.

1. TESTIMONIUM Tom. 1. Homil. 1. in Genesim f. 1. initio. *Eapropter & ipse hodie ingenti alacritate surrexi, unà vobiscum latitia illius Spiritualis particeps futurus, & volens adventus sanctæ Quadragesimæ, remedii inquam animarum nostrarum vobis annuntiator esse. Communis enim nostri omnium Dominus, veluti Pater filios indulgenter amans, cupiens ea quæ unquam peccavimus, nos abluere; hanc quæ per Jejunium fit, curationem adinvenit. Nullus igitur sit mæltus, nullus etiam tristis appareat, sed omnes exultent & gaudeant. Et paulò post. He enim veræ ferie sunt, ubi animarum salus, ubi pax & concordia est, ubi omnis hujus vitæ apparatus abigitur, ubi clamor & tumultus & coquorum discursus, & pecudum mæltationes è medio tolluntur. En hic apertè exprimit rationem jejunii secundùm qualitatem abstinentiæ nimirum à carnibus, cum ait in jejunio pecudum mæltationes tolluntur è medio.*

S. Chry-
sost. primo
die jejunii
quadragesi-
malis ala-
criter surgit

Jejunium
remedium,
& curatio
animarum.

In jejunio
pecudum
mæltationes è
medio tol-
luntur.

2. TESTIMONIUM Tomo eodem Homil. 2. f. 3. *Jejunium enim est animarum nostrarum tranquillitas, senum decor, adolescentum pædagogus, continentium magister, qui omnè ætatem & sexum quasi diademate quodam ornat. Nusquam hodiè tumultus, vel clamor, vel carniū concisiones, vel coquorum discursus, sed omnia illa abierunt, & imitatur hæc civitas honestam quandam continentem & sobriam Matrem familias. En iteratò meminit abstinentiæ à carnibus tempore jejunii, cum ait nullas carniū concisiones adesse eo tempore.*

Laudes exi-
miæ jejunii.

In jejunio
nullus car-
niū usus.

3. TESTIMONIUM Tom. eod. hom. 3. f. 7. *Undiq; igitur armemus nos ipsos & à verbis, & ab operibus, abstinemus quæ nos offendere possunt, & cum abstinentia à cibis, cum aliarum*

Cum absti-
nentiæ à ci-
bis abstinē-
dum à ma-
lis operibus.

Jejunii ſtu-
diū à mor-
bo peccati
liberat.

virtutum tum liberalitatis in pauperes, ſpecimen exhibeamus.
Et infra. Scio enim, ſcio quòd per gratiam Dei, ſermonum no-
ſtrorum frequentia & jejunii ſtudium poterunt ipſos vel ſerò à
difficili hoc morbo liberare, perfectè eòq; ſanitati reſtituere, ut &
ipſi à ſuppliciis quæ eis parata ſunt liberentur, & nos à triſtitia
eruemur.

4. TESTIMONIUM Tomo eodem Homil: II. f. 27.

ante medium expreſſam aliquoties Quadrageſimæ & Jeju-
nii mentionem facit. Similiter igitur (inquit) & in hac ſacra
Quadrageſima conſtitutum nobis inveniemus. Et paulò poſt.

Olim die
Dominico
& Sabbatho
non jejunab-
ant; nec
modo die
Dominico
in Eccleſia
eſt Jejunium
quoad
quantita-
tem cibi et
ſi ſit quoad
qualitatem.
Tempo-
re Jejunii
ſcrutanda
Conſcien-
tia.

*Ita & nunc hiſ qui in hac quadrageſima jejunii curſum ſuſcepe-
re, quaſi ſtationes, & diverticula, & littora, & portus, per die-
os hebdomadæ dies Dominus quietem largitus eſt. (etenim ut in
margine hujus editionis adnotatur die Dominico & Sabba-
tho veteres non jejunabant ut habetur in Apoſt: Can: 64.
Et nec modo die Dominico ſervatur jejunium quoad quã-
tatem cibi, ſiquidem prandium & cœna ſumi poteſt, et-
ſi ſervetur quoad qualitatem; abſtinemus enim à carnibus
in quadrageſima) ut & corpori aliquantulum jejunii labores
remittantur, & animam refocillent jejunantes, & exactis du-
obus illis diebus in pulchrè cæpto itinere alacriter pergant. Et
infra. Et ne ita ſimpliciter Jejuniorum hebdomadæ prætereant,
ſcrutemur ſuam quiq; conſcientiam.*

5. TESTIMONIUM Tomo eodem Homil: 30. f. 91.

In magna
hebdomada
jejunii cur-
ſus inten-
dendus.
Continu-
andæ præ-
ces diligens
& pura cõ-
feſſio faci-
enda.

initio loquens de hebdomada præcipuè ſancta, quæ etiam
tunc magna hebdomada vocabatur. *Eccè tandem (inquit)
ad ſinem ſanctæ Quadrageſimæ venimus, & Jejunii navigati-
onem perfecimus, appulimusq; Dei gratiã in portum. Et pau-
lò poſt interiùs. Quia in Magnam hanc Hebdomadam per-
venimus Dei gratiã, nunc maximè & jejunii curſus intenden-
dus, & magis continuandæ ſunt præces, faciendæq; diligens & pura
peccatorum confeſſio, ut talibus ornati virtutibus, ubi in diem*

Domini

Dominicum venerimus, Domini libertate fruamur. Magnam autem vocamus Hebdomadam non quod plures hora in ea sint, neque quod plures dies habeat: Est idem enim numerus in hac aliisque omnibus. Quare ergo illam vocamus magnam? quia magna quadam & ineffabilia bona contigerunt nobis in illa. In illa enim solutum est bellum diutinum, extincta mors, maledictio interempta, diaboli tyrannis dissoluta, vasa ejus direpta, Deus hominibus reconciliatus est, cœlum penetrabile factum, Angeli hominibus convivunt. Et idcirco fideles & jejunium intendunt, & vigiliis, ut hebdomada huic honorem habeant.

6. TESTIMONIUM Tomo 5. sermone 1. de Jejunio f. 356. Cujus gratia occisi sunt filii Aaron Sacerdotes? Nonne quia in Ministerio vinum gustarunt? quæ erat lex Nazæeorum? nonne abstinere à vino, & omnibus quæ inebriant? Daniel cum suis legumina comedebat contemnentes mensam Tyranni Nabuchodonosor: jejunavit Daniel triginta sex dierum hebdomadas; & vir ille desideriorum, quia à concupiscentiis sibi temperabat, cognomen sortitus est. Et quomodo jejunavit, non unum Judaicum diem & brevem, sed triginta sex dierum hebdomadas. Et ipse præfigurabat Ecclesia consuetudinem panem aut delicatum non comedebat: Alii autem pro voluptate sua aliquando bibunt: Vinum & caro non intravit in os meum, à quibus jejunat Ecclesia. Vide in Veteri Christianam vitam?

7. TESTIMONIUM Tomo eodem. Homil. 3. ad populum Antioch. f. 13 & seq. Habemus & jejunium hoc cooperans, in hac pulchra legatione nobis adhærens. Quemadmodum itaque præterita hyeme, & æstate apparente, nauta quidem navigium deducit; miles verò arma detergit equumque ad bellum parat, & agricola acuit falcem, & viator fiducia plenus longum iter aggreditur, & ad certamina pugil exspoliatur, sequens denudat: sic & nos jejunio tæquam æstate quadam apparere, & arma tanquam milites abstergamus. Et paulò post. Acue falcē tuam, quam

Cur vocatur magna hebdomada.

Filii Aaron puniti ob gustatum vinum.

Lex Nazæeorum à vino abstinere.

Danielis jejunium commendatur.

Daniel jejunans præfigurabat Ecclesiæ consuetudinem.

Jejunantes assimilantur

Nautis, Militibus, Agricolæ, Viatori, Pugili.

per.

per crapulam hebetasti, acue per jejunium, aggredere iter in cœlum ferens, asperam & angustam viam attinge & ambula. Tum modum ambulandi dat.

Quomodo autem poteris & attingere & ambulare? calligans corpus tuum & in servitutem redigens, ubi enim via angusta magnum impedimentum est carnis ex crapula obesitas.

Obesitas
carnis ex
crapula ma-
gnum im-
pedimen-
tum in via
angusta ad
cœlum.

Jejunium
accuratum
non tantum
in ciborum
abstinentia
sed & pec-
catorum.

Jejunet &
fesus ac cor-
poris mem-
bra.

Jejunan-
dum à Ver-
bis turpibus
& convitio.

Detrahens
fraternas
carnes co-
medit.

In jejunio
quodam
æmulatio
inter fideles
uno austerius
altero jejunium
servante.

Absurdarum undas concupiscentiarum reprime, repelle improbarum hyemem cogitationum, salva navigium, multam ostende peritiam & factus es gubernator. Horum autem omnium nobis materia jejunium & Magister est. Jejunium autem dico non hoc vulgare sed accuratum jejunium, non tantum ciborum abstinentiam, sed & peccatorum, non enim jejunii natura peccata eximere sufficit nisi congrua cum lege fiat. Etenim athleta inquit Paul. 2. Tim. 25. non coronabitur nisi legitime certaverit, Et paulò post. Non enim os tantum jejunet, sed &

oculus & auditus & pedes & manus, & omnia corporis nostri membra jejunent &c. Non comedis carnes neque lasciviam per oculos haurias. Jejunet & auris, aurium autem jejunium detractiones & calumnias non suscipere. Auditum vanum non suscipies, inquit Ex. 2. 13. Jejunet quoque os à verbis turpibus, & convitio. Quæ enim utilitas cum avibus quidem & piscibus abstinemus, fratres vero mordeamus & comedamus?

Detrahens fraternas carnes comedit, proximi carnem mordit. Propterea & Paulus terruit, dicens: Si autem vos invicem mordetis & comeditis, videte ne ab invicem consummami. Non infixisti dentes carni, sed anima maledictum, improbam suspicionem infixisti, vulnerasti &c.

8. TESTIMONIUM Tomo. 5. homil. 4. ad populum Antioch. de patientia Job &c. f. 20. prope finem. Et sicut quidam sunt inter se ciborum abstinentiam æmulantes & mirabilem contentionem facientes, & hi quidem integros duos dies transigunt

gunt jejuni, hi verò non vini tantùm, olei, sed & omnis ferculi usum à sua mensa rejicientes pane & aqua utentes duntaxat Quadragesimam omnem expediunt: sic & nos quidem inter nos contendamus, ut juramentorum frequentiam tollamus. Hoc enim omni jejunio utiliùs, hoc omni vita asperitate compendiosius: & studium, quod circa ciborum abstinentiam habemus, hoc circa juramentorum abstinentiam exhibeamus. Et hìc S. Pater testatur varias à variis jejunii austeritates susceptas fuisse, quod quidem etiamnum in Ecclesia Catholica usitatum.

Juramentorum frequentia tollenda.

9. TESTIMONIUM Tom. 5 Homil 6. ad pop. Antioch. f. 27. Non tantùm ad Regi persuadendum maximum ex hoc jejunio nobis est auxiliium, sed etiam ad casus generosè ferendos. Etenim consolationem non quamlibet ex hoc tempore capimus, per singulos enim dies congregari, & divinarum auditu Scripturarum frui, & invicem nos conspicerè, & lamentari, & orantes, ac benedictionem accipientes sic domum abire, doloris plurimum nobis diminuit. Et multis interjectis, Studeamus presentis jejunii capere munimentum. Et sicut sepe numerò vestimentum adepti, vel servum, vel vas pretiosum temporis reminiscimur, & internos dicimus, servum illum tali solennitate emi, vestimentum hoc tali comparavi tempore, ita quoq; si legem hanc impleverimus, dicemus Juramentum hanc correxi Quadragesimam, hætenus enim jurabam & sola admonitione audita, peccato abstinui, & mox, Quid difficilius non jurare, an per totum diem inediam pati, & aqua potu, & tenui victu siccari? Certum est, quòd hoc illo gravius, sed tamen consuetudines est tam facilis, & expedita, quòd adveniente jejunio, etsi millies quis exhortetur, & infinita crucient, & cogant, vinum delibare, vel aliud quid jejunii lege non concessum gustare, omnia quis mallet pati, quàm prohibitum tangere munimen-

Consolatio ex jejunio.

Jejunii lex quam difficilis transgressu bonis Christianis.

zum. Et cum illibenter erga mensam affecti ſimus, tamen propter
conſuetudinem, ex conſcientia omnia generoſè ferimus laborãdo.
Notandum hoc loco S. P. meminiffe jejunii legis, quæ cer-
tè non alia quàm Eccleſiaſtica ex Apoſtolica traditione.

10. TESTIMONIUM Tom. eod. Hom. 10. ad pop. Ant.

Jejunans
unguentum
eſt ſpiritua-
le.
f. 37. prope initium. Et quid opus eſt plura dicere? Ita tantum
prope jejunantem, & ipſius ſtatim odoris ſuarvitatem ſenties?
Unguentum enim jejunans eſt ſpirituale, & per oculos & per lin-
guam, & per omnia bonam animam diſpoſitionem demonſtrans.

11. TESTIMONIUM Tom. 5. hom. 15. ad pop. Ant. f. 53.

initio. Oportebat & hodie, & ſuperiore ſabbatho de jejunio face-
re ſermonem, & intempetiſſimum eſſe dictum hoc, cogitet nemo.

Præſentia
dierum je-
junii negli-
gentiſſimos
ad certam
Jejunij ex-
citat
Nam in diebus quidem jejunii conſilio nihil opus eſt. & admoni-
tione, ipſa dierum præſentia etiam negligentiffimos ad jejunii
certamen excitante, ſed quoniam hominum multi Jejunium ag-
greſſuri, tanquam longa cuidam obſeſſioni tradendus ſit venter,
crapulam, & ebrietatem præveniētes reponunt, ruruſumq; egreſ-
ſi tanquam ex longa quadam eſurie, & gravi jejunii carcere ab-
ſoluti cum multo dedecore ad menſas currunt, ſtudentes ſibi ortam
ex jejunio utilitatē, crapula exceſſu ruruſum perdere; opera præ-
tium fuit & tunc & nunc de continentia inſtituere ſermonem.

12. TESTIMONIUM Tom. 5. hom. 16. ad pop. Ant. f. 59.

poſt med. Secundam Jejunii ſeptimanam expediſſimus, ſed non
hoc conſideremus; Non enim hoc eſt expediſſe Jejunium, ſi tem-
pus præterierimus, ſed ſi tranſegerimus cum rectè factis. Hoc ſup-
petemus ſi ſtudioſiores facti ſimus, ſi defectum aliquem noſtrum
correxerimus, ſi abluiſimus crimina. Conſuetudinem omnes
habent per quadrageſimam interrogare, quot quiſq; ſeptimanas
quadrageſima jejunavit, & dicentes audire licet, hos quidem
quod duas, hos verò quod tres, illos autem, quod omnes jejunave-
runt ſeptimanas. Et quod lucrum ſi rectè factis carentes

Jeju-

Jejunium
traſigendum
cum rectè
factis.

Tempore
Jejunii Qua-
drageſimæ
imminuen-
da vitia.

Jejunium transegerimus? si alius dicat totam jejunavi quadragesimam: tu dic, inimicum habebam & conciliatus sum: habebam detrahendi consuetudinem & destitit, jurandi tenebar usu, & mos improbus mihi correctus est. Nulla mercatoribus utilitas, si magnam maris longitudinem percurrerint, sed cum rerum copia & multo mercimonio navigaverint, nulla Jejunii nobis utilitas, si infructuose ipsum tempus & temere prætereamus, si ciborum Jejunium jejunemus: præteritis jejunii seu quadragesima diebus præterit & jejunium, si verò peccatis abstinemus, & transacto Jejunio illud remanet, & continuum erit. hinc nobis utilitas, & ante regnum cælorum non parvas nobis hic reddet retributiones.

Retributio bonorum operum etiam ante Regnum cælorum i. e. in hac vita fit.

13. TESTIMONIUM Tom. eod. hom. 18 ad pop. Ant. f. 63. initio. Multos vidi gaudentes & inter se dicentes, Vicim⁹, superavim⁹, Jejunii dimidium profligatū est. Tales autē hortor non propterea gaudere, quia profligatum sit Jejunii dimidium sed illud considerare, si peccatorum sit profligatum dimidium, & tunc exultare; hoc enim voluptate dignum, hoc est id quod quaritur, & propter quod facta sunt omnia, ut defectus nostros corrigamus, & tales exeamus de Jejunio, quales Jejunium ingressi sumus, sed abluti & omni mala consuetudine deposita sic sacram agamus solemnitatem, si hoc desit, non tantum nulla nobis erit utilitas, verum & maximum consummato Jejunio damnus. Ne igitur lætemur quòd Jejunii prolixitatem expedivimus, nihil enim magnum hoc est, sed lætemur, quando cum profectibus ipsum exegerimus, ut etiam ipso transacto fructus ipsius effulgeat & c. Multos enim video se ita pusillanimitè habentes, ut in presenti de futura solliciti sint Quadragesima, multosq; dicentes audivi, quòd post Jejunii liberationem non sentiunt voluptatem ex remissione, propter futuri anni sollicitudinem; quid his queso magis esse posset pusillanime?

Tempore Jejunii omnia mala consuetudo deponenda.

Causa lætitiæ detracta jejunio fit, si cum profectu animæ exaltum.

Quæ verò est hujus causa? quod adveniente jejunio non quomodo benè disponatur anima studemus, sed in sola ciborum abstinentia ipsum definiemus.

Ad finem
jejunii de
profectu
virtutum
auctiore fa-
cto ineun-
da ratio.

14. TESTIMONIUM Tom. 5. Hom. de similtate
&c. f. 742. initio. *Ad finem jejunii reliquum jam deinceps tem-
pus deproperat, ecquid interea de profectu virtutum auctiore
facto conscii sumus? ut enim nihil commodi adfert decursio
per multa stadia, si à premio excidas; ita nihil nobis lucri erit
ex multis laboribus & sudoribus jejunio insumptis, nisi cum
pura conscientia sacrâ mensâ fruamur: ob hoc enim jejunium,
& Quadragesima, & tot dierum synaxes, auditiones, preces,
& doctrina suscepta sunt, ut absterfis sceleribus, per istiusmodi
studium, qua nobis hoc anno quocunq; modo allita inhaeserunt,
cum spiritali securitate, illius incruenti Sacrificii participes
efficeremur. Quia nisi id assequamur, temerè frustra q; &
cum nulla utilitate tanti labores tolerati sunt. En hic non
tantùm Jejunii, sed etiam incruenti Sacrificii meminit.*

Jejunium
quadragesi-
male ideò
suscipitur
ut fideles in-
cruenti Sa-
crificii par-
ticipes effi-
ciantur.

Expecta-
tio jejunii
studium in-
gerit bonis
Christianis.

Jejunium
dæmonis
tremendum
non homi-
nibus.

Jejunij so-
cia & con-
tubernalis
oratio.

15. TESTIMONIUM Tom. 5. Hom. 1. de poenitentia
f. 335. initio. *Leti nobis hodie ac festiva celebritas, solitòq; illu-
rior cætus, quanam ergò causa? Ipsum jejunii hoc clarum tem-
pus, hoc esse novi, jejunii non presentis sed expectati &c. Si
verò solùm quod expectatur tantum studii nobis ingessit, cum
apparuerit, adveneritq; qualem quantamq; præ se veneratio-
nem feret, sic & civitas Principe tremendo ingressuro omnem
omittit desidiam, majoriq; excitatur studio. Sed haud timete
tremendum Principem jejunium audientes, non enim vobis, sed
Dæmoniorum natura tremendum est. Etenim si lunaticus
fuerit quis, jejunii faciem ostende, atq; lapidibus ipsis immobili-
or manet timore suffocatus, & veluti vinculo quodam deten-
tus, idq; potissimum quum viderit jejunio adiunctam sociam
contubernalemq; orationem. Propterea & Christus dicit hoc*

genus

genus Damonii non eicitur nisi in Jejunio & oratione, Matth. 17. Jejunium mirare, pronisq; manibus suscipe, quoniam enim & in camino fert opem, atq; in Leonum custodit lacu, Demonesq; fugat, & Dei revocat sententiam, vitiorumq; furorem suppressit, & ad ipsam nos reducit libertatem, plurimamq; in nostris cogitationibus quietem insinuat, quomodo non suprema fuerit iniquitatis tot tantaq; in manibus habentem bona, & fugere & timere. Plura ibidem S. Pater in laudem jejunii præclare tractat.

Jejuniū
plura bona
enumeran-
tur.

16. TESTIMONIUM Tomo eodem homilia 8. de Poenit, f. 352. ab initio. Etenim vobis de cetero jejunii tempus ad finem urget: Nam stadii medium prætergressi, reliquum ad finem ipsum concedimus. Et paulò post. Oro vos omnes, & obsecro, suam quisq; ad conscientiam jejunii negationem reputet, & infra; cum scilicet esca abstinemus, peccato non abstinemus? cum carnibus quidem non vescimur, devoramus tamen pauperum domus? & cetera plura quæ ibi habentur.

Cum car-
nibus non
vescimur,
pauperum
domos non
devoremus.

17. TESTIMONIUM Tomo. 5. homil. 71. 72. 73. ad Pop: Ant: quibus tribus homiliis tractat de jejunio, præsertim verò homilia 73. cujus ipsa inscriptio est, De Sancta Quadragesima Jejunio, & quod torpentibus nobis nulla excusatio f. 180. sic igitur ille statim initio. Non hoc solum exquiritur Charissimi, ut per singulos dies huc cõveniam9, & de isdem audiamus continuè, & totam jejunemus Quadragesimã, si nihil enim ex eo quod huc assidue convenimus & admonemur, & ex jejunii tempore lucrari deberem9, hæc non modò nihil nobis prodesse, verum & majoris occasio damnationis fierent nobis, cum tantum inveniētes sollicitudinē iidem permaneamus, nec iracundus mitis efficiatur, nec animosus mutetur in mansuetum, nec in benignitatem invidus se reducat, neq; pecuniarum captus insaniã desilens ad misericordiam & pauperum se transferat sustentationem, nec impudicus continens evadat &c.

Jejuniū
sine vitæ e-
mendatione
majoris cau-
sa emenda-
tionis.

Propitia-
tionis tem-
pus Jeju-
nium.

Dolet in
jejunii ca-
ro ſed epu-
latur ani-
ma.

Jejunium
corpori me-
dicina &
cura.

Si Jeju-
nii pharma-
co fuiſſet u-
ſus Adam,
non fuiſſet
mortale ge-
nus huma-
num.

Adam per
intemperā-
tiam nobis
mortem at-
tulit, at Je-
junium nunc
ruinam re-
parat.

Esau ob
non ſerva-
tum Jeju-
nium primo-
genita ami-
ſit.

Jejunium
Moſi legem
Judæis de-
tulit à mō-
te.

Vetus Lex
à Jejunio
incepit.

Et nova
ab eo fun-
damenta ponit.

18. TESTIMONIUM Tom. 5. ſerm. 1. de Jejun. f. 365. Pro-

pitiationis tempus adest, temporis oportunitatē ne contemna-
mus: abjiciendorum peccatorum tempus est, gratiam ne negli-
gamus, ſed jejunemus à cibis, ſed primum à malis peccatis. Et
paulò poſt dolet in jejunio caro, ſed epulatur anima, quid me-
lius in nobis anima vel corpus? Hac accepit ut non doleat, nu-
tritritur autem & hoc pulchrius, & melius. Oportet nos eſſe in Je-

junio, nec eſt propterea corpori corruptio, ſed medicina & cura:
Nam qui jejunant & à fluxibus liberantur &c. Et infra, ab u-
no ligno ſi abſtinuiſſet Adam, ſi ab uno jejunaiſſet mortua fuiſ-

ſet mors, imò non fuiſſet mortua, que non erat. Vides ſi hoc
pharmaco fuiſſet uſus Adam, non fuiſſet mortale noſtrum genus.

Quanta gratia fuit uſus, ut reſolvatur quod invenit Adam
per intemperantiam. Quando vides quid mali operatum ſit
contrarium, hoc eſt quòd non abſtinuit ab uno ligno Adam, cog-

noſce quantum bonum Jejunium & abſtinentia ab his qua licita
ſunt adſeruat. Nam ubi attigit Adam quòd non licebat, cecidit;
contra abſtinentia ab his qua licent, ſua beneficentia ruinam re-

parat. Utinam & Esau jejunaiſſet, & non vendidiſſet primo-
genita, ſed cibo minor factus natura privilegium pro lentibus
vendidit. Doctis Scripturas tranſcurro velociter: quid detu-

lit Judæis legem à monte? Jejunium Moſi Ex. 32, quòd quadra-
ginta diebus fiebat, ſed priusquam deferretur lex, viſus eſt popu-
lus veritatem amiſiſſe. Et paulò poſt, Si igitur vetus (lex) à

jejunio incipit, & nova ab eo fundamenta ponit, ne putemus je-
junium malum eſſe. Adfert deinde plura S. Pater exempla
de jejunio ex Scriptura Sacra, quæ ne ſim longus, omitto,

liberum lectori ea pervolvere.

19. TESTIMONIUM Eodem Tomo ſermone 2. de

Jejunio f. 268. Adest nobis ſplendidus dies, & desideratum
tempus advenit, & conventus idè opulentior congregatur. &
hac

Non igitur malum jejunium.

hac omnia spes nobis expectati jejunii preparavit, & cetera Spes expectati jejunii.
plura quae eodem serm. adfert in laudem eximiam Jejunii.

20. TESTIMONIUM Tom. 5. hom. 23. ad Pop. Ant. de Poenitētia &c. f. 83. *prope finem. At amarius os facit ieiunium? Christus qui mellis dulcedinem creavit fel propter te gustavit.* Jejunii amaritudo felle Christi condienda.
Quam dulciter Jejunium S. Pater condit felle Christi.

21. TESTIMONIUM Tomo eodem Oratione 9. in Sancta & magna Parasceve, m. 923. *Finitum iam nobis est Jejunii certamen, desit autem in crucem, quem enim alium nancisci finem victoriam oportuit, quam ut trophaeo terminaretur, Trophaeum enim Crux est &c.* Jejunium Quadrages. definit in Cruce tanquam in trophaeo.

Finio itaque Allegationem Testimoniorū ex S. Patre, ac simul trophaeum erigo: abunde enim tibi Mayere satisfactum esse credo hisce tot pro Jejunio testimoniis, contra tuum unicum adeo jejunum locum. Agnosce igitur Chrysostomum non Lutheranum, sed potius Romano-Catholicum.

Porrò id quod hic per ludibrium adfers ex Durando, an pisces carnis rationem habeant? non moror: neque enim haec & similia tua ludibria merentur aliud, quam risum & contemptum.

Quid verò ais insuper Chrysostomum piscium, quoque esum & usum à Jejunio exclusisse homilia 3. ad pop. Antioch. & alibi quae loca à nobis supra citata. Ergo agnoscis S. Patrem Jejunium admisisse, & quidem etiam à piscibus. Tu autem Mayere unà cum tuis ne quidem à carnibus admittis jejunium, quā igitur fronte Lutheranos vis esse Chrysostomianos? Porrò nihil novi in Ecclesia Catholica ut multi etiam à piscibus abstineant jejunii tempore etiam nunc. Sed cui tam rigida est à piscibus abstinentia, eidem S. Pater vult inculcatam abstinentiam, Mayerus cum Lutheranis Divi Chrysost. doctrinam de Jejunio non sequitur.
etiam

etiam à vitiis, præſertim detractiōnis, mordacitatis &c: Utinam Mayere ſaltem in hoc S. Doctoris ſecutus fuiſſes doctrinam, atque à mordaci dicacitate quâ Concilium Tridentinum theonino dente arrodis abſtineres? Gabriel Albaſpinæus Epiſc: Aurelianenſis quem citas, nihil aliud intendit, quàm excitare homines ad orationem ferventem, vitamque probam jejunio jungendam, exemplo veterum Chriſtianorum, quod vel illa ejus verba ſonant, *omni genere Precum, Orationum, Jejuniorum armati manantibus ubertim ex oculis lacrymis; magno cum ejulatu cælum iplum laceſſentes oppugnabant &c:* Ergò hæc tibi Mayere placeant in Veteribus, eccur non eadem facis?

CONTROVERSIA XIII.

De Primatu Petri.

JAm ex arena videris deſcendere Mayere quādo gloria abundus velut epinicion occinens, inquis. *Atq; ita per partes labefactatus eſt conſenſus Chryſoſtomi falſò jaçtatus.* Sed ſiſte gradum! parce Tridentinis, parce Heidelbergero, quin parce tibi. Nondum acie pulſi firmo conſiſtimus gradu, noſtra hæc eſt pila, noſtra omnis lis. Bene habet pedem ut video refers, at ſimul in ſublime effers, eodem Sedem Petri Apoſtolicam petulanter calcaturus, quin & dexteram attollis, ut ultimam in Primatu Petri, hoſtili contra Tridentinos Patres bello, manum inferas, & imponas; quod vel hæc tua verba (*quid ſi Heidelbergeri hunc ejus (Chryſoſtomi) arietem jam diſceſſurus intorqueam*) loquuntur. Sed crede mihi non ſtas promiſſis; aries enim quem in petram Petri inconcuſſam contorſiſti, inte ipſum retortus te

Mayere.

Gloria-
tio Mayeri
de labefa-
ctato con-
ſenſu Chry-
ſoſtomi fru-
ſtranea de-
claratur.

Mayerum maximis tuâ opinione majorem Heroem terræ ita allidit, ut cadere in arena non sine dedecore cogaris.

Quis verò iste Aries Chrysofomi videamus? Tom. 2. (inquis) in Matth. 16. Homil. 55. *Tu es Petrus & super hanc*

petram ædificabo Ecclesiam, id est super fidem atq; Confessionem. Item Tomo 3, serm. de Pentecoste. *Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalent adversus eam.* Super hanc petram

non dixit super Petrum: non enim super hominem, sed super fidem ædificavit Ecclesiam suam: quid est super petram? hoc est super Confessionem, super sermones pietatis.

Hicne est ille Aries, quem intorquere volebas, eoque Primatum Petri non in primis, aut secundis, sed in ultimis reponere, quin susque deque evertere? Scin' quid velim? Nimirum hic Aries Agno mansuetior in Petro verum Pastorem, Patrem & Petram Ecclesiæ ingenuè agnoscit. Etenim quis unquam dubitavit cum Chrysofomo Catholicorum, Ecclesiam non super Petrum quàm hominem merè, quàmve privatam personam ædificatam? nunquid enim hæc ædificatio facta est super Corpus Petri, ejusque animam? hoc enim Physicè est homo Petrus. Nunquid ex lapidibus, aut lignis confecta? *An forsitan interrogabis* (loquor verbis D. Chrysofomi desumptis ex loco secundo citato serm. de Pentec. f. 365.) *utrum hæc ædificatio suscipiat lapides, aut ligna aut ferrum? non inquit, nec enim est in sensibili ædificatio, quod sitalis esset, solveretur*

Duo Loci
S. Patris à
Mayero ci-
tati contra
Primatum
Petri expō-
duntur.

Quo sensu
Christus Ec-
clesiam suam
supra fidem
seu Confes-
sionem Pe-
tri funda-
vit?

Non super
Petrum quàm
hominem
merè quàmve
privatam
personam.

tempore. Sed potius Ecclesia Catholica docet cum Do-
 &ſſimo Card. Bellarmino de Rom. Pontifice Lib. 1. c. 10.
 Quòd Chriſtus Dominus Eccleſiam ſuam in dictis verbis
 ſe ædificaturum pollicitus ſit, ſuper Confessionem & fi-
 dem Petri non tantum ſimpliciter, & abſolutè ſumtam, ſi-
 ne reſpectu & relatione ad Perſonam Petri; ſi enim ita
 eſſet, non diceret Dominus *ſuper hanc petram ædificabo*, ſed
 ædifico vel ædificavi Eccleſiam meam: Jam enim multi
 crediderant, & confeſſi fuerant, eum eſſe filium Dei vivi,
 ut Priſci Patres, Prophetæ, SS. ejus Mater & Virgo, Zacha-
 rias, Simeon, Joannes Baptiſta, Apoſtoli, & ceteri Diſcipu-
 li. Quare non primus Petrus erat, qui credidit & con-
 feſſus eſt Chriſtum Filium Dei vivi; adeòque Eccleſia
 Chriſti in confessione illorum credentium ædificari jam
 cæpta fuit, conſequenter non primùm in Confessione
 Petri, quaſi in futuro ædificanda.

Neque ſu-
 per Petri fi-
 dem & Cõ-
 feſſionem
 ſimpliciter
 & abſolutè
 ſumtam ſi-
 ne relatio-
 ne ad fidem
 Petri.

Fides in ſe
 ſumta pro-
 ut eſt virtus
 Theologica
 eſt funda-
 mentum
 juſtificationis.

At non re-
 ſpectivè ad
 Eccleſiam
 ſpectata.

Deinde fides abſolutè, & in ſe ſumta, prout eſt vir-
 tus Theologica, rectè quidem dicitur fundamentum ju-
 ſtificationis, omnium virtutum ac ſalutis ipſius, ut etiam
 ſuprà Controverſia quarta de Juſtificatione diximus, nam
 ut Auguſtinus ſerm. 22. de verbis Apoſtoli dictis conſo-
 nat: *Domus Dei credendo fundatur, ſperando erigitur, dili-
 gendo perficitur.* At eadem fides reſpectivè ad Eccleſiam
 ſpectata ipſiusmet petra & fundamentum propriè lo-
 quendo eſſe non poteſt: Etenim fundamentum & reli-
 quum ædificium debent eſſe ejuſdem generis & rationis.
 Eſt autem Eccleſia Coetus evocatorum ſeu hominum fi-
 delium Congregatio, quaſi *lapidum vivorum* ut dicitur
 1. Petri 2. *qui ſuper ædificantur ſuper fundamentum Apoſto-
 lorum & Prophetarum ipſo ſummo angulari lapide Chriſto
 Jeſu*, ut ait Paulus Ephel. 2. *Qui ſcilicet Apoſtoli & Pro-
 phetæ*

phetæ fuere utique homines. Debet ergo etiam lapis, fundamentum, seu petra, supra quam Ecclesiam suam ædificaturus erat Christus, esse aliquis homo, & non aliqua virtus, sicut ipsum ædificium est ex lapidibus vivis, id est, hominibus, ut dictum. Denique illud pronomen demonstrativum *hanc* clarissime ostendit per petram non posse intelligi fidem absolute; nam refertur ad Petram proximè nominatam, & in Petra ad proximè etiam compellatum Petrum, *Tues Petrus*, non *tues fides*, adeoque & sequentia verba ita accipienda sunt, & *super hanc petram* i. e. super te Petrum fidelem seu confitentem me, & non super fidem tuam solam, quàm me confiteris *ædificabo Ecclesiam meam*; ita ut sensum dictorum verborum hæc argumentatio complecti videatur. Super eum qui est hæc petra ædificabo Ecclesiam meam; Atqui Tu Petre es hæc petra, Ergo super te Petre ædificabo Ecclesiam meam. Oportet igitur hoc loco fidem non simpliciter & absolute sumere, sed cum relatione ad fidem Petri, & quidem Petri non ut hominis merè privati, & particularis personæ, sed ut erat Pastor, Princeps, & Caput Ecclesiæ futurus; adeoque à Christo Domino Ecclesia sua non super fidem absolute, nec super fidem Petri ut personæ particularis sed ut personæ publicæ, quæ nimirum esset Caput & Pastor ejusdem Ecclesiæ fundata est: uti hoc ipsum luculenter præcitatus Bellarminus demonstrat.

Atque ita intelligendus est S. Chrysostomus tum hic, tum alibi loquens, uti & alii SS. Patres, quando dicunt super fidem seu Confessionem Petri fundatam Ecclesiam. Quod ipsum S. Pater sese explicans manifestè testatur: nam præcitata homil. 55. in Matth. infer. f. 191, inquit: *Tu*

Fides & Confessio illa accipienda cum respectu & relatione ad Petri fidem, non ut hominis privati sed ut erat Pastor, Princeps, & Caput futuræ Ecclesiæ.

Ita fidem & confessionem Petri intelligendam esse probatur ex iis ipsis locis quæ Mayerus citavit.

verò *mecum ex his omnibus, quanta sit potestas eius (Petri) intellige! Dominus ait tu es Petrus, & ego (super te) edificabo Ecclesiam meam.* En S. Pater signanter ait *(super te) scilicet Petre, sed non quâ privatum hominem, & particularem personam, ergò quâ Caput, Principem, & Pastorem Ecclesiæ.* Id verò ipsum eadem Homilia manifestè loquitur. Postquam enim adduxisset verba Domini. *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* Id est fidem atq; confessionem; protinus addit, *hic apertè prædixit (Christus) Magnam eorum, qui credituri & erant, &*

Petrus Ecclesiæ Pastor à Christo constitutus.

sunt multitudinem fore, & sublimiora sapere ipsum (Petrum) fecit, & Ecclesia Pastorem constituit. Et infra de clavibus, *quas se daturum Petro pollicetur.* Christus ait, *alium deinde honorem ei præbet, ego autem dabo tibi claves Regni cælorum. Quid verò est, & ego autem tibi dabo? quemadmodum Pater tibi dedit, ut me cognosceres, sic & ego tibi dabo. Et non dixit rogabo Patrem ut tibi det, sed quamvis magna erat potestas, & doni magnitudo ineffabilis, & ego tamen dabo tibi inquit.* Et post pauca apertè Petrum Pastorem & Caput Ecclesiæ promulgat. Nam, inquit, *quæ Deus concedere solus potest, peccatorum scilicet remissionem (in clavibus inclusam) & ut Ecclesia tot tantisq; fluctibus impetu irrupentibus immobilis permaneat: Cuius Pastor & Caput Piscator homo atq; ignobilis terrarum orbe recludentem adamantis naturam firmitate superet; hæc inquam omnia quæ solius DEI sunt se pollicetur daturum.*

Petrus Pastor & Caput Ecclesiæ.

Idem secundo repetit S. Pater.

Scin jam quid velim Mayere? Vin' insuper audire Petrum præpositum universo terrarum orbi, arrige aures, audi de meliore metallo (quæ tua sunt verba) aureo ore sonantem Chrysoſtomi mei vocem. Ita, inquit ibidem, & Pater ad Jeremiam dicebat sicut columnam ferream, & murum

murum aneum posui te Jer. cap. I. Sed ipsum quidem genti uni Pater, hunc autem universo terrarum orbi Christus praposuit: Quærit deinde Sanctus Pater ex eis scilicet Ari- nis, qui Filii divinitatem minorem quàm Patris dicunt, quàm illis majora dona videantur, quæ Pater, aut quæ Filius Petro largitus est. Pater quidem revelationem inquit ei Filii sui dedit; Filius autem partim ut tam Patris, quàm Filii sui revelationem ubiq; terrarum posset seminare, partim ut quamvis homo esset mortalis cœlesti potestate polleret, & claves haberet Regni cœlorum, ita Petrus Ecclesiam per universum orbem amplificatam Cœlo etiam ipso validiorem monstravit.

Christus Petrum u- niverso ter- rarum or- bi prap- osuit.

Petrus ho- mo quam- vis morta- lis cœlesti potestate pollet.

Hanc verò ipsam & non aliam mentem fuisse S. Pa- tris declaro etiam alio Testimonio. Etenim Tom. 2. Ho- mil. 83. in Matthæum f. 274. ante medium ait. *Nam qui super confessionem ejus Ecclesiam ita fundavit atq; munivit, ut nullum periculum, neq; mors ipsa posset eum superare: qui claves Regni cœlorum concessit, & tantam potestatem ei com- misit, nec unquam pro illis omnibus oratione indiguerit, quan- tò minus hæc in re indignisset? Non enim dixit, rogavi; sed cum autoritate edificabo super Te Ecclesiam meam, & tibi dabo claves Regni cœlorum. En hic S. Pater ait Christum D. Ecclesiam suam ædificasse, & super confessionem Petri, & super ipsum Petrum confitentem; Petrum inquam non ut privatum hominem, sed ut publicum munus Pa- storis, Capitis, Præpositivè Ecclesiæ referentem; siqui- dem eum hisce titulis passim exornat, ut jam videbi- mus. Quare audiamus plura insuper S. Patris Testimo- nia, quibus S. Petrum Pastorem, Præpositum, ac Caput Ecclesiæ facit, multisq; aliis eximiis encomiis con- decorat.*

Testimo- nium S. Pa- tris quo ait & super confessionem Petri, & super Pe- trum ædifi- catam à Christo Ec- clesiam.

1. Tom. 5. Orat. Encomiastica in Principes Aposto-
lorum

postolorum
Dux, Ortho
doxa fidei
principiū.
Ecclesia
Regimen
assumit.
Colūna Ec-
clesiæ, Basis
fidei, Apo-
stolici cho-
ri caput.
Os & Prin-
ceps Apo-
stolorum.
orbis terra-
rum curam
habet.
Illi Christus
per totū ter-
rarum Or-
bem præsidi-
entiā Ec-
clesiæ tra-
didit.
Primus A-
postolorum
factus.
Totius or-
bis terrarū
Doctor.
Ei Chri-
stus Prima-
tum guber-
nationem-
que Eccle-
siæ per uni-
versū mun-
dum tradi-
dit.
Aposto-
lorū prin-
ceps in Ec-
clesia.

- lorum Petrum & Paulum f. 689. ait Petrus Apostolorum Dux*
Item Petrus Orthodoxa fidei principium. Item Apostolorum Do-
ctor, firma fidei petra &c. senilis Ecclesia sapientia &c. plura.
 2. Tomo eodem Homil. in SS. 12. Apostolos f. 691.
Petrus inquit Navem reliquit & Ecclesia regimē assumit. &c.
 3. Tom. 1. homil. 2. in Psal. 50. f. 388. *Columna illa Ec-*
clesiæ, fidei Basis, illud Apostolici chori Caput Petrus &c.
 4. Tom. 3. Homil. 87. in Joann. f. 162. *Os erat Apostolo-*
rum & Princeps, & post pauca. Nam cum magna Christus Pe-
tro communicasset, Orbis terrarum curam demandasset &c.
 5. Tom. 4. Homil. 32. in Ep: ad Rom: f. 128. insigniter
 laudat S. Petrum.
 6. Tom. 5. Homil. 80. ad populum Antioch. de Pœ-
 nitentia fol. 189. *Ei (Petro Christus) per totum Orbem Terra-*
rum Ecclesia Præsidentiam tradidit.
 7. Item Tom. 5. Orat: 5. adversus Judæos f. 449. *Pe-*
trus adeo abluit illam (ternam) abnegationem, ut etiam pri-
mus Apostolorum fuerit factus, ac terrarum orbem totum sub-
jecerit, vel ut inedit: altera habetur, eiꝰ totus terrarum or-
bis commissus.
 8. Tomo eodem Homil: in S. Ignatium M. circa med.
 f. 687. *totius orbis terrarum doctorem præsedit (Antiochiæ)*
Petrum, cui claves Cælorum dedit, cujus arbitrio & potestati
cuncta permisit.
 9. Tomo eod. Homil. 1. de Pœnitentia f. 336. ante
 med. *Sed tamen post malum (loquitur de negatione Petri)*
iterum cum ad priorem honorem revehit, & Ecclesia Primatum
gubernationemꝰ ipsi per univversum Mundum tradidit.
 10. Ibidem Homil. 9. de Pœnitentia prope finem f.
 358. *Petrus ille Apostolorum Princeps in Ecclesia, prior amicus*
Christi &c. & paulò post. Hic idem Petrus, Petrum quum dico,
petram

*petram nomino indelebilem (seu ut alia versio infragilem)
crepidinem immobilem, Apostolum magnum, primum Discipu-
lorum, primum vocatum, & primum obedientem.*

II. Tomo 6. Homil. in SS. Petrum & Eliam f. 98. ante med. *Petro Claves Regni Cælorum & populorum multitudi-
nes ejus fidei committenda erant. Et paulo post vocat Petrum
illum talem ac tantum virum, Apostolorum verticem, funda-
mentum immobile, petram stabilem &c. Ecclesiæ Principem,
portum inexpugnabilem, turrifirmam &c. Petrus illa Eccle-
siæ columna & propugnaculum &c. Petrus orbis terrarum
Magister peccare permissus fuit, ut hæc permissio humanitatis
argumentum aliis proponeretur.*

Apostolo-
rum vertex,
immobile
fundamen-
tum, Petra
stabilis, Ec-
clesiæ Prin-
cipem, in-
expugnabilis,
Turris fir-
ma, Eccle-
siæ colu-
mna &
propugna-
culum, Ter-
rarum Ma-
gister

Atque hæc sunt Encomia & Prærogativæ nonnullæ
è multis, quibus S. Pater S. Petrum ceteris Apostolis su-
periozem, quin universæ Ecclesiæ præpositum, prima-
tumque in illa gerentem manifestè proclamat. Quia
verò passim moderni Hæretici negant S. Petrum Romæ
commoratum fuisse, atque ibi Martyrium subisse, non
abs re fuerit hic S. Patris ea de re Testimonia adduxisse.

Probatur
S. Petrum
Romæ cõ-
moratum,
& Martyriũ
subisse.

I. Tomo 5. Homil. in S. Ignatium Mart. Testim.
sup. memor. post med. *At illi qui Roma tunc habitabant,
cùm illic magna vigeret impietas, majore auxilio indigebant:
Ideo Petrus, & Paulus, & Ignatius post illos ibi fuerunt immo-
lari, ut Civitatem illam idolorum erroribus pollutam propria
sanguine abluerent.*

S. Petrus
ut & Paulus
& Ignatius
Romæ im-
molatus.

2. Tomo 4. hom. 32. in Ep. ad Rom. f. 128. in morali.
*Non ita cælum splendescit, quando radios suos sol ex se se dimittit,
quemadmodum Romanorum Urbs duas illas lampades u-
biq; terrarum effundens. Hinc rapietur Paulus, hinc Petrus.
Considerate & horrete quale spectaculum visura sit Roma &
Paulum videlicet repente ex theca illa cum Petro resurgentem
in occursum Domini sursum ferri &c.*

S. Petrus
cum S. Pau-
lo Romæ
resurgens
in occursum
Dominifur-
sum fere-
tur,

3. Ho-

3. Homil. ſup. mem. in Sanctos 12. Apoſtolos prope
 initium. *Petrus hinc Romam erudit, Paulus inde mundo E-
 vangelium annuntiat, Andreas Græciæ ſapientes corrigit, Si-
 mon docet Barbaros.*

Petrus Ro-
 mam eru-
 dit.

4. Tom. 5. Oratione Encomiaſtica in Apoſt. Petrum
 & Paulum ſup. cit. ait in fine; *obdormiére autem in magna
 Urbe Roma veteri vigesimo nono die Mensis Junii. Sub Regum
 iniquiſſimo Imperatore Nerone è medio ſublato, & ad omnium
 Magiſtrum atq; Dominum pluribus rebus præclariffimè geſtis
 profecti.*

S. Petrus
 & Paulus
 Romæ ob-
 dormiére
 ſub Imper.
 Nerone 29.
 die mensis
 Junii.

5. Huc ſpectant Teſtimonia ſupra adducta Contr. 10.
 Teſtim. 17. item Contr. 11. Teſtim. 2. 3. 4. Quid verò manife-
 ſtius his Teſtimoniis adferri poteſt?

Quid jam ad hæc Mayere? an nõ tibi ad has tot incorruptas
 aurei oris de Primatu Petri voces tua rauca ac nimio errore
 corrupta vox faucibus hæſit! I nunc! & quære apud S. hunc
 Patrem plura Teſtimonia, ad alia etiam Tridentini Con-
 ciliſ Decreta refellenda! Cùm multum diuque quæſieris,
 quid aliud invenies, quàm in veridici Doctõris Schola æ-
 ternæ veritatis doceri propoſitiones, in tua verò pravita-
 tis officina meram miramque procudi falſitatem. Hanc
 enim tuam hoc libro quem refuto arte artium luculenter
 declaravi falſas pro veris vèdere merces, veritatem erro-
 rum larvâ obtegere, Verbum Dei Doctrinamque Patrum
 jaſtare, & propriis privati Spiritûs commentis innocentes
 ac ſimplices animas in laqueos Sathanæ ac manifeſtum in-
 teritum conjicere D. Paulo Rom. 16. 18. dicente, *per dul-
 ces ſermones ſeducunt corda innocentium.* Quæ veritas ſupra
 pluribus deducta ex SS. PP. & D. Chryſoſt. Contrõv. 4.
 Requiſiviſti ab Heidelbergero (*ſi qua mica tibi pudoris re-
 ſtat, ſi quis ſcrupulus ingenua mentis, adhibe ſiquid habes quod*

clarissima huic luci tenebrarum offundere queas) Egi ego partes mei in Christo Fratris Heidelbergeri; egi & meæ amantissimæ in Christo Matris Ecclesiæ Sanctæ; egi denique mei venerandi ac dilectissimi Patris cujus haud inane Nomen portare vellem, & nec *micam pudoris* mihi inesse modestè, ac religiose fateor, quòd prodierim cum Illustriſſimo Doctore in lucem, cujus serenissimis radiis plùs quàm Ægyptiacas tuas, quas tanto Ecclesiæ Lumini, ipsique Ecclesiæ orthodoxæ soli, in quo *tabernaculum suum posuisse* Christum vaticinatus est Regius Propheta, Pl. 18. 6. offundere temerario ausu præsumsisti, tenebras, ut confido, discipuli. Neque cum *ingenuæ mentis scrupulo*, quin cum veritate erubescere nescia, serena fronte, liberali vultu, libero ore ac linguâ, pro eadem, tecum, scilicet comite falsitate facie emarcidâ, vultu livore pleno, caperata fronte, limis lippisque oculis, distorto ore, stridore dentium minaci prodeuntem, in campum descendi, atque mei S. Patris Chryſostomi pro virili, ut par erat, egi partes. Diligens sic te volente ejus librorum inii scrutinium: Ejus quam tu ipse appellabas aurei oris sententiam in medium produxi: incorruptis testimoniis te tot falsitatum, tot pseudologiarum, ac criminum falsi reum convici. Plura etiam quæ à te omiſſa sunt demonstraturus, ut Transubstantialitatem, Sacrificiû, Liberum arbitrium. Quamobrem tibi ipsi à te ipſo dictum puta quòd Heidelbergero temerè objicis. *Vah quàm turpe est hominem senem in mendacio deprehendi tam aperto. Te igitur esse, errasse, fefelisse, falsum esse, si non voce saltem silentiò convictus in conscientia fateâre!*

Quid restat? nisi ut te jam ipsum O incorruptæ ac orthodoxæ fidei Defensorem atque Arbitrum D. Chryſostome compellem? Te igitur quâ decet Clientem summitione obsecro, atque obtestor, ut Mayerum tanquam

Mayerus
convictus
hoc opus-
culo.

Descriptio
hinc veri-
tatis.
Inde falsi-
tatis.

impostorem ac falsarium tuæ intemeratæ atq; incorruptæ
 Doctrinæ in facie universi Christiani orbis pro æquitatis le-
 ge judices, de eo justissimâ decernas sententiam, severissi-
 mas deposcas pœnas: Te enim Judicem atq; arbitrum par-
 tium esse voluit. Sed dum hæc flagrantissimè urgeo, en no-
 vi me intolerandi criminis à te Mayere comissi, admonet
 S. Pater, nempe quòd opusculum hoc tuum, quo Chryso-
 stomum Lutheranum dici & esse voluisti, ita concludas.
DEUS VOS IMPLEAT ODIO ANTICHRISTI!

Hoc est nimirum viri inter Lutheranos religione scilicet
 Evangelici & Apostolici, eruditione S. Theologiæ Docto-
 ris, officio Ecclesiæ Grimmensis Pastoris, & ejusce In- An-
 De- spectionis Superintendentis, Evangelicū, Pastorale, A-
 postolicum, superintendentiale votum. Talia scilicet vota
 Christo in Evangelio facienda sacrosanctè suavit, quin præ-
 cepit, Apostoli diligenter docuere, SS. PP. studiosè obser-
 vavere, omnes qui altiori eruditione, Pastoralique digni-
 tate supra alios eminent, omninò tenentur emittere.

Mayerus
 odio An-
 tichristi, id
 est Papæ Ro-
 mani vult
 impleri Au-
 ditores.

Et quis ille tibi Mayere Antichristus? cujus odio &
 ipse ardes, & ex abundantia ardoris exoptas, ut *Deus impleat*
Potentissimi SAXONIÆ ELECTORIS Generosum, atq; per-
strenuum Tribunum, Præfectos amplissimos, Professores Gy-
mnasii Electoralis clarissimos, Auditores reliquos honoratissi-
mos, Symmistas tuos longè dilectissimos. Respondes, unoque
 verbo absolvis, Papa Romanus, PAPÆ! itane Papa Antis-
 christus? At verò tot jam libris, tot testimoniis, tot ar-
 gumentis non Catholici solùm tibi vulgò Papistæ, sed &
 A Catholicis diuam Apapistæ, sole clariùs deduxere Papam
 Romanum nullo modo esse Antichristum. Verùm nihil
 hæc te movent? clamas, vociferas, buccinas tu tamen cum
 tuis plus quàm stentorea voce Papa Antichristus; ac vel
 ideò vatiniانو odio prosequendus, ideò orandus DEUS ut
 prorsus pessundet. Talis nim: quotidiana oratio fuit Lu-
 theri

theri, ut ipse testatur. *Ego quotidie oro ut Deus Papam & Turcam pessundet, sed per hanc orationem non justificor.* Tomo 6. Witteemb. An. 1556. fol. 315.

Quid verò hæc tua tuiq; Cor yphæiac ejus sequacium per-versa vox effecit, efficitq;? Effecit illa prò dolor! utinã nunquam effecisset! apostasiam ab orthodoxa Ecclesia, ejusq; visibili Capite, tot Regionum, tot Urbium, tot populorum! Effecit prò dolor! ut tot tempestatibus dissidiorum, tumultuum, bellorum, Imperium Christianum quateretur! Regna, Provinciæ, Civitates, Populi involverentur, depopularentur, vastarentur! Deo dicatæ domo everterentur, desolarentur: Tempia, altaria profanarentur! effecit tot subditorum à suis legitimis Dominis contra divina æquè ac humana jura descessionem! Effecit tantam tamq; copiosam Christiani sangvinis, hostilibus intentatis armis, profusionem! Effecit deniq; prò Superi! (nam cetera totius Ecclesiæ animarumq; pretioso Domini Servatoris nostri Sangvine emtarum, majora quia sempiterna quis enumeret detrimenta?) Ut juratus Christi Crucis ac fidei hostis Otomanicus Turca contra Christianum Imperium, ceteraq; Regna vires sumserit, ac porrò sumat, progressusq; ac incrementa faciat in immensum.

Hæc inquam omnia plurimaq; alia, quæ silentio involvo, hæc una vox Lutheri ejusq; sequacium *Papa Antichristus* effecit, efficietq; plura, nec enim sum falsus vates, nisi aliquando tandem hoc turbulentissimum dogma, tuba faxq; omnium pœnè altero jam seculo in Christiano orbe malorum, è libris, liberisq; manibus elimitur, è Communicatibus, Coetibusque eliminetur; è Regnis atq; Urbibus proscribatur: sic enim tandem sublatâ causâ fonteque omnis mali facilè tolletur effectus ac rivus perniciosus, tandemque desiderata unio, pax, & tranquillitas Ecclesiæ Christi universæ redibit postliminiò.

Hæc vox
& dogma
disidentiū
Papa Anti-
christus
quantorum
in Christia-
nitate ma-
lorum cau-
sa.

107

211

At enim verò, Itanè tibi, tuique ſimilibus Papa Antichriſtus? At nonne Antichriſtus una perſona, ac indivi-
 dum atomum Chriſto contrarius futurus? Quod expreſ-
 ſit D. Chryſoſt; quando ait Tomo 2. hom. 27. in Matth. poſt
 initium f. 377. *Dum dicit (Joannes) Tu es qui venturus es, an
 alium expectamus? oſtendit quia duo erant, qui eſſent venturi,
 Chriſtus & Antichriſtus, de quo & D. alibi ſignificat dicens, E-
 go veni in nomine Patris mei & non recepitiſtis me, alius veniet
 in nomine ſuo & illum recipietis* Joan. 5. Papæ autem à D. Pe-
 tro ad hodie feliciter Eccleſiam gubernantem Innocenti-
 um XI. ducenti quadraginta tres juxta computum Jacobi
 Gaulterii in Tabula Chronogr. qui ad Paulum V. numerat
 236. excluſis Antipapis. Nonne Antichriſtus ultimis tem-
 poribus mundi appariturus? Quod etiam agnoſcit S. Pater
 Tomo 2. in Matth. Hom. 4. in fin. 319. *Et ideo Eccleſia nun-
 quam ſine tentatione dimiſſa eſt. Et primùm quidem ventila-
 verunt Judæi eam, deinde Gentiles, modo heretici, poſt modum
 autem perventilavit eam Antichriſtus.* Ejusdem Regnum
 tribus annis & ſex menſibus protendendum idem S. Pater
 teſtatur. Tomo eodem hom. 49. in Matth. f. 444. Papæ au-
 tem in ſede Petri ejusdem Succeſſores tot ſeculis ſupra
 milleſimum annum conſident. Nonne Antichriſtus incer-
 tis Parentibus, nec legitimo thoro è latebris Judææ ori-
 undus proditurus in lucem? teſte Joanne Damasceno Lib.
 4. Fidei c. 27. *Neg. verò quemadmodum Dominus humanita-
 tione parietur atq; omnem Sathana afflatum ſuſcipiet.* At Pa-
 pæ è variis Nationibus & Familiis, Itala, Hispana, Gallica,
 Germanica, Græca &c. eligebantur, eligunturque, quo-
 rum etiam ſubſequentium poſt hæc Catalogum ænigma-
 ticè recenſitum per Divinam revelationem à S. Malachia
 Archiepiſcopo Ardinacenſe & Metropolitano Hybernæ,
 qui diem ultimum clauſit Anno Domini 1140. 2. Novem-
 bris,

Papa nul-
 lo modo di-
 ci poteſt
 Antichriſt9.

Papæ è va-
 riis Natio-
 nibus eli-
 guntur.

De eorum
 dem ſerie
 Prophecia
 Malachie
 Archiep.

bris, veritati ab eventu omninò consonum, stupet Orbis Christianus. Nonne Antichristus ultimis Ecclesiæ temporibus tribus annis & sex mensibus regnaturus, Juge Sacrificium Novi Testamenti juxta Prophetiam Danielis capite 9. sublaturus est? De quo ita Sanctus Pater dis- serit Tomo 2. Homilia 49. in Matthæum folio 444. *Nam (inquit inprimis de Christo D.) antequam caperent Romani Hierusalem in dimidio hebdomadis Christus per suam doctri- nam tulit de medio Juge Sacrificium Judeorum. Nam dicitur tribus annis & sex mensibus docuisse, qui numerus fuit dimidiū septem annorum, ut illud Sacrificium, quod jugiter erat in usu tolleretur de medio & offerretur Sacrificium laudis in voce, & Sacrificium Justitiæ in operibus, & Sacrificium Pacis per Eucharistiam. Usq; ad finem autem seculi tumultus est, qui a Judaica consuetudo de Sacrificiis offerendis nunquam est reparanda. Itē in dimidio hebdomadis h. e. tribus annis & sex mensibus hoc Sacrificium Christianorum tollendum est ab Antichristo confugien- tibus Christianis ante eum per loca deserta, non erit qui aut in Ecclesiam intret, aut oblationem offerat Deo. &c. Hoc S. Pater de Antichristo, quæ quomodo de Papa Romano dici pos- sunt? Quis enim Papa Juge Sacrificium sustulit? Quin quia tu Mayerere cum tuis tollis Juge Sacrificium Pacis per Eucharistiam & oblationis prout à S. P. vocatur; in hoc certè ipsemet es Antichristianus non Christianus. Nonne denique Antichristus juxta D. Paul. 2. Thess. 2. futurus homo peccati, filius interitus, qui adversatur & extollitur supra omne quod dicitur DEUS, aut quod colitur, ita ut in templo Dei quasi Deus sedeat &c. quem etiam interficiet Dominus Spiritu oris sui. Quæ omnia qui in veritate Papæ Romano accom- modari possunt? Certè D. Chrysostomus loco citato ea exponit de illo in fine mundi venturo Antichristo; cui etiã ceteri Sancti Patres consonant, ut mirum sit hosce No- vatores adeò impudentes esse, ut ea Papæ Romano appli-*

Antichri-
stus Juge Sa-
crificium
Eucharistiæ
sublaturus.

Hoc nullus
sustulit Pa-
pa.

Antichri-
stus homo
peccati filius
interitus
&c.

Non Pa-
pa.

pare

care passim in Libris ac Concionibus audeant : quod quid aliud est quàm excusio suavi ac paterno obedientiæ Sedis Romanæ jugo , effrenis recalcitrantium filiorum licètia, ac incredibile ejusdem odium : Cùm contrà obedientia, etiam præsens Rom Eccl., vel à S. Paulo olim laudata legatur, siquidem idem de ea dici potest, quod olim de illa primitiva dixit : *Vestra enim obedientia in omnem locum divulgata est Rom: 16. 19.* Utinam proinde fiat id quod vovet Paulus ibidem, ut *Deus pacis conterat Sathanam sub pedibus vestris* (Sanctæ scilicet Sedis Romanæ cui tot machinis, tot technis insidiatur) *velociter.*

Exercitus
Antichristi
Hæretici.

Sed quandoquidem de Antichristo nobis sermo est, non abs re fuerit Tibi Mayere opponere Exercitum Antichristi, quem S. Pater in campum educit loco citato, in quo vereor ne te ipsum non trivialem, at planè triarium spectes commilitonem. *Novissimè autem* (inquit ille postinquit. Homiliæ) *abominatio desolationis stetit in loco Sancto id est exercitus Antichristi, Exercitus autem Antichristi sunt omnes hereses, præcipuè ista (annè Lutherana!) quæ obtinuit locum & stetit in loco Sancto* (tot templorum Catholicis violenter & sacrilegè ereptorum) *ita ut videatur quasi Verbum veritatis stetisse, cùm non ut verbum veritatis, sed abominatio desolationis, id est, exercitus Antichristi, qui multorum animas reddidit desolatas à Deo. Et hoc est fortè quod Apostolus dicit, qui adversatur & extollitur supra omne quod dicitur Deus aut quod colitur, ita ut in templo Dei quasi Deus sedeat ostendens se quasi sit Deus. 2. Theff. 2. Et sic omnia illa mala hæresum diversarum, quæ antea audiebantur tantùm, postea steterunt in loco sancto desolantia Ecclesiam Christi. Ex quo datà sibi licentiâ caperunt publicè omnes habere Ecclesias. Quod hic S. Pater ait de hæresi Ariana, ceterisque illius temporis, hoc omninò dici potest & de præsentibus hæresibus.*

Vin' insuper Mayere audire quinam officium & locum

cum Antichristi occupent? accipe ea quæ S. Pater loquitur Tomo 1. Homil. in ps. 10. f. 3. 14. ante finem, ubi exponens verba psalmi. *Exurge Domine non prevaleat homo ait, Quis est iste homo? nisi Antichristus? Audite fratres dilectissimi multi in seculo isto caduco & faneo habitant Antichristi, & audite qui sunt isti Antichristi. Antichristi dicuntur ficti Christiani: Antichristi dicuntur Heretici, Pagani. Ecce isti omnes Antichristi dicuntur, quia in uno nomine Christi non eis placet simplicitas Catholica Ecclesia, qui aut sub laude vituperant, aut inimicitiam aperte exercent. Is igitur S. Patri est Antichristus, cui in uno nomine Christi non placet simplicitas Catholica Ecclesia; at placetne tibi, placetne tui similibus in Uno nomine simplicitas Catholica Ecclesia? An non inimicitiam contra illam aperte exerces? Vide ergo ne tu sis de familia Antichristiana.*

Antichristi ficti Christiani, heretici, pagani.

Quam verò id ipsum egregiè confirmat longè antè D. Chryso-
stomus S. Cyprianus. *Beatus Joannes Apostolus nec ipse ullam heresim aut schisma discrevit, sed universos qui de Ecclesia exissent Antichristos appellavit, dicens: Audistis quia Antichristus venit, nunc autem multi Antichristi facti sunt, ex nobis exierunt, sed non fuerunt ex nobis, si enim fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum. Unde apparet adversarios Domini Antichristos omnes esse, quos constat à charitate, atque ab Unitate Ecclesie Catholice recessisse. Lib. 1. Ep. 6. ad Magnum. Tu igitur potius Mayeres, cuique similes quos constat à charitate & unitate Ecclesie Catholice recessisse Antichristi nomen & omen possides, non Papa Romanus Ecclesie Catholice Romanæ Antistes.*

Idem confirmat Div. Cyprianus.

I. Joan. 2.

Sed quid ego multa? Ergone tibi Mayeres Papa Antichristus Lutheranus? Illene etiam Papam Antichristum pronuntiavit, docuit, prædicavit? quo Tomo? quo libro? quo folio? Ergone ad Antichristum tanquam ad aylum innocentie suæ recurrit? quando pro domo sua contra adversarium suum Theophilum Alexandrinum ad Innocentium primum scripsit binam Epistolam in quarum prima inter alia hæc habet Tomo 5. f. 390. *Et ideo obsecro charitatem vestram, ut provocetur ad condolendum faciendumque omnia, quod mala hæc sistantur? & paulò post. Quapropter ne confusio hæc omnem quæ sub Coelo est nationem invadat, obsecro ut scribas, quod hæc tam iniquè facta, & absentibus nobis,*

D. Chryso-
stomus Pa-
pam Rom.
nunquam
Antichri-
stum appel-
lavit.
Idem ad Pa-
pam Inno-
centium in
negotio suo
cum Theo-
philo Ale-
xandr. re-
currit.

& non

Et non declinantibus iudicium, non habeant robor, sicut neque sua natura habent: illi autem qui iniquè egerunt, poenæ Ecclesiasticarum legum subiaceant; nobis verò qui nec convicti, nec redarguti, nec habiti ut rei, literis vestris, & charitate vestra aliorumque omnium, quorum scilicet et antea societate fruebamur, frui concedite. Et in fine. Obsecro ut præstetis id quod petent (Episcopi à S. Chrysoft. missi) officii quo non solum nobis gratificabimini, sed & Ecclesiarum universitati mercedemque accepturi estis à Deo, qui nihil non propter Ecclesiarum pacem facere dignatur. Semper vale & era pro me Domine dignissime & sanctissime. In altera verò Epistola agit gratias Innocentio Papæ pro adhibito remedio seditioni, & rogat ut porro pergat juvare. Ubi etiam ait se non mediocriter consolari solida Innoc. Papæ fide & charitate. Additque. Hic noster murus, hæc securitas, hic portus absque fluctibus, hic multorum bonorum thesaurus, hæc lætitiæ mirificæque voluptatis causa est. &c.

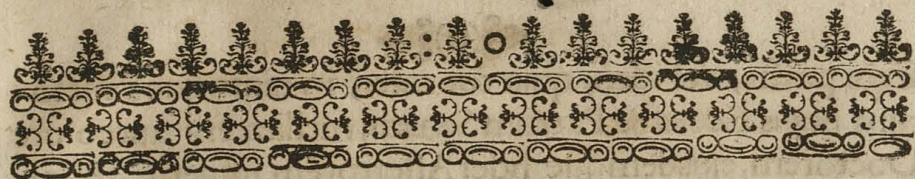
Ergone Antichristi patrocinium quæsit, cum ad eundem Papam Innocentium per Episcopos à Theophilo Alexandrino delegatos iniquè damnatus & depositus tanquam ad visibile Caput Ecclesiæ visibilis, & supremum Judicem Episcoporum appellavit? quatuor ad eundem Episcopos & duos Diaconos mittendo. Baron. Anno 404. apud Jacobum Gaultarium Tabulæ Chronographicæ. Quinto seculo f. 356.

Patrosini-
um per E-
piscopos
quatuor &
duos Diaco-
nos ab eo-
dem Papa
querit.

Vides Mayere quo te dementiæ mera tui malè ordinati animi passio & perversitas mentis in diversum agat? An non id est vertigo emotæ mentis, perturbati animi vortex, temulenti genii præcipitium?

Quamobrem ne in nos cadat illud, cum videbas furem currebas cum illo, & cum adulteris portionem tuam ponebas. Pl. 49. 18. Quin potius ut intelligas nos veros esse Discipulos Christi, qui cum malediceretur non maledicebat, cum pateretur non comminabatur. I. Petr. 2. vers. 23. Optamus tibi ex intimo corde, non ut odio, sed gratiâ, pace, & amore Dei, ac Domini Salvatoris nostri JESU Christi implearis, optamus ut Deus pacis & dilectionis sit tecum, tecum inquam ad salubriorem mentem ac meliorem frugem ejusdem accedente gratiâ reduce, nunc, & in æternum.

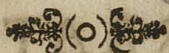

Ad Lectorem.

HAud invidissem Lutheranis verè aureum Doctorem D. Joan: Chrystomum, si eum per Veritatis leges Lutheranismò adscribere licuisset. Nunc autem habes benevole, nec affectu partium laborans Lector, eundem Magnum inter Doctores Sanctos Ecclesiæ Lumen, à Lutheranismò Vindicatum. Agnosce, non quod malâ fide huic incorrupto aurei Oris Patri affinxit Mayerus, eum esse Lutheranum; sed quod bonâ fide à me demonstratum, verè Catholico-Romanum: qui fidem Decretis Concilii Tridentini conformem in præcipuis quibusq; fidei controversis Articulis manifestè asserit, totq; irrefragabilibus defendit documentis. Ac proinde quisquis es Disfidentium hanc pro Divo hoc Antistite, apologiam lecturus, quæso, ut ejusdem sententiam amplectaris, illique Ecclesiæ salutem animæ tuæ pretioso Sangvine Christi D. redemptæ committas, in qua eandem securè con-

sequi possis, vel ideò, quia tot inter, in tantoque Sancto-
rum hujus Ecclesiæ Patrum Senatu, rutilantem aureo ore
Doctorem, ejusdemque fidei Assertorem intueris. A cu-
jus unitate leparari, dividi, atque scindi, est ipsa Corporis Chri-
sti plenitudine privari, est irritare DEUM, est proscindere Cor-
pus ipsiusmet, est denique ipsum peccatum hæreseos. Lubeat
eum hæc ipsa repetentem audire Tomo 4. in Epist. D.
Pauli ad Ephes. cap. 4. hom. 12. Ubi exponens S. Pauli huc
loci planè spectantia verba. Unum Corpus, & unus Spiritus,
quemadmodum vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus
Dominus, una fides, unum baptisma, unus DEUS & Pater
omnium &c. In morali Exhortatione hæc habet. Itaq; si
spiritu qui à Capite est potiri voluerimus, mutuò cohæreamus.
Sunt autem duæ Corporis Ecclesiastici divisiones. Una quidem,
quando refrigerata in nobis fuerit charitas (Per quod hæreses
intelligit) Altera verò quando in Corpus illud ausi fuerimus, quæ
nec expiari, nec restitui queant. (Per quod ambitionem præ-
lationis in Ecclesia notat; utrumque autem videre est in
Reformatione Ecclesiæ præterito seculo per Lutherum
inchoata) Nam utrinq; nos ipsa corporis plenitudine priva-
mus, - - - - nihil enim ita DEUM irritat, sicut Ecclesia
Divisio. Et si innumera bona operati fuerimus, non minores
tamen pœnas dabimus, quàm qui Corpus ipsius prosciderunt, si
plenitudinem, & integritatem Ecclesiasticam discerpserimus.
- - - - Non dominamur fidei vestræ Charissimi - - -
Sermoni nobis Doctrina commendata est - - - - Ordi-
nem

nem tenemus consulentium & hortantium - - - Propterea & nos ista loquimur, ista dicimus, ne vobis in illo die dicere liceat. Nemo nobis de hac re locutus est - - - Propterea dico & obtestor, Ecclesiam scindere, non minus est peccatum, quam in hæresim incidere. Qui autem in hæresim incidit à veritate & unitate orthodoxæ Ecclesiæ se junctus est, atq; absq; ea invenitur. Si quis autem, concludo cum D. Augustino Lib. 4. de Symb. ad Catechum: absq; ea inventus fuerit, alienus erit à numero Filiorum, nec habebit DEUM Patrem, qui Ecclesiam noluerit habere Matrem, nihilq; ei valebit quod credit, vel fecerit, tanta bona, sine fine summi Boni. Utinam omnes æqui bonive amantes, amplectantur unum è primis summè necessarium bonum in terris, quod est Veritas Fidei & Ecclesiæ ut veræ, ita bonæ transcendentaliter, Summo & incommutabili aliquando in coelis Bono, DEO perenniter fruituri!

A. M. D. G. Bq; V. M. I. C.
ac D. I. C. H.

ERRA-

ERRATA.

Errata	Lege	Pagina	Versu
In Doctores	inter Doctores	2.	II.
præterea	prætereo	12.	penult.
δοχῆς	δοξῆς	14.	18.
Quis hos Catholicos <i>Omissum</i> dicat		19.	9.
feritas	veritas	22.	II.
docendum	dicendum	23.	28.
quali	qualis	57.	4.
ulterius	uberius	59.	3.
fine	fine	71.	3.
nec	&	76.	22.
viâ	viam	78.	24.
ad	ac	80.	3.
potestam	potestatem	89.	antepenult.
N. Numerus 88.	89. bis	positus.	
modò	modo	91.	12.
cum	cum	112.	27
ci bic	bibit	113.	16.
textu	textu	131.	22.
mortuo	mortuos	146. in	Margine.
cum suis	cùm sis	152.	9.
largetur	largietur	168.	5.
arte	artem	208.	22.
transubstantialitatem	Transubstantiationem	209.	24.
Antichristus, <i>Omissum</i> , Cui Chrysoſtomus		215.	25.

Cætera, si quæ irrepsère, typi sphalmata, prudens, ac
benevolus Lector faciliè corriget.

